

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

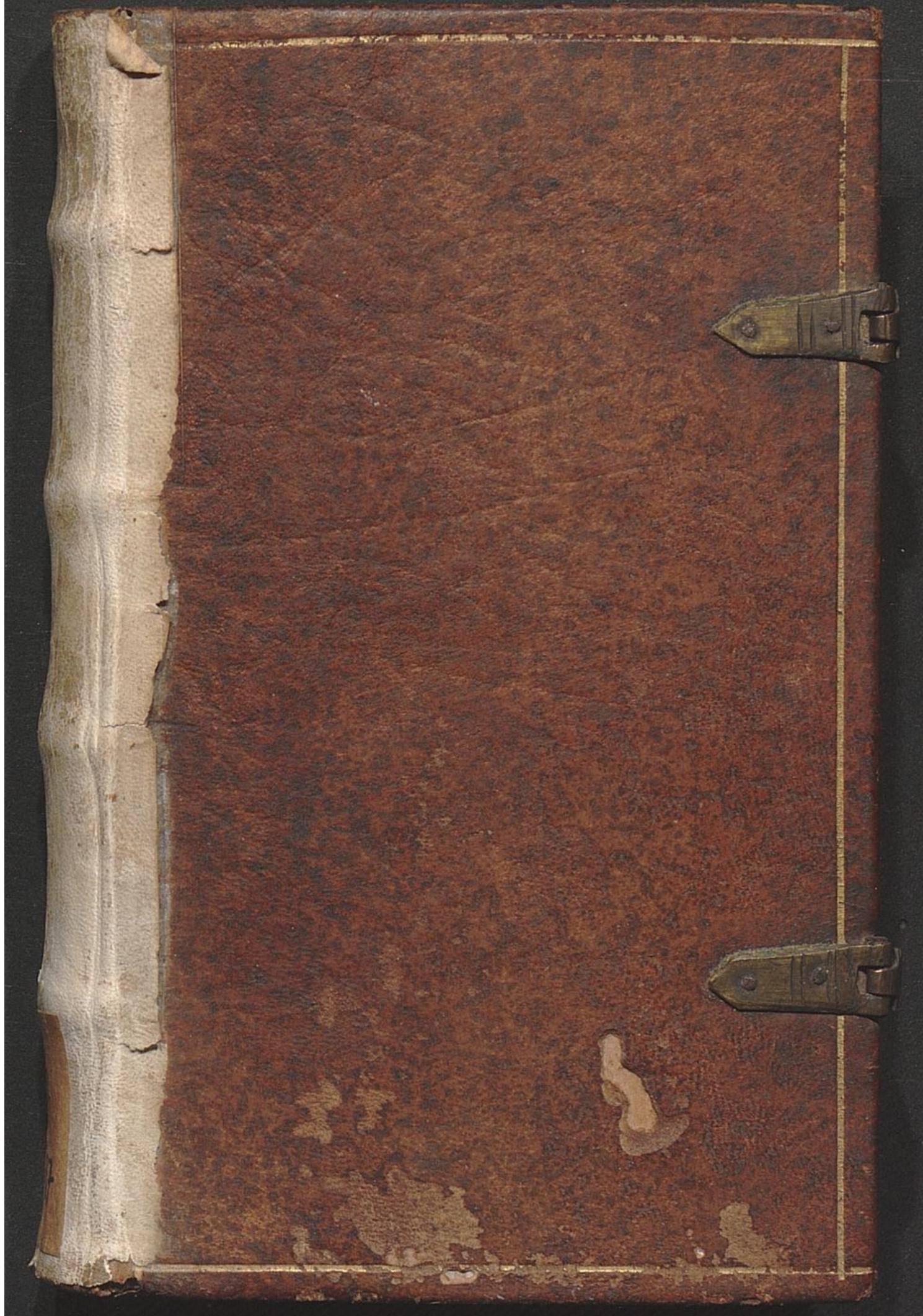
Universitätsbibliothek Paderborn

**Vita Et Virtutes Venerabilis Patris Lvdovici De Ponte,
Societatis Jesu**

Lamparter, Heinrich

Jngolstadii, 1662

urn:nbn:de:hbz:466:1-43978

Venerabilis P. Ludovicus de Ponte
Soc. Iesu Vallisoletanus obiit magna cū
opinione Sanctitatis Vallisoleti in Collegio
S. Ambrosij decimo sexto Februarij Anno M. DC.
XXIV. Aetatis sua Septuagesimo.

B. Kilian sculp.

VITA
ET
VIRTUTES
VENERABILIS PA-
TRIS LUDOVICI DE
PONTE, SOCIETATIS
JESU,
SCRIPTA
A P. HENRICO LAMPARTER
SOCIETATIS EIVSDEM.
AD
*ADMODVM REVE-
REN'DVM PATREM*
GOSVINUM
NICKEL,
SOCIETATIS IESV PRÆ-
POSITVM GENERALEM.
INNGOLSTADII.
Typis GEORGII HÄNLINI
ANNO M. DC. LXII.
Collegii Paderbornae
Socii JESV

FACVLTAS R. P. VISITAT
TORIS, & VICE PRÆPOSITI
SUPERIORIS GERMA-
NIAE.

Ego Christophorus Schorner, So-
cietatis FESV, per Superiorem
Germaniam Visitator, & Vice-
Præpositus Provincialis, factam mi-
hi potestate ab admodum Reverendo
P. Joanne Paulo Oliva, Vicario
Generali, vitam P. LUDOVICI de
PONTE, conscriptam à P. Henrico
Lamparter, eiusdem Societatis, &
à Patribus ad id deputatis censam,
probatamque typis vulgari per-
mitto. In cuius rei fidem hoc ei
testimonium manu, sigilloq; nostro
munitum dedimus. Ingolstadij
7. Aprilis Anno 1662.

Christophorus Schorner.

**ADMODVM R.P. IN
CHRISTO, PATRI NOSTRO**

G O S V I N O NICKEL,

**SOCIETATIS IESV PRÆ-
POSITO GENERALI.**

Rodijt nuper in lucē,
sine nomine, non ta-
men sine vestigijs un-
gularū Authoris, De-
fensio Valeriani Magni contra
Societatem, à qua, tametsi gra-
vissimè læsâ, ille nunquam est
impugnatus; nisi, ut fertur, im-
(?) 3 pugna-

EPISTOLA

pugnatū se crediderit, quod, cùm
putaret Imperatori quondam
se commendari posse à Confes-
fario ad insulam, id, quia nostrū
non est, factum non fuerit. Quæ-
cunque causa sit, omnibus no-
tum fuit, dolentibus optimis sui
S. Ordinis Patribus, hominem
odio implacabili prosequi So-
cietatem, quam non solum pri-
vatis alloquijs apud Principes, &
summos viros utriusque ordi-
nis, passim traduxit; sed etiam
Libellis editis gravissimorū cri-
minum arguit: asserendo, si no-
bis conciliaretur, perinde fore,
ac si Christum, & Ecclesiam ejus
negaret Propter quæ non imme-
ritò

D E D I C A T O R I A.

ritò à sapientibus est habitus pro perturbato. Sed requiescat nunc ille quidem per nos in pace: at maleferiatus Defensor ejus resuscitat odia, & partim falsis, ac pridem publicè confutatis narrationibus, partim insulis & ruidibus (licet aliquot gutterum Iuris aspersione maculatis) argumentationibus calumnias Valerianas prosequitur, ut maximorum scelerum, Hæresis, & Atheismi nos damnet. Ipsi adeò Vicario Christi, S. D. N. Alexander VII. non parcit homo nefarius, violati juris divini & humani, neglecti officij sui, gravisque peccati, Suam Sanctitatem insi-

(?) 4 mu-

E P I S T O L A

mulans, quod à V. P. circum-
veniri se sinat, & Societatem
FESV non tantum non corri-
gat, aut funditus exscindat, &
evertat, sed etiam paternè fo-
veat ac protegat. Videbar mihi
hæc legens audire aliquos de in-
faniente plebe Gentilium, qui
olim, teste Athenagora, exasper-
ati virtute Christianorum, cla-
mabant in amphitheatris,
αἴθεων, tolle impios, tolle atheos.

Quæ admodum Reverendæ
Paternitati Vestræ memoro, ut
novo hoc argumento videat,
quod non ignorat, juxta men-
tem sanctissimorum suorum
Antecessorum, bene adhuc agi-
cum

D E D I C A T O R I A.

cum Sócieta, quòd hostis
humani generis etiamnum in-
veniat, per quos, hypocrisi
Pharisaicā zelum Ecclesiæ DEI
præferentes, suum in eam
odium, ut olim in Filium
DEI, exerceat. Evidem fe-
rè à 70. annis nullum in So-
cieta atheum; plurimos au-
tem DEO, ac spiritu DEI ple-
nos, partim usu & consuetu-
dine, partim auditu & lectu
cognovi: longè plures au-
tem Paternitas Vesta, cui o-
mnia filiorum suorum perspe-
cta sunt.

Talis autem fuit Pater Lu-
dovicus de Ponte, ex libris di-

(?) 5 vino

COELI-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

E P I S T O L A

vino spiritu scriptis orbi Christiano, Hispanijs autem à singulari vitæ sanctimonia notissimus. Eam vitam breviter à me descriptam Admodum Reverendæ Paternitati Vestræ humillimè offerre volui, ut per ejus lectionem recreetur, plurium, quos ei virtute, ac DEI donis non multum absimiles in Societate novit, etiam adhuc superstitem, recordatione recreata, Divinæ Bonitati gratulando, ab ea ceteris quoque filijs suis, & inter hos mihi minimo omnium, gratiam impetrat, ut digni hac, non impiæ, sed sancta, & Filio à DEO Patre

oniv

com-

D E D I C A T O R I A.

commendata, Societate effecti,
grata D E O, & Ecclesiæ præste-
mus obsequia. Hac de causa
nostrum erit orare, ut Paterni-
tatis Vestræ incolumente diu
gaudere possimus. Ingolstadij

Kalendis Maij An. 1662.

Admodum R. P. V.

*Minimus in Christo servus
& filius.*

HENRIGVS LAMPARTER.

AD

osse osse

AD LECTOREM.

ffero tibi, Lector benevole,
Historiam P. LVDOVICI de
PONTE, quam tibi gratam,
futuram existimo, si quem,
usum habeas librorum editorum ab illo,
sicut non dubito; cum in varias linguas
traducti versentur in manibus omnium,
non Religiosorum tantum, sed etiam se-
cularium; atque adeo maximorum Prin-
cipum, Jucundum erit videre in ea re-
presentatum spiritum, quo, jussu DEI,
scripsit eos libros: imo & fructuosum,
dum expressa vivis coloribus vis eorum
doctrinæ, non poterit non spem ac desi-
derium facere experiundi eandem. Abun-
dat enim & pulcherrimis maximarum
virtutum exemplis, & aptissimis ad eas
enitendi documentis. Sed & si libros
eius non videris, lectio vitæ huius eo-
rum tibi desiderium faciet, è quibus alij
tam uberem capiunt animi sui fructum:

cuius

AD LECTOREM.

cuius tibi quoque messem copiosissimam precor. Ut autem noveris, quâ fide constent ea, quæ narrô, scias omnia desumpta ex ea vita, quam anno 1652 prolixè & accuratè, lingua Castellanâ scriptam, partim ex certis testimonijis, apud Ordinarios cum jurejurando depositis, partim ex ipsius venerabilis Patris Ludovici manu scriptis, edidit Pater Franciscus Cachupinus, Societatis nostræ Theologus, & Qualificator sacri Officij Inquisitionis, summa cum approbatione gravissimorum virorum diversi Ordinis. Ego brevius omnia, fideliter tamen refero, ut gratiora sint legentibus, & legi possint à pluribus. Audio Gallicè quoque ab alio è Societate editam esse hanc vitam; sed eam hucusque non vidi.

Tu interim hanc latinam
boni consule.

PROTE-

X X Q Q Q Q Q Q X X X X X X X X
X X Q Q Q Q Q Q X X X X X X X X
P R O T E S T A T I O
A V T H O R I S.

Protestor autem, me vocabula
sanctitatis, miraculi, & si quid
est eiusmodi, non alio sensu accipi
velle, quam vulgari; neque aliam
ijs omnibus, quaenarro, fidem arro-
gare, quam debeatur quibusvis hi-
storijs non temerè scriptis; multo
minus, quod stultissimum esset, pra-
iudicium facere S. Sedi Apostolica,
cuius est pronunciare de vera
servorum Dei sanctita-
te, & miraculis.

INDEX

LIBER I.

INDEX CAPITUM.

LIBER I.

- Cap. I. Ludovici ortus, & educatio. Fol. 1
Cap. II. Ludovici vocatio, & ingressus in
Societatem. Fol. 13
Cap. III. Ludovici Novitiatus, & Vota. 23
Cap. IV. Studia, tertia probatio, Sacer-
dotium. 33
Cap. V. Scholastica occupationes, & sole-
mnis Professio. 45
Cap. VI. Gubernatio Patris Ludovici. 62
Cap. VII. Ludovici Praefectura spiritua-
les. 78
Cap. VIII. Officia Ludovici erga exter-
nos. 83
Cap. IX. Lucubrationes & libri scripti à
Ludovico. 110
- LIBER II.
- Cap. I. Excellens humilitas. Fol. 122
Cap. II. Magnanimitas Ludovici. 142
Cap. III. Amor erga DEVVM. 137
Cap. IV. Desiderium patiënti pro DEO.
172
Cap. V. Amor erga homines. 187

Cap. VI.

LIBER I.

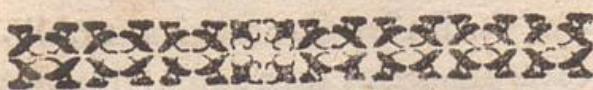
J N D E X C A P.

- Cap. VI. *Nitor animæ Ludovici, & ab-
negatio.* 199
- Cap. VII. *Fides & fiducia de Deo.* 223
- Cap. VIII. *Ludovici Religio, & familia-
ritas cum Deo.* 239
- Cap. IX. *Vota, ac devotiones Ludovici erga
Venerabile Sacramentum, & ac Deipa-
ram.* 257
- Cap. X. *Paupertas, Chastitas, Obedien-
tia.* 274
- Cap. XI. *Prudentia, & alia virtutes.* 283
- Cap. XII. *Rerum cœlestium infusa con-
templatio.* 293
- Cap. XIII. *Visa Ludovici, & revelatio
divinitus.* 311
- Cap. XIV. *Dona prophetæ, discretio[n]i
spirituum, & consilij.* 327
- Cap. XV. *Potestas in Demones, & alia
dona.* 341

LIBER III.

- Cap. I. *Præfigitio mortis, & obitus.* F. 351
- Cap. II. *Exequia, & comparitione's Lu-
dovici.* 361
- Cap. III. *Mira quadam in Ludovico.* 377
- Cap. IV. *Translatio corporis Ludovici.* 391
- Cap. V. *Fama & sensus gravissimorum
hominum de Ludovico.* 398

LIBER I.

LIBER I.

DE PATRIS LUDOVICI
A PONTE ORTV, EDVCA-
tione, & muneribus gestis in
Societate.

CAPUT I.

LUDOVICI ORTVS
& Educatio.

I.

Venerabilis P. Ludovi-
cus de Ponte, magnus
Mysticæ Theologiæ
Magister, & speculum
perfectæ virtutis, natus est Vallis-
Oleti, Civitate Castellæ prænobili, *cus na-*
Anni 1554. die 11. Novembris, scitur 11.
horâ quartâ matutinâ, Ecclesiæ *Novemb.*
Romanæ clavū tenente Julio III.
Imperij Romani Carolo V. So-
cietatis JESV S. Ignatio Fundatore.
Pater fuit Alphonsus, ex peranti- *Eius Pa-*
A qua rentes.

qua & illustri Cantabricæ nobilitatis prosapia, quæ dedit Hispania viros literis, armis, munijis, & quod majus est, religione clarissimos mater Maria Vazquez, seu Vasquia nobilitate marito non impar. Ambo pietate præstantes, quæ in educatione liberorum apparuit: nam ea disciplina instituti erant, ut novitij Religiosi viderentur viciniæ.

I I.

Soror & fratres. Vnde mirum non est, quòd omnes postea tres fratres (nam tot erant) religiosum vitæ modū secuti sint, unâ cum sorore Anna, ante illos omnes progeniti; quæ mundo suas sibi res habere jussæ, Cœnobium, à Matre Dei appellatum, Ordinis Dominicanæ, ingressa cùm per annos multos eximiâ virtute ac prudentiâ illud rexisset, post mortem cuidam, sibi familiari servæ Dei, se inter beatos cœlites

cœlites conspicuam dedit. Germanorum suorum primus fuit Ludovicus noster, secundus Andreas, tertius Joannes de Ponte: qui duo familiam Dominicanam secuti, magno illi ornamento fuere. Joannes quidem in Collegio S. Thomæ Compluti, Magister Ordinis, Censor opinionū suspectarum de Fide (Qualificatorem S. Inquisitionis appellant) & Historiographus Regius, non minus in cathedra, quam gubernatione præclarus. Andreas autem studiorum contemplationis, & otij sacri, cum inter alios emineret virtute ac spiritu, tironibus ordinis instituendis præfectus fuit, in Monasterio S. Pauli Vallisoleti: dignus uterque prolixiore encomio: sed ista obiter commemorasse hinc sufficiat; ut intelligatur inter quales educatus fuerit Ludovicus, quibus

A 2 jam

jam tum venerationi fuit , ac propri
ipsius cœper
nis , o
mente
nitus i
volun

III.

*Ludovi-
ci Ba-
ptismus.* Non multis à natali diebus
Christo in sacra unda renatum.
in Parochia Dominæ nostræ, qua
Antiqua vocatur, Ludovicum
nominaverunt, sub clientela S.
Andreas Apostoli; in utriusque avi,
paterni & materni, memoriam.
Et quia primus masculæ proli
erat, in spes magnas natus, cum
præcipuo studio eduxere parentes.
Sed paucis post annis, per mot
tem amissio patre, rotus in cura
matris fuit, lectissimæ, ac singulari
prudentiâ, & virtute feminæ: cui
tamen ipse parùm attulit molestiæ;
quod indole docili, setia, ac mo
desta esset, in omnem virtutem
propensiæ; utpote quem Deus ad
præclara destinatum, copiosâ be
nedictione mature prævenerat,

propriè

at propriè suscepto magisterio felicis
ipsius animæ: ac simul effulgere
cœperunt in eo primi radij ratio-
nis, occupatam cœlesti lumine
mentem, ad optima quæque divi-
nitus inflammata, secura est tenera
voluntas.

IV.

Certè jam duodecimo fere *Adhuc*
anno ætatis, magna ei, dulcisque puer fa-
miliaritas cum DEO fuit: nam, *miliaris*
& sæpe interdiu in latebris, & re. *D E O*.
cessibus domus, orationi vacabat;
& quotidie ante lucem, Andrea
fratre, qui in eodem conclavi dor-
miebat, relicto, sine strepitu sum-
ptis vestibus, in oratorium dome-
sticum se conferebat, & è genibus
agebat cum DEO, donec cœlum.
albesceret. Tum verò se ad S. Pauli,
ædem domui suæ vicinam, con-
ferebat, ut sacro, quod ibi sub au-
rorâ fieri solet, interesset; nullo
id anni tempore, vel tempestate.

A 3 inter-

intermittendo : semper enim, vsque à pueritia, constantissimus fuit in exercitijs pietatis, quæ semel assumpserat.

V.

Moribus Tam sancta initia diei , seque-
optimis, bantur actiones perquam con-
cinnæ, nihil ut puerile cerneretur
in illis, sed omnia matura atque
virilia. Et sic frater ejus Andreas,
tanquam testis oculatus,& socius
individuus, coram ordinarijs co-
gnitoribus causarū, quibus de ser-
vorum DEI honoribus agitur, cum
jure jurando perhibuit, eum à te-
neris ita se divinis obsequijs impē-
dere cœpisse, nihil utvnquā in co-
notatū fuerit, quod magnē virtutis
& exempli non esset; nihil incon-
ditum, nihil uspiam inhonestum.
Quod quidem primis viginti annis
in vividæ & ferventis naturæ ado-
lescente , qualis erat Ludovicus,
sanè quam rarum , & singularis
gratiæ

gratiæ divinæ, arque virtutis argumentum est valde notabile.

V I.

Ab eadem dulcissima cum D^O consuetudine, quasi fructus, extitit insignis in tenera illa ætate modestia, & compositio morum; quâ majoribus admirationi, & quibus documento, & reverentia fuit. Ab eadem orta est obedientia, *Exercititia pie-* & observantia maxima erga matrem; *tatis.* comitas & vrbanitas erga omnes, nulla ut unquam de illo esset querela: ab eadem provénit crebra illa divinorum Sacramentorum susceptio, & gustus rerum divinarum, cùm pro suggestu, vel familiari colloquio tractarentur: ab eadem denique radice prodijt rigor ille, quo corpusculum tennellum vigiliâ, jejunio, ceterâ austeritate vexabat, nunquam otiosus, omne tempus lectioni, scriptiori, studijs impendendo.

A 4 VII.

VII.

Atque hæ ipsi deliciæ, præ te-
studine, choreis, lusu, epulísque
fuere, quibus teri solet hæc ætas,

cum dispendio temporis, faculta-

In noso- tum, & innocentia. Volupe Lu-
dochio dovico fuit, adire nosodochium,
servit non adeò remotum à sua domo:
infirmis. ibi magna cum alacritate, ac sensu,

infirmis porrigere cibum, servire,
solari quâ posset, hortari ad patien-
tiam, proferre suaves piósque ser-
mones; nihil omittere, quo suos
eis dolores levaret: quæ, quicun-
que videbant, accipiebant pro in-
dicio magnæ olim sanctitatis: ut
merito dici possint de hoc ado-
lescente, quæ de S. Malachia scri-
psit S. Bernardus his verbis: *Agebat*

senem moribus, atate puer, expers
lasciviae puerilis. Cumque ex hoc cun-

etis esset reverentia & stupori, non

tamen inde, ut affolet, insolentior in-

venieba-

veniebatur, ut qui pauperibus ministraret servilem in modum.

VIII.

Cum ad scholas itaret, jussit eum mater sororem simul ducere ad acum exercendam; cui accedere solebat alia quædam, bellè morata, eidem operi studens. Has *Oculorū custodia.* ita modestè ducebat Ludovicus, ac si ad Altare Sacerdotem præcederet religiosus novitus; ita cautè, ut nunquam subiret limina, intra quæ exercebantur puellæ; sed ante januam domus exspectabat, donec essent ingressæ; ac similiter, cum esset redeundum è schoulis, exspectabat eas, oculis in terram defixis, ut nullam intueretur illarum: id, quod à pluribus cum admiratione notatum est.

IX.

Decimo tertio ætatis anno, cùm jam nosset legere, literas formare, supputare rationes, Grammaticæ *Studie*

A 5 admo. *Gramma-*

*tice &
Philoso-
phia.*

admotus, intra sesqui annum, felicitate memoriae, vigore ingenij atque diligentia, totam exhaust. Philosophiae autem studia, in Academia Vallisoletana, Magistro Cueva, emensus, condiscipulos longè præcucurrit, primamque lauream ex illa obtinuit. Tum ad *In Theo-
logia au-
dit Do-
minica.
num, &
Franci.
scū Sua-
rez.* S. Theologiam audiendam Collegia S. Gregorij, & S. Ambrosij obivit, quam in priore PP. Dominicani explicabant, magna auditorum frequētia; in posteriore Franciscus Suarez, non doctrina magis, quam virtute sanctitate conspicuus. Hic animum Ludovici præ ceteris cepit, tum modestia & humilitate, cum excellentia doctrinæ & ingenij. Atque hæc prima illi Societatis Jesu instituta cognoscendi, ac diligendi fuit occasio.

X.

Sub idem tempus, cum Ladicus decimum nonum ætatis annum

num ageret, ac præclaros in Theologia progressus ficeret, Vallisoleti Domui Professæ Societatis præpositus est P. Martinus Gutierrez; qui uti Salmanticæ Apostolico spiritu & fervore cōcionatus erat, magno cum fructu plurimorum, in celeberrima illa Academia, permultis ad humanarum rerum contemptum, & religiosam vitam adductis; ita Vallisoleti, verè divinâ eloquentiæ suæ vi, permovere cœpit animos audientium, ut ei non viderentur possere resistere. De quo ipse Ludovicus in vita P. Alvarez, *Afficitur initio c. 20.* sic scribit: *P. Martinus concioni-Gutierrez, à DEO, Domino nostro, do- bus P. natus fuit altissimo dono orationis, Martini cum magna vi & efficacitate verbo- Gutie- rum; ita, ut rationibus, quas afferebat, rez. convinceret ac ligaret intellectus au- dientium: quod ego ipse adhuc secu- laris & studiosus Theologie Vallisoleti animadverti. Ingressus enim quodam die*

die Domum nostram Professam, ut
concionem audirem, nesciens, quis
eam esset habiturus (fuit autem pra-
dictus Pater) & paulò post, quād
audire inceperam, nesciens quis esset,
aut qui vocaretur, adeò obstupui spiri-
tum illum, & efficacitatem, quā loque-
batur, ut intra me ipsum dixerim, &
nescio, an etiam ore, protulerim, ductus
interno sensu, quem in corde habebam:
Hic concionator non est, sicut ceteri,
sed res quædam superior. Et quamvis
multos alios insignes concionatores
omnium Religionum, qui in ea civi-
tate florebant, audivissim, omnes ta-
men mihi visi sunt valde inferiores
respectu ejus, quem audiebam. Hanc
etiam opinionem habebant Salmantice
communiter viri graves. Nam ad ejus
conciones plurimi Doctores & Colle-
giales omnium Collégiorum, imò ali-
qui etiam in forma, ex ordine collegiali
confluebant. Efficacitate autem sua-
rum rationum multos Studioſos, in-
signibus

signibus præditos doribus impulit ad renuntiandum mundo, & statum religiosum amplectendum, quorum non pauci Societatem sunt ingressi. Hæc ibi Ludovicus, quem Deus opera ejusdem P. Martini Gutierij ad Societatem Jesu perduxit, ut Cap. sequente dicetur.

CAPUT II.

LVDOVICI VOCATIO ET ingressus in Societatem.

I.

DUM Ludovicus magnis passibus in studio Theologiae procedit, Deus illum ad perfectioris vitæ modum ita validè impulit, concionibus P. Martini Gutierrez accensum, ut ei certum jam esset *Proponit* in aliqua Religione vitam transfigeri; sed hoc tulit molestius, quod ad Societatem Jesu se sentiret impelli. Placuit ergo consilium poscere à matre, cuius prudentia & pietati

pietati credebat posse se tutò confidere. Suasit illa differre negotiū, donec natu & eruditione major, constantius exequeretur propositum: quam solam dilationis causam fuisse testatur frater ejus Andreas de Ponte; non autem, quod, ut alij suspicabantur, tum voluerit secularis, in statu Ecclesiastico sanctius vivere. Id vnum ei grave trahitur fuit, quod tam validè, & absolutè à DEO in Societatem se trahi videret, familiam novam, & impugnatione multorum, etiam gravium, & religiosorum virorum, quorum iudicio atque doctrinæ multum tribuebat, vexatam illis temporibus. Ipse enim animo suo magis ferebatur in Ordinem PP. Prædicatorum, in quorum fere gremio adleverat, & quos veluti magistros & amabat, & venerabatur.

II.

In calucta versabatur solus, nomine

mine conscientia, quid ageretur in-
ejus animo; quando jam nec
matri fidendum putabat. Ergo
ipse ardenti, & crebriore oratione
agere cum Deo: urgere suspirijs,
supplicare cum lacrymis, ut suam
sibi voluntatem apertius indicare
vellet. Quanto vero enixius insta-
bat precibus, tanto vehementiores
impulsus, & fortiores instinctus ad
ineundam Societatem sentire; at *Vocatio-*
que id magis, cum orabat tranquilius; ^{ni con-}
in omni alia mentis propositio sentit.
sitione, praeterquam in ista, aresce-
re, frigere, turbari. Atque ita a So-
cietatis consilio avertebatur pani-
cis terroribus, affligebaturque mi-
serum in modum; donec Deo
placuit, ei, porrecta manu, dispel-
lere vanos illos timores, ex ipsa
Religionis huius novitate & ve-
xatione, quod in ea tantum excre-
verit, tantumque adjumenti ad
plurimorum salutem contulerit,

mani-

manifesto Dei erga ipsam amoris sua sc
& suæ, ut in eam se conferat, vo scholi
luntatis, argumento. Nihil ergo precat
hæsitans amplius, decrevit parere tum
tot, ac tam vehementibus impul mato,
sibus: nemini tamen id aperien propo
do, donec post menses aliquam argum
multos exequendi tempus apper
teret.

III.

Verum ut ista vocatio fuit ejus
inclinationi parum accommoda
sic nondum penitus ex animo su
spiciones, & formidines illas ex
cluserat. Vnde argutè, curiosèque
observabat mores, actionesq; no
strorum, ubi nostros Theologia
Studiosos, cum pro more simul
irent ad hortum relaxandi à stu
diorum contentione animi causâ,
dissimulanter insecutus, vidit in
cedere magna cum modestia, se
rendo pios sermones; in horto
verò alios ire seorsim, & promere
sua

*Confir
matur
modestia
Schola
sticorum
Socia
tis.*

oris sua scripta, quæ exceperunt in-
vo scholis, alias pium libellum aut
ergo precatorium corollam tractare,
rere tum enimvero, multum confir-
pul mato, se illis quondam adjungendi
rien proposito, recedens prudenter
am argumentabatur, quales forent
ppe serij, cùm in animi relaxacione
tam religiosè, modesteque se ge-
terent.

IV.

Interea dum justas ob causas dif-
fert exequi propositum, An. 1573.
P. Martino Gutierrez gloriofa mor-
te, apud Hæreticos, defuncto in
Gallia, orbatus quidē Ludovicus,
alijs tamen haud vanis argumentis
in vocatione sua est roboratus; *Amat*
Mirum quod narrabimus. Placue- *piam o-*
rat ei semper opinio illorum, qui pinionem
Beatissimam Dei Matrem sentiūt
nunquam fuisse inquinatam labe
originalis peccati. Sed cùm in *de Im-*
disputatione quadam se passus *macula-*
B. V. *ta Con-*
fuisset, *ceptione*

fuisset, vi rationum, abduci de p*ei* sententia in contrarium, statim ac solutus ab ijt ex auditorio, in usitata mentis ariditate, ac tedium fuit ob*Qu*ratus. Excussum igitur omnes con*volue* scientiae suae latebras, ecquid in*ve* illam niret in ea culp*ae*, vel etiam imperfectionis (nam & minus perfec*rum*, a se factorum rationem habere tis eff*ret*, jam tum assueverat) unde sib*teneat* oboriri potuerit ea nausea: cum que nihil deprehendisset ejusmodi, ad moderatorem animi sui contulit, Sacra*menta* suscep*pit*, fort*e* sic rediret laetitia & serenitas pristina: sed nihil quidquam profec*it*. Iterum ergo ad qu*æ*stionem vocata*re* conscientia*re* recordatus est se recessisse a pristina opinione, de illibata conceptione Deipara*rum*,

Voto ad Et hanc sui mali causam statuens, eandem voto se obligavit, semper tenendi firmiter communem piorum sententiam: quo facto mox pristinus ei

de p ei sensus pietatis, cum serenitate
statim ac solatio interiore, est redditus,
itata

V.

Quia verò per votum illud non
voluerat prohibitum, opinionem
inve illam in scholis, exercitij causâ, ex
mente aliena, Magistrorum suo-
rum, defendere, existimans id sa-
bere tis esse, si suam sententiam, quam
teneat animo, tanti per dissimula-
ret, donec res peteret exprimi,
quid revera sentiret: Magna Virgo
mirabili modo demonstravit, se
aliquid amplius ab eo exigere, &
ne per ludum quidem velle ab eo
propugnari opinionem adversam.
Nam cùm ejus Doctores illam
Ludovico tutandam conjecissent
in Theses, & jam esset descendend-
dum in certamen, omnem subitò
& quæstionis, & argumentorum
memoriam funditus exemit ei,
quantumvis antea instructissimo.
Notavit unde sibi provenerit in-

Mir
modo in
ea con-
firma-
tur.

B 2 exspe-

exspectata rerum, tam bene comprehensarum, ignorantia & obvio; & mox proyolutus ante arat Virginis, novum, & immortale votum sacravit, nunquam post hullo modo, ne disputationis quidem gratiâ, præferendi, vel sustinendi illam sententiam, dummodo id sibi in præsentiarum concedat; ne Doctoribus, ad impugnandum paratis, & condiscipulis, videatur voluisse illudere. Et, mirum dictu, statim restituta est ei memoria præsentissima omnium, quæ antea comprehenderat: quod jure jurando testarunt Patres, Gaspar Brizzeno, & Franciscus à S. Vincentio. Plurimum accedit eares amorem ejus erga Societatem, à qua sciebat constanter piam de Matre Dei opinionem defendi.

VI.

Sed pax ei diuturna non fuit;

nam

nam hostis omnis boni propositi,
malè sibi ab illo metuens, atrocem
denuo tempestatem excitavit in-
eius animo, de qua ipse in vita P.
Alvarez cap 19. sic scribit : Post. **Denuo**
quam decrevi ingredi **Societatem**, toto **confir-**
matur tempore sex mensum, quo distuli de-
siderij mei executionem, trahebat me **suo So-**
magna quaedam propensio & affectus, cietatis.
quem ad aliam religionem habueram,
quam ut antea semper, ita nunc etiam
magnifico. Sed quoniam Divina vo-
catio rationibus, & validis impulsibus,
me ad Societatem trahebat, tot cogita-
tionum sibi adversantium fluctibus
cum oppugnarer & affligerer, ita cor
meum torquebatur, ut sim coactus ad
campos excire, ad respirandum, & ex-
clamandum, ne rumperer: Videbar mihi,
utramlibet religionum ingredierer, to-
tam vitam sub eodem tormento tractu-
rus, vexante me cogitatione, ne forsitan
erraverim, & alteram ut meliorem
preferre debuerim. Sed quoniam tem-

B 3 pore

pore orationis & quietis, & cùm in conspectus DEi me collocabam, recu rebat mihi semper ea cogitatio, Divin voluntatis esse, ut Societatem ingri diar, tandem sum ingressus, non ex gua cum difficultate, & repugnanti

VII.

Afluxerat jam tempus, quo di meditata perficeret. Aperuit suu desiderium p̄imò Theologiae stu dioso è Societate, cui nomen Pe tro Ruiz de Castillo, qui postea Rector Legione, & magnorum i Provincia Castellana meritoru fuit. Js eum adduxit ad Rectorem Collegij S. Ambrosij, Antonium Marcenium, virum eximiæ sancti tatis: qui diligenter expensis vo cationis illius momentis, & agni tis, quas afferebat in obsequia Dei præclaris dotibus, bonam ei spem fecit impetrandi à Præposito Pro vinciæ, qui tunc erat Joannes Suarez.

Admit-

Hic cùm advenisset, magna cum

eum voluntate admisit, fausto die, ^{titur ad}
qui S. Francisco Xaverio sacer ^{Societa-}
bono præfigio, quām propè ad ^{tem.}
Apostolicum ejus zelum pro alio-
rum salute, & gloria Dei effet olim
accessurus. Atq; horum omnium
nihil cuiquam è suis, nec fratribus,
neque adeò matri detexit, viriliter
omnes difficultates secum con-
coquens; donec secunda die De-
cembris, Anno Domini 1574. vi-
gesimo ætatis, absoluto jam secun-
do cursus Theologici, Vallisoleti,
primus omnium in Collegium S.
Ambrosij receptus, & ut ex tabulis
constat, Medinæ Campi Domum
Probationis ingressus est.

CAPUT III.

LVDOVICI NOVITIATVS
& Vota.

I.

POst separationem Provin-
ciæ Castellanæ à Toletana, P.
B 4 Baltha-

Balthasar Alvarez ijs moribus in
stituerat Domum probationis

Anima- Medinæ Campi, ut simul primùm
tur fer- in eam receptus Ludovicus con-
vore Ti- spexit, quantis animis, & ardoribus
ronum ad studium virtutis Tirones in-
Societa- cumberent, omnes illi timores,
tis. quibus hactenus tenebatur, dif-
fluxerint. Ita enim ipse scribit in

vita P. Alvarez, adducto superius
cap. 19. *Vt veni ad hoc Medinensi*
tirocinium, intra paucos dies videns,
quam serio Tirones illi mundum cal-
cabant, & que ipsos contemnebant, &
mortificabant, quantoque studio Chri-
stum Dominum nostrum sequebantur,
& consilia ejus Evangelica amplecte-
bantur; adeò quietus & contentus
mansí electione, quam feceram, ut per
DEI misericordiam, neque in Novi-
tatu, neque extra illum senserim
motum tristitiae, vel pœnitudinis. Imò
nescio quo spiritu talis mihi insedit
imaginatio, quòd si vel octo annos

vite

vita haberem, & eo modo viverem,
magnus Sanctus evaderem.

II.

Ex quo coniucere est, quantus Pluri-
evaserit annis ferè 40. quibus su- mūm
pervixit, cùm ab ipso statim ingresso proficit
su fuerit habitus pro viro perfecto.
Ita enim testatus est Franciscus de
Prato, quondam Praepositus Pro-
vinciæ Castellanæ, his verbis. Mul-
tum eo sum usus per annos 38. partim
novitus & subditus, partim Superior:
ac toto illo tempore perspexi in eo tale
studium, tam vividum desiderium
perfectionis, gloriae Divinæ, & salutis
animatorum, ut videretur semper fla-
grare hoc studio ac desiderio, ne ad mo-
mentum quidem temporis cessando,
quín semper magis magisque in per-
fectione procederet, nulla occasione
medióve proficiendi prætermisso: nec
alia de re unquam loquebatur, aut so-
licitus erat, quād de ista. Et hanc opini-
onem sanctitaris de illo habuerunt

B S non

non domesticitantum, sed etiam alij quibuscum agebat, Religiosi, Principes, & Summates viri. Hæc ille. Nec absimilia Jacobus de Sosa, bis Praepositus eidem Provinciæ, qui 46 annis vixit in Societate. Ex quo tempore, inquit, Societatem intravit, anno etatis vigesimo, ab omnibus est habitus pro viro perfecto, & ego semper eum habui pro magno prodigio virtutis & sanctitatis: & quotquot egerunt cum illo, cujuscunque conditionis & ordinis, quos ego novirim, reputabant eum pro homine sanctissimo. & absolutissimo; in quo nihil reperiebatur, quod non deceret virum perfectum & Apostolicum. Quæ duo testimonia tanto pluris æstimanda sunt, quanto viri illi cautores erat in loquendo, ne quidquam dicendo exagerarent.

III.

Primum initium vitæ religiose, juxta constitutionem S. Patris no-

stri

stri Ignatij, posuit in spiritualibus exercitijs, per integrum mensem: quæ licet aliquibus, ex P. Alvarez instituto, produci solerent ad septuagesimum diem; Ludovico tamen, jam antea divinis meditationibus assueto, visum est mensem unum sufficere. Hoc, & reliquo tempore Novitiatus, dici vix potest, quantum vela devotioni, & impensè intima necessitudini cum Dño laxaverit. Statuerat, ei, quidquid ab alijs officijs sui rebus vacui temporis haberet, impendere fecitque id exactissimè, in genua profusus ante imaginem Deiparæ, quam ex S. Lucæ exemplo, allatam Roma à P. Alvarez, hodièque in ejus Novitiatus sacello, pro communi solatio servant. Usus est autem familiaritate Divina, non solum ad animi sui delicias, sed etiam ad incitamentum vincendi se ipsum, ac deprimendi, omnes alios æstimando.

do se superiores; itaque de illis, & cum illis loquendo; de suis autem rebus humillimè. Gaudebat comitari emptorem, ut instar mediastini portaret res emptas. Cum tradendæ doctrinæ Christianæ dies esset, procedebat cum parvulis cantando, & eos instruendo magna cum alacritate, pari fructu, gustu. que spectantium, & incremento

In hɔfpi- suæ virtutis. Petebat sçpe licentiam
tali ser- in Nosodochio serviendi egrotis:
vit agro- ibi cum gudio verrebat payimen-
tis.

tum, sternebat lectos, purgabat yasa, levabat infirmos, ministrabat necessaria. Reperit quondam inter egrotos pauperem, obsitum tordibus & illuvie, quem propter horrorem & foetorem, desertum ab omnibus ubi conspexit, Christum agnoscens in eo, suaviter amplexus est, abluit, recentibus linamentis, à prefecto domus hospitalis impetratis, induit, loci sal-

suram

suram & auram correxit, assedit,
adhibuit quidquid erat solaminis,
magna cum omnium approba-
tione.

IV.

Neque domestica omisit exer-
citia: primus ad abjecta, impiger
ad servitia coqui, & agrorum: saepe
ab accumbentibus mensæ, flexis
genibus, veniam culparum & er-
rorum petivit; totus denique in *Studet*
omnimodam sui victoriam inten- *penitus*
tus, intimas motuum animi se *vincere*
quorum causas rimabatur, & stir- *se ipsum.*
pitus conabatur evellere, nihil
dissimulando: cūmq; esset natura
ferventior, & incitior, eam ita
subegerat, ut omnibus videre-
tur blandior, & ut ajunt, oleo tran-
quillior. Quantiverò hanc animi
moderationem ac disciplinam fa-
ceret, quamque sublimiter de illa
sentiret, suo loco dicemus. Nihilo
tamen segnior fuit in castigatione
corporis,

corporis, quod per flagra, cilicia, vigilias, jejunia sic infirmaverat ut opus fuerit ei per obedientiam habendas adducere, ac temperare rigorem. Atque ut promptissimum ad parendum, sic etiam erga Moderatores candidissimus fuit, nihil eos celando, quod ageretur in animo suo; quae quidem omnia observabat studiosissimè, soletissimi deprehendebat, ut sinus omnes pectoris ejus oculis expositos crederes. Ad quod accedebat summa quedam aestimatio, & reverentia magistri sui spiritualis, qui fuit P. Rodericus Arias, cum fama eximij servi Dei postea Vallisoleti defunctus. Hinc oriebatur, ut ab ejus institutione in omnibus, velut ab ore Dei, penderet, certus per eam se tutis itineribus ad absolutam sui victoriam, & sanctitatem ducendum.

V.

V.

His talibus studijs per novitatum, rapuit in se omnium oculos, ut omnibus exemplo fuerit, & incitamento. Nam & gratia vocatio-
nis ad hunc ordinem, & generofa
ejus voluntas inter illa certamina,
& vita à teneris usque non inno-
centantum, sed etiam sancta, ma-
gno illi adjumento fuerunt, ut
alios omnes longè precederet.
Unde etiam superioribus visum,
est, eum, nondum finito biennio *Matti-*
Tirocinij, 26. Martij 1575, mittere in Val-
Vallisoleatum, ad absolvenda stu- *lis solerū*
dia in Collegio S. Ambrosij: quod *ad stu-*
ei grave accidit, propter matrem, *dia ab-*
fratres, & cognatos, à quorum *solvēda.*
consuetudine mentem suam pro-
cul amoverat. Sed cùm hoc ipsum
Superiores novissent, non plus ei
timuerunt à patria, quam si mit-
teretur ad Sinas, aut Japones. Et
verò ita se ibi gessit, ut non nisi
jussas

licia
erat
ntian
erare
Timu
Mo
, nih
n ani
ia ob
issimi
nnes
s cre
mm
ntia
uit P.
ximij
efun
ejus
ut ab
ream
m sui
cen
V.

Cū ma- iussus accesserit semel ad matrem *ēum*
tre nec & cum ea nullum verbum sit locū quōd
verbum tus, oculis in solum defixis; donec *cieta*
locutus.

à Patre, qui eum duxerat, monere
 tur officijs sui, quōd sit missus à Re-
 ctoře, ut matrem salutaret. Illa ve-
 rò nihil offensa ejus taciturnitatem
 quōd nōset animum ejus ad o-
 mnem virtutem, illum ut filium
 dilexit, & suspexit ut sanctum. Eā
 dem cōstantiā fuit v̄sus quondam
 erga matronam, arcta necessitudi-
 ne conjunctam, cui, quōd solū
 ejus videndi & alloquendi gratia
 tametsi ex longinquo venerit, sicce
 admodum renunciari curavit, sibi
 fas non esse loqui cum ea, nisi in
 Confessionali, vbi se mutuo con-
 spicari non possint. Neque verò
 vñquam cum cognatis locutus est,
 nisi de rebus ad animæ salutem
 spectantibus. Hunc in modum ab-
 soluto biennio, vota religionis
 fecit in eodem Collegio; quanto

cum

*Facit**Vota So-**cietatis.*

utrem cum gaudio, non facilè dixerimus,
at loco quod jam se Religiosum, & So-
dona cietati arctius devinctum videret.

CAPUT IV.

STUDIA, TERTIA PROBATIO,
Sacerdotium.

I.

STUDIJS Theologiæ ita se im- *Inter-*
pendit Ludovicus, ut severa *studia*
sibi lege præceperit, quidquid ab *nihil de-*
ijis vacui temporis habuerit, non virtute
aliter, quam cum Deo vel cœlitî-
bus, orando, vel in obsequijs egro-
torum, cum facultate Superiorū,
consumere: quare nunquam, abs-
que necessitate, conspectus est ex-
tra suum cubiculum; quod in su-
prema Collegij parte, prope ho-
rologium sibi impetraverat, ubi
propter ascensus & frigoris, aliá-
que incommoda, jam nullus am-
plius habitat, illi hęc ipsa mole-
stiarum occasio fuit optatissima;

C   quam

quam etiam vicinia facelli domestici, quod ibi tunc erat, ei facieb^{it} jucundiores; illuc enim & sumo manè ad sacrum, quod nostⁱ Theologis facere solebat P. Francisco Suarez, & interdiu, ad recipiendum spiritum studijs fatigat poterat se conferre. Sed & in ipsorum studiorum remissione ita se continebat, ut à legibus modestia disciplinæ religiosæ nec latum inquietum recederet, nihilo planè iutior, quam fuerat in ipso Tirocinio, cuius rigorem non minuit, sed auxerat studiorum laborum quibus autem diebus à studijs en vacatio, illos gaudebat in officiis humilibus transfigere.

II.

*Petit
mitti in
Iaponiā.*

Sub idem tempus venit Procurator Japoniæ, aliquot socios collecturus, qui se in arduam illam expeditionem adjungerent. His adscribi summis precibus flagita

stud
vit L
tion
sang
qui
eum
Sup
repe
ann
The
acut
cisc
cum
eum
tùm
laud
ptat
Con
sim
mag
ut o
can
eam
ne o
tuist

dom
acieb
& su
nost
P. Fra
ad re
atigat
k in ip
se co
estizi
om u
anè s
Tiro
minu
abon
lijs en
offici
Procu
os col
illam
. Hi
lagito
vii
vit Ludovicus, omnem saluti na-
tionis ejus procurandæ vitam, &
sanguinem offerens. Deus autem,
qui longioribus, nec levioribus
cum destinarat laboribus, fecit, ut
Superiores votis ejus, utcunq;
repetitis & ardentibus, neutiquam
annuerent. Ergo progrediens in *In Theo-*
Theologia, sic probavit omnibus logia ex-
acumen ingenij sui, ut ipse P. Fran-
ciscus Suarez non raro contulerit cellit.
cum eo res difficiles, ratus Doctor
cum discipulo, fassusque sit, mul-
tum adjuvari se ejus judicio: quâ
laude, nescio quæ major possit o-
ptari. Certè in asserta Deiparae
Conceptione, in gratia copiosif-
fima, non solùm doctrinam sui
magistri asscutus est Ludovicus,
ut ostendit in expositione Cantici
canticorum lib. I. exhort. II. sed
eam etiam prætervectus, dum illa
ne maculari quidem ab Adamo po-
tuisse docuit, ejusdem operis lib. 7.

C 2 exhor.

exhort. 30. quia voluntas ejus in primo parente constituta non fuerit, ut cui gratia Dei non hereditario, ut alijs, sed altiore iurantquam Matri Dei, erat obventura. Fuitque tam confirmatus in e sententia, ut in eandem utrumqu fratrem suum, Dominicanos, per duxerit; quod in ordine illo palau omnibus fuit.

III.

Mitti- Studijs absolutis, Anno 1571
tur ad cum vigesimum quartum ætatis
Ogna- jam explesset Ludovicus, cum ali
tense Col- condiscipulis venit ad Ognaten
legium. Collegium, à B. P. Francisco Bo
gia 27. annis antea fundatum, &
spirans etiamnum exempla su
conditoris; quorum fragrant
novos ei spiritus attulit, omnimo
dæ submissionis & virtutis. Indi
garciæ verò ad 18. Octobris Anno 1579
tertiam Villagarciam est missus, tertiam
probatio- ibi probationem, in Societate
nē subit. consue

consuetam, subiturus. Instituit
eam probationem S. Ignatius, ut
sui devotionis, & abnegationis
fervorem, si forte inter studia sci-
entiarum remiserit, restaurent, &
ad gradū usq; perfectionis promo-
veant, eōq; paratores, & alacriores
ad aliorum salutem per ministeria
Societatis procurandā, procedant.
Gavisus est illa occasione Ludo-
vicus, ea praecipue ratione, quod
P. Balthasarum Alvarez instructo-
rem sit nactus, ut optayerat.

IV.

Isti cùm prolixè distinetq; ex- Aperit
posuisset, quidquid habebat in sua P. Alva-
conscientia, Pater, qui eum perat- ro suam
tentè, fixis in crucem ante se po- conscienc-
sitam oculis, audiverat, non aliud
respondit; quam pauca hæc verba:
Hoc est habere virtutem infantilem,
& nondum adultam: oportet eam
nutrire, & robore. Statimq; conti-
cuit. Ludovicus, ut ipse de se scribit

C 3 in

in vita P. Alvarez cap. 19. agnosce
verum esse, quod sibi dictum era
recessit cum firmo animi decreto
exuendi infantiam illam virtutis
& removendi quidquid eum à pro
fectu retardaret; cum admiratio
ne, quod Pater ita penetrâssest ani
mi sui recessus, ac tam paucis effi
cax adhibuissest remedium, judi
cando eum indigere magis humili
lationibus, quam prolixis oratio
nibus. Et verò non immerito, vi
lumine cœlesti plenissimus, per
specta capacitate purgatissima
mentis, considerans quantoru
id ætatis posuisset initia meritorū
judicavit virtutem, qua tunc pra
ditum videbat, comparatam cum
illa, quam consequi posset, si per
geret, esse instar infantis; licet in
se spectata virilis jam fuerit. Sed
neq; segniter tantum magistri disci
pulus incubuit in ejus augmenta
majore, quam unquam alias, ani
mo

mo se se ad anteriora conatus
extendere.

V.

In terea Dei etiam illum ad
arctiorem secum familiaritatem
inducere, illustrare mentem, vo-
luntatem afficere: unde crebriores
jam, dulcioresque aspirationes
emicare in cœlum; obedientia &
humilitatis cuiusdam excellentis.
simæ sensus existere, quibus ad
majores quotidie flammæ amoris
erga Deum & homines, & intimam
cum Divina Majestate conjun-
ctionem, præparabatur. Exinde *Experi-*
cœpit sentire interna Dei collo- tur in-
quia; quæ dum anxius hæret, an terna
pro divinis accipere debeat, inter Dei al-
rogavit eum Christus: Tu, si quis loquias
esurienti offerat ramum gravem fru-
ctibus, quid faceres? Respondenti, Docetur
comederem fructus, ramum abijs- quomodo
cerem. Sic facias, ait illi, internis al- illa sunt
locutionibus: sume eos, qui tibi offerun- accipi-
C 4 tur, enda.

tur, fructus bonorum operum; exente in his, quæ tibi suadentur: neque n fatiga, inquirendo à quānam arbor deceptus sit ramus, quo tibi præbentur. Acquievit huic monitioni quia cùm omnia, quæ sibi dicebantur interiùs, essent apertè bona & congrua suæ conditioni, non erat eur multùm dubitaret ijs obsequi; sicut necesse est facere, quando potest aliquid subesse periculi: prout ipse postea scripsit in Duce sp̄itu alii tractatu I. cap. 23. num. 1 ubi etiam hujus rei, quæ sibi evenerat, meminit, reticito suo nomine.

VI.

Variè
exerce-
thr.

Observavit omnia diligenter P. Alvarez. & ut tam bene præparato animo non deesset, varijs modis cum domi, ac foris exercuit. Et quia Villagarcia populus numerosus non est, Medinam, ad tria milliaria, misit cum cum procuratore fre-
quenti

quenti mercatu, ut ea, quæ empta forent, domū portaret. Alias cum socium dedit alicui Novitio, ut per pagos vicosque concionem haberet ad rudes operas; id, quod ipse faciebat singulari feryore & gratia. Nonnūquam adjunxit eum alicui condiscipulo jam Sacerdoti, ad excursionem aliquot dierum, ut hominibus, qua fieri poterat, prodeissent. Neq; enim P. Alvarez missiones longas in tertia probatione amabat, ne dum experimentum capitur gratiæ, qua quisque valet agendi cum proximo, diuturna intermissione refrigerescat amor exercitationis domesticæ; cuius eo tempore potior, ad sui victoriam & abnegationem obtainendam, habenda est ratio.

VII.

Non defuit sibi ipsi Ludovicus, *Avidè* & omnia media proficiendi arri- *studet* puit avidissimè: plurimum ex*cit* *proficere*

C 5 tanti-

in vir- tantibus eum sermonibus P. Al
tatibus. varez, quos de Summario Constitu
tionum, & regulis Societatis habebat, plenos lumine sibi inter
orandum infuso divinitus; quos memoriæ causa ille contulit incompendium, à pluribus postea descriptum, & habitum in pretio. Studuit etiam à singulis aliquid in perfectionem animæ suæ referre, cum omnibus quidem comite agendo, familiarius tamen cum P. Christophoro Gonzalez, de quo scribit in vita P. Alvarez cap. 47 plurimum se adjutum ejus commercio, præsertim in corrigenda vana persuasione, quod difficile sit amare confusionem & contemptum; cum tamen ea sit via tutissima penetrandi in familiaritatem D E I: prout nominato P. Gonzalez evénit. Multum etiam utebatur P. Francisco de Corduba filio ducis de Cardona, qui nimio

per

per omnem occasionem vincendi sui studio, mortem præmatu-
ram in ipsa tertia probatione ac-
cessit, febri, per humiles labores,
in solibus, capite non munito, ac-
censa sublatus; cùm novem annis
in Societate sanctè vixisset, non
sanguine clarior, quàm virtute.

VIII.

Mense Decembri Anni 1579. Admo-
Ludovicus, expleto jam vigesimo *vetur*
quinto ætatis, ordinatus est ad *sacris*
Epistolam, & sequente jejunio *Ordini-*
verno ad Evangelium, denique *bus.*

19. Martij, festo S. Josephi, Sacer-
dotio initiatus: ad quod ritè susci-
piendum se menstrua divinarum
rerum *commentatione* studiosissi-
mè paraverat, unà cum P. Alva-
rez, ad visitandam Provinciam
Toletanam evocato: qui per id
tempus peculiari studio suum ei
sensem de tribus asseclis Christi
Domini, Paupertate, Dolore,

Con-

Contemptu communicavit, *societatis* illius amorem eum
inflammans. Primum deinde *scrum* fecit Vallisoleti, in festo
Annuntiatæ salutis nostræ, singu-
lari fructu animi sui, & gaudio
cumque operam confessionib*u*
tempore Paschali audiendis de-
disset, rediit Villagarciam, vbi no-
vo spiritu tertiam probationem
est prosecutus, & novos à cœl*o*
favores expertus: quorum ille no-
minimus fuit, quod cùm post sa-
crum gratijs Deo agendis esset in-
tentus, repente senserit, ut ipse
scribit in vita P. Alvarez cap. 48

Luce di- quendam radium lucis, transcu-
vina co- tem iostar fulguris, quo ipsi ostendit
gnoscit debatur non ita difficile esse, ut ei
posse a- visum erat, sed valde facile, tam
mari cō- serio & cupidè amare contemptū
temptū. ac probra, quam alij honores &
existimationem affectant, simul
etiam ad illa quærenda est anima-
tus,

tus, cum spe obtinendi. Hanc autem gratiam acceptam retulit precibus magistri sui Alvarez, non diu antè, Belmonti 25. die Julij, cœlo recepti. Prætereo nunc alia sensa, quæcum de alijs, cùm præcipue de humilitatis virtute accepit hoc tempore probationis, referenda suis locis in libro sequente.

C A P U T V.

SCHOLASTICÆ OCCUPA-
tiones, & solemnis Professio.

I.

ANNO 1580, ad Festum S. Lucæ Salmanticam est missus Ludovicus, & post egregiè propugnatas assertiones ibidem ex tota Theologia, Legione Philosophiam anno sequente docere *Docet Philos-* coepit, magna cum laude, & existi- *phiam.* matione doctrinæ, nullo tamen suo gusto, nisi quem dabat obedientia: quâ siebat, ut ei muneri

cumu-

cumulatissimè satisfaceret : nam
& ea, quæ dictabat in schola, non
subtiliter tantum & eruditè, sed
magna simul claritate & ordine
componebat, levando labore di-
scentium ; & in disceptationibus
seu propugnaret, sive oppugnaret
libentissimè audiebatur, eratque
tum admirationi, cum formidin-

*Discipu-
los exci-
tat ad
studium
virtutis.*

Singularem etiam curam discipu-
lorum habuit, hortando singulo
& animando, ut in studia diligenter
incumberent ; invitando eos a-
proponendas sibi quæstiones, in
quibus hærebant, eisque patienter
& amanter ipsis explicando, ut
nemo se neglectum, omnes æqua-
liter se , suumque profectum illi
cordi esse viderent. Nec minor-
fuit ipsis incitamento ad virtutem,
præclaris monitis & exemplis eos
accendens, primus in omnibus
exercitationibus pietatis, sive in
triclinio culparum se reum pera-
gendo,

gendo, oscula figendo pedibus ac-
cumbentium, commendicando
cibum, aut eum sumēdo sub men-
fa, & alia obeundo, quæ fert usus in
Societate: sive in culina operam
navando cōcis, & abjectissima quę-
que munia domi fungendo: qui-
bus modis ita rapiebantur animi
omnium, præsertim discipulorum,
ut eum certatim studerent imitari.

II.

Brevi etiam foras emanavit, ac Prodest
per totam civitatem fusa est fama *simul*
sancitatis illius: unde multi, etiam *proximo.*
viri graves & nobiles, eum delegere
pro moderatore animi sui, suos ei
lapsus, infirmitates ac dubia pro-
ponendo; quibus magna se cari-
tate impendit, enixiū tamen ple-
beis ac pauperibus. Nec paucos
inexpectata cōversione ad eximia
exempla probitatis traduxit: hos
inter homo juvenis fuit, ex illa-
strissima inter Hispanos prosapia:
qui

qui cùm, Ludovici monitu, se totum appulisset studijs virtutum ut per austерitatem erga se ipsum liberalitatem erga egenos, & ali exercitia pietatis expeditiores coram Deo rationes haberet, suis admirantibus, & mentis turbid motionem suspicantibus, constanter edixit, brevi se à Deo evocandum ad iudicium. Et hoc non ab animi perturbatione, sed divinus ei compertum fuisse, eventus ostendit. Nam subitanè corruptus morbo, quando illius exhibrandi causâ, nescio quos ludos a pompas instruxerant, advocatus Ludovico cum dolore omnes totius vitæ noxas confessus est, sacramentis munitus, magna cum animi pace, ac fiducia, ad meliorem vitam decessit, annis & virtibus multò longiorem ei vitam pollicentibus.

III.

III.

Non continuit se intra mœnia *Excur-*
fervor Ludovici, sed Dominicis^{rit ad},
Festisque diebus cum aliquo dīsci-^{pagos.}
pulorum exivit ad vilas ac pagos
vicinos, à quibus mature posset
redire in urbem. Jbi convocato ad
templum populo rusticō explica-
vit fœditatem peccati, fructus pœ-
nitentiæ, brevitatem vitæ, pœnas
infernas, & alia, pro captu nationis
illius, & necessitate: fecitque hoc
tanta vi dicendi, ut emollitis exci-
derint lacrymæ: à concione, pueri-
tiam in rudimentis doctrinæ Chri-
stianæ instituit: reliquo tempore
aures præbuit peccata sua deplo-
rantibus; quales etiam alijs diebus
ad eum in urbem veniebant, quos
magna suavitate tractatos, cum
suo & ipsorum solatio, remisit ad
sua magalia. Fecit autem has ex-
cursiones pedibus, nullo comme-
atu instructus, sed vicitans eo,

D   quod

quod ultro datum esset pro sibi
vel ostiatim emendicâsset cum
socio; gratulando sibi, quod cu
primo comitum Christi, Paupe
tate, epularetur. Quantum vis at
tem fatigatus domum rediisset vi
speri, nihil amplius refocillation
admisit, quam si tota die do
mansisset, ad studia sua, quasi
jucunda recreatione, revertens

*Recrea
tiones
Ludo
vici.*

Quos autem dies vacuos habebu
t scholis, eos visendis pauperibus
& sacris locis impendere consu
vit, magis ea consuetudine cum
Deo, & egenis, recreari se exili
mans, quam alia ratione quacun
que: nec vana fuit illa opinio; qui
multiplici dulcedine, sensu coel
sti, & affectu recreabatur a Deo
ut Francisco de Salzedo, discipulo
magnae virtutis, familiariter dice
ret; videri sibi, a Deo se tractari u
filium parvulum, quem pater ele
ganti veste indutum, prehensa huma

manu

manu ducat per forum, ut conspe-
ctu variarum in mercatu rerum
exhilaratum, sui amore magis af-
ficiat.

IV.

Hoc tali magistro plurimum in *Eius di-*
virtute promoverunt illi, quos ha- scipuli,
bebat è Societate, discipuli. Tres Marti-
cōmemorabo solum insigniores: nus Del-
primus esto Martinus Antonius rio.
Delrio, vir singularis humilitatis
& obedientiæ: qui cūm ex libris,
quos mira eruditione refertos edi-
derat, orbe toto notissimus esset,
jāmque Parisijs doctore Joanne
Maldonato Philosophiam audivis-
set, in Societatem ingressus, de-
novo ad summulas, & rudimenta
Dialecticæ, volūtate Superiorum,
redite non dubitavit; sed magnæ
felicitatis loco habuit, quòd Lu-
dovicum magistrum obtinuisse
à quo non minus in cœlesti, quam
humana Philosophia posset con-

D 2 discere:

discere: de cuius vita alij prolix

*Franci-
scus de
Salzedo.* aut fa-
retulerunt ad posteros. Alter fu-
rum s.
Franciscus de Salzedo, consob-
Terti
fanne
nis,
proE
& inn
stiana
tis Ec
mam
exem
cujus
bebata
mem
Riba
lib. 5.
aut
An
tice,
mag
tantu
ut &
res t
Acad

nus Balthasari Alvarez, eidēq;
in familiaritate cū D E O no-
multūm absimilis; cui multas h-
ras impendebat quotidie, diu an-
alios è strato confurgens. Hic du-
Collegij Rector esset Avilæ, i-
ipso Chtisto monita est Maria Vel-
ex ordine S. Bernardi, raræ san-
tatis, & extraordinarij spiritus vi-
go, ut illum sibi sumat anima-
moderatorem, eiq; studiosè ob-
diat. De quo in vita ejusdem virg-
nis cap. 32. refertur, eum tantum
authoritatis fuisse apud eos, que-
rum conscientias regebat, ut etiam
gravissimus, & religiosissimus qui-
que ex tota civitate, illi quasi pue-
rum se submiserit; licet majore
natu, quam 34. annorum non esse.
Deinde illum nullo neque labore
neque indignitate rerum superari-

aut fatigari potuisse, cum de aliorum salute, & causa Dei ageretur.
Tertius est Hernandes de Villa-
fanne, qui in Cinaloa totis 30. an-
nis, Apostolico spiritu, plurimis
pro Evangelio laboribus exhaustis,
& innuaueris ad agnitionem Chri-
stianæ veritatis adductis, & funda-
tis Ecclesijs, gloriosam Deo ani-
mam reddidit; plurimum adjutus
exemplis & institutione Ludovici,
cujus semper aliquid librorum ha-
bebat in manibus. De quo plura
memorantur à P. Andrea Perez de
Riba, in historia novæ Hispaniæ
lib. 5. cap. 23.

Hernan-
dus de
Villa-
Fanne.

V.

Anno 1584 Ludovicus Salman. *Theolo-*
ticæ, nostris Theologiæ studiosis, giam do-
magister datus est; quo in munere *cet Sal-*
tantum & laudis, & gratiæ retulit, *mantice.*
ut & inter florentissimos, qui plu-
res tum erant, in celeberrima illa
Academia, Doctores excelleret, &

D 3 disci-

discipuli ad eum, quasi solus esse
dubia sua frequenter referrent.
Ipse usus occasione non omisit i-
los dexterè simul ad majorem in-
virtute progressum incitare; d-
cere solitus, miseram esse con-
ditionem Religiosorum Doctorum
nisi conarentur etiam in studi-
virtutis promovere discipulos.
Quia verò propter exercitia lite-
raria, consueta diebus festis, &
Dominicis, ei non licebat excu-
rere ad pagos, ut Legione fecerat
quoties ab illis excusare se potuit
omne tempus in excipiendis po-
nitentium cōfessionibus consum-
psit: per septimanam autem eis
qui majorum incrementorum
capaces erant, statis horis operan-
dedit.

VI.

Vnicum annum relictus in hoc
officio, ad alia fuit abstractus
scholis: quòd etsi plurimum vale-

ret in illis, longè tamen plus vide-
retur posse in gubernandis alijs:
in quo genere qualis & quantus
fuerit, infrà dicerur. Sed post se-
pTEM annos, aut octo, revocatus
Vallisoletum ad Theologiam do-
cendam, non minore laude id fe- *Magna*
cit, quām si nulla diversio muniū, *cum lau-*
longè aliorum, intervenisset. Ita de.
enim testantur jurati, tam acutè,
tam appositè, tam nervosè illum
proposuisse, & enodāsse gravissi-
mas difficultates, ut non ex huma-
nitus acquisita, sed divinitus infu-
sa scientia; neque ut homo, sed ut
Angelus loqui videretur. Unde
etiam illa, quæ dictabat in scholis,
magni passim æstimabantur ab o-
mnibus.

VII.

Tantam sublimitatem doctrinæ
ornavit nō minor animi demissio:
quæ maximè apparuit in disputa-
tionibus: nam sive præsidebat,

D 4 tacuit

tacuit quantum ferebat mun
præfidis, ut solus discipulus doct
rum responsionum decus referte
five oppugnabat, cùm discipulus
videret sub argumento fatiscer
porrexit ei manum, & ansam p
buit solutionis arripiendæ; & si
paullum appositiè diceret, id ei
plicando ad honorem adduxit
Neque verò vñquam ullius imp
gnavit sententiam, nisi postulaat
id officio suo, vel urgentibus, qu
bus id honestè negare non potuit

Hoc autē fecit ea modestia, qua

*Per filiā discipulus esset, non Doctor. Vi
confessio, debatur sanè DEV M delectari eju
nis doce- humiliatione ; nam subduxit
tur de lumen interdum, ut à difficultati
Theolo- bus exire non posset, nisi ope alio
gicis dif- rum ipsi longè imparium, imò &
fulta- illiteratorum : quod accedit ei
bibus. cùm explicanti Mysterium SS.
Eucharistiae, repente oborta el
tam atra, densaque nubes violen*

tissimarum objectionum, præser-
tim contra conversionem panis
& vini, in corpus, & sanguinem
Christi, ut in Cathedra moram.
bene longam traxerit silens; au-
ditoribus admirantibus, & aliquid
humanitus ei contigisse existi-
mantibus: nec ab ea perplexitate
se tum expedire potuisse, sed ab
redituo vocatus, ad alicuius fe-
minæ confessionem accipiendam,
descessit. Erat illa ex ijs, quas Lu-
dovicus in studio vitæ perfectioris
instruxit: à qua rogatus, quid ege-
rit, cùm vocaretur, respondit, se-
versatum in explicando divino illo
mysterio: subjunxit illa, sibi eadem
nocte, cogitanti de illo, gravissi-
mas difficultates objectas fuisse;
quas etiam recensuit ordine: &
erant eadem omnino, quæ illum
vexarant in schola. Adjecit illa;
sed & multas occurrisse sibi con-
siderationes, & argumenta, quæ

D s rem

rem totam reddiderint sibi pl
nam ac facilem, omni difficultat
submota. Et retulit has considera
tiones, ac sigillatim diluit omnia
quæ in cōtrarium ejus menti era
objecta. Obstupuit ad ista Ludovi
cus, & omni nube animi detersa
conversus ad D E V M sustulit mo
nus, quod per mulierculam erudi
tus esset, magnoque cum sensu
erupit in illa verba Christi: *Co
fiteor tibi Pater, Domine cœli & terra*
quia abscondisti hæc à sapientibus,
revelasti ea parvulis. Ita Pater; qui
niam sic placitum fuit ante te. De
posuit hoc apud quæsidores Mat
chio de Villar; cui, nescio in quo
rerum suarum articulo constituto,
Ludovicus ipse pro consola
tione narraverat, quomodo Devi
aliquando soleat juvare per eos, à
quibus minimè spes.

VIII.

Postrema in literis Ludovici oc
cupatio

cupatio fuit *Prefectura studiorum*, *Commit-*
qua multos annos functus est *titur ei*
quām accuratissimē, non sinen-
do quidquam exercitiorum præ-
Prefe-
Etura
Studio-
rum.
alias doceri, quām communes,
aut valde idoneo fundamento
subnixas, quo cuilibet viro docto
meritò persuaderetur eius proba-
bilitas. Quare diligenter legebat
omnia, quæ dictata erant in scho-
lis, & expendebat accuratissimē;
quod si quid minus ei probatum,
esset, proponebat Magistris, audie-
bātque illos patienter: si verò non
satisfacerent, nullo modo permit-
tebat id eos defendere. Indè fa- *Aversa-*
ctum est, ut reveriti censuram, in tur no-
tegritatem, & constantiam eius, *vas opi-*
admodum cauti essent in opinio- *niones.*
num delectu: quos autem videbat
abhorrire à novitatibus, multūm
laudabat, grarias illis agēdo. Quan-
do per corporis infirmitatem non
poterat

poterat comparere in publicis
concertationibus, eo saltem loco
erat, in quo non conspici quidem
ipse, sed omnia tamen posset ad-
dire: aut si neque hoc moribus
permitteret, curabat fideliter si
referri, quidquid actum fuisset, i-
merita omnes laude, & gratulatio-
ne remuneraretur. Nunquam per-
misit examinari quenquam e no-
stris scholasticis, quin ipsem eti-
mam interesset: & P. Alfonius de Cano
testatur, eum semper, in omni ci-
gressu Doctorum, obtinuisse insi-
magistri omnium presentium, quod
adeo comprehenderit omnia, licet
nunquam audita sibi, ac si diu mul-
tumque meditata haberet, & ipse
met adhuc versaretur in scholis.
Quando videbat eum, cuius pro-
fectus explorabatur, non satis ex-
minatori fecisse, charitate motu
arripiebat causam, ac tam claro
faciliique modo proponebat diffi-

cultas

cultatem, ut illam non ægrè dissol-
veret, nisi qui indoctissimus esset.

I X.

Dum versaretur Ludovicus in *Facit
occupationibus literarijs, à P Clau-
dio Aquaviva, quinto Præposito
Generali Societatis, ad supremum
apud nos gradum, Professionis²
quatuor votorum, admissus est:
eo sanè dignissimus, ut cui nihil
deerat eorum, quæ S. Ignatius re-
quirit in promovendis ad hunc
ordinem, ad quem nō alios, quām
spiritū & doctrinæ selectæ viros,
& multū, diūque exercitatos, &
in varijs probationibus virtutis, &
abnegationis sui ipsorum, cum o-
mnium ædificatione & satisfactio-
ne perspectos, admitti voluit.
Fecit professionem Vallisoleti 24.
die Januarij anno seculi 1593. suæ
atatis 39. cùm novendecim
annis in Societate
fuisse.*

CAPUT

CAPUT VI.

GVBERNATIO PATRI
LVDOVICI.

I.

Dorum Collegiorum Rect
fuit Ludovicus, Vallisolei
& Villagarciensis, in quo simi
Magisterium Novitiorum habui
de quo infrà dicetur; nunc de
gubernatione, in qua sibi al
impresserat, quæ S. Ignatius pri
scripsit Rectoribus; videlicet et
rum officium esse in primis, or
tione, & sanctis desiderijs totum
Oratio- ne juvat Collegium, velut humeris suis
subditos. sustinere: quod ipse quidem fec
insigniter, nihil decernendo, quo
non priùs contulisset cum D E O.
licet exigui videretur esse momen
ti: sed ea, quæ medijs humanis in
tellexit non posse confici, multò
impensiùs commendabat Maje
stati Divinæ, semper optato suc
cessu

cessu. Ita Jacobus Vela, qui magno cum zelo, fructuque multas missiones obierat, cùm venisset ad illum Villagarciam pleuriti labrans, magnóque desiderio tenetur vitæ longioris, ut posset uberiore, sicut ajebat, poenitentia diluere sua peccata, adhibitis pro eius imprecatione etiam patronis cœlestibus; vi precum Ludovici repente mutatus, longè aliam induit mentem, quam nullis adhortationibus ab eo potuerat obtine-re. Siquidem à sacro, & precibus Imperio ipso factis, ad eum reversus *trat uni* Ludovicus invenit, omisso deside- *prompti-*
tudinem rio vivendi, totum se permisisse, *morian-*
di. Divinæ voluntati, & qui tota vita sua consueverat magna cum ariditate animi orare, nunc inundatem tenero sensu, & affectibus ardentibus amore cœlestium, sèpius ingeminare illas voces Apostoli;
Gratias DEO, qui dedit nobis victori-

riam

riam per JESVM Christum, & Vade,
plena vita melioris fiducia dicit
animam reddidit, in magno se muta
per metu Divinæ severitatis, & facere
tegritate traductam: de quo plus vis au-
bus scribit ipse Ludovicus in vobis fe-
P. Alvarez cap. 47. præteritis, q[uod] p[ro]pit, quod
ad laudem suam spectabant, sed vis re-
ijs accepimus, qui rei præsentibus
fuerunt, maximè ab Alfonso Riquam
mero, viro perquam gravi, & peror-
titatis, ac doctrinæ conspicua aliæ

II.

*Alteri
copiam
concio-
nandi.*

Simile quid accidit Vallisole dem
ubi cum repentina infirmitati popul
correptus quispiam, concionem cibus
quam oportebat, habere non po referr
se, & alter, qui ipsi sufficiebatur anno
cusaret se brevitate temporis, quo cet Pi
vix trium horarum fuit, quib[us] jorem
concio paranda erat, Ludovicus quam
animo breviter ad orationem libera
converso, vultu placido leniter bus. q[uod]
percutiendo pectus illius, dixit suffici

Vobis

n, & Vade, plus erit, quam cogites. Quo
cia dicto alter subito sensit cor ita sibi
no se mutari, ut nihil amplius dubitaret
is, & facere, quod petebatur, quantum-
vis auditorium frequens, ac no-
s in vibile foret: atque ut meditari cœ-
titis, q̄ pit, quæ diceret, affluxit ei tanta-
t, sed vis rerum, & in dicendo copia ver-
æsen borum, ut ipse testatus fuerit, nun-
ciso quam se promptius, alacriusque
& perorasse: imò, cùm consueisset
icuā alijs nimiope fatigari, tunc ei
tantum superfuit virium, ut eo-
lisole dem die sub vesperum denuo ad
mitati populum dixerit. Quæ omnia pre-
onem cibus Rectoris adscripsit. Eodem
on po referti potest, quod cùm quodam
ature anno gravis incubuisse fames, li-
s, quo cet Procurator diceret, non ma-
quibjorem annonæ copiam esse domi,
lovicj quam necessaria sit, jusserit tamen
onem liberaliorem stipem dari pauperi-
enitebus. quam alijs annis, & non solùm
dixit sufficiens frumentum Collegio,

E sed

sed etiam superfluum fuerit. Quā mentis
omnes, qui noverunt, preciōsib[us] si-
Ludovici tribuerunt. quibus

Jtā etiā III.

Promo- Solitus est à subditis omnib[us] in suo
vet o- etiā senioribus, poscere sāpius ut cū
mnes in anno rationem cōscientiæ: sāpius jejunia
spiritu. etiam agere sigillatim cum scilicet refocili-
lasticis de rebus divinis, & per illam
nentibus ad cuiusque profectum digere
in spiritu, scitè subiiciendo illa in cor-
quibus excitaret eorum fervore pore,
nem S

Omnia Res agēdas itā ordinare, & acco-
cū tran- modare temporibus, nulli ut ex-
quillita- fationi locum relinqueret, q-
te agit. minūs omnia examissitatē f-

Constan- rent, ad regulam cuiusvis offici-
ter disci- validē se opponendo moribus i-
plinam troducētis contra placita Super-
urget. rum; nihil dissimulando. quod p-
peram factum esset; nihil relaxan-
do, aut concedendo etiam grav-
bus viris. Jtā illi, qui in vicin-
concionari debuit, multis arg-
mentis ip-

t. Quā mentis petenti, ut uno die liceret
recidi sibi sine socio manere cum amicis
quibusdam, constanter negavit.

Jtā etiam alteri viro gravi, petenti
in suo conclavi asservare passulas,
ut cū pro more suo nonnunquā
jejunaret, esset ad manus, quo se
refocillaret nonnihil. Concessit
illam refocillationem quoties in-
digeret, non tamen privatim, sed
in communi triclinio. Sæpe tem-
pore, quo secundūm consuetudi-
nem Societatis orationi vacandū
est, obibat ipse singulorum cubi-
cula. Si quem notaret alio loco se
detinere, quām eo, quo erant obe-
unda spiritualia, accedens eum,
suaviter commonefaciebat officij.
Accuratos volebat omnes in suis
muneribus, tam magistros ac di-
scipulos, quām confessionibus au-
diēdis, aliisve ministerijs addictos.
Si quis morbo impediretur, mu-
nus ipse supplebat: id, quod inter-

E 2 dum

dum ad plures dies , & mens
duravit.

IV.

Neque minor ei cura fuit, n
quid ulli decesset è rebus necel
rijs: ut suo qujsque muneri tan
meliùs attendere , & eo liber
urgeri posset ad obseruantiam
sciplinæ, quo liberaliùs præben
Providet tur eis necessaria. Delectabantur
omnibus quidem studio suorum in expl
necessa- enda paupertate; sedulò tam
ria, cavebat, ne per nimium ardor
fractis viribus corporis, inutili
evaderet ad majora Dei obsequia.
Si quem tempore frigido video
indigere stragula, suam ei dabant
renitentibus præ modestia, dice
solitus; *Accipe*, faciliùs acquisi
ego aliam, quam tu. Facilis & lib
ralis fuit, in concedenda idonei
temporibus remissione à studiis
ut recreati alacriores revertere
tur ad illa : Solitus interim ipse

corat

coram venerabili Sacramento pro
ipsis orare DEV M, ut Job factitavit
olim pro suis, inter eorum convi-
fuit, n
s necess
erit tan
liberit
ntiam
ræber
stabat
in expl
o tame
ardon
inutil
obsequ
o vide
i dabant
ia, dice
acquisit
is & lib
idonei
à studi
vertere
rim ipse
corat

men
via. Infirmorum ei cura fuit multò
maxima: illis adesse creberimè:
sua apud eos negotia peragere, le-
gendo, orando, cogitando, ne, si
quare indigerent, opus esset eum
advocare è suo cubiculo, cum ali-
quo illorum incommodo ex mora
tantilla: cum tanta commiseratio-
ne illos tractare, ut magna confi-
dentialia ipsi crederent infirmitates,
quas alijs non audebant aperire.
Quando verò multi simul ægro-
tabant, sicut eis compatiebatur,
ita sibi gaudebat occasione offerri
caritatis exercendæ. Sic Vallisole-
ti, cùm Collegium haberet plenū
ægrotis, gratulabundus dixit cui-
dam; *D E V S videtur velle implere
desideria mea.*

V.

Duo quædam gratam fecerunt
E 3 ejus

*Placi-
dus, ac
tenax
est secre-
ti.*

eius gubernationem, placabilit
& secretum. Agebat enim cum
singulis vultu semper placido cu
gravitate, nihil perturbationis pu
seferendo; in quacunque rerum
& negotiorum varietate, ac mul
tudine, semper sibi similis, semper
tranquillus. Nam fuit mentis o
pacissimæ, quæ multis rebus age
dis par esset: unde sic omnia ordi
nabat in suo cubiculo, ac si ven
retur in omnibus officinis. Fide
secreti omnes amabant in eo, ce
nihil occultorum defectuum in
cognitorum unquam proman
turum ad alios: unde & magna
confidentia detegebant ei sua
miserias, quas nōrānt in ejus po
ctore commori. Nam si quandam
esset opus rem conferre cum alio
tam cautè id agebat, ut nihil pro
deret omnino, quod esset silendū.
Sicut etiam si quis reprehendi de
beret, id verbis paucis, itaque tem
peratil

peratis faciebat, ut reus & culpam suam, & animum simul reprehendentis agnosceret omni perturbatione carere; quod in præfervidæ naturæ viro fuit mirabile. Si verò (quod rarum fuit) aliquis monitionis impatiens in voces incomptas erumperet, ipse continuo siluit, re in aliud tempus dilata, quo alter emendationi aptior esset.

VI.

Quam benignus alijs, tam sibi durus & rigidus fuit; ut adeò Su- *Sibimet* periores coacti sint, ejus conser- *ipſi du-* vandi causâ, subiucere illum alteri, *riffimus.* cuius arbitrio modus fieret ejus austeritati. Fuit is ordinariè Minister Collegij, cui quoad ea, quæ spe- starēt valetudinem ipsius, obediebat instar Novitij, tametsi nō sine sensu pateretur præteriri se in cō- munibus oneribus. Villagarcia jufserat Minister eum tractari, velut ægrotum: tulit hoc per aliquot dies; at postea rogavit enixè, ut liceat si-

E 4 bi

bivesci cōmunibus cibis: quia bo
exempli non sit, Rectorem habe
delicatiūs. Tacuit minister, jussi
nihilominus ei dari alios cibo
tanquam infirmo: quos cūm
misisset, ut darentur alteri mag
indigenti, allatos denuo tum qu
dem comedit, quod videret Mi
strum constanter id velle; deince
tamen ut sanus tractatus est, qui
appareret vires ei à cœlo præbe
ut peculiari curâ non egeret. Ide
ferè contigit Vallisoleti, ubi sim
liter causatus, non esse exempli,
Rector lautiūs coenet, cūm dic
ret Minister, melioris exempli for
si etiā Rector obediatur, fecit qua
primum; contestatus tamen, pli
mollibus ac delicatis escis dete
suæ valetudini, quām si utatur ci
munibus. Quod agnoscens Min
ister, permisit eum postea suo si
modo vivere,

VII.

Licet ex ijs, quæ diximus, per
spicuum

spicuum sit, talem omnino Rectorem fuisse, quales optavit, & descriptit S. Ignatius; idemque viri, qui cum noverunt gravissimi, nominatim Jacobus de Sosa, magnis muneribus in Societate præclarus, testatum reliquerint, eum omnibus numeris absolutum Superiorem fuisse: nihilominus ipse gemitus sub hoc onere, quasi nihil ad hoc aut virium haberet, aut gratiæ: neque destitit urgere multis modis, donec ei valetudo immunitatem creavit. Quo tanto lætior fuit, quanto (ut S. Franciscus dicebat) certior in prælatione casus, in laude præcipitum, & in humilitate subditi, animæ lucrum esse, iubetur

VIII.   *inspicere*

Neque tamen ab omni munere præcipua ad gubernationem spectante licuit esse libero. Instituit Claudio A. quaviva, Præpositus Generalis, in qualibet Provincia ternos, vel quattuor ternos è gravissimis viris, quorum

E s erat

erat non gubernare, vel statueret
aliquid pro potestate, sed inspicere
solum in Collegijs sibi assignata
& observare, an agantur omnia
vetere spiritu & instituto; & si qui
invenerint minus recte fieri, ubi
hoc diligenter egerint cum sup
rioribus, ac primoribus viris,
Præpositum Generalem edocu
rint, videre an emendentur ad mo
dum, ab eo præscriptum. Unde
etiam non Visitatores, sed Inspe
ctores vocabantur. Jussus est ergo
Ludovicus inspicere præcipua Co
legia Castellanæ Provinciæ: quo
fecit cum tanta prudentia, dexte
ritate, fructu, & omnium gratiâ, o
mirificis laudibus eum extulerint
& Salmanticense Collegium, eju
Provinciæ præcipuum, cuius visen
di initium fecit anno 1398. Recto
re Josepho de Acosta, in tabulas
retulerit, quanto solatio omnium
& successu, religionis integritat
ab eo consultum sit, solerter pra
struen-

statuerunt
nspicere
signare
omnium
struendo viam omnibus incom-
modis, & suavibus medijs Apo-
stolicæ vitæ perfectionem promo-
vendo.

I X.

Sed eam lustrationem tum cor-
poris imbecillitate, cum temporū
infelicitate finire non potuit. Nam Pestilen-
anno 1599. sævissima pestilentia per
totam Hispaniam pæne vastavit. Hispa-
nam.
Nam quocunque locorum deve-
nit, quod solum, absque socio, de-
bilem, pallidumque, & quasi cada-
ver ambulantem viderent, judicâ-
runt eum pestem secum afferre,
ac proinde excluderunt non tan-
tum locis obscuris, sed etiam illu-
stribus, ubi non erat ignotus; ut
Palentiaz contigit, ubi licet exhi-
beret literas fide publica testantes,
eum non transivisse per loca infe-
cta, & Rector ejus Collegij, Jaco-
bus de Sosa, tentaret omnia; tamē
obtinere non potuit, ut recipere-
tur

tur in civitatem. Coactus est enim venire manere per noctem in vestibulo templi cuiusdam suburbanum, tam majore animi sui gaudio, quam graviore incommmodo infirmi, fere exanimis corpusculi. Cum Villagarciam venisset, etiam ingressa maximam edidit strage præquam ullo in loco Hispaniæ. Hæc insignis materia fuit charactatis Ludovici, qua efflagravit nrum in modum: siquidem doterat & foris apud egrotos assiduus, quemque re poterat, eos adjuvit non obiter aut semel eos tantum accedendo, sed bis terve in die per integras horas manendo cum ipsis, licet in angustis non ratiugurijs decumberent; atque hunc sine omni amuleto, quasi tangere peste non posset. Neque curavit nos tristis tantum, dum viverent, sed etiam defunctos in tumulo solo depositit, ne quis alias afflaret ut veneno

*Servit
peste la-
boranti-
bus.*

s esten veneno; licet non deessent in Col-
vestibu legio plures, qui hæc officia præ-
ni, tan stare possent, & expeterent: sed
, quan ipse nūlum admisit tam piæ operæ
firmi, socium, asserens se nulla re alia-
. Cùn posse prōdēsse Collegio. Quæ o-
iam lu mnia idoneis testimonijs Antonij
strage Hispani Montesini, & aliorum, qui tantis
it cha exemplis interfuerent, comperta-
ravit n sunt.

X.

Ad gubernationem refertur etiā *Fit Con-*
officium Consultotum Provinciæ, *Provin-*
quorum non est definire quidquā, *cialis.*
sed consilium & sententiam suam
dicere, definiendi potestate Supe-
riori relata. Sæpius huic admotus
est Ludovicus, quod magna sem-
per & modestia gessit, & authori-
tate. Nam & illius judicium tum
Præpositi, tum ceteri Consultores
plerumque secuti sunt, eum etiam
consulere soliti, quando id munus
non habuit. Proferebat, cùm ipsius
erat

erat loqui, suam sententiam, Hier
gravi ponderer rationum; non
men urgebat eam: immo si proba
liora quis attulisset, non a grè dis
debat ab ea, tametsi alter ipso
nior esset. De his autem, quæ a
tata fuissent, cum alijs, quam co
Consultoribus loqui, piaculo d
xit. Nec minor illius authorit
fuit in Congregationibus totius
Provinciæ: nam Generali ne
teresset, obfuit infirmitas corp
ris.

CAPUT VII.**LUDOVICI PRÆFECTVR**
*Spirituales.***I.**

*Instruit
Novi
tios.*

Diversis temporibus Ludov
icus formando Novitiorum
& perficiendo, promovendoque
veteranorum spiritui præfec
tus fuit. Sub finem anni 1585. Salman
tica Villagarciam venit, sociu
Hiero

Hieronymo Ripalda in Novitijs
non instruendis futurus: at illo propter
supervenientes turbas brevi aliorum
sum profecto, totum onus Novi-
tiorum, ac Patrum tertiae probatio-
nis, unā cum Rectoratu, Ludovico
soli incubuit; cui, quod per aetatem,
& aliorum, quae ad illad requirua-
tur, decorum defectum, se parem
non duceret, non submisit se prius,
quam per orationem cognovisset,
id esse voluntatis Divinæ. Nam &
lumine peculiari, & alijs, à Deo
sibi tum exhibitis, favoribus ani-
matus, magno se animo, ac fiducia
accinxit ad opus.

I I.

Principiò igitur omnibus præ-
lucere facem illustrissimæ virtutis;
incedere in depili veste, qualis No-
vitiorum esse consuevit; purgare
loca immundiora domus, letamen
deferre ad sterquilinium, infirmis
ministrare, verrere pavimentum,
lava-

80   *Libri I. Cap. VII.*   L
lavare vasa, nulla in re quantum imita
molesta sibi parcere, aut exim quijs
esse supra Novitios. Et quia dies raro
tos absuebant negotia, nos Distri
orationi, ac cœlestium contepus, u
plationi addixit, integras interdi suar
traducendo coram Venerabili cum
cramento, & singulorum suon Affue
necessitates ei cōmendando, ration
missa quotidie flagellatione p affect
lixa, & minimè leni brachio. eriam
quādo somni per brevis causā brevi
ret ad cubiculum, in vestibus inde a
ciebat se in scamnum, ac post tione
revertebatur ad orationem, qui hono
sæpe totis noctibus in eodem fin
supplex, genibus pronis produc
neque illa re se passus est imped
ab illa, nisi si quos ægrotos don
haberet, quos consuevit inter
fere, & qua posset solari.

III.

Satagit   Hæc studia ipsius, tam illustri
Novitio cateri non segniter conati sunt
rum.   missa
                      etum
                      imit

imitari: quos & quotidianis allo-
quijs multum accedit, ut non
rarò audirent eum cum lacrimis.
Distribuerat verò inter illos tem-
pus, ut septimo quisque die rerum
suarum ei rationem daret, ac do-
cumenta proficiendi acciperet.
Assuefaciebat illos ad studium o-
rationis primum, & memoriam,
affectionem Dei presentis; quam
eriam, cùm illis fortè fieret obviā,
brevi verbo revocare solebat. De-
inde ad victoriam sui, & abnega-
tionem provocabat, præsertim
honoris & æstimationis propriæ,
ut adamarent opprobria Crucis,
& insignia Christi. Quocunque
autem tempore ad ipsum veniret,
excepit eos magna cum dulcedi-
ne, & auditos, inflammatosque,
cum consolatione dimisit; quia
consilia ipsius tanquam à cœlo de-
missa accipiebant: quo etiam fa-
ctum est, ut omnium animos velut

F in

in manu haberet, ac ceræ instar, id ag
xilis in omnem figuram. Sed & rædi
creationis tempore, mira cum
suavitate, ac varietate loqueba
de rebus divinis, ut omnes ab e
ore penderent. Narrabat eis no
nunquam favores cœlestes, quib
animarentur ad virtutem: sed
vidit illos animadvertere, quod
cer recitarentur, quasi obtigisse
alteri cuiquam, ipsi tamen even
tint, deinceps ab eorum reco
fione abstinuit.

IV.

*Divini
tus eorū
arcana
cogno
scit.* Nonnunquam Devs ei pate
cit arcana suorum subditorum
sive ut illos validius ad meliora in
pelleret, sive ut melius præmu
rer contra periculum aliquod in
minens, sive denique, ut cauti
res, attenuioresque efficeret. No
vitium quendam Villagarcia mis
serè vexabant scrupulosæ formidi
nes; cui dixit Ludovicus, diabolus

id agere, ut ipsum præcipitet in-
redium rerum spiritualium, ac de-
mum in contemptum, ac despera-
tionis voraginem. Postea cùm ani-
mi causa cum Jacobo de Miranda
(qui tum Grammaticam docebat)
circa ædes Novitiorum ambula-
ret Ludovicus, de repente aperto
cubiculo illius, vidi eum ex impa-
tientia humi abiecere, quidquid
habuit librorum spiritualium, &
Viden', inquit, *hoc agere diabolum*,
per scrupulos, ut te adigat ad impa-
tientiam? Et mox iterum clausa-
janua, spatiari perrexit. Alfonsum
Vasquez, item Novitium, qui po-
stea magnæ virtutis, & doctrinæ vir-
fuit, mortuus anno 1649. impor-
tuna solicitude de rebus, quæ ge-
rebantur in ejus patria, pæne ad
consilium pœnitendum adduxe-
rat. Obambulanti ante suum cu-
biculum, occurrit Ludovicus, &, *ne te discruciet, inquit, ebarissime, id*

F 2 quod

quod cogitas : omnia jam feliciter
peracta sunt : nominando si-
qui, & quomodo egerint. Et cu-
dicto sic abstersa fuit illius me-
tora illa vexatio, ut ipse scriptor
statum reliquerit, nunquam se at-
plius illa cura fuisse pulsatum. Ali-
Novitus ejusdem nominis, Avi-
postea defunctus anno 1627. cu-
in summo, nescio cuius, inten-
molestiæ conflictu esset, occurre-
ei Ludovicus unam, alteram ve-
tionem dixit, qua penitus even-
omnia, quibus affligeretur, pa-
tranquillitas animi plena est re-
dita; multum admiranti, quom-
do perspecta essent Ludovico, q-
intimis animi sinibus clausa
nuerat.

V.

Succur- Alium Novitium Ludovicu-
rit vexa- jusserat continere se in certo cu-
to à da- biculo, quod eum diabolus ita ex-
mone. gitaret interdum, ut videretur

actu

actus in furias. Quadam die cùm
ex vicino quodam loco domum
revenisset, recta, nondum deposi-
tis calcaribus, properavit ad ejus
cubiculum, reperitque jam explo-
rantem cultro gulam: & cum dia-
bolo, vetere homicida, pepulit ab
eo præsens exitium. Liberalibus,
procurator nescio quid epuli deli-
cationis sibi missum acceperat, &
clam cum aliquibus absumebat.
Supervenit ex improviso Ludo-
vicus, & aperta sine pulsu janua,
dixit hæc pauca: quomodo hæc fiunt?
& absque venia? statimque abivit:
agnoscentibus illis, hanc ipsi no-
titiam esse ab alto, cùm id agerent
occultissimè, nullo hominum
conscio. Ex quo factum est, ut ne-
mo deinceps licenter aliquid face-
ret, sine concessione ipsius, quòd
viderent ei omnia divinitus inno-
tescere.

VI.

Exhortatur potenter. Adhortabatur tirones tanto-

dore, ut cum eum quondam audi-
set Doctor Mercatus, Philipp,
ac. III. primarius Medicus, dixer-
quis unquam credidisset P. Lude-
vico in tam debili corpore tantum
esse virium? Mediusfidius ipse
habet alium medicum, à quo il-
hoc robur ac sanitas provenit,
ope & medicina humana non eg-
at. Petierant enim, desiderio ipsius
conservandi, præscribi à Medio
moderationem rigoris, humanitatem
intolerabilis tali corpusculo. Se-
ille conspicatus vitam ejus exer-
dere humanam scientiam, ipso
suo sibi modo permisit. Qui no-
tantum nihil remisit, sed etiam
ingravescentibus morbis, pari stu-
dio peregit omnia, quæ sui offici-
& consuetudinis erant: & quando
lectulo affixum tenebat vis morbi
ad se vocatos Novitios, ita instruc-

ba-

bat, solabatur, inflammabat, ut
penitus impressa mentibus ejus^o
precepta, multis annis, quasi recens
audita tenuerint. Id quod in sum-
maria relatione de illo testati sunt
ipso: quorum unus sic perhibet, se
ante triginta, vel plures annos au-
divisse adhortationem Ludovici
ad Novitios, tanta efficacia sibi im-
pressam, ut saepe postea quasi vi-
vam, & recentem vocem ejus in
auribus, & faciem dicentis in ocu-
lis suis sibi sit visus habere Id unum
sibi indulxit in flagrantia morbi, ut
non tam diu precaretur flexis ge-
nibus: quamprimum autem sur-
gere potuit, pristino more perre-
xit, quam diu potuit.

VII.

Bis Villagarciae, semel Medinæ Praef.
Campi, Novitiorum, ac Tertiano-tertiae
rum Magister & Instructor fuit proba-
Ludovicus. Sed Veteranorum spi-
ritui praefectus Vallisoleti cùm
F 4 esset,

eset, omnes magno cum gaudio
suas animas, & conscientias posu
runt in manibus ejus, certi magni
rum sub ejus auspicijs in virtutem respon
progressuum: quod etiam breviter
paruit. Nam ejus exemplis & suum
nitis summus in eo Collegio
citatus est fervor, praesertim
rum, qui studijs literarum addi
fuere. Atque, ut vario usu cog
verant nihil eum latere, quod
nus recte vel agitarent animo,
designarent illo absente, sic en
cautissimi, ne quid culpae con
herent: ac si, ut homines sumi
aliqua se labe aspersos notarent
verebantur subire illius aspectum.
Neque vana fuit ea persuasio: quo
expertus est quidam ex Theologis
studiosis, qui cum languore animi
tubante, omisisset aliquandiu
nire ad illum, rerum spiritualium
gratia, rediit tamen; etsi non
cum fervore, ac studio, quo pri
versum
stitia,
consue
re pace
cuidat
triduo
alijs a
vandu
se ob
aperui
quend
unde c
bus ab
beratu
tio del
templ
acturu

Ludo

gaud Ludovicus, quasi inspexisset quid
posu ageretur in ejus animo, dixit; Ego
nagn his, qui consulunt me de spiritu,
irtu respondeo sicut ipsi affecti sunt,
revia repidi stepidè Ex quibus intellectus,
& suum illi tedium ac reporem igno-
tum non esse. Sed & illud animad-
versum est, cum quacunque mœ-
stitia, & animi turbella jactatis,
confusse duobus verbis restituere
pacem & gaudium. Quod evenit
cuidam Theologo, qui cùm se
triduo, ex more Societatis, cùm
alijs æqualibus pararet ad reno-
vandum sacramentum, quo Deo
se obstrinxerat, simul ac Ludovico
aperuit mœrem, ac metum
quendam inanem, quo, nescio
unde concito, tenebatur, se duo-
bus ab illo verbis non tantum li-
beratum, sed insuper magno sola-
tio delibutum expertus, illicò se ad
templum contulit, Deo grates
asturus.

F 5 VIII.

VIII.

Salman- In Salmanticensi Collegio solere
tice tur- piam infando, ac detestabilis ista, M
batos cō- poni. cietate, spiritu ambitionis perturbata
ponit. domesticam pacem ita turbava; ac sap
 ut non videretur faciliter, nisi per Docto
 dovicum posse restitui. Evocatus
 ergo Vallisoletto, ad idem ibi tre, ve
 gedum officium, brevi compoinit Th
 omniū animos, illo solo excepto habue
 qui, quod nullam curationem rebus
 mitteret, à Societate, ut noxi erat:
 ac putre membrum, recisus tuis est
 reliquos omnes Ludovicus hunc tot
 agere pellexit in amorem sumi propri
 virtutis: quia ab ejus ore, velut Theod
 etna quadam cordis accenso, flamine
 bat oratio. Unde etiam, quando
 poter ad socijs, familiaria curantibus, in qua
 virtute inflam
 mat.

ter ad socijs, familiaria curantibus, in qua
 quentem diem argumenta meorum
 tationis dictabat, quotquot era
 in Collegio, etiam Sacerdotes, co
 venerunt ad eum audiendum, ranti
 firmantes se magis accendi verbra
 ejus

ejus, quām in ipsa fere meditatione
egio solerent. Hos inter Josephus Aco-
ibiliista, Michael Marcus, Christopho-
spetius de los Cobos, & alij gravissimi
urbavac sapientissimi viri, ac Theologæ
isí per Doctores fuere; neque Franciscus
Evoc Suarez dignatus est illum audi-
m ibi tre, velut magistrum spiritus, quem
ompo in Theologia discipulom quondam
excep habuerat. Omnim etiam suis in
onem rebus perplexis certum refugium
noxi erat: quod, ut alios taceam, exper-
citus est Petrus de Godoy, qui quod
cus h se toto die, magna cum cura, ad
sum propugnandas postridie ex tota
velut Theologia theses paraverat, dor-
nso, amite non potuit; questus hoc Lu-
quidovico, qui suis ei precibus, trium
bus, in quatuorve (quot petebat) hora-
ta metrum somnum obtinuit.

IX.

Non minor ei cura fuit ægro- *Cura*
dum, tantum; horum unum septies in- *ejus de*
di verb tra duas horas, magno cum sensu ægrotis.
chari-

charitatis; alium uno die de pore l
novies, alium s̄epius intra id ut ide
tempus invisit, ut de obseruat̄ Antoni
cibus morbi accuratē posset ducere
cere medentes. Quæ causa fuit tas, n
omnes, qui eum nōrunt, gratiorū r
entur sibi, aut optarent eodem tamē
loci, quo ipse esset, posse vivi runt
quod ejus exemplis, alloquio depre
consuetudine plurimum se pr̄nerit
cturos crederent. Verūm non ria vi
Salmanticensibus licuit eo t̄ perse
quia ingravescentibus morbis rāsse,
psō anno Vallisoletum, ad avū parē
patriam, remitti debuit. Vbi Gran
tis annis in præfectura spiritu dis
complures ad eximiam sanctu Valli
tem provexit: quorum res a
copiosè descriptas habemus. So
*Virtus eos eminet Michael Soler, de
Michae- Ludovicus ipse, cui perspectissi
lis Soler, erat, indubitate pronunciavit,
lum inter sanctissimos homin
numerandum videri, quos eot*

II. *Ludovici Prefectura spiritus.* 93
lie de pore haberet in vivis Ecclesia. Nam
tra id ut idem de illo scripsit anno 1623.
Feryati Antonio de Arannas, licet non
osset duceretur à DEO per vias inusita-
tas, revelationum, aut spectacu-
, gran lorum cœlestium, extra ordinem
t eod tamē, & magis admirabiles fue-
re viva runt ejus virtutes, quām in ullo se-
oquio deprehendisse Ludovicus memi-
n se pr̄ nerit. Eas exhibet peculiaris histo-
m non ria vitæ ipsius, unde h̄ic referre su-
t eo si persedeo, contentus hoc memo-
orbis râsse, quōd cū longē majoribus
ad ali par esset, annos trīginta primis.
Vbi Grammaticæ Rudimentis docen-
spiritis impenderit; sancte mortuus
sancti Vallisoleti z o die Augusti 1615.
res ætatis suæ septuagesimo.

C A P U T VIII.
OFFICIA LVDOVICI
erga Externos.

NON minore industria, fru-
ctuque

atque se Ludovicus alijs, ex arqu
 Societatem, impendit, privat pot
 dirigendo eos, qui ad perfectio viva
 tendebant ejus auspicijs; pub solat
Munus concionando, & exhortando, dere
Confes- primis ergo permagni facieb qno
sarij quo- munus Confessarij, quod co m mag
modo tales proximè restituantur ing stor
obierit. tiām conditoris, exerceatur on mni
 genus misericordia, & implea gres
 officium Sacerdotis, quod est o nis e
 solūm offerre Deo corpus Chri catu
 sed etiam condonare peccata: eum
 nique non exigua in eo difficult cie,
 ac molestia sit exauriēda, quo ad c
 cultiū, eo remotiū à peric que
 plausus humani, cui expositum earu
 munus concionandi. Multi en ret:
 sacræ confessionis gratiā venieb Sace
 ad eum, non è vulgo tantū, / ciun
 etiam summi ordinis Principi id si
 Proceres, Antistites: quibus op
 ram dabat sinè discrimine, prou anit
 unicuique videbatur congruec eos
 Cū
 atq

lijs, ex atque id verbis quidem paucis, tam
privat potentibus tamen, concinnis, ac
perfectio vivacibus, ut omnes magno cum
solatio, & satisfactione ab eo rece-
derent; estq; animadversum, quot *Oratio*
facieb; qnot eum accessere constanter, incitat
magnos in familiaritate Dñi, & vi ad victo-
tur ingloria sui (quæ duo spectabat o- riam jui.
mnis ejus adhortatio) fuisse pro-
gressus. Nolebat loqui cum femi-
nis extra confessionale: quare vo-
catus à quadam ad colloquium, ut
eum videre posset, ac nō se de fa-
cie, jussit eam, si non placeat ire
ad confessionale, vocare alium
quemlibet. Multo minùs adibat
earum domus, nisi morbus exige-
ret: quia non conveniat dignitati
Sacerdotis, circumferre benefi-
cium absolutionis per domos; cùm
id sit veré pœnitentium, quærere
animo demissō Sacerdotem, qui
eos à vinculis noxarum absolvat.
Cùm per infirmitatem ad agros² studen-
tare

juvandi itare non posset, utebatur juncto, socio ad latus cavente, ne deret. Ac licet aliquando praebilitate non posset ascendere scalas ædium, quam primum tam ad lectum ægri consedit, ei tantum virium aderat, ut officio fungi set, quasi non fuisset infirmus vestigio tamen, re peracta, redi ei prior debilitas. Idem evenit reciprò, cum in confessionali vix mam reciprocare sineret infirmatas, & qui viderunt, ut ei parceret in alium diem differre vellent negotia; non permisit illos abire sed jussit ea proferre, sensitque spiritum ac vigorem, donec opere esset, abunde suppeteret. Vocal ad infirmos, accurrebat omnibus intermissis, quæ tum habebat manibus, licet ipse quoque fons infirmus; unde cum femina quidam post multas & horribiles ras, execrabilem animam in orcas evomuit.

evomuisset, prius quād ad eam
perveniret Ludovicus, ajebat, si
qua in se fuisset mora, doloren-
tia ejus tarditatis nulla usquam ratio-
ne sibi eximendum fuisse.

III.

Uti non æḡrē ferebat, si quis, Voluit
deserto se, mallet apud alium sua pœnitentia-
re, redib⁹ peccata deponere; ita non facile tibus li-
tib⁹ recipiebat eos, qui deserebant il- bertatē
vix al⁹ lum, quocum agere prius consue- esse eli-
verant. Ita cuidam virgini, suorum gendi
importunis hortatibus adactæ, ut Confes-
sionem alteri Sacerdoti confiteretur, qui
magna cum opinione sanctitatis
in civitatem venerat, libenter id ei
concessit, cum ista monitione, ut
non permitteret se domi visitari ab
illo, sed confiteretur in templo.
Cujus mutationis cūm illam brevi
pœnituisset, non amplius eam ad-
misit, donec à cœlo, verbis expref-
sis, inter preces est monita, ne ullo
allo, quād Ludovico vitæ suæ mo-

G derato-

98   Lib. I. Cap. VIII.   Lud
deratore uteretur deinceps: quod vicus o
fecit, quo ad recepta est in familiis bantib
S Augustini, quae Recollectarum dinum
dicitur, ubi sancte est mortua. Ibi virg
nique, ut sua omnibus constanti alieni a
libertas, nullius unquam admisit una sim
vota, quibus obstringeretur ad ratum: pre
bediendum iussis ipsius, neque vita, à I
voluit unquam relaxatione legum Altera
hac de re latet à S. Ignatio: qui fundat
judicaret præstare, suam omnibus gustini
libertatem relinquere, quām impudicum
diri id genus votorum religionis est in ej
tes Mer

Habuit verò multas politissimæ Societatis
virtutis virgines, quas disciplini eius, mihi
sua ad illustre fastigium evexit tute, &
quas inter Aloysia Carvalalia, cui stantem
corpus etiamnum in Regali Coenobio fuit Ma
nobio, cui ab Incarnatione est nata vir
men, incorruptum servatur Matris vitam
quod deportatum est Londinum per
Anglia. Nam aësu plusquam gravior
mineo, divinitus tamen (ut Ludo unquam
vici)

Aloysia
Carva
jalia fa
ctum he
roicum.

I. Ludovici officia erga externos. 99
s: quā vīcus censuit, multis licet impro-
bantibus) acta, ex Hispania Lon-
starū dinum p̄t̄venerat, & cūm selectis
ua. D ibi virginib⁹, in conspectu Regis
nstan̄ alieni à Religione Catholica, in-
admis̄ una simul domo sanctissimè vixe-
ur ad rat: prout uberiùs perhibet ejus
equel vita, à Luisio Munnocio descripta.
ne leg Altera fuit Matiana de S. Joseph, Funda-
trix: qui fundatrix Recollectarum S. Au- trix Re-
mnib⁹ gustini, peculiari D E I mandato,
n imp Ludovici consilijs usa; ut videre
onib⁹ est in ejus vitæ cap. 15. Hls annūme-
tes Menciam de Padilla, summis in
icitissim Societatem, ac pauperes benefi- de Pa-
cipliū eijs, multoque magis heroica vir- dilla.
avexit tute, & sanguine nobilissimo præ-
ia, cui stantem. Sed maximè conspicua Marina
ali C fuit Marina de Escobar, Vallisole. de Es-
est in tana virgo, prodigo similis. Quæ
Matr Vitam usque ad annum octogesi-
dino mūm produxit, sine omni labe
am si gravioris noxæ, ne leviter quidem
t Ludi unquam tentatā suā castimonia-
vici

G 2 sed

sed gravissimis exercita dolorib⁹ corporis, per annos adeo 50. qu⁹ rum ultimis 30. non potuit è le⁹ surgere; imo s̄pē ne movere si quidem integris mensibus; insuper etiam exquisitis, ac diris exemplis cruciata à dæmone. Interim tandem ardore flagrans amoris erga Deum ut fatentib⁹ Medicis, conservare non posset in vivis, nisi Divina patientia. Assiduis quoque recreantibus alloquijs cœlitum, & edocta de rebus futuris, longè distantibus, canis, & summis mysterijs: sic gens familiariter cum Deo, & mulcū hominibus, ac si duas aetas, ac vitas haberet. Multa ministeribus, testib⁹ probata facta Senatui, pluribus h̄ic referre non attinet, peculiari quondam proditura volumine: quæ Ludovicus ipse sex libris deduxit usque ad septuagesimum annum ejus ætatis.

cū

Cum per annos triginta omnium.
doloribus, quod so. qui
uit è ele^s overe si
is; insup exempl
rim tac erga Devi
onseru Divinap recrean docta d
ntibus, trijs: sic
DEO, &
i duas at ulta min
rtis audi oata fac
ferre no dam p
Ludovic que ad us æratu
cū

rerum suarum virgo illi rationem dedisset, quas rigidissimo examine solitus erat, ipsa sic petente, discutere. Illud hinc omittendum non duco, quod suis doloribus, quos è spinea corona, & vulneribus manuum ac pedum sensit, Christus eam dignatus fuerit; nullo quidem vestigio in manibus ac pedibus conspicuo, nisi quod in eis tactu perciperetur cavitas quædam: lateris autem vulnus oculis patuit, ac sanguine cum aqua stillavit. Cum autem senio, morbis, & minimo cibo, deformata fuisset, quando divinum epulum sumebat, elegans erat, facie plena, & rosea, instar Angeli, ac vires corporis instaurabatur. Cubiculum ejus nihil omnino tetri odoris habuit, sed erat quasi campus apertus, qui perflatur suavibus zephyris; licet semper clausum esset, sine alio lumen,

G 3 mine,

102 Lib. I. Cap. VIII. Luc
mine, quām candelæ aut lampadis
ut medici admirati, tot annis, apud
feminam, graviter infirmam, in
occluso cubiculo nihil esse grave
olentiæ, licet nihil odoramento
rum adhiberetur, judicârint ho
ab altiore virtute provenire. Prete
custodem, decem alij Angeli, in
forma juvenum scitissimorum
aderant ei semper ad solatia, open
& consilia. Et cùm non sine tor
mento cibum sumeret, eiq; Cho
stus gratiam vitæ sine cibo servau
dæ offerret, recusavit modestè, di
cendo; cùm & ipse, & sanctissim
ejus Mater comedent, se quoqu
cibo utimalle; quia homo sit mor
talis & miserabilis, non Angelus
Multorum sermone celebratum
est, eam non semel tantum ex Hi
spania translatam divinitus, in
Germania præsentem fuisse Reg
Suecorum Gustavo; & quia cogno
rat è cœlo, cum anima omnium

fere,
præsta
tis ec
gione
dem t
nequ
Ne
num,
sam f
dovic
sumat
tis &
cuius
vores
nulla
elatio
missio
cum i
ingen
boli
toris
bus, c
const
fera

fere, quæ tunc erant in mundo,
præstantissima donatum esse, mul-
tis conatam ad Catholicam Reli-
gionem convertere. Quod equi-
dem tabulis probatum non habeo;
neque tamen arbitror incredibile.

IV.

Neque verò cava specie imagi-
num, vel diabolicis præstigijs delu-
sam fuisse, magnis argumentis Lu-
dovicus collegit; quæ fuerunt, Signæ
boni spi-
ritus, nō
diabo-
lici.

summus nitor, & castimonia men-
tis & corporis, cum horrore culpæ
cuiusvis: maxima inter tantos fa-
vores cœlestes animi demissio, quæ
quoqu nulla unquam gloria pulsabat, nec
sit mot elatio: cogitatio semper absque re-
missione intenta in Dei, magna-
cum tranquillitate, præsentiam,:
ingens cura, ne qua sibi fraus dia-
boli subreperet; quo factum est, ut
totis viribus obstiterit his afflati-
bus, donec ipsi divinos esse certò
constaret: accessit ardens deside-

G 4 rium

rium patiendi multa DEI causa, & in acerbissimis doloribus æquitati animi, & mirus consensus cum DEO: studium vehemens alieni salutis, & in miserijs aliorum sensu tenerrimus: postremò cupiditate directionis alienæ, ut nihil quidquam suarum rerum celaret animi summoderatores, nihil suo sensu, judiciove auderet. Quæ omnia, cù in ista virgine cumulata cernerentur, nulla potuit præstigiarum, falaciarij locū habere suspicio. Cùm autem Ludovico per mortem sibi crepto non parùm doleret, ipsi illi de cœlo gloriosus adfuit, frequentissimè ad eadem officia, quæ illi vivens præstiterat, consolando dirigendo: donec eum post annos novem secuta est, nono die Junij 1653. Christo cum innumeris coælitibus animam ipsius deducente omni autem ordine funus ejus maximis honoribus prosecuto.

V.

In signem Ludovicus dexterita-
tem habuit in S. Ignatij exercita-
tionibus, quibus & nostros homi-
nes, & externos, maximo cum eo-
rum fructu excoluit. Et nostri qui-
dem gaudebant eas obire sub illius
auspicijs; quin & expetebant, ut
alijs ex domicilijs, earum gratia, li-
ceret sibi proficiisci ad illum. Quod
quidem Luisio de Valdivia pro-
sperrimè cecidit: Nam super illa-
verba divini Vatis: *Bonus es tu, &*
in bonitate tua doce me justificationes
tucas, tot ei considerationes admirabilium, & efficacissimorum sen-
suum dictavit, ut postea contesta-
tus coram sacro judice sit, illorum
se luminum, ac dulcium animi mo-
tionum, longo postea tempore
sensum habuisse & fructum. Ibi
certè ad Indos proficiendi cepit
consilium, quod Ludovico pro-
bante secutus est, innumerabilem

F 5 homi-

*Valet
Ludovi-
cus in
traden-
dis exer-
citijs.*

hominum salute. Similem ex illi utilitatem retulerunt aliarum Religionum familie. Abbas Cisterciensis Medinæ Campi talis ab his exercitijs redivit ad suos, ut exemplo suo maximam Cœnobio suis intulerit lucem, omnibus ad imitationem accensis. Alius Ordinis Carmelitani, magnæ inter suos auctoritatis, nō dubitavit afferre, quod si semper duraret flamma, quam verba Ludovici in animo suo accenderant sub exercitijs, haud dubiè se in numero Sanctorum futurum, illumque sibi visum fuisse canalem quendam divini amoris, quem largiter infunderet ijs, quibuscum agebat. Antonius Pimentel, Comes de Luna, inter exercitia doctrinam ejus, velut alatam è cœlo, non nisi flexis genibus audire solitus, & singulari demissionis exemplo, nostris hominibus in triclinio ministrare dignatus

tus est, tantus Princeps: qui cùm
paulò pòst orbaretur conjugi, in
flore ætatis lectissima femina, tam
generosè hoc tulit, ut appareret
eum ab exercitijs prodijisse medita-
tum ad omnes casus adversos. Post
illa verò sèpe ab arce sua, quatuor
leucas distante, veniebat incom-
tatus de nocte, ut cum Ludovico
de animæ suæ rebus agere posset
sine arbitris. Nec mirum est, illius
verba tantum ponderis habuisse,
cùm exercitorum argumenta di-
stabat; quando ipsem et sic myste-
riorum illorum æstimatione com-
moveri solebat, ut totis artibus
contremiseret, & suum pariter
conclave concuteret: quod olim
accidit ei, cùm divinæ Majestatis⁹
erga sceleratos severitatèm atten-
tiùs consideràsse.

VI.

Ex hac affluentia lucis internæ,
qua res divinas contemplabatur,
nata

Concio-
nandi
vis in
Ludo-
vico.

nata est etiam illa vis dicendi pri
concionē, qua magnas fecit con
versiones animarum ad æternam
multos commovit ad obeunda
exercitia, ut quæ audierant, pen
tiùs considerarent per otium: mul
tos ad humana deserenda deduc
in Cœnobia: plerisque excusit
lacrymas, & imo ex corde suspiria.
Concionatus est autem Villagat
ciæ, cùm Rector esset, omnibus die
bus festis, & quibus Salvatorem na
tum, & à morte redivivū Christi
celebrant, vel expectant. Sed cùm
per debilitatem virium corporis
non amplius posset concendere
suggestum, nec in eo consistere
pedibus, deinceps è piano dixit in
sedili, per loca frequentia, & per
Monachia Virginum; quo in go
nere multum excelluit. Hoc nota
tum est, cùm in sermone familiariter
nonnunquam hæsitaret lingua, in
ter concionandum & exhortan
dum

dum nihil unquam offendisse, sed
profluenta æquabili potentia ver-
ba sententiásque fudisse: tanto au-
tem ardore postremis annis vitæ,
ut se post unam exhortationem
domesticam ægrè per aliquot dies
colligeret: nihilominus tamen
præsides id officij petebant inter-
dum, quod ex unica ejus allocutio-
ne plus emolumenti viderent exi-
stere, quam è pluribus aliorum.
Illud obiter dixerō, excidisse illi in-
terdū cum lacrymis voces, quibus
indicaret, quo ipse animo foret: ut
cum dixit, se si quando erravit, nul-
lum tamen unquam fœdus iniisse
cum ullo etiam levissimo vitio.
Nam licet humanum sit labi, re-
surgere, luctari; nunquam tamen
ullum peccatum esse admittendū
in morem & consuetudinem: illa
enim re nihil esse perniciosius ho-
mini, qui debet ad absolutionem,
perfectionemque virtutum con-
tende-

tendere. Alio tempore dixit, se
ullum vitæ modum, aut religio
Deo gratiorem, perfectiorem ve
novisset, quam nostra sit, protinus
concessurum ad illam. Nunc au
tem se invenire in ista, quidquid
cor suum desideret: quibus verbis
in auditoribus non parum institutus
amorem intendit.

C A P U T   IX.

LVCVBRATIONES ET LIBROS
scripti à Ludovico.

I.

Divini-
tus im-
pellitur
ad scri-
bendos
Libros.

Quos vrit ignis veri amori
divini, otiosos & inertes de
gere non finit: semper aliquid
moliuntur in ejus honorem & ob
sequia. Cùm igitur ad alia non sup
peterent vires, & sati s operis facili
videretur Ludovicus, quod vive
ret; cœlesti mentis instinctu vehe
menter incitatus est, ad Libros e
dendos utilitati publicæ. Sed ipse

non p
appul
DEV
fus ex
aperi
fundat
anima
divinc
vires;
ces ha
noſter,
tantun
anima
bris, ta
est in i
teſt ex
copioſiſſ
noſter
est hoc
ſupplic
rogave
ſervier
que ſi
fectu a
non

non prius animum ad scribendum
appulit, quām post multas preces,
Deū ita velle vidit lumine pro-
fus extraordinario: quod ipse met
aperuit suprā memoratā Marianā,
fundatrici Recollectarum, ut eam
animaret in negotio, quod afflatus
divino moliebatur, supra feminineas
vires; de quo illa apud sacros judi-
ces hēc scripto deposita, *Dominus*
noster servus suo, P. Ludovico de Ponte,
tantum lumen impedit ad dirigēdas
animas, scribendas & evulgandas Li-
bris, tam excellente doctrina, quām
est in illis videre. Neque dubitari po-
teſt extra ordinem, & supra naturam,
copiosissimum fuſſe, quod ei *Dominus*
noster in magna abundantia largitus
est hoc modo: *Multis diebus prolixè*
Suppliciterque Majestatem divinam
rogaverat, ut lucem sibi daret ad bene
serviendum suę glorię per desideria,
qua sibi inspirabat pro bono & pros-
fectu animarum, dirigendo eas suis
consilijs

consilijs & sermonibus, in libris, quod de doctrina spirituali scribere cogitabat, propter vehementes impulsus, quibus Dominus noster illum sollicitabat, ut faceret. Hæc summa fuit precium ejus multis diebus, cum demum consilium in suo conclavi, tam liberaliter annuit Dominus noster, implendo eudivina luce & amore, ut diu posse non potuerit non dare signa tam copiæ doni & misericordia: & surgens oratione, immemor sui rescriverit quod ageret; sed inter suspiria crebra exultarit; Non plus Domine, non plus lucis: non tantum: satis est, satis est, in cubiculo deambulans vel extra se positus, & fugitans lucis majoris. Addidit ei, cui hæc narravit, & animam suam visam sibi esse vivum & ardentem flammarum, quam nisi Dominus noster mitigasset, actum de vita sua fuisse. Ab eo tempore & servare cœpit, & plus agere cum hominibus, eo opere pretio, quod notum est.

tantumque crevit estimatio sanctitatis ipsius, & prudentia in regendis animabus, ut vix ullus optatum speraret exitum rerum suarum, nisi quas egisset ejus consilio, & interrogasset eum, an recte incederet: atque in hoc tam fuit excellens, ut quidquid dixerō, longe infra laudem ejus futurum sit, propter utilitatem, qua capiebatur ex communicatione cum illo. Hactenus illa, cui ipse hæc non proutus erat, nisi censisset ei necessaria, ad fiduciam cōcipiendam de auxilio Dei, qui delectatur uti infirmitate nostra ad ea perficienda, quorum gloria sue multum intersit.

II.

Lucem illam non solum patefecisse voluntatem divinam, sed etiam ad vexisse divitias copiosas multorum cœlestium auxiliorum, ad scribenda, quæ jubebatur divinitus, ipsæ lucubationes ejus demonstrant. Neque enim aliunde

H. subli-

sublimes illas intelligentias litt
 egit , a
 rarum sacrarum , illam copiam sen
 tientiarum , cum tanta facilitate ac dum
 declarandi obscuras plerisque mortalit
 Theologiæ , quæ mystica nomini
 tur : illam vertetatem ac solidum Primum
 tem aptissimorum in ambiguitatem
 mediorum , & alia décora librorum mysterij
 ipsius , quam à cœlesti luce fluxisse anno 16
 quis dixerit : ut merito de illo sermone
 pserit Joannes Rho . Immortalis sermone
 monumentorum , quæ ab hoc homine Germano
 scripta , variisque linguis non una moriæ f
 rum Europa , sed Christianus Orbis le
 dinandus atque miratur universus : prædictorum
 rissimam laudem ex quo sibi sapientius Imp
 & patientia postulantibus . Quamdu verat ; ut
 enim viribus valuit , gravissimus ma
 teribus implicitus , magno quidem ant gloriis
 morum bono egit ; sed posteris minime in laude
 consulebat : at afflictæ laboribus ac honestius
 gilijs valetudine , subortisque morbis dovicus e
 lectulo affixus est , patientia doloribus longo us
 sustinendis ita strenue partes sua perpetua
 egit

egit, ut ea veluti procul bellum gerente, sapientiae commentarii liceret; ac dum atteritur vita, consuleret immortalitati. Sic ille,

III.

Primum ejus operum, quæ lucem ^{primum} aspexit, Meditationes fuere de Operum mysterijs Christi, editæ primūm ^{eius fuit} anno 1605. ac tertium proximè se- ^{re Medio} quentibus quatuor annis, Hispano tationes sermonē, ac sæpius postea Latīnō, Germanō, Gallicō, alijs. Eas memoriæ felicissimæ Imperator Fer- dinandus II. Principum Christianorum religiosissimus, inter sum- mas Imperij Romāni cūras, ita tri- verat, ut auditus sit dicere, se illas tenere memoriā. Quo iudicio tam gloriosi Cæsaris, nescio an quidquā in laudem ejus libri afferri possit honestius. Nec mirum, quia Ludovicus expressit in eis, quidquid longo usū, assidua meditatione, perpetua sui mortificatione didi- egit.

H 2 Cerat,

cerat, & ut Petrus Ribadeneirano
tavit, non tam ex aliorum libri
hauserat, quam in se ipse experto
Secundū erat. Secutus est anno 1609. Du
Dux spi- spiritualis: quem P. Mutius, Soci
ritualis. tatis præpositus Generalis, grav
simus judex rerum istarum, suum
Ducem nominabat, quod ipso pri
mum uteretur, præsertim in au
nuo secessu à negotijs, & curis reg
minis. Id opus cum propter sol
dissimam juxtā, & altissimam do
ctrinam Theologiæ mysticæ, plu
rimi faciant viri doctissimi, & in
rebus Asceticis exercitatiissimi, fe
lus Ludovicus visus est leviden
putare. Nam interrogatus, an ip
magno steterit ejus compositio
spōdit, quam qui minimo: fortassis
deo, quod eam doctrinā non rec
& operosa commentatione colle
gerit, sed ex usu familiari descrip
rit: quod utique non magni nego
tij fuit, Hoc circa hunc librum

cven

L
evenit
Delrio
rus, alic
perat, i
ste aqua
perdidit
Aliud i
petivit
aliud no
ijsdem
refecit,
quæ per
& səpiù
minis,
moriā
ctione l
anno 16
quez, è
libris pr
dicebat
ditionis
rat, affa
çquè di
cantici

evenit non silendum. Martinus Delrio secus flumen deambulatus, aliquot libri folia secum accipit, ut ea recognosceret, ac posteaquam legit, nescio quo modo perdidit, ut reperire nequiverit: Aliud igitur exemplum illorum, petivit ab Authore: sed hic, quia aliud non habuit, sumpto calamo, ijsdem sententijs, imò verbis illa refecit, quibus exarata fuerat folia, quæ perierant; admirante Delrio, & sèpiùs de prædicante miram hominis, sive felicitatem, sive memoriam. Tertium opus de Perfectione hominis Christiani prodijt *Tertium opus de anno 1612.* de quo Joannes Marquez, è sacra S. Augustini familia, libris præclaris notus in Hispania, dicensbat, quidquid cujuslibet conditionis homo Christianus requiriatur, affatim in eo suppeteret: quod eque dixeris de expositione Morali canticū Salomonis, duobus volu-

H 3 mini-

minibus magnis latinè edita aq[ue] 1622. His aceedunt historiæ P. Alvarez, & Marinæ de Escobar, quorum ista nōdum data est in lucem.

Sextum.

Res Ma-
rinae de
Escobar.

Addi possunt Epistolæ ad diuersa & Responsa, libros bene magnofactura, si colligantur. Directorio post obitum ejus editū, anno 1621 in Germania nondum vidimus.

IV.

Librorū Magna his operibus Ludovicus eius æstie accessit æstimatio à præcipui nominis viris. Quos inter ex ordinis

S. Benedicti nobilissimus tota Hispania Concionator, Alfonso de Herrera dicebat, se absque hoc ponte nullum fluvium posse transire. Robertus Cardinalis Bellarminus, sapientum & sanctorum Antistitutum exemplum, assiduo liberos illos usu cum pietatis gusto versabat, præsertim ultimis annis. Multi Vallisoletum venere magni itineribus, ut eorum Authorem

vide

viderent. Lugduno ex Gallia Pro-
vincialis Franciscanorum Ludo-
vici visendi causa Vallisoletum
venerat, narrans miracula muta-
tionum in hominibus factarum
per libros illius. In ejus conspectū
ut venit, pro volutus conabatur
eum pedum osculatione venerari.
Sed eum Ludovici modestia ne ad
manus quidem osculum admit-
tente, aliquamdiu ambo inter se
reverentia certarunt è genibus,
donec neutro victo, utroq; victore
& modestiae palmam consecuto,
familiari sanctoq; colloquio Pro-
vincialem Ludovicus tantis im-
plevit solatijs animi, ut fassus sit,
longissimæ licet, atque gravissimæ
professionis pretium se copiosum
retulisse à sermone viri, tanto lu-
mine, sanctitate, & sapientia cumu-
lati. Simillima sunt experti alij
Religiosi, qui cum eo sunt collo-
cuti. Ad commendationem corū

H 4 libro-

librorum pertinet, quod Martinus de Escobar quondam divinitus ostensus est Ludovicus, in æquoum amplissimi campi concionem habere, ad infinitam multitudinem audientium. Nam admiranti hanc virginem, quod eo tempore ille ob amplius concionaretur, à Deo sponsum est, immo cum etiam numerum concionari per suos libros, qui ubique terrarum legantur. Et potest videri profectionē ad Indos, quam desideraverat, compensatam et modo fuisse, ut quod non poterat ipse, venirent ejus monumenta librorum,

V.

*Viso de
his li-
bris.*

Alia ex Recollectis S. Augustini scripsit, inter orandum exhibet sibi auream scalam novem graduum quorum tres infimi nigro operi per doctrinam Ludovici, pie viventes incipientes ad peccatorum detractionem, confessionem, & poenitentiam

tentiam ducant; tres medij operti
cæruleo, proficientes ad meditationem, communionem & imitationem Christi promoveant: summi tres yario colore strati, jam perfectos elevent ad conjunctionem cum Deo, per contemplationem cruciatum, & Gloriarum Christi, & attributorum Dei. In fastigio scalæ libram vidit, cuius una lanx aurea fuit, ex argento altera. Librâ intellexit significari prudentiam, qua pondera rerum, omniumque distorum examinabat, aurea lancea Charitatis, & argentea purissimæ semper intentionis, homines ad puritatem cordis, & amorem Dei ducendi. Alio die vidit eadem interorandum viam per amplam, qua incedebant homines diversi fastigi, sed quia nox erat, & offendicula multa, satis periculosum absque laterna, quæ relucens in mediâ viâ securum iter præstabat. Significa-

H 5 batur

batur autem eâ liber Ludovicus
quem Ducem spiritualem insci-
psit, aptissimo nomine.

Atque iste cursus fuit vita
munium Ludovici: libro sequent
virtutes ejus, & ornamenta coel-
stia prosequemur: postea morten-
& quæ illam secuta sunt,

LIBER II.

*DE P. LUDOVICI DE PONTE
VIRTUTIBVS, ET EXIMIS
DEI donis.*

CAPUT I.

*EXCLEN. HUMILITAS
I.*

Ic vtr hæc spatiā , priu-
quam in eis hanc mundi
machinam Deus conde-
ret, erant inania: sic & mentes, in
quibus cœleste sibi palatum , ei
heroicis virtutibus, ac cœlestibus
ornamentis parat, omni prius asti-
matio-

matione sui ipsarum evacuat: quia
nihil nisi super inane struit manus
omnipotens; ut adeò hęc inanitas
omnium summarum, atque etiam
Theologicarum, quę vocantur,
virtutum sit sedes: quę cūm in
Ludovico futurę fuerint lögē ma
ximae & illustrissimae, per amplam
ad eas capacitatem attulit ab ine
unte ęstate, per summam humili
tatem se à seipso evacuans. Nam
ut habetur ex ijs, quę ipse met sibi
annotata reliquit, singulari quo
dam studio ferebatur in illam, ma
xime posteaquam luce divina al
tius penetravit se in sensum ver
borum istorum: Intellectum dat
parvulus: Revelasti ea parvulis, &
nisi efficiamini sicut parvuli, non in
trabis in Regnum cęlorum: quibus
in verbis peculiarem delectatio
nem, ac sensum scribit se invenisse.
Quia verò ad verę humilitatis con
secutionem necessaria est sui ipsius ^{1. gradus} ad Hu
cogni-

militatē cognitio, in eam his modis devit,
sui ipsius cognitio, ut ipse descripsit. Alio die, in
quit, in oratione habui aliud lumen
breve, quasi fulgur, quo videbar mi-
esse quasi quoddam instrumētum Dei
in operibus quae facit, Salva tamen
hominis libertate. Nam ut instrume-
tum de se nec mouetur, nec moui-
potest, nec facere quidquam; ita ego
me nihil sum, nihil valeo, nihil possum
si Deus meus potentias accipias in
manus, faciam bonum; si me dimittas
non faciam, nisi errores. In hoc exer-
cio propriæ cognitionis ultra sex mensa-
perrexi, cum multo sensu, & varijs
militudinibus: ut illa Isaiae: Nun-
quid gloriabitur securis contra
eum, qui secat in ea? & calamiscri-
ptorij: Lingua mea calamus scribi-
palmitis: Sicut palmes non potest
ferre fructum à semetipso: infan-
tis, qui ambulat ad manum matris, qui
si ei non det cibum, moritur fame;
non purget eum, manebit in sordibus.

Si non ter-
Hacten-
gnitioni-
cultate p-
dum hu-
vilipensi-
tigat suar-
cognovi-
pendere
tiebar qu-
hanc exig-
Ab ho-
limiorer-
modò p-
despici, s-
contém-
quām ip-
non hab-
admove-
sed potiu-
Quod e-
non poss-
do, ut de-

si non teneat eum, cadet in terram.
Hactenus ille. Quo exercitio cognitionis tam diuturno, sine difficultate pervenit ad primum gradum humilitatis, qui est sui ipsius vilipensio, dum quasi manibus testigat suam inaniam, & experimento cognovit, quomodo totus a Deo penderet. Unde subjungit: experiebar quodam peculiari modo in me hanc exiguitatem, ac dependentiam.

II.

Ab hoc ad alterum gradum sublimiorem evectus est, ut jam non modò pateretur a quo animo se despici, sed etiā desideraret ab alijs contemni, ac tam parvi pendi, quam ipse se norat; gaudendo, si non haberetur sui ulla ratio, neq; admoveretur ad honesta officia: sed potius dolendo, si offerrentur. Quod etsi principio visus est sibi non posse impetrare a se ullo modo, ut delectetur sui neglectu, despectu,

spectu, & ignominia; tamen post
quam die quadam, à Sacro, luce
divina collistratus, agnovit ho
posse fieri, magnam in spem ven
eius obtinendi; cuius etiam de
derium scribit in animo suo en
visse: quod quidem verum signat
esse solet, largiendum esse, quo
quis contendit impetrare à Deo,
desiderium & spem illius expre
tur in se; quasi hæc sint p̄missa
& liba donorum cœlestium. Eu
hujus quidem doni abunde con
potem esse factum constabit ex ijs
quæ infrà dicuntur. Sed neq; terri
summoque, ut Doctor seraphicul
enset, humilitatis gradu destitu
tum fuisse, ex verbis ipsius mani
festè perspicitur. Nam si obscur
vitijs & peccatis vilipendat seipsū
nihil mirum, sed potius est nec
sariū, & omni jure fit. Si autem ex
ijs DEI donis & gratijs affluens
magnaque in existimatione homi

*Tertius
gradus
Humili
tatis.*

ostei num positus, de se humiliter sen-
lucet ipse, & idem de se alios etiam.
t ho sentire cupiat, is enim verò summū
ven hujus virtutis culmen ascendi.
dei Sed recitemus, quæ de hoc ipse
o en annotata reliqui.

III.

Inter omnia sensa & veritates, Sensa
quas agnovi, unde plus profecerim, Ludovi-
quovis tempore meo, adverso & prospero, ci de hu-
militate.
Eo sensi me verè indignū esse omni bono, Homo
tam eo, quod habeo, quam eo, quod non indignus
habeo: & sic dixi, quando illorum usus omni
erat sum indignus luce, qua video: in bono.
dignus aura, qua respiro: indignus lym-
pha, quam bibo; pane, quo vescor: veste,
quæ tegor &c. indignus omni luce spi-
rituali, omni cōsolatione, lacrymis &c.
indignus, qui veniam ad conspectum
DEI: indignus qui vivam in hoc mun-
dointer homines: indignus qui sim in
purgatorio carcere inter tam nobiles
animas: indignus qui comedam panem
filio-

filiorum DEI, &c. dignissimus om̄is albo vesci
arumna, contemptu, dolore; dignissimus, qui sim in inferno ad pedes Lao magnum
feri: dignissimus omnibus tenebris ego servit
siccatibus.

Alia vice me sensi, quasi nihil unde de cœlo, et
& erga DEVMeſſe, ut aér lucidus citibus in
erga solem. Non solet aér per se esse stationes
lucidus, sed quotidie pendet à sole, didit: D
ego quotidie pendo à DEO, in oratione, in meis actionibus, &c.

Ex 1
Tanquam Alia vice me sensi coram DEO
brutum. quasi brutum, aut hominem rudem, meo, di
indiscretum, qui nesciam facere ullum hac mo
discursum, non habere ullum bonum tem DEI,
sensum, nec facere quidquam bona, den
& mancipium. Alias me habui promancipio infidelis feſtique
cipium. rebelli, & qui sim in rebus DEI, fuit
etans ad rationes ipsius, &c. Mancipium est res domus erfirma, cui praecepit
tibi ex jbitatione, victu, munijis &c. Non spiritualia
dignum reputat, neque presumit affectuum
vores, qui exhibentur filijs: nec pa

albo vescitur, quo illi; omnibus obedit,
omnes imperant illi: & hinc ego me
magnum reputo, O Domine, quia
ego servus tuus, & filius ancillæ
tua. Hac si anima sentiat, cum luce
de celo, videt se liberam à multis affe-
ctibus inordinatis, ad honores, ad oble-
ctationes, officia &c. Ideo David ad-
dixit: Dirupisti vincula mea.

IV.

Ex his notionibus de nihilo Monita
meo, diversis temporibus collegi de humi-
litate, hac monita.

1. Curare, ut affectum & voluntati
tem DEI, à qua provenire debet omnia
bona, demerear obsequijs, exactè per-
fectèque faciendo obedientias ordina-
rit.

2. Vbi feceris voluntatem DEI
cum omni perfectione, qua poteris, scias
tibi ex justitia non deberi ullâ dona
spiritualia illustrationum, sensuum,
affectuum, lacrymarum, qna DEVS
nec pa-

I largi-

largitur, quibus vult, & sicut videtur, se videam.
Dicite, servi inutiles sumus.

3. Quando post expletam voluntatem DEI, me tractaverit asperè, fricatibus, laboribus affixerit; non debo despondere animum, nec indignum quia DEVS me tractat, ut mereor; ut aequi bonique consulam, satis ipsum sic velle.

4. Quia DEVS est liberalissimus & munificentissimus, ego vero sum inops; ac certum est, in DEO nostro misericordiam non esse: ergo in meis peccatis ipsius quidem non levibus.

5. Credere debeo, mea opera esse plena, licet occultis, imperfectionibus quia sentio tam exiguum profectum nam cum illa per se sint tam efficaciter oratio, Missa, obedientia, &c. multæ forent aversiones gratia, judei, & omnium dudum plenus essem.

6. Credere debeo, DEVM largi magna dona domesticis, & externis præsertim Religiosis, licet illa ipse vel negligenter contumelias, & luntatis, videam.

videam. Quare supprimitur occulta
quædam superbia, quæ solet alicui vi-
deri, se solum esse spiritualem, & alios
omnes præ se despicit.

7. Conferendo propria peccata oc-
cultæ, cum occultis donis aliorum, est,
unde me humiliem, & minoris aestia
mem alijs omnibus. Unde mihi sæpe
videbar esse inter domesticos, ut cor-
vum inter columbas: & columbas ve-
nire ad corvum, pro consilio & direc-
tione.

8. Videor mihi, quasi homo, qui ha-
bet omnes partes corporis plena sulce-
ribus: & primos motus fædissimos, que
orientur in me, accipio quasi teturum
odore. Ulcerosa est imaginativa, intel-
ligentia, voluntas, appetitus ac sensus,
cum omni genere lepræ, gangraenæ, ve-
næ, jaunæ, & omnibus fere actionibus miscer-
se aliquod virus superbia, vel quæstus;
vel negligentia, vel voluptatis, vel
contemptus aliorum, vel propriæ vo-
luntatis, vel inconstancia &c. Ista
J 2 eogi-

cogitans s̄ape clausi oculos, ut sine com-
paratione mei cum alijs, quasi infan-
tia bestia, quæ se cum nullo alio compa-
rat, dicerem; Ut jumentum fac-
sum. Atque ut sentirem, me esse
peiores demonibus, ingratiorem illis
ac dignum collocari sub pedibus illos
inter alias rationes hac erat; q̄
Christi adventus, Passio, Mors, Co-
pus & Sanguis, propter me fuerit
non propter illos: ideo sum illis ingra-
tior, quia ingratus pro maiore beneficio
quod DEVS hominibus præstitt, no-
Angelis. Ista consideratione, qua videt
batur locus mihi conveniens esse in
fernus, liberabar à multis motibus
perbia &c. Et sic dicebam illud S. Ja-
Quis mihi tribuat, ut in inferno
protegas me? Hactenus Comme-
tarium Ludovici.

V.

*Exerci-
tia hu-
milita-
ris.* Neque aliter fecit, ac sensit. Na-
cūm tanta esset ejus apud omni-
mos ac summos opinio, tam con-

spic

spicua & eximia DEI dona, tam in-
culpati mores & sancti, tanta de-
nique erga omnes merita, ipse ma-
gno cum gusto, quasi minimus o-
mnium, occupabat humillima-
quaque officia, non tantum in
templo verendo pavimentum,
sed etiam in culina, obediendo &
coquo, & socio ejus mediaстino se-
culari, in valetudinario eluendo
vasa, domi ædes familiares pur-
gando, & in nitore servando, in-
triclinio accum bentium ad men-
sam pedibus oscula pangendo, cre-
bro suas culpas genibus flexis accu-
sando ac deprecando, ultimum,
ubique locum affectando, infir-
mitatum suarum obtentu. Nullum
admisit unquam socium, qui cura-
ret ejus cubiculum, aut alia præsta-
re officia ad ipsum spectantia, nisi
coactus ultima necessitate; in qua
tamen ipse præcerpere solebat.
quidquid poterat operæ. Et cùm

J 3 jam

jam adeò debilitatis redactus esse
ut vestes induere, & exuere solus
non posset, curavit sic aperiri tuni
cam & thoracem, ut sine auxili
posset induere, tametsi non sine
molestia. Calceos quondam, quon
diu luctatus non posset exuere, su
perveniens infirmorum curator
diu recusanti detraxit, at ipse indo
luit, quod hoc obsequij admirare
ab eo, cui pro verna esse non po
set. Nullum unquam ex eo verbis
auditum est, quod ejus laudem
aut estimationem propriam ols
ret, neque inter disputandum in
scholis, aut in colloquio familiarium.
Nunquam indagavit, an probare
tur ea, quae dictaverat; nunquam
an libri sui vulgarentur, aut accep
issent: si quis de illis injecisco
mentionem, Deo gratias, ajebat
ac sermonem dexterè derivabat in
alia. Si quæ in laudem ejus afferren
tur, ita videbatur sentire, ac si va
grandem

grandem contumeliam passus fuisset. Nemo audivit eum vel excusantem se, vel incusantem alios: multò minus murmurantem, aut jacentem acerba dicta, vel mordacia: denique nulla unquam in re aliiquid in alios authoritatis arrogare sibi est visus, aut eminentia. Si quid aliquando diceretur, quod saperet aliquem ejus contemptum, nihil reponebat; sed non poterat vultu dissimulare lætitiam, quam animo capiebat. In disputationibus quoque nihil movebatur, si quando volitarent missiles verborum aculei; si que videret aliquem argumento suo gravius premi, facile desistebat ab eo: studiosè omnem ingenij ac doctrinæ ostentationem devitans, quæ non esse necessaria. Denique servavit accuratissimè propositum, quod his verbis notavit. *Debeo procurare humilitatem interiorem & exteriorem,*

f 4 coram

egoram D^EO & hominibus, in omnibus
rebus eligendo viliora, exponendo
contempnui, ac D^EV M rogando, ut
despici sinat: neque dicendo quidquam
etiam indirecte vergens in mean-
laudem, nec recensendo meos dolorum
aut ullam rem meam, sine eviden-
tia necessitate.

Pronus
est ad
audiendā
alio-
rum con-
silia.

Etsi verò tanti consilij forent
judicij, ut ob id omnes cum yent
rarentur, non tamen deditabat
consilia petere ab alijs, longè infe-
rioribus virtute ac prudentia, illis
libenter parebat, præsertim in re-
bus ad se spectantibus, etiam Novi
tijs, & alijs, quorum erat magister
ac pater: atque hoc, etiam si yide-
ret, magnas inde sibi oborituras
molestias, uti quondam accidit
quando secutus alienum consilium
plurimis contradicentibus nullum
verbum respondit, neque ut promi-
erat, culpam ingrati successus re-
jecit in authorem consilij. Alio-

tempo

tempore primi nominis Antistes³
cum consuluerat de viginti sex,
aut septem, capitibus perquam
difficilibus: Respōsa dedit ad sin-
gula, neque tamen ea priūs remisit
Prelato, quām uni filio suo spiritu-
ali, qui secularis erat, recensenda
& corrigenda dedisset, magna cum
utriusque admiratione tantæ sub-
missionis. Honorata munia tam
refugit, quām desiderant multi;
& cūm videret ea se non posse ef-
fugere, varios à DEO morbos im-
petravit, quibus ad illa jam alligari
non posset. Duo quādam à Supe-
rioribus flagitavit enīxim, quorum
neutrūm obtinuit, missionem ad
Japones, & ut vitam totam tradu-
cere posset in docenda Grammati-
ca; quod munus ranti faciebat, ut
videretur id invidere magistris;
quod magni sit momenti, si obea-
tur ijs modis, quibus cupit Socie-
tas.

J S VII.

VII.

Illud etiam fuit humilitatis
quod cum per infirmitatem con-
potis eos, a quibus expetebatur
adire non posset, neque tamen
vellet eis deesse, nullis modis in-
duci potuerit, ut admitteret vehi-
culum, quod ei certatim offereba-
tur a primariis hominibus; asse-
rens, id genus commoda non con-
venire paupertati sua, cui suffici-
asellus, quo possit subvenire suam
opem poscentibus. Erat pro den-
diculo pueris, cum viderent senem
osseum, asino impositum, a socio
juxta incedente, teneri ne decide-
ret: at ipsi eadem irrisio pro dele-
ctamento fuit. Vnde nec passus es
sibi persuaderi, ut publico decli-
nato, saltem incederet per pome-
rium; sed triumphantis in morem
ad exemplum Christi, per medium
forum, & loca frequentia jucundè
perrexit; ijs, qui cum irriserant

*Amat
irridores.*

prius, q
sent, in
ratione
tem ter
ptus, c
sto, qu
su. Propo
per unum
detegena
tus. Hic
fessarius:
coram qu
tempur
de quod
peccato
tantum
in se vin
dolores
non des
cordia,
det, ut v
me conser
succidat
dio affec
prius

prius, quod nondum illum novis-
sent, in magnam ejus postea vene-
rationem conversis. Quanto au-
tem teneretur desiderio contem-
ptus, coniugere est ex ejus propo-
sito, quod ipse annotavit hoc sen-
su. *Propositorum feci, eligendi mihi sem-* Quærerit
per unum, coram quo me pudefaciam,, *confusa-*
deregendo & exaggerando meos defe- nem.
ius. Hic autem erit Superior, vel Con-
fessarius: *quia non convenit hoc fieri*
coram quolibet. Magis hunc sui con- Optat
tempum aperiunt ea, quæ scripsit sua pec-
de quodam suramo sensu horroris cqua pu-
peccatorum suorum; quem ait niri à
tantum fuisse, ut desideraverit illa DEO,
in se vindicari à justitia divina, per
dolores & ignominias, dummodo
non destituatur prorsus à miseri-
cordia, dicens cum Jobo: *Quis*
det, ut veniat petitio mea? qui cœpit,
me conterat: solvat manum suam, &
succidat me. Addit, se intimo gau-
dio affectum ex poenis irrogatis à
divina

divina justitia; quia in eis divinis
vis Majestatis relucet; adeoque ga-
visum, quod sit aliquis locus piaci-
laris, in quem speret se mittendum
a Deo, ut expiat suas culpas, debet
persolvat, & ad meliorem sanctio-
remque vitam perveniat expiatum.
Et gaudium quidem hoc de justitia
Dei, & lustralibus poenis, testatur
se etiam corporeo sensu percep-
se. Quibus animi persuasionibus
de sua indignitate, quid profun-
dius, an sublimius, esse possit, haud
facile dixeris. Certè tanto spon-
gistique loquebatur de hac virtu-
te, ut mentes etiam vanissimas ejus
amore aspergeret.

VIII.

Meritò igitur quanto minoru-
faciebat se ipsum, tanto magis apud
omnes crevit eius existimatio: ut
viri Principes & Prælati, vene-
bundi ad eum viserent, nulla per-
mittentes ab eo sibi exhiberi,

mo-

moribus aulæ, signa honoris: quin etiam si reperissent eum ægritudine attentum in lecto, manebant flexis genibus coram eo, quantumlibet reluctante. Fuit cùm Sacri faciendi causa, eunti ad Collégium S. Ambrosij, soluta esset corrigia calcei: quam cùm religare vellet, qui comitabatur juvenis^s, postea religiosus Ordinis S. Dominici, non permisit hoc modestia Ludovici; & mirum, paulò pòst eligata apparuit, némine conspecto, qui manum admovisset: ut videatur altiore vi sic honoratam ejus humilitatem. Cum jurejurando retulit Augustina Recollecta, ^{Quām} grata celebris divina familiaritate femina, ^{D'E O} quondam oranti objectam esse fuerit divinitus sedem, gloria, lumine, & ^{eius hu-} gemmis fulgentem, quæ destinata sit Ludovico, in præmium suæ profundæ humilitatis, qua minimi faciebat, & omnino despiciebat ^{militas.} scipsum;

seipsum; Deo acceptum ferebit
quidquid haberet, aut ageret bonum
alios omnes estimabat se melius
subiiciendo se omnibus, qua
tumvis inferioribus virtute, &
pientia: ornatum vero sedis illius
ex auro & gemmis, intellectus ei
charitatem, ceteraque virtutem
quibus decorabat humilitatem
suam, in qua studuit semper magis
magisque excellere. Atque ex loco
qua spargebatur ab hac sede, in
magnam suam vilitatis agnitionem
scribit se ipsam pervenisse, cum
horrore feditatis culparum sua
rum, quibus mereretur omnem
ignominiam, & contemptum.

CAPUT II.

MAGNANIMITAS
LVDOVICI.

I.

Vtri magnorum Theologo
rum sententia, etiam nobis
affentia

assentientibus, eadem virtute ma-
gni atq; humiles sumus, diversum
ex diversis officijs nomen, Magna- *Qua sit*
nimitatis, & Humilitatis consecu-
tâ: sic illa mirabilis, quam descri-
psumus, animi in Ludovico demis-
sio, rerumq; suarum contemptus,
non impedimento, sed incitamen-
to, & adjumento fuit, ut ad maxi-
ma quæque obsequia divinæ Ma-
jestatis omnibus viribus enitere-
de, in
tionem, cùm
m su-
onem
um.
A 3. *in suo commentario sèpius lauda-*
to, & infrà laudando, suum de illa
sensum, lumine coelesti acceptum,
descripsit. Magnanimitas, inquit,
est humilitas heroica, parvi pendens
magnos honores: Magnanimitas est
facere magna, & non extolli, nec eva-
nescere propter illa: Magnanimitas
est implere perfectè omnes leges &
regulas, & habere se pro abjecto servo,
Si utili, S. Bernardus: Magna & rara
Virtus,

virtus, ut magna licet operantem in eum, c
magnum te nescias; & manifestan Christus L
omnibus, tuam te solum latet tet opera
sanctitatem. Proprium DEO e me, done
cum magnanimitate facere pro suis
mictis grandia, vel tam grandia, ut m
jora esse non possint, vel cum tanto de non nisi i
siderio, ut cum habeat ea pro exigu spectavit,
paratus sit ad alia majora, sicut ad su, quando
videm dicebat. Et si parva sunt ista magna et
adijciam tibi multo majora. Ita magna
sunt, que sacra scriptura Joann duè mem
vocat opera DEI, cum dicit: qui operari ope
faciemus, ut opcremur opera DEI fuit, qua
Opera DEI sunt opera praecepta, vel con tuum dixi
sulta à DEO, & facta eo modo, quo DEI unus mor
illa facere solet; Ea semper sunt in ad inferos
gna, & hebraeo modo loquendi, quo quis in sta
tuntur S. Litteræ, quacunque præstua
tia & eximia vocari possunt res & op
ra DEI: Justitia tua montes DEI
Superest aliquis de domo Saul, in do securi
faciam cum eo misericordiam DEI
Et, Hoc opus DEI est, ut credat in
dovicus; minus à fe
degit, no

Quid sit
operari
opera
Dei.

ntem in eum. Applicabo mihi, quod dixit
ifestan Christus Dominus noster: Me oportet
lateri operari opera ejus, qui misit
eo in me, donec dies est. Joann. 9.

II.

Hoc lumine, hic Deus i servus
antibus non nisi magna, & perfecta semper
exiguū spectavit, in totius vitæ suæ decur-
ad Dñm su, quando etiam exigua non nisi
int ista magna cum perfectione, quod ve-
a. Ita magnanimitatis est, fecit; assi-
annu duē memor ejus dicti; Me oportet
t: qui operari opera Dei; cuius indicium
ra Dñm fuit, quando quidam Prædicato-
vel con tuum dixit illo præsente; si tantum
so Dñm unus mortaliū esset damnandus
sunt me ad inferos, satis id fore, ut maneat
i, quo quis in statu religioso, ut hoc mo-
præsta do securior sit, ne forsan ipse sic
tinus ille damnandus. Excepit Lu-
dovicus; immo, si omnes forent se-
culi de felicitate æterna, se nihilo-
minus à statu perfectionis, in quo
redat, non recessurum: quo dicto

K. innuit,

innuit, se non tam securitatem sp
ctare suæ salutis æternæ, quæm pe
fectionis eminentis in obsequi
DEI.

III.

Clariū expressit in suo Compendiō omnibus mentario, quid animo destinat, lens esto; cùm sibi modum operandi praestit, qualia ac p̄sit, his verbis: In omnibus op̄ nostris tan-
Magna-ribus tuis præcellens esto. In sensibus in-
nimus tio Divinitatis est, facere bona op̄bris, & fa-
facit o- sine turbatione; cù amore, sine qua rum anima
mnia si- cum magnanimitate, sine præsumptiōne, terrestribus
ne qua- ne, parvi ea ducendo, licet magna sum perfectione
stu, per- Ista effigies Divinitatis accipitur mica, quam
turbati- modo, quem in agendo DEVS obseruit tam passer,
præsum- Proprietas DEI est, summa occupatio triga, quam
ptione, cum summo otio, sic agendo, ac si nō sunt opera
ageret. Cum tranquillitate judicat, cionem, ac
Proprietas DEI est, facere bona ex prietatum, op̄eribus, qui
more, sine spe lucri à suis creaturis. D modam doc-
ligam eos spontaneè. Proprietas DEI, & magnanimitas est, pro sua DEVS ate-
miciis facere magna, ac si parūm faciat, hanc imagi-

I. Ludovico Magnanimitas. 147.

temps
am pe
sequi
et & ei magna dona impetrare, quasi
nt exigua. Qui dat omnibus
luenter, & non improperat.

undo sic agitur, est imago Divinitatis,
& impletur illud Ecclesiastici;
In omnibus operibus tuis præcel-
lens esto. In omnibus, magnis & par-
tibus, qualia cuncte sint, DEVS Dominus
noster tantum perfectionis posuit in
sensibus internis, & externis, in mem-
bris, & facultatibus motivis exigu-
is, quantum animalium, quantum in magnis
sumptu terrestribus, marinis, aërijs. Tantam
perfectionem habet in specie sua for-
mica, quantam Elephantius in sua; tan-
tam passer, quantam aquila; tantam
trigla, quantam balana. DEI perfecta-
sunt opera, Ita justus tantam perfe-
ctionem, ad exemplum dictarum pro-
phetatum, adhibere debet, in parvis
operibus, quantum in magnis; quemad-
modum docet S. P. noster Ignatius. O
DEVS aeternæ, pinge in anima mea
banc imaginem tuae Divinitatis, ue-

K 2 operer

Lud
affirmari
sum, au
deprehend
in illa, qu
personar
cursione
possent:
exemplar
num exce
Divinitat
Sed nequ
tetus, adh
utiple an
tatio, qu
Blosio, p
deris actio
tur DEO c
bus Christi
pertate C
obedienti
lores cum
genus obl
multimo
stravit sit
affl

operer bona cum magnanimitate, si
presumptione; cum amore sine qua
cum pace, sine turbatione. O Pa
aterne, da mihi primum, per Filii
tuum: O Fili Unigenite, da mibi
cundum, per Matrem tuam: O San
spiritus, da mihi tertium per Patri
& Filium, & Matrem ejus. Hunc
randi modum inveni praecepue in
sto, ut homo est: tum in ejus Mu
sanctissima: denique in Apostolis,
aliquibus Sanctis illustribus; qui in
haec redij fuerunt. Ego dixi, dij c
& filij Excelsti omnes. Dij for
terræ vehementer elevati sunt.
Hoc modo oportet me operari. S
ille.

IV.

Hoc tam sublimi, ac divino
gendi modo, quem sibi proposu
Ludovicus, non solùm demo
stravit magnitudinē animi sui, le
etiam id obtinuit, ut qui curiosi
observarunt ejus actiones, jura

affirmârint, in illis nihil se vitio-
sum, aut imperfectum unquam.
e qua deprehendisse; immo tales fuisse, ut
O Pa in illa, quæ circumstabant, rerum,
r Filii personarum, loci ac temporis con-
mibi curione, perfectiores esse non.
O san possent: quia videlicet fiebant ad
Patro exemplum Dñi, & eorum homi-
Hunc num excellentium, quos imitatio
e incl Divinitatis evexit supra ceteros.
us Ma Sed neque hac agendi forma con-
stolis tetus, adhuc altiora quæsivit. Nam
qui in utipse annotavit in suo Commen-
dij cib tatio, quod legerat in Ludovico
ij fom Blosio, plurimum accedere pon- *Modus*
ri. S deris actionibus nostris, si offeran. *offerent*-
i sun tur Deo conjunctim cum actioni- *di opera*
vino bus Christi; paupertas cum pau. *suacum*
ropolit ppetate Christi; obedientia cum, *operibus*
democ obediencia Christi, labores ac do-
i sui, lo lores cum doloribus Christi: quod
uriosit genus oblationis S. Gertrudi Dñs
, jura multimoda revelatione demon-
stravit sibi gratissimum esse. Id
K 3 cùm

cum ad rigorem Theologicum
examinaret, animadvertisit sibi
Deo, per merita Christi hoc ob-
tionis actu applicata, concedi p-
culiare auxilium, devotionem,
spirationem & motionem, qua
opera melius ficeret, majorem
rito, & gratiora Deo, quam si ne
præcessisset ista oblatio. Quibus
nos addere possumus, Christum
esse Caput nostrum, nos ejus mem-
bra: ipsum esse causam principalem
actionum bonarum, nos instru-
menta: ipsum yitem, nos palmita:
Ex quo colligimus, ut in sacrofa-
&to Sacrificio Christus est prim-
rius Sacerdos, homo vero ejus mu-
nister; ita reliquias bonas actiones
non tam placere Patri æterno u-
nostræ, quam ut Christi sunt, &
gratia, & spiritu Christi procedunt
& ut Christus Patri servivit olim
per membra sanctissima suæ car-
mortalis, ita nunc eum servire p-

membr

Lud
membra
ergo no
nobis, ut
actionib
junction
que fian
offeratur
à se prof
dem Patr
solo sibi
Et nostri
hanc sub
apparet
nis possi

Nequ
modo ag
mo Lud
que sem
fluerat
dum, ne
idoneum
in destru
exercere

membra sui corporis mystici: sic ergo nostras actiones obeundas à nobis, ut mercantur numerari in actionibus Christi, & quadam junctione cum illis, grata dignáque fiant aspectu Patris æterni, cui offeratur à Christo velut obsequia à se profecta; & nos offeramus eadem Patri per Filium ejus, in quo solo sibi gratos nos fecit, & nostra. Et nostris quidem operibus, in hanc sublimitatem elevatis, non apparet quid majoris æstimationis possit accedere.

V.

Neque tamen hoc tam sublimi Ludovi modo agendi satis est factum animus judicatio Ludovici, perfectissima quæcūque semper spectantis: unde persuaserat sibi, se jam nec ad vivendum, neque ad moriendum esse idoneum. Non ad vivendum, quod in destructo corpore non posset exercere munia suæ vocationis, et modo,

eat se
inuti-
lem ad
omnia.

modo, quo vellet: nec ad mori-
dum, quod non sentiret in se fa-
vorem, & effectus puri & absolu-
amoris divini, quem habere ope-
teret in sua vocatione, tam nobis

D E U S & heroica. Ista cogitatio eum in
autem commovit, ut omnia circum-
indicat, ciens, Marinam de Escobar, cui
se aliter cum D e o familiaritatem norat
sentire rogaverit enixè, vellet hanc suu
de ipso.

solicitudinem etiam, atque etiam
commendare Divinæ Majestati
cui illa rescripsit in hunc sensum:
Nuper non fuisse commodum
respondere accuratè ad id, quod
se petiit: interim se egisse cum
D e o, & hoc à sua Majestate respon-
sum accepisse: Longè alios esse
culos D e i, quam hominum: nobis
enim sæpe videri melius, purius,
perfectius, quod in suis oculis pa-
spicacissimis, ac sapientissimis, ra-
ti non sit: & è contra nobis mi-
lum sæpe ac vitiosum apparere

quo

quod ipsi probatum ac pretiosum,
sit. Idem iam Ludovico evenire,
qui per gratiam DEI, & ad viven-
dum, & ad moriendum sit bene
paratus; licet ipsi videretur contra-
rium. Ad vivendum quidem, quia
cum vires corporis consumperit
laborando in vinea Domini, & ador-
nanda sua anima ad percipiendum
fructum vitae eternae, jam in eo esse
ut patiatur; quod quidem est ma-
ximum bonum, quod in hac vita
Deus largitur eis, quos valde dili-
git. Sustineat ergo crucem infi-
mitatis suæ corporeæ, qua non po-
test amplius cooperari desiderijs
animæ suæ: quæ quidem crux op-
pidò gravis est. Ad moriendum,
autem paratum esse, ob eandem
causam. Et quia Abraham filium
suum jam abstraxerit ab ubere ma-
tris, ideo nutritre eum solidò pane,
quo ad staturā & robustur virile edu-
citur: hoc est, cum dulcedine di-

K s vina,

vina, tenero que amore sustentatus
sit hactenus, jam ei crustas panis
præberi, ut solido cibo crescat in
majorem virtutem, ac beneficium
tum DEI, qualem cunque sentiat
ariditatem, & reporem. Neque esse
cur ex hoc responso DEI despou-
deat animum, sed potius gaudet
eo se loco haberi à DEO, cui omnia
nostra cordi sunt, velut amantissi-
mo Patri.

VI.

Ludovisi. Alio tempore, cum propter in-
cussus do- firmitatem corporis, ac difficulta-
let, quod tem respirandi, videretur sibi etiam
videatur animo factus languidior, multum
sibi lan- que de hoc doleret, scripsit eidem
guidior virginis, ut & hunc suum dolorem
animo. DEO proponeret; cui ille respon-
dit his verbis. *Dic tu Confessarii*
posteaquam in vita sua decursu dedi
mihi totum, quod ei dederam, viru
& sanitatem impendendo in meo ser-
vitio, & nunc etiam dat, quod habet

cum

sum toto affectu animæ suæ; aequum
esse, ut ego jam ipsi dem totum, quod ego
sum, & habeo: hoc est, meipsum, &
meum auxilium; & ut ipsius carnem D E V S
flaccidam, & ossa corrupta, aspiciam eum so-
talibus oculis, ut, cum tempus advene-
rit, ante me septuplo splendidiora, quam
soliste, futura sint: Hoc ei dic pro sola-
tio Addit præterea Chtistus. Quem-
admodum peritus artifex, ubi ex ma-
li citrinis scite expresserit succum, è
corticibus minutim concisis, dulce facit
eligma: sic ego ex aridis ossibus, &
carne exhausta in meo servitio, faciam
rem admirabilem, & que sole isto sit
septuplo splendidior: Hoc dico pro illius,
ac tua consolatione. Sic ille.

VII.

Admireris affectus tam pugnan- Diffide-
tes primo aspectu, in viro tanti tia de se-
animi, tam parvi facientis scipsum. ipso cum
Atqui motus hi fuerunt ejusdem magna-
virtutis, quales in Davide S. Zeno nimilitate
Veronensis notavit, ad illa verba conjun-
cta.

Psalm.

Psalm. Domine, non est exaltatum
cor meum, sed exaltavi animam
meam: quæ, inquit, Propheta iſi
diversitas est? non exaltat cor, exaltat
animam: non in magnis & mirabil-
bus super se ambulat, sed non humili-
senit: excelsus animo est, & corde
submissus: humili in suis, sed non hu-
milis in sensu est: sensus eius in causa
est, anima ejus est in excelfis. Tene-
dus ergo humilitatis & altitudinis
modus est, ut corde humiles, sensa
verò, & animo simus excelsi. Sic &
Ludovicus alta spirabat, ac dole-
bat illa se non pro votis assequi
indidem humili, unde sublimis
Videbat quantum Deo deberet, &
quām parūm posset: eodem lumi-
ne aspiciens officium suū, &, quod
ipse censebat, vitium, virium sua-
rum defectum.

VIII.

Agnitio Magno verò adjumento ad sum-
sua vili- mas virtutes fuisse Ludovico suo
vilitate

vilitatis agnitionem, ipse retulit in ^{tatis}ma,
suis monumentis: nam cùm vide-gno ad
ret se nihil à se boni habere, sed to-^{summas}
tum à D E O, vehementer in ejus ^{virtutes}
amorem exarsit, unà cum deside-^{est auxi-}
lio.
tio gloriam ei reddendi pro singu-
lis bonis. Accessit fiducia in eum,
à quo sentiebat se totum pendere:
de cuius munificentia & fidelitate
sit securus. Denique, cùm à se nihil
possit, nihil judicavit audendum.
Sibi suapte voluntate, sed plena re-
signatione se illi commisit.

C A P U T III.

AMOR ERGA DEVUM.

I.

Q U i amore sui ipsius, & æsti-^{Cupit}
matione rerum suarum est ^{amare}
vacuus, facilem ad amorem summi ^{Deum,}
Bonii accessum habet, quod nullius ^{sicut a-}
rei infra illud amabilitas tanta sit, ^{matur}
ut animum ei suum addicat. Quan-^{in celo.}
to autem in illud affectu ferretur
Ludo-

Ludovicus, nemo descripsit melius, quam ipse, qui quid ageretur
in animo suo, expressit his verbis.
Fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in
terra. Potest in his verbis accipi desiderium amandi DEVM, sicut amant eum
Angeli, & Seraphini; quia possum desiderare facere voluntatem DEI, sicut
illi: Accensus hoc desiderio exclamabat dicendo, &c. Seraphini, qui ardenter
more DEI, assumite me in vestram societatem, ut inter vos accendar amor
ardente ac puro, sine usura. O si descendat unus è vestro exercitu cum accenso
carbone, ex hoc igne huius amoris! O
si ardeam igne dolorum, & laborum,
& injuriarum, donec per purgationem, &
expier ab omni creatura, ut melius ascendatur in me ignis divini amoris.

II.

Deus est In alia parte sui Commentarii
ignis amoris, intra quem degimus,
hæc addit: *DEVS est ignis amoris,*
qui illustrat, incendit, & consumit.
Videbar mihi incedere in hoc igne. Ha

bi hic divinus amor sph̄eram suam,
sicut elementa corporea. Vnam sph̄eram
increatam habet, alteram creatam. Ina-
creata est Divinitas, tam ampla, quam
est ipse DEVS: & uti DEVS est ignis,
ita hac tota DEO plena est, tota plena
igne: in hoc igne vivimus, in hoc igne
moveamur, flammæ huius ignis sunt o-
mnia creata, elementa, volucres, pisces,
&c. ioti sumus intra has flammæ, &
quomodo non ardemus, Domine? O di-
vine ignis, veni, arde, incende, inflam-
mameam animam, & consume in illa,
quidquid me sejungit à te. Sphera crea-
ta est humanitas Christi, Domini no-
tri: cor eius fornax succensissima hoc
igne: quinque portas habet, per quas
emicant flammæ, & per quas possum
intrare in illud, quæ sunt quinque vul-
nera: per vulnus pectoris recta itur ad
cor. O anima mea, salamandra infer-
nalis, quæ vivis in hoc infinito igne,
nec ardes, neq; consumeris, semper vi-
ridis & integra in tuis passionibus. O
anima

anim a mea si essem ut phœnix, & arde-
res in hoc igne, consumereris in cinere
& vermem, te pro tali habendo, &
surgeres renovata in DEO! Videbas
mihi infinita esse mea infirmitas &
bonum, & infinita potentia ad malum.
Nam quæ impotentia major in bono
quam nihil boni posse omnino? & quæ
major in malo potentia, quam velle
posse omne malum, & resistere po-
igni omnipotenti & permuta, O DEO!
& Bonum meum, has vices: fac in-
nitam impotentiam meam ad malum
& infinitam potentiam meam ad bo-
num: Vni me Omnipotenti, & ero
omnipotens in illo, & per illum.

III.

Offert se Ab his inflammatis desiderijs
ad pœ- DEVS Ludovicum excitavit ad
nas ater- etus tam heroicis, quam unquam
nas pro legerimus de maximis amicis Da-
DEI nam ut est in ejus Commentarij
honore. offerebat se DEO ad pœnas infer-
nas, absque culpa tamen, subeun-

das, si ita ad honorem Dei sit opus,
& ad omnes dolores ac supplicia
hujus vitae. Non intelligebat, plusne
doloris accipiant animæ defun-
ctorum, ex dilatione beati aspectus
Dei, quem amant, an gaudij ex eo,
quod in illis tormentis satistaciant
eius voluntati. Pudebat illum di-
cere Deo, quod eum plus diligit,
quam cœlum & terram, Angelos,
& alia omnia: id enim esse, ac si di-
ceret homini, se eum plus amare,
quam plumam, aut stipulam. Nam
omnia creata, si cōponantur Deo,
non esse instar plumæ aut stipulæ,
comparatae cum homine: quia
Deus infinitè præstat alijs rebus
omnibus, præquam homo excedat
plumam aut stipulam. Igitur con-
siderata magnitudine Dei, & par-
vitate omnium rerū, cum rubore
dicebat; Amo te Domine, toto amore,
quo possum, & amo te plus, quam omnes
creature te ament. Sane quam præ-

L stans

stans amor, qui se offert ad ultim quijis, &
tormenta pro Deo, quìque in meritor
ciatibus magis gaudet, fieri volu
tatem DEI, quàm sentiat se pa
qui denique putat se parùm am
DEVUM, si amet eum tantùm sup
alia omnia; quia hoc sit propè n
amare.

IV.

*Signa
veri a-
moris.*

Sed quibus argumentis amore
verum à falso distingueret, paro
annotavit. Primo enim verum Du
amatorem infinitè magis amare
gloriam DEI, quàm suam; in
suam ne respicere quidem. Mal
quoque amare, quàm scire, nisi
amet, & obediatur. Item eum, q
verè amat, hīc malle pati, quā
gaudere; malle amara, quàm dul
cia; cùm aliàs plus aloës, quām
mellis in hac vita sit. Deniq; malle
dare, quàm accipere: & si qua
dona DEI desiderat, ea non deli
derate, nisi ut impendat ejus obli
quijis,

ultim quij, & gloriæ : tametsi præmia
meritorum sperare malum non sit.
Atque præterea verum D E i amo-
rem , hominem inclinare ad fu-
giendos honores, loca, officia, oc-
cupationes honorificas, & vitare
suas laudes ; vel si hæc evitare non
possit, inter ea versari, velut in spi-
tis ac sentibus. Sed neq; pluris ea
ducere, quam flatum auræ tenuis,
cum videat collustratus lumine
divino , id quod homines vocant
honorem, purum putum nihil esse;
quem qui sectatur , velut umbrâ
delectari, corpore prætermisso; &
imagine capi, spreto illo, quem re-
fert. Vnde qui D E M diligit, inter
laudes & honores, est sicut statua;
eui qui accinit laudes, psitacus vi-
deatur, aut insipiens. Gloriam vero
Dei habet ut propriam, neque ul-
lum alium honorem, novit, quam
qui exhibetur Deo. His quasi coti-
alis discernebat Ludovicus amo-
ruij;

L 2 rem;

rem; quem in eo sincerum, ac purum in con-
metalli fuisse, probant tum hoc jecit hanc
ipsum examen, tam accuratum, voluit ne
cum omnes actiones ac sermones fratris ejus et
illius, qui nihil, nisi honorem celo, ipsi
obsequia Dei spirabant: quibus fieri possit
omnes passim inflammabat, ut aperte.
pareret eum Deo, Deique amorem peragere
plenum esse, de quo tam saepe talis quaque o-
to ardore ac dulcedine loqueretur mus corp
Nec errasse videtur Lucas Cardinalia, tam
lius, doctrina & concionibus patrum, quam
Castellam clarissimus, quando teret, aut
status est, quidquid S. Gregorius sea Dei
Bernardus, & Bonaventura, aliqui derare sal-
Doctores scripsierunt de excellente quomodo
tissima charitate, hoc se totum in ejus imita-
venisse in Ludovico de Ponte, praeferimus
quod etiam non levi testimonio, quem
aliorum confirmatum habetur.

V.

Dei vo-
luntas,
quomodo Juverit referre, quid de per-
etissimo voluntatis divinae com-
plendae modo senserit quondam
mique ju-

ac pri Jd in commentariolum suum con- fiat per-
um ho jecit hâc sententiâ. Cùm Christus fecit.

atum voluit nos à Patre æterno orare, ut
mon fiat ejus voluntas in terra, sicut in
prem celo, ipsum utique significâsse, id
quib fieri posse; alioqui non jussisset nos
ut petere. Tanta igitur perfectione
amor peragere me convenit minima-
perat quæque opera: ut cùm cibo refici-
eretur corpus, loquimur, oramus, &
Car similia, tâm sanctè & exactè hæc fa-
bus piam, quâm Angelus quispiam fa-
ndo te teret, aut alius è numero Beatorū,
goris sea Devs ipsi præciperet: vel desi-
aliqui derare saltem itâ facere, & cogitare
celles quomodo faceret ille; mèque ad
rum eus imitationem extimulare:
ontes præsertim in eo, ut aliud nihil spe-
mons item, quâm ut impleatur divina
etut voluntas, nihil penitus propriæ
commoditatis aut proventus tem-
poralis, aut spiritualis, inde spe-
tando: cùm summa gloria, sum-
mâque jucunditas & utilitas non

L 3 sit,

sit, voluntatem divinam exeq
Sic intelligebat Ludovicus vel
illa: *Portio mea, Domine, dixi, cu*
dire legem tuam. Et illa: Haredu
acquisivi testimonia tua, quia exulta
cordis mei sunt, quasi dicat: Haec
reditas; haec merces, haec beatit
do mea est, facere voluntatem
tuam. Neque haec in solo desideri
constitisse, appareat ex his verbis

Ludovi- ipsius- *Hinc, ait, varios affectus*
gau- duxi. Gavisus fui defectibus natu
rus gau- det suis defecti- bus mea persona, lingua, & alijs; qu
bus, ten- bus tentationi- *D E V S me voluit illis esse notatum*
tationi- Gavisus temptationibus, quas pati
bus, &c. miserijs externis & internis; q
quia De- D E V S ita vult. Si D E I voluntas
ns ita ut mille annos vivam, oneratus ma
vult, ribus laboribus, ac tenebris internis
externis, dummodo ipsum non offe
dam, id volo. Si fuerit voluntas
vina me cruciare, sine mea culpa, &
nisi inferorum, id volo. Mihi cælum
fauere voluntatem D E I: cum ipso

beo cœlum in terra. Recordor dicti S.
Iohannis Chrysostomi, quando super his
verbis: Fiat voluntas tua sicut in
cœlo, & in terra. sic scribit: Peto, ut
exultu terra sit cœlum. Occurrit etiam versus
Psalmi, Misericordiam & Judicium
cantabo tibi Domine: aequè mihi
cantandum, latandum, ac DEVs lau-
dandus est ex justitia, atque ex misé-
ricordia erga me, & alios. Placeo mihi
in infirmitatibus meis. Neque ta-
men ideo non debeo compati alienis
malis ac miserys: quia possum de illis
dolere, ut pœna quedam sunt proximi;
latari vero, ut sunt opera justitiae DEI.
Memor fui judiciorum tuorum,
a seculo, & delectatus sum. Hæc ibi.
Adeo igitur processit amor divi-
nus in Ludovico, ut felicitatem,
suam, ac beatitudinem, in execu-
tione voluntatis divine reponeret,
vel potius in gusto & placito ejus,
quem amabat, utcunque acerbæ
sibires forent; terram in cœlum.

L 4 verten-

vertente amore, Seraphico magis
quam qui cadat in hominem.

VI.

Mira quies in brachijs Divine Provi- dentia. Ex eodem fonte manavit alii pax animi, & quies inter dulcia brachia, Providentia Dei, qui quid se fieret. Hunc pro patre, pro matre, pro pastore, duce & redi habebat, ab ejus paterna manu, cipiens omnia venerabundus, cum osculo & fiducia boni successum quem noverat semper optimum fore, quia provisum ab illo ad gloriam suam, quæ sola ipsi erat in votis. Hinc in nullo negotio officio acceptando solicitus fuit qui responderet hominum expectationi, vel opinioni de se conceptæ: quia ex hoc tantum oriuntur anxietates, vanitates, mœrores, mille defectus. Quia enim Deus præter bonam voluntatem, non petit plus à nobis, quam possumus ac scimus, nostrarum partium

Sæpe

I. *Ludovici amor erga Deum.* 169
o magi
em.
vit alio
dulci
i, qui
atre, p
e restor
anu, c
dus, cu
cessio
timu
ad glo
erat in
otio vo
tus fu
m exp
e conc
orienta
rores.
m Dev
o, no
ssum
tium d
I. *Ludovici amor erga Deum.* 169
o magi
em.
vit alio
dulci
i, qui
atre, p
e restor
anu, c
dus, cu
cessio
timu
ad glo
erat in
otio vo
tus fu
m exp
e conc
orienta
rores.
m Dev
o, no
ssum
tium d
esse paratos ad excipiendas oblo-
cutiones, contemptum, & injurias
hominum, confidendo providen-
tia ejus, qui non sine existimatio-
nem, ad recte fungendum officio
nostro necessariam, deesse, Crebro
id habebat in ore, DEV M optimè
scire, quid maximè nobis expediat;
quæ verba tanto spiritu animare
consueverat, ut ijs om nem animis
audientium perturbationem, in-
corum rebus adversis, ablueret. Ità
vero suam cum divina voluntatem
coformaverat, ut non solum a quo
animò acciperet eventum quem-
cunque; sed etiam, quid Dao gra-
tissimum esset in quocunque ne-
gotio, quasi quodam naturæ con-
senstu novisset, atque in consilijs
dandis, ità constanter & asseveratè
pronunciaret, ac si voluntatem Dei
legisset, vel recitaret è tabulis,

VII.

Sæpè repetebat in die votum *Aspira-*
L 5 *conce-*

gio Lu- conceptum à se brevi hâc formul
govici. *Fiat, Domine, in me, de me, perm
circa me, & circa omnia mea, sancti
sima voluntas tua, in omnibus, &
omnia, nunc, & in eternum.* Dignum
quod omnes imitentur, qui dil
gunt Deum. Bartholomæus de
Segura, Regius Concionator,
Ordine S. Benedicti, ei graviter
ægrotanti, quasi per jocum dix
rat, mirum esse, latrones & impro
bos frui optimâ valerudine, ipsum
autem tam afflita, qui multum
boni faceret sanus. Non accep
Ludovicus pro joco, sed graviter
& accenso spiritu respondit: *Sina
mus, Pater, DEUM gubernare mun
dum: ipse novit, quomodo ute
reri sa
tate, si haberem integrum.* Eidem
alio tempore cōmemoranti com
plura dona divinitus concessa Lu
govico, magna cum integritate
reposuit; *Quod mihi necessarium
est hoc, ut fiat in me voluntas Deli
tempor*

tempore & eternitate. Cuidam filiæ An pē-
sue spirituali, multa DEI familia- tenda
ritate utenti, cùm in morbo time- mors
ret, ne acerbitate dolorum oppres- minus
sa non posset se debito modo ador- dolori-
nare ad mortem, dixerat, se qui- fica.
dem nō petere certum genus mor-
tis, sed quod DEO placuerit. Sed
illa postmodūm dirissimis exercita
doloribus, ubi non nihil respiravit
ab illis; à Christo se invisente ora-
vit, ne tam cruciabili morte se
permittat extingui, quantumvis
Confessarius dixerit, se hoc sibi
non petere. Respondit Christus;
Bonum esse spiritum Confessarii;
sed neque ipsius petitionem disipli-
cere. Haud dubium, quia ideo non
displícita fuerit, quod ex desiderio
decenter coram dilecto suo com-
prendi processerit. Sed neque du-
bium illud, majoris perfe-
ctionis mentem illam
Ludovicij fuisse.

C A P U T

C A P U T IV.

DESIDERIVM PATIEND
PRO DEO.

I.

Ludovi- Robatissimi amoris est, pi-
cus orat pro eo, quem diligas: quod u-
pro obli- posset Ludovicus, multo se tem-
nendis pore ad hoc exercuit; ad Aram,
comiti- in alijs cum Deo congressibus
bus Chri- quotidie saepius orans, ut quo-
sti.

Christus totius vitæ suæ comite-
 habuit, Paupertatem, Contem-
 ptum, Dolorem, sibi quoque di-
 gnetur adjungere: de singulis pe-
 culiares meditationes instituēdo-
 ut eorum in se affectum excitatet.
 Fuit nimium Christus pauper
 ipso die natali suo, usque ad mo-
 rem, habitatione, victu, vestitu
 cognitione, amicis, discipulis, o-
 pere, rebus omnibus pauperinii
 absque honore, delicijs, cōmodis
 sibiique sponte sua eligendo pau-

periem.

periem. Contemptus & injurias
tulit maximas suæ summæ sapien-
tia, potentia, sanctitatis, officij, ac
personæ divinæ: idq; apud Reges,
Judices, Pontifices, primi & ultimi
census homines, impositis ipsi gra-
vissimis calumnijs atrocum eri-
minum. Dolores in animo, & in
omnibus membris. Horum consi-
deratione Ludovicus excitavit in
se desiderium, semper patiendi ali-
quid eiusmodi. Neque illud conti-
nuit animo, sed aliquando etiam
prodidit inflammatissimis verbis:
ut cum Villagarciae noctu est au-
ditas, in suo conclavi dicere: *Impo-*
nemini Domine, has plagas: Domine,
has plagas: ô quas plagas! de quo,
cum Franciscus Carvaialius, Novi-
tius, qui è proximo cubiculo audi-
verat, ab eo inter alia interrogatus,
an possit noctu dormire, dixisset
ingenuè, se in illo cubiculo non ita
dormire ut alias, propter exclama-
tiones

tiones ipsius: subridens Ludovicum
candori hominis, respondit; Quia
vis, Charissime nos, qui raro cogi-
mus de DEO interdiu, noctu debemus
id facere.

II.

*Morbis
obrui-
tar.*

Neque in sterilibus desiderio
hic ardor constitit. Nam ea De-
plena manu complevit, Villaga-
ciæ quodam die Veneris sancto o-
cùm vehementius exarsisset in co-
piditate experiendis dolores Christi
articulatio morbo immisso; quito-
tâ illum vitâ in manibus ac pede-
bus, genibus ac talis dirum in mo-
dum exercuit: Excepit mente
fronteque serena cœleste munus
indignum eo se ratus: quod, ut
ipse memorat in suis annotamen-
tis, dignus non esset, qui admitti-
retur ad imitationem Filij Dei
Domini nostri, aliquid ad ejus in-
star patiendo: quia juxta dictum
Sapientis; *Gloria magna est segre-
Dominus!*

dovicu Dōmīnum: dignissimus tamen, qui
it; Qui doloribus castigaretur pro suis
ò cogit peccatis: quod ipsum esse in ma-
debem gnis gratijs, ut servire possit iussi-
tia divinæ per dolorū piacula. Sic
igitur illos accepit, ut nō uno tan-
tum nomine amaret, atque etiam
ea Den optaret intensiores: quod facile
Villaga obtinuit à Dōo, ut semper est libe-
ncto d talior in his, quæ scit maximè no-
et in cu bis prodesse. Nam multis mensibus
Christi cubiculo attentus, non potuit nisi
; quito geminis grallis fultus incedere,
ac pedi nusquā solum pedibus attingendo.
i in mo Accessit intemperies ventriculi,
nente quā plurimum debilitabatur, sto-
munus macho nihil jam concoquente,
òd, ut rame sed quidquid reficiendis viribus
dmittit immissum accepit, acido sapore
Lodovici molestia: quā sic afficie-
ejus li baturbis quotidie, ut hoc à ei tor-
ictum mentum ipsi morti contrà grave
st segm videretur. Ex isto prodijt aliud
minim malum

malum haud levius, amarities or-
cum saliva spissa, quæ etiam de-
tes ita affecit, ut ijs brevi amissis,
exulceratâ gingivâ, nihil jam ci-
posset assumere præter olusculum
& parùm carnis minutatim con-
ditæ, ac dilutæ in aqua calida, cu-
mica panis, absque alio opsonio
vel condimento: quam rem tam
insulsam, & insipidam, admirata
sunt, ab homine sumi posse, mi-
dentes.

III.

*& dolō.
ribus to-
tius cor-
poris.* Neque hoc satis malorum. Se-
fit etiam tantam oppressionem pa-
ctoris, ut ægerrimè spiritum du-
ret, ac pñè suffocaretur: qua-
post aliquot passus cogebatur in-
terquiescere, ut animam revoca-
ret. Humeros etiam incessibus
acutissimus dolor: qui congestu-
morborum, per annos 35. & au-
plius tenuit, usque ad mortem
Ludovici. ideo Joanni de Abaun-

valentia

Valetudini suæ præfecto, quærenti
ur valeret, respondit: *O mi pater,*
quomodo D E V S hunc peccatorem ca-
stigat? præter caput, nullum habeo
membrum expers proprij mali. Nam
oculi sunt quasi tela obnupti, dentes
mibi dolent, seu calido, seu frigido potu
cibove utar; dolent maxille, stoma-
chus, lien & latus, è quo movere me
non audeo, ne respiratio mihi difficilli-
ma fiat: humeros adhuc minus. Iecur
renes exurunt me, humeri strin-
guntur arctissimè: manus ac pedes
urdens gutta infedit. D E O sint lan-
des. Non animo queribundo hæc
dixit, sed quod illi quoad valetu-
dinem suam subditus esset, crede-
reque interroganti sincerè expo-
nendum statum sui corporis. Cùm
autem quounque motu, etiam-
levissimo, exasperarentur dolores,
ipse magis exardescet in amo-
rem Dei, alacer quasi nihil quid-
quam pateretur: cùm tamen in-

M   tegra

regrâ sanitatis capitum, vivacior luntaten
sensus esset doloris singulorum ingenij,
membrorum.

IV.

Neque restincta per hæc fuit
eius sitis patiendi, sed aucta; ut
etiam temptationum internarum
experienciam cuperet eam levare.
Earum tamen gustum annotavit
minùs prolixum fuisse: forte quo
illas, ut oportet, resistendo citore
pulerit: cum ea, quæ patiebatur
corpo, diu durarent. Ceterum
circumspexit omnem patiendi ma-
teriam, quam & articulatum desci-
psit, ne quam prætermitteret. Pri-
ma est necessitas corporis, ut sitis
fames, somnus, morbi, mœroris
defatigatio. Secunda, injuria tem-
poris, calor, frigus, & his similius
sensu, vel ratione carentium, ut
sunt muscae, culices, &c. Tertia, ne-
cessitates animi, ut ariditas, tene-
brae, ignoratio, distractio preter vo-
luntas, quæ sunt, cu-
luntatis:

*Varia
paciendi
materia.*

Notas
cipienti
quorum
& pusilli
& incom-
adherent
bus, quæ

vacuas luntatem, tenuitas intellectus, &
lorum ingenij, lapsus memorie, defectus
linguae, deceptio sensuum, pertur-
bationes, inclinationes ad malum.
æc fuit
ta; ut
naturam
devarie
notavidi
tè quod
scitores
batur
eterum
endimis
i desci-
ret. Pe-
ut finis
cerores
ia tem-
nilium
um, ou-
rtia, no-
s, tene-
gter vo-
ntatem,
vacuas luntatem, tenuitas intellectus, &
lorum ingenij, lapsus memorie, defectus
linguae, deceptio sensuum, pertur-
bationes, inclinationes ad malum.
Quarta, tentationes & insultus dia-
boli, sive in carne, sive in mente,
per imagines, cupiditates, alia.
Quinta, genius hominum iracun-
dorum, tristium, insolentium, &c.
nec non injuriæ, contemptus, Ob-
locutiones, odia, doli. &c. Sexta,
calamitates publicæ, religionis,
patriæ, domus, amicorum, &c. quæ
omnia æquo animo preferenda
sunt, cum reverentia divinæ vo-
luntatis ac providentiae.

V.

Notavit autem tres modos ex. *Quomo-*
diciendi has occasiones patientiæ, *do exci-*
quofum primus est ignavi prorsus *pienda*
& pusilli animi, quando molestias *occasio*
& incommoda, rebus ac munib⁹ *patiendi.*
adherentia declinamus, aut minui-
mus, quantum possumus, aut o-

M. 2 mnino

mnino refugimus ac renuius si-
cere, quod Christus, nostri institu-
ti, aut muneris injuncti ratio po-
stulat: ut est concionari, docere
audire confessiones, &c. Secunda
paulo melior, sed etiam minoris
est animi, quando sumus contenti
solâ præparatione mentis ad illa
ferenda, quæ nobis accident ultra
Tertius est verè magni animi, qua-
rere & aggredi res illas, unde ori-
tur occasio aliquid patiendi pro
gloria & obsequio Dei, & sic im-
plendi sanctissimam ejus volunta-
tem, imitatione & exemplo Christi
Domini nostri, qui semper quæ-
vit occasiones majoris paupera-
tis, contemptus ac doloris; miseri-
contentus illis, quæ sponte occu-
rerent. Ideo Nazaretum reliquit
ut nasci posset in stabulo; ideo Ju-
dæam, ut educaretur in exilio; ideo
carpenta fecit, ut scribit S. Justus
desertum petivit, in hortum, ubi

Adeun
fecit, nu
suos dol
non esset
videret i
gione ob
fit, quòd
levaret, i
alloquia
solet esse
ihil ad
n ratius,
Gomùm c
capo

caperetur concessit, & inimicis ivit
obviam, diem solennem pro Pas-
sione sua elegit, ut saturari posset
doloribus & opprobrijs. Ad hunc
tertium, verè generosum, & heroi-
cum, gradum se extulerat animus
Ludovici, ut minimè contentus
ordinarijs, & communib[us] occa-
sionibus patiendi, alias insuper ex-
peteret sibi extra ordinem.

VI.

Adeundem spectat votum, quod
fecit, nunquam ulli manifestandi
suos dolores, nisi quem celare fas
non esset, ne medicis quidem, nisi
videret se ad hoc faciendum reli-
gione obstringi. Nihil etiam admi- *Dissi-*
mulabat
lit, quòd suos ei dolores & mala *levaret, ne domesticorum quidem* *Ludovi-*
alloquia: quibus in morbo nihil *cus suos*
sollet esse jucundius, & ipsi propriè *dolores.*
nihil ad animum accidere poterat
n ratius, qui consueverat aliàs plu-
simùm delectari socrorum, pijspre-

M 3 f. 3r

seritum colloquijs. Nolebat huius
modi lenimentis delibari suas de-
licias, quas habebat in imitatione
Christi, undique deserti, ac destitu-
ti omni solatio & auxilio. Excid-
ei quondam verbum, quo dixit,
multis annis desiderasse, ut aqua
sibi desipiat, qua nullum suavitatis
in suis ardoribus habuit refrigerium.
cuius etiam yoti postea damnata
est, quando frigida, qua recreari so-
lebat in ardentissima siti, magnus
illi stomachi tormentum, utcumque
temperata, creavit, gustatus
mul ingrata: quin etiam quondam
cum ei nihil potionis tota dicitur,
incuriam socij, allatum esset, quam
tumvis ureretur flagrantissima sine
nunquam potum poposcit: & cum
totis octo diebus, nescio quae am-
ra aqua, per similem errorem, pra-
beretur in potum, nullo id vero
questus est, admirabili patientia.

VII.

Plures errores ministrantium, & alia,
& culinæ, æquissimo animo tulit, que pa-
multos eorum labores excusando,
tiebatur.

Excid

dixit,

at aqua

suaviu

frigeri

ampnau

creari so

magnun

, utco

ustatu

ondan

a dis, pa

et, qua

sima sim

t: & cum

uæ am

em, pra

id vero

ientia,

VII. VII. VII.

M 4 urgen-

urgente conscientia, neque mis-
ab amicis, ad revocandam app-
tentiam cibi, delectamenta acce-
pit, imò neque commiseratione
aliorum delectatus est: unde etiam
de sua valetudine percunctatis
si superiores nō erant, obiter dat
responso, sermonem placidè di-
vertebat in alia. Videns eum qui-
dam è socijs agrè luctantem con-
cibo mandendo, misericordia su-
moveri ostenderat. Hilariter ei re-
spondit Ludovicus, has à Deo sibi
delicias fieri, ut cùm alij tantum
delectentur cibo, dum vescuntur.
postea non amplius, ipse comedat
semper: innuens ea, quibus jugis
torquebatur, sibi pro delicatis epu-
lis esse: inter quæ numerari posset
etiam lectus, qui cùm recrearetur
soleat alios infirmos, illi crucia-
mento fuit; quia carebat omni
carne, quæ foret ossibus aridis pro
pulvinario. At ipse vultu sereno &
jucundo

ne mil
n app
ta acc
atione
le etia
tāribus
er dat
cidē d
um qu
em cu
rdia s
er eis
Deo s
intū
cuntur
omelias
s jugiles
atis ep
i poter
creare
crucia
t omni
dis pro
reno &
icundo

jucundo erat, quasi in plumis au-
tos cubaret, ut potè potitus eo,
quod unicè semper optaverat.

VIII.

Sic etiam pertulit amissionem
oculi, cui cùm Medicus deprehen-
disset affluxisse malignum humo-
rem, citò sermonem de illo abrum-
pens Ludovicus, ne qua illi medi-
cina fieret, constanter toleravit,
donec per ejus acrimoniam tora-
videadi vis demum exesa est, jactu-
ra tanto acerbiorē, quanto cario-
rem oportet fuisse oculum homi-
ni, legendi scribendique studioso.
Quod exemplum forsitan admira-
tione, quām imitatione dignius
existimaverit, qui cùm Ludovico
non dum sit assecuens illa suspiria
S. Job. dicentis : *Quis mihi det, ut
veniat petitio mea, & quod expecto,
tribuat mihi DEVS? Hæc mihi sit con-
solatio, ut affigens me dolore non par-
cat. Et illud, quod non magis ani-*

*Fert ja-
Elurans
oculi.*

M 5 mosè

mosè & fortiter, quām considerat
& sapienter dixit Apostolus; Liber-
ter gloriabor in infirmitatibus me-
is ut inhabitet in me virtus Christi, pri-
pter quod placebo mihi in infirmita-
bus meis: &c., mihi autem absit gloriar-
nisi in Cruce Domini nostri Iesu Christi. Nec verò dixit, ait S. Chrysostomus, ego non gloriior, aut, ego non
volo gloriari, sed, absit, ut ego glo-
rier; perinde quasi de re portento-
sa loquens abominatus est. Simili-
spiritu Ludovicus, cùm ipsi obla-
rum esset oleum ex lampade, qui
ante mirificam S. P. N. Ignatij Im-
ginem ardet Munebregæ in Arago-
nia, ut illo se ungeret, exceptit cum
generoso responso; Bene est, sed
apertè protestor ac pronuncio, nolle me
sanari, nisi majoris id gloria sit Domini
nostrí. Majoris, inquit, quasi in
pari gloria Dei malit in suis sibi
cruciatibus relinquì; id, quod
S. P. Ignatio pridem didicerat.

CAPUT

AMOR ERGA HOMINES.

I.

Qvod in Moyse & Apostolo
miramur, sic eis cordi fuisse
aliorum salutē, ut eius causa opta-
tent ex albo amicorum DEI deleri,
& in perpetuum separari à DEO, si
necessarium esset; hoc & Ludovi-
cum sensisse reperimus in ejus an-
notationibus, ubi sic scribit: *Si ad Ludovi-*
unversionem peccatorum necessarium cus pro
aliorum
est, me in perpetuum ardere in flammis salute se
offert ad
inferni sine peccato, me offero, DEVIS pœnas
meus, ad has flamas. Qui quidem, inferni.
non nisi puri puti amoris divini
sensus est, licet cum non assecutis
videri possit alienus à ratione, ut
quam nimius amor transversam
agat. Nam qui rectè res computat,
nihil inventit, quod pro honore &
obsequio DEI, cuius unius infinitam
pulchritudinem ac bonitatem
amore

amore suo dignam æstimat, im-
pendendum aut exhaustendum
sibi non sit: majorem autem glo-
riam ipsi & voluptatem ex impro-
borum ad meliorem conversione
quàm è sua unius, æterna licet, fe-
licitate provenire: denique parùm
se dare, si ignibus æternis, absque
scelere, se offerat pro salute eorū
pro quibus servandis Filium suum
DEVS in immania tormenta, & in-
jurias tradidit.

II.

Opetat o- Hinc natum est illud studium ac
mni bus desiderium Ludovici, ut omnes
perfe- homines non salutem tantum, sed
ctionem etiam perfectionem sibi conveni-
sui sta- entem assequerentur. *Ardeant, o*
iüs. *DEVS*, inquit in suo *Commenta-*
rio, *igne tui amoris Papa & Cardina-*
les, Archiepiscopi & Episcopi, Parochi
& Sacerdotes, Generales & Provinci-
les, Priores & Guardiani, Rectores &
Superiores, Concionatores & Confessio-

ij, Scholastici & Novitij, & omnes
Religiosi. Ardeant Reges & Principes,
Gubernatores & Judices, & Seculares.
Ardeant Gentiles & Judæi. Mauri &
Hæretici, & mali Christiani. Absuma-
tur in illis omne peccatum, liberentur
omni errore & ignorantia, inflam-
mentur amore sui Conditoris. Eun-
dem animum ostendit cuidam filię
spirituali, quæ cùm apud eum de-
ploraret suam in virtute proceden-
dit acditatem, adderetque suum ei
progressum videri curæ non esse,
respondit; se verò tantam curam
habere promovendi omnes, qui
secum agunt, ut nihil sit in mundo,
quod eriam pro quolibet exiguo
orum profectu facere paratus non
sit. Quod quidem satè apparuit in
ijs, de quorum excellenti sancti-
monia, per ipsius institutionem
adepta, libro priore meminimus.
Quibus addamus hic obiter Mari- *Virtus*
nam Hernandez, quæ mortuo ma- *Marina*
rito,

Hermā- rito, se in sodalitum virginis Ma-
deZ. rinæ de Escobar dedit, omnes fa-
 cultates suas effundendo in paupe-
 res, ipsa interim nihil genio corpo-
 rive indulgens: qua virtutæ disciplina
 excelsum orationis, & contempla-
 tionis donum, cum amplissimis
 favoribus divinis promerita, com-
 plures consilio & exhortatione ad
 insignem probitatem perduxit, du-
 quinquagesimo septimo aetatis an-
 no, inter conspicuas Angelorum,
 ipsam circumstantium, acies, Tu-
 telari manum capiti supponente,
 Marina virgo gratulabunda moni-
 entem vidit.

III.

Missionē Eodem hominum Deo addu-
Indicam cendorum studio incitatus, efflu-
cōpensat Etim expetiit profectionem ad Jo-
studioju- vandi dōs: quæcūm non concederetur,
vandi totum se quorumlibet in Europa
homines in Euro- juvandorum curis addixit, nulla
pa. neque injuria, neque infirmitate
 neque

neq; incommodo suo absterritus.
Ita Capellatum quendam, turpiter *Fert cons-*
de dissolutè se gerentem, leni pri: tumelias
mùm admonitione, tum etiam improbi
correptione severa, pro potestate, Sacer-
quam in illum habebat, ad frugem
revocare conatus est, illo graves
contumelias, & convitia, in eum
plenis buccis jaciente: jamque ma-
nus ei pruriebant in verbata, non
omissuro, nisi ab intervenientibus
impeditus fuisset. Ludovicus autem
ad eam hilaritate verbera paratus
erat excipere, qua injurias verbo-
rum accepérat: qui operam suam
remini, etiam cùm male ipse vale-
tet, clausam voluit, ut supra de-
monstratum est. Vnde infirmariū, Nec in
quicquendam, dum ipse lecto tene-
retur, missum fecerat, graviter ad-
monuit, ne quenquam ullo suo
tempore post hac dimitat: velle
enim se constare omnibus, nún-
quam incommodum sibi esse, cuiusf-
libet

libet necessitati spirituali servire.
Neque sinebat eos abire, qui con-
specta ejus infirmitate, ut sine ma-
gna molestia verba proferre non
posset, negotia sua in aliud tempus
differre volebant: afferens id non
grave sibi accidere, sed levare do-
lores; quod & re ipsa expertus est,
sua illum diligentia, an divina vir-
tute, corroborante. Quæ virtus
etiam interdum ab eo in agros,
quibuscum egit, redundasse visi-
est, quando post ejus alloquia me-
lius habuerunt: ut alio loco di-
cetur.

IV.

Tam intentus fuit aliorum au-
xilio, ut indefessus diu nocturne
se illis impenderet, vel scribendo,
quod illis prodesset, vel aliquid
muneris ex instituto Societatis et
ga illos obeundo, tam obstinatè ac
si corpore non teneretur: cùmque
videret alios sui misericordia tangi

Id ipse non pro remissione, sed pro
incitamento accepit: quod istius-
modi laboribus temperari putaret
sibivim suorum malorum. Joannes
de Benavides viginti annorum usu
intima quæque ipsius cognoverat.
Hic in sua Relatione informatio-
nem rerum ejus dedit in istam sen-
tentiam. Indefessè pro bono anima-
rum laboravit hic servus Dei, nec ad
momentum quidem cessando, adeò ut
cum præ infirmitate neque sedere pos-
su, neque pedibus consistere, è genibus,
vel acclinatus lateri sellæ, aut lecti,
scriberet libros, quos edidit, vel consu-
lentibus responderet, domesticis & ex-
ternis. Sic etiam in confessionalib[us] hære-
bit cum incredibili molestia, ut neque
fatigaretur, aut remitteret quidquam
de procuratione salutis alienæ, propter
debilitatem, aut malam constitutio-
nem corporis. Et verò sub ultimos dies
vita ipsius, perditò jam uno oculo, &
altero panè consumpto, tumescente

N pectore,

pectore, cum gravissima difficultate spirandi, venerabilem virum, aspiciens mihi sape lachrymis natarunt oculi, cum exarare Commentarios in Canisicum; cùmque obtestarer eum, ut a labore desisteret, quòd satis jam operis esset, nec sine magno detrimento vita posset ei amplius incumbere, ore militi ridibundo respondit; illa se opera non laborare, sed recreari ab agititudine

*Dolet se alijs pro-
desse non posse, nisi
orando pro his,
qui pos-
sunt.* Sic ille. Ludovicus inter hæc omnia querebatur, quòd jam alijs prodesse non posset: ideo dicebat hoc unum sibi restare, ut eos, qui student aliorum saluti, per assiduas orationes Deo commendet, quod uberior sudoribus eorum fructus respondeat.

V.

Quâ solicitudine curaverit infirmos domi ac foris, aliàs diximus: fuit cùm cuidam non alio morbo, quam naturali quodam timore laboranti, integrum tempus ve-

spertinum

spettinum dedit, suavibus de Deo
sermonibus animum ei revocan-
do. Neque ulla unquam occupa-
tiones causabatur, quo minus cui-
cunque indigenti cursum veniret
suppetias, quantumvis temporis
parcissimus esset. Vocatus aliquan-
do ad templum, non reperta ibi
matrona, quæ illum vocari cura-
verat, reversus est ad suum cubicu-
lum, et si nō esset eam mox adfutu-
ram, sicut etiam adfuit, cùm paulo
plus, quād duos versus scripsisset.
Admiranti hoc ædituo respondit,
omnem temporis articulum sibi
magno esse in pretio. Cùm in co-
mitijs Provinciæ, quæ tunc Medinę
Campi coacta erant, versaretur,
sive solita sua sollicitudine, sive di-
vino spiritu instinctus, veniam an-
tesoluta comitia impetravit, Vil-
lagriam tedeundi. Erat ibi No. Liberat
vitus, à Deo singulari sæpe gratia, quædans
quæ & revelatione cœlestium re- ab illis

N z rum

sione dia- ram dignatus: at cui, ut amat, caco-
boli. dæmon subrepens incauto, sub
specie sancta, graviter imposuit.
Advolavit Ludovicus in tempore
& hominem ita circumventum
reperit, ut credens brevi imminet
sibi mortem, nihil amplius cibi ac
potioris vellet admittere: quod
frustra sit, præsente jam fato, co-
pus curare. Excepit Ludovicus
cùm ergo statim sis exhalarum
animam, illi hoc supremum bene-
ficium confer, ut comedens ornes
eam novo merito obedientia. Hoc
argumento convictus obediit, co-
medit, fraudem stygij veteratoris
agnovit. Vbi nescias, curam, an-
dexteritatem, Ludovici præponas.

VI.

*Aliena
peccata
deplorat,
ac punxit
in seipso.* Peccatis aliorum sic urebatu-
sic ea deplorabat, sic castigatio-
suo corpore, ac si ipse patrasset:
quando erat occasio, tanta vi-
gumentorum, tanta contentione

vocis

vocis, & omnium nervorum id
agebat, ut omnibus persuaderet,
ne ullius unquam rei causa, DEVM
vel levissima culpa auderent of-
fendere. Tantus erat ardor dicen-
tis, ut ex oculis viderentur scintillæ
abstitere, ex ore verba ignita pro-
fluere: denique vir corpore pœnè
exsanguis, se ipso robustior esse:
quare non pauci vitæ suæ rationes
emēdate, negotia quæstuosa metu
peccandi deferere, noxas etiam
leves vitare pro viribus: nihil omit-
tere, quo animi sui nitor claresce-
ret magis in dies.

VII.

Adjungamus, quæ religiosa quæ-
dam sibi divinitus ostensa retulit
sacris judicibus. Aliquoties in ora-
tione visum est ei templum operis
admirandi, cum pulcherrimis co-
lumnis ex alabastro: quo, interpre-
te Angelo, designabatur S. Eccle-
gia Catholica, fundata super Fide

N 3 nostra

198 Lib. II. Cap. V.
nostra sincera. In qua multi sunt
sancti illustres, quos Ecclesia colit
honoribus; alij vero minus noti,
quos Deus tantisper habet in sacris
thesauris providentiae sua, donec
sit tempus eos manifestandi: quo
inter etiam sit Venerabilis P. Lu
dovicus de Ponte. Cujus illustris
merita representabat corona, cum
sex stellis, ita fulgentibus, ut totum
ab ijs templum illustraretur; qua
rum una significabatur flagrante
eius amor erga Deum, & homines,
cum studio succurrendi illis, qua
rum posset in qualibet egestate
corporis & animae: altera summa
innocentia vitae, quae magis Ange
lo videretur convenire, quam ho
mini mortali: aliâ humilitas, ac
profunda demissio: aliâ studium
ac diligentia in contemplandis re
bus divinis: quintâ devotio, spi
rans ac relucens in omnibus eius
actionibus: ultimâ ardens cupidi

nas amplificandi gloriam Dei. Pen-
debat verò corona sublimis in
aere; quo Deus indicabat sancti-
tatem viri quondam in Ecclesia
celebrem, & operibus conspicuam
fore.

C A P U T VI.

NITOR ANIMÆ LUDOVICI, ET ABNEGATIO.

I.

A MOR, quo Ludovicus fere-
batur in DEVM, summam ci-
curam injectit, ne quid unquam
labis prudens sciens admitteret,
quo purissimos illos oculos Dei,
summè sibi dilecti, offendiceret.
Tres viri graves, qui generalem
eius confessionem de tua vita ex-
cepérunt, sanctè testati sunt, eum
nunquam excidisse innocentiam,
quam in sacro Baptismo fuerat
consecutus. Imò firmissimè pro-
posuerat sibi, cavere omnem o-

N 4 mnino

*Votum
facit ne
leviter
quidem
peccādi.*

mño voluntariam culpm, etiau
veniale: quod generosum pro
positum, viginti annis ante mo
tem, adjecta voti religione sand
vit. Seryavit autem tam exacte,
cūm quotidie apud Confessarium
se accusaret, ille vix potuerit inve
nire culpm, à qua eum absolveret.
Rem enim verò magnam, & raram,
quam Joannes Rho in Ludovico,
& in Jacobo Alvaro de Paz con
siderans, sic scribit: *Ardua dictum,*
quadraginta ipsos annos, quos Alvaro
in Societate vixit, nullius se venialis,
*ut loquimur, noxa reum ex destinati
ne animi comperisse: plures etiam*
Ludovico eadem integritate abyssi.
Quod ne cui nimium mirum sit, scit
*id illis sine graviore culpa minimè in
tegrum fuisse: nam pro suo amore su
titatis, sanctè DEO voverant, nun
quam se scientes, videntesque vel le
viter peccaturos. Id, quod etiam*
ideo magis admireris, quod cūm
estimatis

m, etiau
um pro
te mo
ne sand
exacte,
fessarium
erit inve
solvore
& rara
udovico
az confi
dictum
s Alvaru
veniali
destinati
es etiam
abyssu
o sit, seu
nimis in
more su
ant, nu
ue vel le
d etiam
quod cum
utci
sterque doctissimus, & rerum divi
narum simul, & humanæ infirmi
tatis gnarissimus esset, neque ne
sciret, quod in sacris oraculis est,
etiam justissimum quemque sepius
labi quotidie, ipsi tamen ea se ne
cessitate obligare sint ausi; utique
non facturi, nisi suæ vigilantiae, &
auxiliorum à cœlo sibi affluentium
conscientia animati fuissent.

II.

Atque hoc etiam majus aliquid
de Ludovico, gravissimis testimo
niis ad sacrum tribunal, cum jura
mento, delatum est: dēso & longo ^{perfectū}
usu nihil in ejus verbis & actioni- ^{notārūt,}
bus, etiam curioso arbitrio & at
tentione deprehensum esse, quod
virum examinitatē perfectum nō
deceret, vel vitium, aut imperfe
ctionem oleret; sed ita accuratē
ab eo dicta, factaque fuisse omnia,
ut in ea, quæ erat, rerum conjun
ctione melius non potuisset. Ita

*Nibil in
ejus a-
ctionibus*

minus

N 5 non

non domesticit tantum, Joannes de Salzedo, & Ludovicus de Valdivia, magnâ doctrinâ & religione virite statis sunt; sed etiam externi, Celsissimus Princeps Joannes de Requesens Zuniga & Pimentel, Machio de Viilar, summae dignitatis & prudentiae: nec non Venerabilis Mariana de S. Joseph, Fundatrix Recollectarum S. Augustini; que addit, quantumcunque in hoc genere dicatur de Ludovico, procul ab adulacione, aut exaggeratione futurum.

III.

*Quas si-
bimet le-
ges pra-
scripserit* Neque his difficulter assenserit, qui cogitabit, quām exactas suis actionibus leges, quas è Commentario ipsius hūc referam paucis, ipse præscripserit: Prima fuit, ut ante singulas elevato ad Deum animo, lucem & gratiam peteret, eas peragendi illa perfectione & modo, qui quām maximè illius

Ma.

Majestati placeret, conjunctim, sum actionibus Christi Domini nostri. Secunda, ut singulas, cum finitæ essent, revocaret ad strictum examen, postea generatim denuo examinandas cum alijs. Tertia, ut pro singulis D E O gratias ageret, cuius unius honori, & obsequio eas exercere voluerit. Quarta, ut aliquam singulis afflictionem (sive, ut vocamus, mortificationem) sua sponte adjungeret: videlicet inter orationem, aut studia, extensionem brachiorum in crucē, &c. Quinta, ut cum solus egrederetur e cubiculo, vel ingrederetur osculum pangeret imagini Christi Crucifixi, & sanctissimæ Matris ipsius, suum in eos effectum instaurando. Sexta, ut quotidie ante sacrum per confessionem expiaret animam, quò purior ad illum fontem sanctitatis accederet. Septima denique, ut preces Canonicas geragret semper

Mæ.

semper è genibus : quæ omnia
quamdiu potuit, servavit sanctissi-
mè. Certè nulli unquam interro-
ganti respondit, nisi clausis tantil-
per oculis lumen à Dœo petijisse
& considerâsse, quid responderet
& quâ mensurâ verborum : ordi-
nem quoque actionum, semel pro-
positum sibi, cōstantissimè tenuit,
vel inter medios dolores corporis.
Quare etiam eos, qui tantum ho-
noris, & salutationis causa ad se
venerant, comiter expedivit quâ
citissimè.

IV.

Quatuor pravae intentiones ca-
vende. Quàm autem rigidus censor el-
set intimorum animi sui motuum,
ex eo colligere est , quod in suo
Commentariolo notavit in hunc
sensum: *Quatuor pravas intentiones,*
inquit, *sunt expertus, quæ me impul-*
gnant in spiritualibus exercitijs. Prî-
ma est vanitatis, ut ab alijs astimetur
spiritualis. Secunda curiositatis,
sentien-

omnia
sanctissi-
morum extases, & similia, magis ut ex-
periatur, quam ut gloria DEO inde pro-
veniat. Tertia gulae spiritualis, ut
desiderem dulcedines, consolations,
lachrimas, & similia, propter delecta-
tionem, qua in illis est. Quarta Quæ-
sus, & lucri proprij, quarendo profes-
sum & favores spirituales cum per-
turbatione & anxietate, magis ut libe-
rari molestia, qua est in egestate spiri-
tus, quam ut DEV M honorem. Debeo
igitur me animare, ut omnia faciam
intentione tam pura, quam ficeret
Angelus, sincerè & unicè quarendo
voluntatem DEI propter se ipsam,
exuendo me omni cupiditate proprij
luchi, temporalis, ac spiritualis. Ni-
hil est ergo mirum, etiam lynceis
oculis, nihil in actionibus ejus ex-
ternis, vitij notatum fuisse, cùm
tam argutè caverit, ne illas mens
alio, quam in honorem, & volun-
tatem DEI collinearet.

V.

V.

*Cupidia
tatum
edoma-
tio.*

Perfectum animi nitorem con-
ciliant severitas in moderandis cu-
piditatibus, & castigandis, quam
Christiani Mortificationem nomi-
namus, ac Pœnitentiam. Priorem
Ludovicus censuit consistere vigi-
lantia in observandis motibus ani-
mi, & subito reprimendis: ad instar
militis, qui in excubijs, ut primum
videt hostem accedere, protinus
cum invadit, occidit, & occisum
inhumaniter excarnificat, ad alio-
rum terrorem: sic & is, qui excubat
animo, pravos ejus motus oppri-
mit statim, & genus pietatis repu-
tat, hac in se sibi esse crudelem: vel
ut catus (quemadmodum S. Cli-
macus ait) advigilat muri, sic stu-
diosus virtutis accubat suis pravis
motibus, & statim interimit, caven-
do ne ludat cū eis, & ut felis muri,
libertatem permittat. Quod ut fa-
cilius posset, in Commentario suo

omnes

Omnes motus inordinatos reduxit
ad quatuor genera. Primum con- *Quatuor*
stituit in cogitationibus & imagi- *genera*
nationibus, quæ sunt vel de rebus *pravorū*
noxijs, vel vanis, vel inconvenien- *motuum*
tibus tempori; vel importunè sti-
mulant, vellicant. Secundum in af-
fectionibus ac desiderijs, vel prohi-
bitatum retum, ut quæ oriuntur
à superbia, ira, invidia; vel urgente
modo inconcinno, ut si cum per-
turbatione, & anxietate feror in-
studia litterarum, scientiam, con-
donandi munus, &c. Tertium est
animi repugnantia in exercitio vir-
tutis, cum tempore quodam & igna-
via, ut sit in rebus pertinentibus ad
cultum Dei, & in his, quæ postular-
obedientia, vel amor proximi.
Quartum est libertas sensuum, vi-
dendo, audiendo, loquendo, tan-
gendo ex cutiositate, impetu, levi-
tate: quæ si edomuero, inquit Lu-
covicus, & peremero, nihil am-
plius

plius impedit unionem cum Deo,
& familiaritatem perfectam, ut di-
cere possim; Introduxit me in cellam
vinarium, & ordinavit in me charita-
tem. Jd., quod se dicit agnoscere
quondam in sacris Exercitijs, &
cum studuissest huic vigilantie, ex-
perimento compreisse, quam redi-
Christus dixerit: Vigilate & orate,
ut non intretis in temptationem;

VI.

*Amor
Dei ad
mortifi-
cationem
inclinat
varijs
modis.*

Addit ibidem, hanc diligentiam
& studium mortificationis excitari
ab amore Dei, qui instar fluvij se-
ptem brachijs ruens, alveum fibi
facit, perfringendo quæcunque
obstiterint: nam obstaculis mor-
tificatione perruptis, liberè septem
no agmine fluit, ac tendit primum
ad interencionem hostium suorum
præcipuorum, quæ sunt peccata,
& ad eorum auctores, voluntatem,
sensus, & carnem, severè castigan-
dos pro meritis, ne porrò tale quid
audeant;

audient: in quo ipsi mortificatio
servit. Secundò ad sui augmentum
infinitum, desiderando magis, ma-
gisque nosse & amare Deum suum.
Cui incremento, quia obſtunt
affectiones terrenæ, illas vi mor-
tificationis perfringit: quoniam
docente S. Augustino: *Diminutio
cupiditatis, est augmentum charitatis.*
Tertiò ad recognoscendum grato
nimo auctorem sui, quem ut
gratis & immerenter produxit, ita
etiam alit, auget, perficit, infinito
beneficio. Pro quo desiderat ei re-
spondere insigni aliquo obsequio,
serviendo ejus Majestati terra &
mari, quacunque impensa, sangu-
inis & animæ: & hoc mortificatione
consequitur, dicitque; *Quid re-
tribuam Domino, pro omnibus, qua-
tribuit mihi? Calicem salutaris acci-
piam.* Quartò, ut similem se preſtet
fuo Dilecto: sic enim & magis u-
nietur ipſi, & charior fiet: quia si-

O militu-

militudo amoris est causa: Et sicut
vita Christi, quem amat, fuit per-
petua mortificatio, cum paupera-
te, contemptu, dolore & labore
continuo: ita & ipse mortificatio-
nem amplectitur. Quinto ad be-
nefaciendum his, quos amat suos
Dilectus: hi sunt homines, quorum
animos Deo lucrari, & adjungere
studet, ut augeat eius censem &
regnum, servisque etiam eorum
corporibus, cum indigent: in iis
enim suum dilectum aspicit. Hoc
autem sine multa mortificatione
non fit. Sexto anhelat ad ample-
xum sui dilecti, a quo se duabus re-
bus impediri vider, meritorum
requisitorum defectu, & nondum
expiatarum culparum, pro quibus
ut in altera vita minus luendum
supersit, & ut mensuram debitam
meritorum adaequet, avidè se o-
mnigena mortificatione ingurgi-
tat: movit enim eum, qui vivit
mon-

Et sic u
fuit per
auerba
labore
tificatio
ad be
nat sun
s, quoru
djungere
nsum &
corum
it: in ijs
cit. Hoc
ificatione
d amplex
abuse
itorum
nondum
o quibus
endum
debitam
idè se o
ingurgi
ii vivit &
morti
moritur in cruce, magnis passibus
properare ad amplexū DEI; quan-
do bono latroni dictum est: *Hodie
me cum eris in Paradiso.* Septimō de-
sique, summo, quo potest, impetus
amor fertur ad implendam omni-
no voluntatem dilecti sui, pro ejus
majore gloria; cui posthabet o-
mnia sua lucta & commoda; quod
ut ei gratum accidat, omnis mor-
tificatio ipsi est in delicijs. Atque
ut homo satur cibo delicato, nau-
fest alios; sic amor DEO plenus ni-
hil facit alia omnia; unde ipsi facile
est, illa nec videre, neque gustare,
neque possidere. Quemadmodum
Deipara in sua paupertate conten-
ta fuit solo Filio, dicendo cum ma-
tre Tobiae: *Omnia in te uno habentes.*
Atque ad hoc Ludovicus crebrò
se obtulit, petendo à DEO, ut se-
pem istis fluxionibus, &, ut ipse
locat, inclinationibus amoris, in-
enihil remaneret obstaculi.

O 2 VII.

VII.

Passiones animi quomodo reprimenda.

Annotavit præterea modum, quo primarij motus animi, gaudium, tristitia, spes & metus, & reprimi possint, & ad meritum attolli, vel temperari, si mens bene advigilet. Nam primò, si de rebus malis, aut nihil ad me spectantibus, orientur, facile reprimet eos ratio vigilans. Affolet enim homo sepe commoveri gaudio, spe, metu, tristitia, de rebus puerilibus, aut imaginarijs, quæ nec sunt, nec erunt, aut omnino ad eum nō pertinent, frustra tamen occupant intellectū, & voluntatem, & sic infirmant robur animæ, ne se obsequio divino per hos affectus, ut oportet, impendat. Si verò moveant res naturales & fortes, in gradum virtutis elevandi sunt, ac referendi in Deum, non attribuendo mihi, quod in illis invenio. Ut si delester me cibus, res pulchra, honor anne-

XII

zus officio meo, debeo delectatio-
dem attollere in D^{eu}s, horum au-
dorem. Sicut ille, qui dixit: *Dele-*
isti me in factura tua: nullo mo-
do acquiescendo in eo, quod mihi
sapiant, placeant. Si spes oboria-
turalicuius rei, debeo illam sperare
a manu D^{ei}, pro ejus honore &
obsequio. Similiter si tristitia, si
timor alicuius mali incessat, debeo
timere, dolere offensa, vel jactura
*Dei: sic ut omnis timoris, m^{er}o-
ris, l^{et}itiae, spei, solus D^{eu}s sit causa:*
Modum autem temperandi affe- *Eadens*
ctus hunc adinvēnit Ludovicus, ut *quoniam* mode
misceantur contrarijs: ut *si dele-* *tempe-*
ret me cibus, aut honor, excitem randa.
in me tristitiam, quod non traſter,
ut mereor meis peccatis: timorem,
ne D^{eu}s fortè his remunerari me
velit, nulla spe præmij secuturi in-
altera vita; & ne hoc impedit me
in obsequio D^{ei}. Si dolent res ad-
versæ, excitare debeo gaudium,
O 3 quod

quòd traher pro meritis, Dei pr
videntiā sic procurante meum bo
num spirituale , quod indē potest
existere. Si timeam confusionem,
concipiendum est desiderium , &
spes, tanquam è re, unde mihi mu
ta bona possint oriri, inter quæ et
meritum humilitatis, ac patientia.
Si spes prosperitatis alluceat, exci
tabo timorem, ne felicitas ea mihi
damno sit ; ne illa mihi pro met
cede recte factorum computetur
à Deo ; ne me impedit in divino
servitio. Hoc sensu putabat Ludo
vicus intelligi posse , quod à Deo
dictum est olim S. Francisco, ut ac
cipiat dulcia pro amaris , & amari
pro dulcibus : videlicet gaudium,
ac spem, vertendo in tristitiam, &
metum. Hunc autem, ac tristitiam,
in spem & gaudium : juxta illud:
Si separaveris pretiosum à vili, quaf
os meum eris. Etenim in qualibet
re est aliquid boni, quo gaudeas;

Dei pro mali, quod refugias, ac doleas: ut in
neum bo honore, quem admittere debes'
dè poti ratione tui officij, consideratâ tuâ
usionem indignitate, periculo, vanitate rei,
erium, & quod doleas; sed spectâdo, quod
pihi mu juvet, ut melius fungaris officio,
er quæ c est, cur eum acceptes. Atque hæc
patientia vigilantia, quâ Ludovicus tam
reat, exc feliciter est usus in reprimendis, &
as ea mihi moderandis suis affectibus, ut teste
pro me Mariana de S. Joseph, sepius lauda-
mputetur ria, visus fuerit omnibus carere,
in divino quasi mortuus, cùm tamen (ut illa
bat Ludo dicebat) esset cholericissimus.

VIII.

Multa passim in ejus vitæ narra. *Varia*
tione documenta vidimus istius, *mortifi-*
ad omnem se ipsum vincendi oc-*cationes*
casionem intentæ vigilantiæ: qui-*Ludo-*
bus accedant hæc pauca. Præscri-*vici.*
pserat ei medicus, restaurando, qui
totus pessundatus fuerat, stoma-
cho, panem saccharatum è vino
sumendum. Bis accepit, ut obedi-
O 4 ret,

ret, nec amplius; propterea, quod
jam sentiret aliquod sui levamen-
tum: quæ ipsa videri poterat justa
causa pergendii in usu ejus remedi;
Alio tempore, cùm nausea lethalis
teneretur omnium escarum, qua-
dam ejus studiosa, quæ id rescive-
rat, misit ei amyrum. Bis accepta
vit pro medicamento: & cùm nau-
sea remisisset, vetuit mitti deinceps:
at cùm illa pergeret mittere,
edixit illi, nisi cesset mittere, se non
amplius eam ad confessionem ad-
missurum. Cùm alias varia missa
forent ei ab amicis cupedia, nihil
corum attigit, sed jussit omnia
distribui inter alios infirmos: sed
cùm notasset aliquid eorum in-
capsa sub mensa asservari pro se,
non quievit, donec omnia forent
ablata, nolens cubiculum suum
esse cupidinarium. Appositus erat
ei panis primarius, quem ut audivit
communem reliquis domi non
efficere, se
meder
apponere
abstinere
pro m
quam
vexare
nunqu
campo
postulare
num, i
ex ejus
ita qu
Pimen
tōsule
bulan
recessi
loci a
do, cù
solear
id in t
prece
tracta
egressu

ea, quod
e vamen
erat just
remedi
ea lethal
um, que
rescive
accepta
cum nau
itti dein
mittere,
re, se non
onem ad
ia missa
dia, nihil
omnia
mos: sed
rum in
i pro se,
ia forent
m suum
situs erat
ut audivit
mi non
effic
se, sed foris allatum, noluit co
medere. Fructibus novis interdum
apponi solitis, prunis, cerasis, uvis,
abstinuit semper, nisi imperaretur
pro medicamento. Interdiu nun
quam comedit, nec bibit, licet siti
vexaretur semper intolerabili
nunquam animi causâ prodixit ad
campos. Si quando, negotio ita
postulante, veniret in locum amœ
num, ita frænabat oculos, nihil ut
ex ejus aspectu caperet voluptatis.
Ita quondam Comiti Antonio
Pimentelio, de rebus gravibus
fôculenti cum satisfecisset, deam
bulando in horto per tres horas,
cessit, nec pomario, nec reliqua
loci amœnitate inspecta. Pari mo
do, cum in Collegio nescio quod
solemne celebraretur, ipse tempus
id in templo genibus flexis inter
preces consumpsit. Nec mollius
tractavit reliquos sensus: nunquam
egressus cubiculo, nisi cansa ur
genti:

O s gente:

gente: nunquam res novas per-
cunctatus, aut memorans; in lectio-
nem aetas esset, nunquam se versa-
bat, partem frigidorem querendo.
Plurima id genus in eo notarunt
ij, quibus erat major consuetudo
cum eo; ut appareret eum servabile
propositum, quod se dixit aliquan-
do fecisse, mortificandi se in omni-
bus. Ita enim cum Apostolo sem-
per mortificationem IESV in cor-
pore suo tulit, ut & vita Domini
IESV exprimeretur in ejus corpore.

IX.

Rigores. Jam poenitentiae tantus in eo
Ludovi- fuit rigor, quantum ignis divini
ci contra amoris contra peccata, & causas
seipsum. eorum accenderat: vigilijs, ieju-
nijs, flagris, cilicijs, alijs supplicijs
minime clementibus illa vindicando,
non habitâ ratione suz
ætatis, & virium. Gestavit enim
continuo indusum cilicinū; quo-
tidiana largaque flagellatione ita

scipsum excepit, ut crepitus plaga-
rum audiretur in tota vicinia, &
frusta flagelli dissilirent: somnum
capiebat per brevem, in vestibus,
supra duram tabulam, nisi quod
multas noctes insomnis transegit;
jejunium ejus censeri potuit per-
petuum, ut qui fere solis herbis
vesceretur, & aqua, ad tres uncias
admensa; in cubiculo cum solus es-
set, saepe passis in crucem brachijs
manebat, ea se figura Christi, quem
unicè diligebat, oblectans. His,
aliisque modis ita suum corpus ex-
haustit, ut vir primarius, qui S. Ihsu-
dori corpus à tot seculis incorru-
ptum viderat, non dubitaret asse-
tere, Ludovici viventis corpus
multò aridius esse. Quamvis autem
Superiores apposuerint ei socium,
qui cum potestate contineret illum
regionibus debitæ moderationis,
& modestiæ, ne se ipsum ante tem-
pus conficeret; & ipse morem illi
gesserit;

gesserit; semper tamen, usque ad
 extrema, vigiliarum, & quotidiana
 flagellationis, usum retinuit: qui
 tanta cupiditate vindictæ in sua, ha-
 cet exigua, peccata, velut injurias
 Dei, tenebatur, ut scripserit in suo
 Commentario, se affici gaudio
 quod Deus non tantum benignè
 peccata remittat, sed etiam puniat
 magisque petere, ut nunc ea Deus
 in ipso pro misericordia puniat,
 quam ut sine debita satisfactione
 de suæ Majestatis injurijs, clemen-
 ter condonet. *DEVS ultionum*
Dominus, DEVS ultionum liberè egi.
 Exaltare qui judicas terram: reddat
 Delecta retributionem superbis. O *DEVS*
 tur justi ultionum, inquit, gaudeo, quod exal-
 tiæ *DEI* teris, monstrando tuam justitiam: puni-
 punitis hunc superbum; castiga meam super-
 peccata. *Quoniam* *De-*
mine,

usque a
notidianis
uit: qui
in sua, h
injuriis
rit in suo
gaudio
benigne
m punit
ea DEVS
puniat,
sfactione
clemen-
tationum
iberè egit.
m: reddat
O DEVS
uod exal-
tiam: puni-
am super-
neam va-
m, ita, u-
o pecca-
mdiu, Du-
mine,

mine, hi mali motus, & inclinationes
me gloriabuntur de me contra re?
q[uo]d h[oc] me cum Sanctis tuis ad vin-
dictam offero. Lætabitur justus, cùm
viderit vindictā in se expeti, quām
in purgatorio, tā in terra. Sic intel-
lexi verbum Sponsa de D E O suo, quod
sit totus desiderabilis: quod enim
in eo videtur acerbum ac terrible, ut
est justitia vindex, tam est amabile,
quām sua bonitas, sua sapientia, &
alia attributa & perfectiones divinae.
Hic ego non poteram commoveri timo-
nū pœnarum, sed eo solo, ne me DEVS
deserat. Vnde sepe solebam dicere: Nō
me derelinquas usque quaque. Et
à te nunquam separari permittas.
Haec tenus ipse: cuius tam admirabiles
affectus, non nisi à maximo
Dei amore, poterant provenire.

X.

Quantum verò D E O placerent
eius rigores, cognovit illa Religio-
sa, cui (ut ipsa perhibuit apud Ju-
dices)

dices) inter orandum ostensus est
hortus conclusus quatuor pessulis,
in quo redolebant omnis generis
fragrantissimi flores. Quem hor-
tum intellexit esse Societatem
J E S V, munitam quatuor solenni-
bus votis, & florentem hominibus
insignibus: inter eos lilyum vidit
candidissimum, cum aureo limbo,
qua^e Ludovici virtutum effigies
erat: virgineam ejus integritatem
gratia D E I circumdante. In sex
folijs lilij cernebanrur totidem
cruces aureæ, quod sua omnia cru-
ce consignasset, instar Apostoli,
mortificationem Christi in corpo-
re suo circumferentis: prima cruce
significabantur ejus jejunia, se-
cunda vigilia, tertia flagellationes
ac cilicia, quarta compressio cupi-
dinum, quintain morbis & injurijs,
ac suis rebus omnibus taciturnitas:
vltima patientia, & animi ad omne
genus morborum præparatio: quæ
quidem

ensus est quidem omnia meritò designata
pessulis, s generis.
em horum etatem solenni
minibus vidit o limbo, effigies
gritatem. In sex
otidem annia cru
i apostoli, n corpora
na cruce, se
llationes si cupi
injurijs, turnitas
ad omne tio: qu
quidem

C A P U T VII:
*FIDES ET FIDUCIA
DE DEO.*

I.

Quam firma ac vivida in ani- Vivaci-
mo Ludovici Fides rerum citer ap-
tælestium vigeret, quæ memorata prehen-
sunt, abundè, nisi fallor, demon- dit res
strant; quando sine penitissima
illarum impressione, tantus amor
Dei, tanta malorum patientia, &
appetentia esse non potuit. Et verò
ipse gnatus, quantum esset in eorum
mysteriorum sensu, vivaque sub
oculos animi revocatione, mo-
menti, toto se studio ad eorum
considerationem applicabat, ut
quantum fieri potest, ea non solùm
penitus intueretur, sed etiam de-
gustaret, animique complexu re-
neret. Animadversum est, & mé-
moriæ

moriæ proditum à Luca Carillio, Hic ex
illum sive altari assisteret, Sacra-
menta tractaret, preces, & alia ma-
jotis momenti sacra perageret; sive
etiam Horis consuetis Deiparam
salutaret, mensæ benediceret, gra-
tias ageret, pari semper attentione
mentis, & erectione fecisse omnia

Ut Bea- Sæpe DEV M rogabat, ut hanc sibi
torū fe- Fidem augeret: quia ut omnis Be-
licitas in torum felicitas, ac sanctitas oritur
claro Dei à claro DEI aspectu; sic omnem
cōspectu; animi nostri profectum in hac vita
sic nostra ex Fidei claritate norat pendere:
in Fidei neque meditatio, discussio & pe-
vivaci- pensio rerum Fidei cognitarum alia
tate con- de causa suscipitur, quam ut mens
fisiit. illis imbuta, cum dignè æstimate
didicerit, impensus etiam diligat

II.

Non irritas Ludovici preces &
conatus fuisse, docet peculiaris illa
sacrarum litterarum intelligentia,
quam passim in suis libris ostendit.

Hic

Hic ex Commentario, quo lumina
divina, motusque suos notavit,
unum locum apponemus. Cum
super illa verba S. Pauli: *Potens est,*
seruire depositum meum, notavisset Duo thes-
auri
Deum duos habere thesauros, unū *Dei.*
bonorum operum, & meritorum,
de quo loquitur Apostolus; alterū
malorum, de quo dictum est He-
breis: *Nōnne hāc condita sunt apud*
me, & signata in thesauris meis? Die
supremi judicij aperiendam arcam
utramque, ubi Deus remunerabi-
tur omnes pro meritis: addit se
valde commotum verbis conti-
nuo subjunctis: Juxta est dies, &
adesse festinant tempora. Quare, in-
quit, vide sis anima mea, quid in istis
arciis deponas. Nisi te mortifices, &
moriare mundo, honoribus & volupta-
tibus, sola eris. Nisi granum frumenti
mortuum fuerit, ipsum solum manet.
Solum, sine dulci consuetudine DEI,
qui non agit in oratione cum immorti-
P ficiatis:

Anima
immor-
tificata
desolatio. sicutatis: solum, sine peculiari ejus protec-
 tione, & auxilio, quod præbet morib.
 sicutatis: solum, sine copioso fructu bo-
 norum operum: solum, sine lucro ani-
 marum: solum, sine solatijs spirituali-
 bus. Incedes quasi per solitudinem in
 oratione; in studijs, in prædicatione, in
 officio, & sic incedes dolens. Ergo mori-
 tifica te, & morere, & statim sola non
 eris. Recordare anima mea, ejus, quod
 dixit Christus Dominus noster: Qui
 misit me, mecum est, & non reli-
 quit me solum: quia quæ placita
 sunt ei, facio semper. Si vis, ut
 DEVS te non solam relinquat, procura
 ut in omnibus ei placeas. Sed hoc non
 poteris efficere, nisi moriendo tibi ipse.
 Morere, morere, morere, ut vivas. Co-
 gita tristissimum esse, solum incedent
 per viam tam asperam, tam pericula-
 sam, & tam longam. Si moriaris tibi
 ipse, statim eris digna, cui se DEUS
 associet, & comitetur. Sic ipse. Et
 quibus apparer, quâ luce legeris
 librios

ius prot. libros divinos; quanta facilitate
bet morib. in suum usum lecta converterit;
fructu bo. quantis argumentis confirmari
lucro ani. seipsum in amplectenda cruce Do-
spirituali. mini, & ad heroicas actiones ani-
dinem in mārit; omnia sua peragendo cum
atione, in vivacissima Fide, quam & medita-
Ergo mor. tione, & crebra ad DEVm aspira-
s sola non tione, velut ignem aspersione
ejus, quod quadam, augebat.

III.

Nihil tulit æquo animo, dici ab Zelus
illo, vel doceri, quod vel tāillū re- Ludovi-
cederet à purissima Fidei doctrina ci pro
Vade & suos libros cupiebat rigidè doctrina
tensi, nequid minus probatum Fidei.
te sincerum irreperet, cujuslibet
etiam sui quondam discipuli cen-
sute, ac judicio, se spontè accom-
modans. Ita scripsit quondam Al-
fonso Romero, viro magnæ reli-
gionis & doctrinæ, suo olim novi-
tio, ac discipulo. Legi animadver-
siones, & secutus sum omnes ad unguē,
P 2 etiam

etiam quoad illam propositionem; non
assumpsit feminam, sed virum.
licet enim studio illam posuerim, scie-
S. Augustinum sepe locutum hoc mode-
Assumpsit hominem; & ipsamma-
Ecclesiam; quia tamen non dubito ve-
rius, & magis propriè dici, quod adver-
tit R. V. ideo ponam & ego, Sed &
quis ex ijs, qui agebant cum ipso
suas res minus institueret ad regu-
lam Fidei, non omisit eum graviter
admonere, ostendendo quantum
à vera Fide degeneret. Eius enim
solius defectui tribuendum tem-
pore animi, horrorem crucis &
mortificationis, & quidquid imbu-
tum Fide non condecet. Confor-
mabatur ei quædam impensè studiola
virtutis, at nuptaviro aspero. Hec
dixit Ludovico, se si liberaretur illo
cruciamento mariti, sperare ma-
gnos in amore Dei progressus. Cui
ille, quasi dicto offensus, credi-
tu, inquit, in DEV M? cùm illa per-

*Ex Fide
patientiā
docet.*

onem; noi
l virum
rim, sci
n hoc mode
ipsamma
dubito ve
uod adver
Sed &
cum ipso
t ad regu
n gravitet
quantum
Eius enim
um tepe
crucis &
uid imbu
Confite
è studiofa
ero. Hac
iretut illo
erare ma
essus. Cui
credidne
illa per
culsa
culsa tam inopinata quæstione,
submissa voce respondit; Ita, Pater,
filia sum Ecclesiæ Catholicae. Cre
dis ergo, ait Ludovicus, DEVM esse
ipsam bonitatem, summam sapien
tiam, & omnipotentiam? quod
cum affirmasset illa, intulit; quan
do ista eredis viva Fide, credas etiā
illum tanquam bonum te amare,
& benē tibi velle; tanquam sapien
tem, dedisse tibi hunc maritum, ut
quis asperitate polias, & elabores
virtutes, quibus digna fias obtinere
bonum, quod desideras; & ut o
mnipotentem, tibi opem latetur,
nihil ab ejus cōsecutione te im
pediat. Hac ex instructione solatio
tunc quidem affluentem dimisi,
sed alio tempore petenti, ut liceret
ibi cubare super cruce, armata
spinis ferreis, negavit dicendo;
donec tu placidē feras crucem,
quam tibi Devs imposuit per mo
res mariti, non quidem tibi aliam

P 3   crucem

crucem permisero, cùm utramque
ferre non possis. Quæ admoniti
multum conduxit his, qui perti-
crucis impositæ sibi à Dño, qua-
runt aliam, ut ejus tolerant
fallant sensum prioris. Malè con-
sulti, qui cùm ferre nolint, quo
Devs novit eos posse suo auxilio
affectant aliud, cuius ferendi oper-
a Dño paratam non habent. Et
Fide quoque protectum est, ut ad
aram, factâ consecratione, totus
contremiseret, ex admiratione
ac reverentia divinæ Majestatis,
quam Fide viva agnoscebat pre-
sentem. Quòd si, ut Job dicit, co-
lumnæ cœli contremiscunt, & pa-
vent ad nutum ejus; non mirum
si contremiscat & homo, qui aqua
certò novit eum adesse, ac Angeli,
quibus se longè inferiorem & indi-
gnorem esse intelligit.

IV.

Ab eadem Fide profluxit firmis-

utramque spes & confidentia; quam habebat Ludovicus in Deo; eam sibi qui percepit lumine peculiari concessam diviso, quod natus retulit in **commentarium**: tolerant ex quo juvabit referre, quid de Malè coanimi parvitate senserit. Ejus duas int, quod inquit esse radices, exiguum fiduciam in Deo, & magnum amorem auxilio auxilio openndi operis honoris, & vanæ gloriæ: in uenient. Et nusque extirpatione situm esse est, ut ad medium. Fiduciam in DEO au- **Primum** geri firma Fide singularis DEI pro- remediu rivatione videntie, & curæ de se, rebūisque diffiden- ajeſtatis, tuis omnibus, tam corpus, quam tie. ebat pre- animum spectantibus, de parvis & dicit, co- magnis, de sua vita, salute, honore, lūtentatione, munijs, occupatio- ne, relaxamento, successibus, quæ qui aqua omnia disponit ac dirigit, prout ejus majori gloriæ, & cuiusq; pro- fectui congruet. **Quod**, inquit, est mihi certissimum, si me DEO commi- fero; quia ipso inspirante dictum est, omnem solicitudinem vestram.

P 4   projici

proijcientes in eum, quoniam ip
est cura de vobis. Et speciatim deb
certissimè confidere, quòd inter omni
meos labores, tribulaciones, perplexi
ties, angustias & pericula, undecunq
proveniant, sive à diabolo, sive ab ho
minibus, sive ex officio, occupatione
perversitate naturæ, si absque dubita
tione ad DEUM clamavero, me exal
diet sua Majestas, ac dabit quod peto
vel aliquid melius: dabit autem q
mox, vel quando mihi magis expediri
Et ista fiducia debet esse præcipue in
infinita misericordia & liberalitat
DEI, & in infinitis meritis Christi De
mini nostri. Quia ego miserabilis ma
possum rogare ut filius, nec ut amicus,
nec ut servus fidelis; sed ut pauper, &
importunus, divitem in miserationi
bus; quem delectat dare petentibus.
Alterū Alterum remedium diffidetiae do
remediū c̄et à suffocatione ambitionis pe
diffiden- tendum, extincto vano desiderio
tie. gratiæ, famæ, & existimationis hu
mana,

mane, & represso metu ne disciplinas, aut parvi pendaris; cum fiducia divinæ opis aggrediendo negotia, ad obsequium Dei spectantia, quibus adjungi solent hæ contemnuntur formidines. Nam hoc modo Deus honoratur, & obligatur ut adjuvet, quia ipse edixit; *Favora me in die tribulationis: eruam te, & honorificabis me.* Hâc fidentiâ S. Petrus se misit in mare, ac super illud securus incessit: simul autem timorem admisit, cœprus est mergi. Quin imò addit Ludovicus. *Quan-*
tum est in me, in id propendere debeo,
ut si par DEI sit gloria, delectet omnia
mea displicere hominibus, & contra-
tios habere successus: ac, si decenter
possim, data opera facienda mihi sunt
aliqua, quæ minus gratae solent accipi:
in sic extirpem omnem timiditatem,
que tantum officit divino servitio.

V.

Istam confidentiam Deus in.
P s animo

animo Ludovici auxit, varijs sub
inde lucibus infusis. Multis ali-
quando diebus afflictum tenuerat
memoria multarum culparum, &
agritudinum animi, propter quas
judicabat se indignum omni divi-
Sensus no beneficio, & favore: cùm ei da-
de boni-
tate Dei. *tus* est sensus altissimus de bonita-
te, & misericordia DEI, tanquam
longissimè excedente omnes suas
miserias, infirmitates, imperfek-
tiones & repugnantias, ut quodam-
modo evanescant in illa, & con-
sumantur in sanguine, & meritis
Christi. Ex quo subnata est illi sum-
ma fiducia, petendi, & obtinendi
à DEO quidlibet, per merita Christi
dicentis; *Non turbetur cor vestrum:*
creditis in DEVUM, & in me credita-
Neque enim causa timendi est eis
qui confidit in DEO, & in Christo;
& quando Propheta oravit: *Cum
mundum crea in me DEVIS;* addi pos-
se similes petitiones: *Cor hu-*
mile

arijs sub-
ultis ali-
tenuerat
arum, &
pter qua-
nni divi-
um ei da-
e bonita-
canquam
nes sua-
erfectio-
uodam
& consu-
meritis
illi sum-
btinendi
ita Chri-
r vestris:
e credita-
di est ei-
Christo:
vit: Co-
ddi pol-
Cor hu-
mili-
mle crea in me, Deus; cor mite,
cor obediens, cor abstinentia,
cor pacificum, cor zelosum, &c. quod
autem dixit, *crea in me*, divinam
bonitatem appellavit, ac poten-
tiam, quae sola ex nihilo, nullis re-
quisitis meritis ac preparationibus,
potest cor mundum creare, sup-
pleente omnia bonitate & merito
Christi. Atque in hunc modum in
media sue indignitatis considera-
tione, nihil imminuta, sed aucta,
est Ludovici fiducia, cum sua ipsum
peccata nihilo timidiorem faceret
in petendo, sed ad misericordiam
efficacius commovendam accen-
derent.

VI

Quin etiam ad majora petenda, fa-
sus est eadem cogitatione auda-
cior. Nam scribit, se quodam die, petenda
cum recordatione misericordiarum, factus esse
suarum abterritus, nihil insigne à audacior
divina Majestate auderet petere,
animum

*Eodem
sensu ad
majora*

petenda

factus esse

audacior

animum

animum recepisse ex illis verbis Da-
vidis, cùm cecinit; *In verba sua su-*
perisperavi. Nam singulari quodam
sensu divinitus instinctum agno-
visse, nihil adeò magnū esse, quod
infinita D E I misericordia nixus
petere non possit, ac sperare, supra
omnia sua merita; ipsam adeò ne-
cessitudinem cum illo, lætitiam in
rebus tristibus, & quecunque vires,
cogitationesque humanas exce-
dunt. Exin se nihil non ausum fuiss-
e petere, utcunque magnum id
esset; quòd didicisset, niti miseri-
cordia D E I, infinitè miseras huma-
nas excedente. Atque istud, inquit,
considerare dulcissimum est. Visus
est sibi similis corpusculo indivi-
duo, quod in aëre volitans radium
solis nec intercipit, nec impedit.
Omnies enim nostræ miseræ &
peccata, misericordiæ, ac bonitatil
divinæ soles hebetare non valent;
cùm etiam stellæ in radio solis ne-
cernantur.

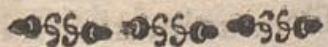
erbis Da
ba tua su
quodam agno
sse, quod
ia nixus
re, sup
adeo ne
titiam in
ue vires,
as exce
sum fuis
gnum id
i miseri
as huma
d, inquit
est. Visus
o indivi
radium
npedita
seria &
onitatis
valenti
solis ne
cernan-

ittantut quidem. Ex quo & illud
intellexit, nullam se gloriæ causam
habete, quantiscunque donis or
netur à Deo: quod omnia unicè
ab ejus immensa liberalitate pro
veniant.

VII.

Et verò Lucas Carillius testimo
nio suo perhibuit, se & in privato
colloquio, & publicè, in eo mirifi
cam spem animadvertisse non feli
titatis æternæ solùm, sed etiam
alijarum quarumlibet rerum, fidu
ciâ meritorum Christi; visumque
sibi non aliter in Deo confidere.
quam soleat filius aliquis tenerè
dilectus à patre. Quare de nullo *Anima*
bono successu eum dubitasse, ne
que malum timuisse. Sæpe etiam *miserijs,*
audisse ab eo, quibus alij deiçiant
animum, cuiusmodi sunt humana
fragilitas, imbecillitas atque pec
cata, ijsdem animari se ad confi
dentiam, si pariter oculos reflectat
in

in bonitatem & misericordiam
DEI, cui se & sua committat: cre-
brò etiam se expertum, nunquam
sic agentem spe suâ deludi: & quan-
to magis diffidat sibi quisque, tan-
to majore potiri fiducia DEI. Vnde
etiam quoties in aliquo infortu-
nio, morbo, aut lapsu jubebat ali-
quem bene sperare, semper eve-
niebat id, quod ipse promiserat:
quia loquebatur è magna sua fidu-
cia in DEO, qua nitebantur dicta
illius. Ex qua etiam oriebatur, ut
nullo unquam turbaretur adverso
successu, nullo efferretur secundo.
Quoties autem incidebat in hoc
argumentum, tanta verborum co-
pia, tanta vi sententiarum suade-
bat hanc fiduciam, ut omnes
mirificè ad eam exci-
tarentur..

CAPUT

CAPUT VIII.

LUDOVICI RELIGIO, ET
FAMILIARITAS CVM
DEO.

I.

E A fuit in Ludovico reveren. *Ludovi-*
tia Divinæ Majestatis, quam cī reve-
semper animo præsentem, ac per rētia er-
lumen sidei gloria circumfusam, ga Ma-
intuebatur, ut cūm cernuus eam jefstatem
adoraret (adorabat autem sēpissi-
nē) videretur infra terram, & fines
atrum, ad nihilum usque sevelle
demittere. Convalescebat quon-
dam à gravissima infirmitate, nec
ine adminiculo scipionis poterat
pedibus consistere. Visurus ad eum
Joannes de Benavides, audivit in-
senti spiritu pronunciantem illa-
verba Psalmi, quibus invitamur ad
sudes DEI canendas: Venite adore-
nus & procidamus ante DEV M, ac
in

APUT

in genua, ut conclave tremore concuteret. Apertā silentio januā vidi humiflexum, ac desuper, cingulo tenus, undante lucis globo circumdatū. Territus clausā januā recessit; at ubi recogitavit, an non fuisset hoc suorum oculorum lumen, rediit, inspexit; eodem insitu, & splendore constitutum vulnus inflammatō, & reliqua Psalmi recitantem invenit.

II.

Preces Solebat autem Horas Canonicas, cùm egredi poterat è cubiculo, ut peregenibus recitare coram Venerabili Sacramento; aut saltem versus illud, cùm non potuit egredi. Erratque sic intentus his precibus, ut licet auditu esset minimè obtuso, januam ab adventatibus pulsatam non perciperet: quòd si quem intrasse notaret, signo dato jussit expectare paulisper, donec Horam unam ad finem perduxisset. Quan-

do morbus non sinebat eum esse
in poplitibus, in humili scabello
nusquam inclinatus orabat: quan-
do verò etiam sōcium admittere
cogebatur, ut orarent invicem,
mīro ardore fatebantur se accēndi.
Cū ob spirandi difficultatem
pronunciate preces non poterat,
intus eas ac submissè, non minore
sensu ac ardore canebat, ut cunque
à medicis liber ab eo penso judica-
tur. Neque pro Romano prolixo
voluit unquam privilegium bre-
vioris admittere. Consueverat
etiam raptim interspirare, cū
Psalmi suggererent affectum, lon-
giore verò pausam facere solemnī
Psalmorum clausulæ, quā sanctis
sumis Divinitatis Personis gloria
canitur, singulas dilaudando, velut
inter choros cœlestes constitutus.
Nec absimili sensu recitabat illum
locum, quo sanctum & terribile no-
men Dei prædicatur. Varios insu-

Q per

per modos adinvenit, attentius
persolvendi has preces. Primus est,
unum Psalmum De Patris honori
dicare, alterum Filij, tertium Si-
Spiritū; à quolibet eorum aliquid
certi petendo, & animadvertisendo,
quid in Psalmo spectans ad ejus ho-
norem, quod ei gratuleris, occur-
rat. Sic etiam unum Deiparae, alte-
rum alteri Beatorum licebit tri-
buere. Secundus, referre Psalmum
in gratiarum actionem pro certo
beneficio divinitus accepto, aliud
pro alio, petendo simul gratiam
agnoscendi magnitudinem bene-
ficij, recteque illo utendi in obie-
quia Dei. Tertius, quolibet Psalmo
petere à Deo certam virtutem,
annotando si quis locus in eo spe-
ctans ad illam occurrat. Quartus
denique recitare unum Psalmum
in honorem unius Mysterij, vel at-
ticuli Vitæ & Passionis Christi, co-
uslibet eorum estimationem, amo-
rem;

ttentius
imis est,
s honoris
rtium S
o aliquid
ertendo,
ejus ho
s, occut
uræ, alte
ebit tri
salmum
ro certo
o, alium
ratiam
m bene
in obie
t Psalmo
tutem,
n eo spe
Quarrus
salmum
i, vel at
risti, co
m, amo
rem;

III.

Ex cogitavit in super varios DEI Modus
laudandi modos, & gratias agendi. *DEVM*
Laudandi primus hic est, ut sicuti *landan-*
Canticu suo tres pueri in fornace di.
Babylonica excitarunt omnes res
creatæ ad laudem DEI, sic invitent
ur ad laudes DEO canendas omnes
seati Spiritus, hoc modo: *Benedicite*
Angeli Domini Domino, laudate,
& superexaltate eum in secula. Bene-
dicite Seraphini Domini Domino, &c.
Ita sic omnes deinceps ordines, us
que ad Tutelares Ecclesiæ, Regno
rum, Provinciarum, Episcopatuū,
Religionum, hominum singulo
rum, &c. in fine addendo consue
tam orationem de SS. Angelis. Al
ter modus, priori similis, invocat
hominum beatorum ordines, Pa

Q 2 triar-

triarcharum, Prophetarum, Apostolorum, &c. subjuncta oratione de omnibus Sanctis. Tertius exaltat in easdem laudes animam sui, & singulas nominatim facultates vires ac sensus, ut, *Benedic memor mea Domino; lauda, & superexalte eum in secula.* Cum oratione consueta gratijs DEO agendis. Pro quibus annotavit hunc modum, ad instar sertæ rosis coronæ, hâc formulâ, ut pro Angelica salutatione decies repeatantur hâc verba; *Gratias DEO, & Domino nostro IESU Christo: vel, gaudeo gloriâ tuâ, DEO;* aut alium convenientem affectum exprimentia. Et loco orationis Dominicæ, dicatur *Gloria Patri: vel Benedicamus Patrem, & Filium, &c.* Sic etiam Rosarium nec potest de B. M. V. vel de SS. Angelis. Atque ista fuerit causa, cur semper corollam haberet in manibus, quacunque incessit, videlicet ubique consimili se modo exercens.

*Et gra-
tias a-
gendi.*

IV.

Ad sacrificium longâ se oratio. *Sacrifi-*
cium quo-
tius exci-
ne, & multa mortificatione para-
bat; nec nisi præmissa quotidie
Confessione ad illud accedendo. *modo*
perege-
rit.

Et cum plerumque ad tres horæ
 partes, aliquando etiam, affluente
 vi gratiæ cœlestis, ad tres aut qua-
 tuor horas illud produceret, priva-
 to in sacello permisus est facere.
 Ad certa quædam verba cum ve-
 nisset, singulari pronunciabat ea-
 cum significatione affectus, ut cor-
 si subtilire putares in pectore: ge-
 nua debitum locis, etiam in summo
 furore podagræ, flectebat profun-
 dissimè. Sub commemoratione
 vivorum ac defunctorum, ardebat
 facies, alias pallida, manabant ocu-
 li, densabantur gemitus ac suspiria,
 totus tremebat ex reverentia Chri-
 sti presentis. Tanta fuit interdum
 vehementia motuum animi, ut
 qui ministrabant ei, timerent, ne

Q 3 vitam

witam ante Sacrum absolveret
quod ipsem non obscurè signifi-
cavit cuidam dicendo, D E V M ali-
quando in hoc Sacramento sic o-
stendere se quibusdam, ut si lux il-
la procederet, eam vivi sustinere
non possent: quod satì animad-
versum est cum dicere à sua expe-
rientia. Et primis quidem annis
quadraginta nullo die, quo facer-
licet, hoc intermisit, quacunque
valetudine conflictaretur, ardore
animi superante omnem difficul-
tatem, sive indumenta sacra fo-
mendi, ponendi; sive standi ad
aram; sive servandi cæremonias
divini cultūs præscriptas, etiam
quando mortuo, quam viventi si-
milior, cogeretur decumbere: cùm
enim sacri tempus erat, erigebat
robustior scipso: ut adeò nocte na-
tu Christi consecrata, tria conti-
nuo Sacra perageret: medicis ad-
mirantibus, & vim in ea re omni

natura

natura majorem agnoscētibus, ut
rē signif. **E V M** al-
to sic o-
c si lux il-
sustine-
s animad-
sua exp-
em annis
uo facen-
acunque-
r, ardore-
a difficult-
sacra su-
standi ad
emonias
s, etiam
viventi si-
bere: cūm
rigebat se
nocte na-
ria conti-
edicis ad-
re omni-
natura
olveret
rē signifi-
que frater ejus Andreas, Domini-
canus, hortaretur eum, ut sibi par-
ceret, quōd non posset consistere
pedibus: *Potero, inquit, mi frater:*
DEVS juvabit. Sine me, quia aliam
consolationem non habeo: quod, cūm
ei semel prohiberet Rector, quōd
nimirū quām infirmus esset, rogavit
multis precibus ut liceret saltem, si
tantæ suppeterent vires. Facilē im-
petravit, quōd videretur non futu-
rum, ut posset. Gavisus ipse rem in
manu DEI relictam, facilē obtinuit
Deo vires: potuit, surrexit, fecit
utris desiderio suo. Cūm autem
Deo placuisset, ut jam omnino pro
agro se gereret, & Sacrificio su-
persederet, sub sacro alterius, quod
in arā apud eum seorsim excitata-
nebat, quotidie divino pane refe-
rus, prolixas Deo gratias egit, &
missus est, se tum non sentire, quos

Q 4

patie-

patiebatur, dolores, sive id ex anima
contentione provenit, sive ex effi-
citate cœlestis alimenti, cui in
alterâ vitâ immortalitas corporum
à sacris Doctoribus accepta refes-
tur.

V.

*Semper fuit me-
ris Canonicijs, ita ferebatur in
mor Dei præsen-
tis.*

Nec solum in Sacrificio, & Ho-
ris Canonicijs, ita ferebatur in
DEVM; sed etiam quovis alio tem-
pore, ut verè dici posset, sine in-
termissione orare. Id enim omnis
ejus exterior actio, motus, vultus,
compositio & sermo docebant
cùm oculos & manus tollebat in
cœlum, amore plenas emittebat
voces, repetebat sententias è sacris
litteris, potentiam, bonitatem, aut
sapientiam Dei commendantes;
ex obvijs rebus dulces hauriebat
sensus; cùm denique à se ipso velut
abreptus incedebat etiam per vias
publicas, aliud non erat cogitare,
quàm illum præsentem versari cum

DEO

Deo. Et ejus quidem præsentia conservandæ varios ipse modos revolut in suum Commentarium; pumus erat, ut cogitaret se circumdatum Deo, sic tamen, ut non simul consideraret eum intra se: id enim principio videbatur sibi non posse. Postea vero Deum non tantum circa se, sed etiam intra se agno. Primus modus vit, & magno cum gaudio intelle. præsentia sit quantum thesaurum omnis DEI. boni haberet in corpore, & animâ suâ, tanquam in vasis fictilibus. Priori modo Divina præsentia simile fuit, cum sibi videbatur in Deo versari, velut in domo, in qua dormitur, comeditur, studetur, alia omnia fiunt. Atque hanc sibi habebat pro arce, ac domo refugij contra latrones, frigus & aestum: in taverò multas ædes ac mansiones invenit; unam omnipotentia, cum divitijs infinitis & inestimabilibus, in qua Deus ostendit, quid ipse possit,

poslit, & quid ejus amici, januam ad hanc esse dixit *confidentiam in Deo*. *Introibo in potentias Domini*, Alteram sapientiae, instructam admirandis operibus, consilijs, judicijs: ad eam per humilitatem intrandum: quia *revelantur ea parvulis*. Tertiam bonitatis & amoris infiniti: in hac anima inflammatur, unitur, transformatur, inebriatorum ingressus in eam est obedientia. Et hæc sunt illa cellaria, in quæ sponsa canit se introductam à Deo. De his ita copiosè, sapidè, & sæpe loqui solebat, ut appareret eum semper in ijs versari, & agere omnia, quod inter alios amplissimis verbis Dominus Hieronymus de Avellana testatum reliquit.

V I.

Alius modus.

Alio modo DEVM circa se agnoscet, quo quis in tenebris familiariter agit cum amico, quem et si non videat, nec tangat, novit tamen

men esse præsentem : & hoc ajebat
esse, quod S. Dionysius monet, ut
intremus in *divinam caliginem*.
Quâ ratione fere etiam in Sacra-
mento , sub specie panis & vini
Christum, & cum eo quidquid di-
vinum est, credentes adesse, varia
pro affectu & necessitate miscemus
colloquia. Dulcis est etiam hic *Tertius*
modus, quo D E V M omnia seipso modus,
complementem agnoscimus ; ita e-
nim est intra nos, ut & nos in ipso,
veluti pisces in aqua, vivamus, mo-
reamur, & simus: (& ut ipse loqui-
tur) portemur ab eo, velut infans
in utero. Et qui manet in charitate,
in DEO manet, & DEVS in eo: ubi
non tantum petitionibus nostris
sit locus, sed etiam gaudio, laudi-
bus, gratulationi, & omnibus, quæ
suggerit amor. Quòd autem Lu-
dovicus D E V M semper, & circa, &
intra se præsentem intellexerit, in-
de colligere est, quòd etiam de re
non

non difficiili interrogatus ab aliquo, cluserit oculos, ut cogitatione ad Deum recurrens disceret ab eo, quid responderi placeret. Idem indicarunt ignita illa suspiria, quæ jaculabatur frequenter. Amem te, sicut amor à te. O anima mea, am amorem, ab aeterno te amantem. Offende mihi Domine, charitatem tuam, O amore tuum da mihi. O Domine, aufer à me, quidquid obstat, ne tibi plenè uniar. O dulcissime JESV, fac me diligere crucem tuam, ut melius impleam voluntatem tuam. O amantissime JESV, fac me diligere paupertatem, opprobria, dolores & labores, ut sine alio impedimento placeam voluntati tua. O Trinitas beatissima, rege memoriam, illustra intellectum, inflamma voluntatem, adjuva impotentiam meam, ut totus tibi plenè uniar. Domine JESV, da mihi pro amore prospera mundi despicer, & nulla ejus adversa formidare. O anima mea, cogita, quæ Domini sunt,

ab ali-
cogita-
ficeret
aceret
spiria,
Amen
ea, am-
Osten-
am, &
ine, au-
i plene
ne dili-
npleam
ssime
item, u-
ine allo-
ti tua-
oriam,
volun-
am, n-
JESV,
adida-
Formi-
omini-
sunt,

just, quomodo placeas D^O. H^c ex
ius Commentatio referenda pu-
tavi.

VII.

Vbi annotavit alium adhuc mo-
dum, quo D^EVM instar lucis præsen-
tem quis habeat; ac de isto intel-
lexit h^c verba; *Lux in tenebris
lucet, & tenebræ eam non comprehen-
derunt. Sol, inquit, est fons lucis.*
*Noster Sol D^EVS est. Noster Sol Chri-
stus est.* Hunc ait quotidie descéde-
re in terram, sed occultum forma
panis & vini: quia apertum nemo
posset intueri, nemo auderet attin-
gere! Ista nubes nobis abscondit Solem,
in tamen radios eius, quibus mundi
nus cōpendiarij, qui est homo, hemis-
pharium illustrat. Cūm autem tria
sat luminū permanentiū genera,
Naturæ, Fidei, Scientiæ acquisitæ
et industriam, quā uti possumus,
quando volumus: addit in Com-
mentario, quartum genus id esse,
quod menti hominis interdum il-
lucet,

lucet, juxta illud: *illuxerunt coruscationes tuae orbi terra: vidi*, & cōmōdū est terra. Est enim instar flāmæ, quā tempore calido noctu coruscat, inter nubes, tam dēnsē, tam copiosē, ut dies clara videri possit, ac dicat homo propter has illustrationes & inspirationes; *Nox illuminatio mea in deliciis meis, quia tenebre non obscurabuntur à te, & nox sicut dies illuminabitur.* Has coruscationes notavit fieri sub actione quaenque, sive Psalmos canat homo, sive lectioni librorum, sive studijs literarum, sive alteri rei cuiusque det operam: etiam immensa, in lecto, inter opera madnūm affulgent; manē præsertim dum expurgatur homo, Deus expectat, ut expperrectum occupet bonis affectionibus. Solet autem lux hæc jam docere aliquid è sacris libris, aliàs id, quod lectum est alibi: venit aliquando cum commotione,

tone vel admirationem magnā, cum
jubilo, delectatione tranquilla,
dulcibus cum lachrymis. Hæc ille
horum experientissimus annota-
vit, è quibus apparet, quām fami-
liariter Dō sit usus.

VIII.

Quantas autem ex ea necessitu- *Consola-*
dine consolationes acceperit, noſ tiones ex
omittam ex ejusdem annotatioꝝ familiae
*nibus referre. Tria consolationum ^{familia}
^{ritate}
^{Dei.}
genera ordinariè, in oratione, &
interdiu scripsit expertum se. Pri-
mum erat in sensu divinæ Bonita-
tis, Omnipotentiæ, Sapientiæ ac
presentiæ DEI, vel alicuius bene-
ficij communis, aut privati: qui sen-
tias accidere solebat cum admira-
tione, lætitia, gratiarum actione,
more, submissione animi, simili-
tudine motu: qui nonnunquam
propit in externas laudes DEI, &c.
quādo cum satietate animi qua-
mam, & impletione votorum ejus;
quod*

quod ex amore & confidentia nascitur. Ita Deus illi dicebat se dare centuplum, quod promisit in hac vita. Interdum dilaudando benignitatem Dei, tam boni sui Patris amici, Pastoris, &c. Alias cum desiderio, ut omnes Deum agnoscat. Atque hic sensus tam potens in Ludovico fuit nonnunquam, ut ipso teste, nisi remitteret, ultra sustinere non posset. Alterum solitiorum genus fuit in intelligentia eorum, quæ suâ Deus nos scripturam docuit; unde vel prior sensus, vel etiam novus excitatur, augetur, ad diutius permanet. Vltimum genus in nova veritatis notæ illustratione ac ponderatione consistit, Philosophus *agnitiones* appellat, ubi novo argumento, comparatione, similitudine, rebus, auditu, visu, lectione novè acceptis, augetur, vel sensus è discursu, vel è sensu discursus; ut adeò nova videatur.

Q Va

c lape à

Lux ad c

de eos, q

Amor D

omni suc

actre sui,

Amor cr

Flagrans

Dei, & sa

quidem s

interposi

tum Dei

stantea non ignotæ, agnitione, quæ
huiusimum & efficacissimum ani-
mi motum efficit.

C A P U T I X.

P O T A AC D E V O T I O N E S
L V D O V I C I E R G A V E N E R A B I L E
S A C R A M E N T U M , AC
D E I P A R A M .

I.

Q Vatuor sunt, quæ maxime
in votis habuit Ludovicus,
se pœna à Deo obnixiūs contendit:
Lux ad cognoscendum seipsum,
& eos, quorum curam habebat:
Amor Dei purus & ardens, absque
omni suo emolumento: Odium
cretre sui, voluptatis, honoris; &
amor crucis, doloris, cōtemptūs:
Flagrans denique studium gloriæ
Dei, & salutis aliorum. Et primum
quidem speravit se consecuturum
interpositione gratiæ, ac merito-
rum Deiparæ; alterum Sponsi il-

R lius,

lius; tertium S. Joannis Baptista,
quartum, S. Pauli Apostoli. Omnia
autem expeditionem Angelo suo
tutelari commendavit. Atque hac
omnia cumulatè ipsi concessa fu-
isse, demonstrant ea, quæ supra
narrata sunt.

II.

Præter ista mentem suam præ-
puè sacrosancto Evcharistia Sacra-
mento, tum etiam Virgini Marii
colendæ addixerat. Inde consilia
& responsa, indè quidquid opus
erat, petivit, & accepit. Cum con-
siderasset illa verba; Aperite mihi
portas justitiae, portarum nomine
intellexit præcipuos aditus & me-
dia perveniendi ad perfectionem:
eas autem pandi à Deo & Angelis,
cum ejus desideria nobis inspirarentur.
Ac primariam quidem portam
esse Christum Dominum nostrum
in sanctissimo Sacramento altaris,
qui dixit; Ego sum ostium. Per me

ptif^a
Omnⁱ
elo suo
ue hac
essa fu-
e suprā
präch
Sacra-
Matti
onilia
opus
i con-
e mul-
mine
& me-
onem:
angeli,
iraot.
tam
trum
taris,
er me,
si

quis introierit, salvabitur. Ad hanc portam accedendum magna cum fide & amore: sed ipso in limine, mox occursura tria exempla virtutis perillustria, eadēque præsentia; unum Demissionis extremæ, quâ se illa Majestas infinita vili pallio, vini & panis, operit; unde à multis non cognoscitur, negatur, tractatur indignè, aut exigua cum reverentia. O Rex meus, & DEUS n^ous, quanto pro me vilius, tanto mihi horior! tanto magis te amabo, extolam, laudabo. Alterum exemplum Obedientiæ, quâ in eodem temporis momento præsentem, existit, in quo verba sacra pronunciavit Sacerdos, etiam improbus, & sive in ignem projiciatur, sive in locum quemcunque manet ibi, donec forma panis intereat: quia descendit de cœlo, non ut faciat voluntatem suam, sed Patris cui, à quo missus est. Hæc est autem

R 2 volun-

voluntas Patris ejus, ut eum, qui
venit ad se, non ejiciat foras. Ter-
tium exemplum est Misericordia,
quā famelicos pascit & recreau-
escā potūque, quo exquisitiorem
non habet; vestit nudos gratiā, li-
berat à vinculis cupidinum; solau-
tur infirmos, abscondit eos in suis
vulneribus, erudit illustrationibus;
dirigit inspirationibus, corrigit in-
ternis monitionibus, consolatur
intimā lētitia mōestos ob suas in-
convenientias, distractiones, irre-
verentias; denique condonat of-
fensas. Has trēs virtutes amplexo,
& eartim imitandarum desiderij
accenso, ait Ludovicus pater,
per hanc portam, aditum ad inti-
mam charitatem DEI, quæ est per-
fecta justitia: atque ibi patefieri
illi viscera infiniti amoris, quo
Deus tantā sui demissione, ac tam
promptè ad opera misericordia
nobis exhibenda descendit, qua-

lia facieb
aliversa
dit hunc
plenis. C
umore imp
posteaqua
us DEI!
Domino.

Porrò
portam o
ccedend
bio magn
prparati
tione. I
mbandi a
toram ill
atiendo
lum inte
lomno,
d'excipie
efficienc
uòd si co
ffe, anima

la faciebat, cùm in corpore mor-
ali versaretur in mundo. Conclu-
dit hunc locum his verbis affectu
plenis. *O qui intraret! ô qui se isto
more impleret; istaque justitia, ac
posteaquam intravit, diffueret in lau-
des DEI! Ingressus in eas confitebor
Domino.*

III.

Porrò his adminiculis ad eam, *Quomo-
do ad Ves-
nerabile
Sacra-
mentum
accederit
Ludovi-
cus.*
portam omnis boni, & sanctitatis,
accedendum sibi decrevit, Princi-
pio magna cum aviditate, accurata
preparatione, & postea gratiatum
est. Deinde cum desiderio ex-
imbandi ad fores illius continuò,
voram illo peragendo preces, dis-
cutiendo conscientiam, saepius ad
illum intervisendo, præcipue manè
in somno, ut ei præsentem se sistat
ad excipienda mandata, & gratiam
perficiendi omnia ad ejus gustum,
quod si corpore non liceat ipsi ad-
ire, animo saltem eum adorando

R 3 &

& alloquendo. Denique profundum reverentia, sive cum illo versetur, sive tractet aliqua ad illuminantem divini huius cibi desiderium in eo fuit, ac tanta fames, ut anno 45. una solū die, paulo ante mortem, illo abstinuerit, non absque dolore. Passus fuerat eā nocte tantas, ac tam insolitas angustias pectoris, ut crederet se suae necis, & maximi damni reum fore, nisi haustu frigidæ nimium illum astum restinguueret, & unius communis abstinentiâ multas redimeret. Fuit hoc unicum dolorum eius levamentum, ut diceret hoc pertinere illud Hispanorum proverbium: *Omnes dolores cum isto pane sunt dulces.* Atque ut ordinariè prolixus erat in gratijs agendis protanto beneficio, ita non raro singulares inter eas habuit sensus: qualis hic fuit.

lit. Peti
dina DEI
taret alio
tabuit or
mento D
cum est ei
fuisse id g
S. Spiritu
plicavit i
ut quem
fuit uteru
tima dom
dunc sub
ianorun
nulare d
Communi
Concept
Quam
ramen
fuit, opt
psit his ve
oram di
aducere

ofundi
illo ver-
illum-
nus Sa-
. Porro
fideriu-
ut anni-
te mor-
absque
Et tan-
tias pe-
ecis, &
isi hau-
estum-
munic-
meret,
eius le-
ertine-
bium:
nt dul-
olixus
nto be-
ulares
lis hic
fuit.

lit. Petierat post Sacrum à sanctis.
Ima Dei Matre, secum communi-
taret aliquid de illo sensu, quem
habuit olim, dum ipsa in Sacra-
mento D E V M sumeret. Significa-
tum est ei, toties renovatum in illa
fuisse id gaudium, quo illum opera
Spiritūs concepit in utero. Sup-
plicavit igitur Christo Ludovicus,
ut quemadmodum tunc beatus
fuit uterus Virginis, propter ma-
xima dona, quæ largitus est ei; ita
donec subingrediens viscera Chri-
stianorum, omnibus eos bonis cu-
mulare dignetur: quando sacra
Communio est ejus in Virgine
Conceptionis repræsentatio.

I V.

Quām crebrò divinum hoc Sa-
cramentum venerabundus acces-
set, optimè Joannes Rho descri-
psit his verbis: Noctes sape integras ^{Sepissi-}
Sacra-
ram divina Eucharistia insomnes ^{mē invi-}
raducere Ludovicotam solemne fuit,
^{sit Vene-}
^{rabile}

R 4 quām

Devoitio e
oram ir
iz pietat
am con
bei dista
tur. M
tore suo
meret fil
difficulta
rum possi
tere in c
memora
Pater, hos
rit, ut ost
iam siste
rgendi cu
ncordia, q
uando m
severo Ju

quam ad eandem summâ quadam ani
mi attentione adorandam interdiu, u
per tenebras itare adeò frequenter
quæcunque demum esset anni tempe
stas, ut sine illa esse non posse videret
tur; mirarenturque domestici, homi
nem nullius valetudinis, atque imbu
cillimis usque viribus, tanta conten
tioni non succumbere; languoribus il
lum maximis perpetuò frangi, ut vix
aegrum spiritum duceret, ad Sacrum
tamen, continuamque Eucharistia
adorationem, quantum opus esset, va
lere. Cùm autem genua per debili
tatem flectere non poterat, pro
fundâ capitis inclinatione non
unâ, sed iterum iterumque repe
titâ genuflexionem compensavit,
quin etiam posteaquam recesserat,
antequam è templo pedes efficeret,
reversus iteratâ inclinatione ce
biti cultûs officium fecit. Si o
mnino ex cubiculo, etiam gralla
rum auxilio, prodire non posset,

coram

Alias e
visitation
mus: u
Christo,
um filij s

X.
Devolio erga Ven. Sacramentum. 265
am ani-
oram imagine factæ Eucharistiae
rdiu, u-
ia pietati indulxit: nec omisit
quenter
am consuetudinem, quacunque
tempo-
tē distāntia, vel negotio distine-
videntur. Monitus quondam à Re-
, homi-
bore suo, Didaco de Sosa, ne su-
meret sibi laborem tantum cum
conten-
ribus il-
, ut via
acrum-
hanifia
set, va-
debili-
, pro-
non-
e repe-
nsav-
slerat,
ferret,
ne ce-
Si o-
gralla-
osset,
coram
Alias etiam causas huius assiduae
visitationis ab eo scriptas invenie-
mus: unam ut delicias ficeret
Christo, qui dixit; *Delicie meæ esse*
in filiis hominum, & omnes la-

V.

*Cause
visitant-
di Ven.
Sacra-
mētum.*

R 5 boran-

borantes invitavit ad se. O anima
mea, inquit, dic tu quoque Christo, de-
liciae meæ esse cum Filio hominis; quem
se ipse vocavit. Alteram, quia cùm
Christus tanto ad nos itinere, de-
cœlo in terram descenderit, igno-
miniæ foret, si non aliquot passi-
bus è cubiculo ad eum in templo
accederem. Nam profectò Regi-
nam Austri contra se surrecturam
in judicio, quæ à finibus terra ve-
nit ad audiendam sapientiam Sa-
lomonis. Et ecce plusquam Salomon
hic. Et eum utique non minus er-
ga se munificum fore, qnám Salo-
mon fuerit erga illam Reginam,
cui dedit omnia quæ voluit, & petivit
ab eo, exceptis his, quæ ultero obvile-
rat ei munere Regio. Dedit enim illi
multa plura, quam ad eum ipsa atti-
lerat. Qualia verò acceperit Ludo-
vicus inter has visitationes Eucha-
ristiæ, ipse indicavit, cùm scripsit
suam animam interdum delicijs

X.
Devotio erga Ven. Sacramentum. 267
O anima
iſto, de-
is; quem
ia cùm
re, de-
, igno-
t passi-
emplo
Regi-
eturam
rra ve-
am Sa-
alomon
nus et
Salo-
nam,
petivit
obtule-
nim illi-
a attu-
Ludo-
vcha-
ripliſt,
eliciſſ-
itā
In copioſe perfundi, ut redundant
incorpoſus: aliás commoveri repen-
tiniſis motibus amoris, humilitatis,
audis, & alijs, non ſine lachrymis
& cordis teneritate: ut exclamare
poſſit cum Regina Sabæa; Beati
fruitui, qui h̄ic ſtant coram te ſem-
per. Beata eris, inquit, anima mea, ſi
poſſis longo tempore ſtare in praefen-
tia Domini noſtri: cūmque perpen-
deret magnitudinem hujus bene-
ſicij, quod undequaque infinitum
iſt: infinitum, quod eo datur; in-
finitus amor, quo datur; infinitæ
vices, quibus datur; infinita indi-
gnitas ſua, cui datur: non inve-
niebat quas pro eo gratias ageret,
quas laudes referret; ſed cum Pro-
pheta dicebat: Defecit in ſalutare
tuum anima mea: Et laus tua ſilen-
tium, DEUS: quidquid enim lau-
dis dixero, quaſi nihil dixero. Por-
tio inter alios hujus conſuetudi-
nis fructus etiam hunc recenſuit,
multi.

multiplicis confidentiæ: videlicet
obtinendi sanitatem animæ suæ;
quia dictum est: *Qui manducat me,
vivit propter me: atque hoc vi sa-
lutiferi ejus contractus: Si tetigen-
tantum vestimentum ejus, salva en-*
*Quin si solo aspectu serpentis enci-
sanati sunt Hebræi, multò magis
id fieri posse aspectu Salvatoris, in
Sacramento constituti. Denique
licet inclusum videre non liceat, si
dicat unicum verbum, sanatum
seiri. Dic, ait, ô bone JESU; dic, ait,
anima meæ, salus tua ego sum: du-
accipe Spiritum sanctum; Videri pos-
sunt ea, quæ scripsit in illa verba
Cantici; Trahe me post te. Vbi di-
cit, Christum in hoc Sacramento
esse instar magnetis, qui non trahit
ad se aurum vel argentum, sed fer-
rum, vilius metallum, & minoris
apud homines pretij, sed sibi si-
milius. Ita Christum facere: non
mirum ergo, si tantâ vi Ludovicū
attraxit.*

VI.

VI.

Alteram portam Justitiae, per Beatanam
quam ad perfectionem sanctitatis Virginem
venitur, sanctissimam Dei Matrem ^{quomodo}
ille statuit Ludovicus: illa enim ^{coluerit.}

Regis alti janua, & felix cœli
porta. Hæc ut nobis pateat, à Dœ
petendum esse, qui per Angelum
tutarem nobis ad eam aditum
faciat: siquidem non nisi per illam
possit ad primariam, de qua suprà,
penetrari. Hanc ergo partim com
muniqibus modis demererri studuit,
ut suu Rosarium, jejunium ante
Iustæ Iesus, & sabbatinis diebus, con
sideratio Mysteriorum ad illam,
festantium, & super omnia imita
rio demissionis ejus ac puritatis:
partim proprijs quibusdam, qualis
fuit coronæ precatoriæ, in cuius
primo denario novem ordines An
gelorum, ac præcipue S. Gabrielem,
de Virginis Tutorem, invitabat ad
audes Dœ canendas pro donis ef
fusis

fusis in illam; & mox eorum laudibus & latitijs jungebat suas, simulque à singulis personis divinis, & ipsâ Virgine, gratiam petendo, quā tum maximè indigere se putabat. Idem in secundo denario faciebat, invitando ad eadem beatos Patriarchas & prophetas, nominarim Parentes & Sponsum Deiparæ: tertio Apostolos & Discipulos Domini, præsertim illi quondam familiares, ut Joannem, & Lucā Evangelistas: quartò Martyres: quinto Cōfessores, Doctores, Religiosos: sexto, Virgines & Viduas, præsertim ejus cultui magis quondam addictas. Aliam peculiarem demetrandæ Virginis rationem excogitavit, cùm, accepto Sacerdotio, videret sibi non tempus fore ad recitandum, uti consueverat, quotidie illius Officium. Pro eo proposuit sibi quotidie recitare octo Hymnos, qui sunt distributi per Horas Officij,

Nec in

laudi Officij, & singulis addere orationem unius è festis ejus, ut Matutinam Conceptionem, Laudibus Nativitatis, Primæ Præsentationis, Tertiæ Annuntiationis, Sextæ Visitationis, Nonæ Partus live expectationis, Vesperis orationem Purificationis, Completo Assumptionis: ita quotidie omnia Deiparæ festa celebravit. Si-
quid olim Alfonsus Salmeron singulis Angelicæ salutationis articu-
silla recoluit: sub voce Ave, Con-
ceptionem: Maria, Nativitatem;
Statia plena, Præsentationem; Do-
minus tecum, Annunciationem;
Benedicta tu, Visitationem; Bene-
dictus fructus ventris tui, Partum;
Benedicta MARIA, Purificationem;
Mater DEI, Assumptionem in coe-
sum, ubi orat pro nobis peccato-
bus.

VII.

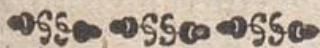
Nec ingrata fuisse cœli Reginæ Favor
studia

Deipara studia Ludovici, Marinæ de Escoraga Lu-
bar ostensum est, quando ad ipsam
dovicū. in morbo recreandam, venerunt
spectabili formâ beati Parentes
iilius, cum parvula in brachij
Joachimi: qui post dulcissima
verba, & multiplex suavium fi-
liolæ datum, eam in S. Anna bra-
chia deposit, & post segetem
dulcium blanditiartim receptam,
Ludovico (qui linteatus & stola-
tus in Angelorum comitatu, tan-
quam Virginei favoris minister;
simul accesserat) eam pariter dis-
suaviandam dedit. Is flexis geni-
bus, magnâ cum reverentiâ, acce-
pit hilarulam, & ad infirmam de-
tulit, ut ejus pedum osculatione
recrearetur..

VIII.

Angelo
tutore
familia-
riter nti-
tur. Sed & Angelo suo tutepe
quam familiariter usus est Ludo-
vicus, quem se scribit adstantem
sibi ad dexteram, cùm inter oran-
dum

dam mens aliò distracta esset, sic
allocutum fuisse: Angele mi, vel
tibi Dominus noster reliquit libe-
ras manus, ut me illumines & ac-
cendas, vel non: si reliquit, quare
id, oro, non facis? Sin ligatæ tibi
sunt manus, pete ab eo, ut solvat,
de concedat, ut multum possis.
Illum autem ei non semel conspi-
caum fuisse, infrà patebit. Sed &
alios Sanctos impensè coluit, eos
presertim, qui arctiore cum Chri-
sto necessitudine gavisi noscuntur.
De S. Petri, Apostolorum Princi-
pis excellentia, tam sublimiter,
tanto sensu locutus est aliquando
cum Domino Francisco Sobrino,
postea Vallisoletano Episcopo, ut
admiracione plenum oculis in ter-
ram dejectis: & intimo devo-
tionis sensu affectum
dimiserit.

S CAPUT

CAPUT X.

*PAUPERTAS, CASTITAS,
OBEDIENTIA.*

I.

Sæpe flagitavit à Deipara Ludovicus, ut impetraret sibi à Ludovi. Deo paupertatem, quæ Christi ci sum- comes fuit individua: quam ut mapau- assequeretur, consideravit singula- pertas. quorum inopiam Christus est pa- sus; studuitque in singulis excel- lere: quare non tantum respexit unquam ad spes illas, ac fortunas, quas amore Dei quondam abjec- rat; sed etiam ubique sestatu- vilissima quæque, delectatus in- sommodo cubiculi male instructi, etiam cum Superior esset, ligneā sede, & pro sella contentus humili sedili, in quo tergum acclinare nō posset; tametsi pro advenis, qui sæpe illum conveniebant, alias ha- beret sellas, minimè tamen super- bas,

tas, aut abhorrentes à pauperie,
Pro picturis erant imagines cupro
impressæ, quæ ipsius devotioni ser-
tarent. Libri non plures, quam eſ-
ſent necessarij studijs ejus, & hi
quidem vetustiores: & quamvis
occasionsē nō deerant augendi li-
brariam hanc suppelleſtilem, fa-
tile ſuppeditaturis amicis, nun-
quam tamen id fecit, ne quam pau-
perati labemaspergeret. Sed nec
in morbis admisit quidquam re-
ſoſillationis, niſi quod in pauper-
um Collegijs eſſet conſuetum.
Vestes ita detritas habebat, ut post
mortem ejus nulli amplius eſſent
ui; quo factum eſt, ut facile di-
ſacerari poſſent, ac diſtribui peteti-
bus aliquas ejus reliquias. Vietus
tenuiſſimus fuit ac pauperrimus,
ut ſuo loco monſtratum eſt; quem
etiam in excursionibus oſtiatiſſus
commendare ipsi voluſe fuit.
Ecunias nunquam habuit, ne de-

S 2 poſi-

positas quidem ab alijs ; neque pro impressione suorum librorum de quibus etiam nil unquam disposuit, vel inquisivit ; optans eos viliipēdi, dummodo aliquibus professerent. Sed neque ad scribendos illos alienā manu est usus, nisi quando erat necesse, aut nitidè scribendum, & quod oporteret servari : ut sunt ea , quæ de rebus Marinæ dicitavit: idq; non alteri scribæ, quam **domestico**, novitio, vel scholastico. Denique cùm Dominus Antonius Pimentel ad ornare velle ei Sacellum in suo conclavi, nè Sacri causâ cogeretur per scalas alieno auxilio duci , vel deportari ad Sacellum commune; non permisit aram augeri pretiosis reliquiarum sacrarum thecis, thensive : neque alia dona pietati alemdæ, ab illo, aliisque sæpius oblata, accepit: ut proinde vit hîc ita versatus fuerit in rebus humanis , ac si Ge-

niorum

neque nōrum cœlestium eſſet, qui illa-
rum cupiditate nullā tangatur.

II.

Castimoniam nativam & virgi- *Caſtitas*
nalem totā vitā, etiam in p̄ſer- *illibata.*
vidā corporis habitudine, servâſſe
terum eſt ex ijs, quibus noſe ſue-
runt omnes latebræ ac ſinus illius
noſimi, & cōſcientiæ; ut nihil quid-
quam ne cogitatione quidem, aut
verbo, oculive niſtu, ſeu quo viſo
alio modo in eam peccaverit. Ni-
hilominus diligentissimè cavit o-
moia, ē quibus aliquid vitij pudici-
tia ſuę poſſet offerri: nullam
unquam feminam, ne matrem qui-
dem, aut ſororem intuitus. Cum
illis, quando erat op̄us, egit ſemper
curtē, ſiccēq; , tam nervousē tamē,
ut neq; plura deſiderarent; neque
ut ſolent, cum propter brevitatem
deſererent. Apud ægrotos cūm
eſſet, voluit ſemper ſocium habere
in oculis: quorum unus, cūm eum
S 3 ali-

aliquandiu reliquisset solum, all
cuius interim negotij peragendi
causā, gravissimē questus est, asse-
rendo si id pr̄escivisset, se pedem
domo elaturum non fuisse; arbi-
tratus minoris esse, feminæ quan-
tumvis illustri se vocanti dare re-
pulsam, quam illud honestatis, &
solitudine, probrum admittere,
cujus ea quoque ipsi cura fuit, ut
neque alias eum ulla ex parte, pra-
ter os & manus, neque seipse nu-
dum unquam viderit. Nam cū
etiam unguis pedum nimium
ex crescentes resecaret (quod non
faciebat, nisi necessitate summā co-
actus) digitum eundem tectum ha-
bebat, cuius unguis erat putans.
Quæ res tanto plus admirationis
habet, quo pluribus annis fuit in
gravissimis morbis.

III.

Quibus De Obedientia, quæ compen-
obedien- dium & summa virtutum est, scri-
dum.

vit Ludovicus primorum & fer-
uentiorum desideriorum, sibi luce
divinâ, quam suis amicis largitur,
inditorum fuisse, ut exactissimè pa-
reret, primò omnium præceptis *Præce-*
Dei, nihil etiam leve scienter ad. *ptis*, *Re-*
*mittendo adversus illa: tum Regu- *gulis.**
is Societatis communibus, ac pro-
prijs officij sui: postea illis, quæ Su-
periores ordinaverint: exin ut ac-
ceptaret omnia, quæcunque, &
quomodocunque *D e v s* permise-
rit, aut immiserit. Tria verò genera *Superio-*
*rum, quibus obediendum *Rationi-**
sit, agnoscisse; primum Homines,
qui loco *D e i* sunt: deinde Ratio-
nem, quæ & ipsa vice *D e i* nos regit:
denique Inspirationes internas, à *Divinis*
*DEO profectas. Et per hos, inquit, *inspira-**
*Devs regit me, & nihil mihi deerit, *tronibus.**
& quod per *Jsaiam* dixit; *Ego Domi-*
nus DEVS tuus, docens te utilia, &
gubernans te in via, quâ ambulas.
Veniam attendisses mandata mea; fa-

S 4 ♂

Ita esset sicut flumen pax tua, & iustitiae tua, sicut gurgites maris. Hæc prima proposita sua quām accuratim preleverit, è suprà memoratis clarum est. Nam si de Societati Regulis quæratur, omnes, etiam quæ videntur, levissimas ità servavit, ut jurati perhibeant, se nullum omnino transgressionem in eo deprehendisse: alij dicunt, non potuisse tantam illis observationem esse, nisi ab homine Dei pleno, & singularibus donis omnimodè sanctitatis ornato: alij demum, illum fuisse prodigium quoddam disciplinæ, & observantiæ Legum religiosarum. I V.

*Custodia
lingue.*

Certè linguam sic est moderatus, ut & religiosè silentium ageret horis, locisque prescriptis; & cùm loquebatur, nullum ei verbū, nec in colloquio familiari, nec in disputatione scholastica, non emitum, aut etiam cùm rerum ex-

aggrava-

& iustificati generatione excideret. Protulerat
Hæc prius quæcumque aliquid in exhortatione publica, primo aspectu non satis ad
moratuimus Theologicam: at mox
societas illud ita declaravit, ut ab omni
etiam prolapsione purgaret. Modestia Mode-
stia servata à S. Ignatio præscriptam, stia.
nullum se expressit in se, ut Leges ejus, si
intercidissent, ex ipso restaurari
potuerint. His, quæ disposuerant
Superiores, nihil opposuit unquam,
nisi mandassent aliquid honorifi-
cum, aut esset occultum, quod eos
nō esse debere, & velle putavit. Sic
nihil movit, cum Villagarciae sa-
nitatem nimiâ occupatione pes-
sundendisset; nihil cum à Salmant-
tensi aura afficeretur pessimè; o-
mnia cum in propatulo essent, Su-
periorum providentia relinquen-
do: quando verò simpliciter pro-
positâ difficultate, Superior in-
proposito perstabat, nihil contraria
urgendo, quod ordinabatur exse-
S 5 cutus

curus est; licet interim difficultas
aucta fuisset. Vtī contigit, quando
rogatus, ut ad domesticos exhorta-
tionem haberet, Ministro dixit,
eam nunc esse valetudinem suam,
ut quod petebatur, præstare con-
venienter auditoribus non posset;
si tamen aliis non sit, cupere se
denuo moneri. Redijt Minister,
et licet ipse valetudine jā esset affi-
ctiore, tamen operam suam addi-
xit. Itā se non tantū erga Supe-
riores gessit; sed eriam erga janito-
rem, coquum, ædituum, respiciens
eos, ut Vicarios Dei: sed & alijs o-
mnibus morem gessit, ut sibi pro-
posuerat, quicunque attulissent
aliquid rectæ rationi conveniens.
Idem in his, quæ Deus inspirasset,
servavit paris obedientiæ studio:
non mirum ergo, si facta est, sicut
flumen, pax eius; justitia,
sicut gurgites maris.

CAPUT

C A P U T   X I .

P R V D E N T I A , E T A L I E
V I R T U T E S .

I.

Virtutum choragus est prudencia, quam in Ludovico singularē & altiorem communis fuisse, ostendunt media, quibus praeter consuetum ordinem, ad propositum sibi finem summæ perfectionis, & ad ea, quæ Deo gratiora fore sciebat, indefessè semper, ut vidimus, conatu contendit. Quod in tanta valetudine, sine luce maiore non potuit fieri; & ordinariam auctoritate ac lege, nemo sine temeritate talium auctor illi fuisset: prout ipsi quandoque medici confessi sunt, illius virtus modum, artis suę precepta transcendere. Sed nihil est novi, humanam prudentiam non assequi illa, quæ Benedicti, Francisci, Ignatij, alij servi Dei quan-

quandoque inspirati fecere. Atque ita quidem suas actiones instituit; alios autem, quando magistratum gerebat, rexit mira tum tranquillitate propriâ, cum temperatione vigoris & lenitatis. Nam etsi omnis domi ordinârit accuratissimè, vix tamen unquam conspectus fuit extra templum, aut suum cubiculum; ostendens, etiam non ansie cursitando, posse res gubernari; cum curiositas plus perturbet, quam juvet.

II.

Prudenter erga sibi commissos. Subditis ita invigilavit, ut singulari dexteritate precluderet eis omnes aditus dissolutionis, & negligentiæ: interdum satè habebat indicasse, suos cum defectus non latere. De divinis rebus ita cum eis agebat, ut suavi tenetate ferrentur in illas: reprehensiones melle amoris spargebat: neque tamen abstinebat à castigatione publica,

qua

Atque non contumeliæ sotibus, sed
stribuit ieliquis disciplinæ foret: interdum
stratum dissimulabat etiam animadversio-
nem, donec productione temporis
anquili ratione opportunior, & fructuosior esset.
Ita si quid in ægritudine minùs re-
ligiosè designatum ab aliquo foret,
non nisi valetudine restitutâ cor-
texit. Nec minùs prudenter exten-
nos ad perfectionem direxit, eos
principiè ad infimam humilita-
tem, & solidarum virtutum exer-
citia cohortando: cum hac admo-
datione principiè, ut ubi, quæ age-
bantur in cordibus eorum, mode-
rè proposita moderatori suo fuis-
sent, auditio eius consilio nulli al-
teri facile patefacerent: quia mul-
to usu cognoverat, si ea, quæ in-
temporis mentium recondita sunt,
deferantur ad diversos magistros,
hostem animarum ansam accipe-
re, vel miserè circumactas torquē-
di, per diversa diversorum consilia,

vel

vel adornandi vanæ choragiūm
gloriæ , vel denique obliquis tra-
mitibus abducendi à recta semita-
veræ virtutis. Id quod multis te-
stata est sæpe laudata Mariana, Fun-
datrix Recollectarum Augustinia-
narum , cui dixit Ludovicus, po-
ste aquam sciat , quid agendum sibi
sit quoque suo tempore, sere-
no & nubilo, nimirum ut intenta
mortificationi & abnegationi pro-
priæ, quærat semper in omnibus
voluntatem D E I ; non esse , cur
multūm, aut multos consulat, nisi
clarissimè videat, hoc DEO placere,
ut faciat. Et expertæ sunt plures,
quas D E V S extraordiaariâ viâ du-
cebat , magna sibi allata incom-
moda , quod sua apud alios non
presserint silentio : quod ubi de
consilio Ludovici fecerunt, pacata
illis continuò fuerunt omnia.

III.

Regi **Philippo III. Regi Catholicis,**
cum

um esset Vallisoleti, de negotio Philippo
gravi placuerat consilium, quod dissuadet
conspicuæ sanctitatis hominibus propositum
commendatum voluit, ut super eo quoddam
ad Deum referrent. Revelatum est
uni ex filiabus confessionis Ludo-
vici, Deo consilium non probari,
& eum velle, ut Ludovicus hoc
indicet Regi. Fecit, & allatis ratio-
nibus, cur illud minus videatur.
probandum, adjecit; hoc ipsum ita
revelatum à Deo cuidam fuisse:
quæ revelationes, tanquam desti-
tuta judicio S. Ecclesiæ, licet au-
thoritatem non habeant, non ra-
men omnino spernendæ sint, quan-
do rationi bene institutæ conve-
niunt: quo modo, neque nimium
cas extulit, neque prorsus rejicit.
Alio tempore eadem retulit, sibi
cum quendam è primoribus, uti
vetierat, in oratione Deo com-
mendasset, duos Angelos magna
cum gloria conspicuos dixisse, è
gloria

*Nec ob
revela-
tionem
recedit
ab eo.
quod di-*

*stabat
pruden-
tia.* gloria DEI futurum, si Rex illum
 admoveret officio cuiusdam, ad quod
 sit peridoneus. Respondit Ludovicus, non esse aperiendam hanc
 viam, ut per revelationes promo-
 veantur homines ad officia: quod
 indè maxima oriri possint incom-
 moda. Postridie cùm illa renun-
 ciasset, eosdem Angelos, quibus
 cura Proceris illius demandata fit,
 afferere, nihil eorum incommo-
 rum extiturum, quæ Confessarius
 timeret; Ludovicus, et si propter no-
 tam eius virtutem de revelationis
 veritate non dubitaret, perficit
 tamen in sententia; dicendo, non
 nunquam Angelos, ubi certa eis
 voluntas DEI non est, dissidere
 sententijs, ut contigit olim, cùm
 de Judæorum ex Babylonica ser-
 vitute liberatione disceptaverunt.
 Ita etiam alias quasdam revela-
 tiones aliorum, ad honorem Socie-
 tatis nostræ, ac favorem spectantes,

non

illum
ad quod
Ludo-
m hanc
promo-
a: quod
incom-
renun-
quibus
data sit,
amodo-
cessarius
pter no-
lationis
ersticu-
lo, non-
erta eis
lidere
n, cum
ica ser-
verunt
elatio-
Socie-
tantes,
non

on passus est vulgari; **concius**,
quantum D E O placeat semper.
modestia, & cautela iu usu favo-
rum ipsius.

IV.

Non citra spiritualium rerum. *Etiam*
cancellos constitit Ludovici pru- *in rebus*
tentia: de alia quacunque consul- *no sacris*
tus ita respondebat, ac si eius foret *prudens*
experientissimus. Unde nonnulli *fuit.*
Principes viri omnia sua negotia
terebat ex eius consilio; quod etsi
nonnunquam videretur minus ap-
positè datum, optimum tamen
hunc, felix probabat exitus rerum.
Certe consultus de nuptijs Sete-
tissimæ Mariæ, jam pene confectis
cum Principe Carolo, postea Rege
Angliae, adduci non potuit, re D E O
commendatâ, ut eas probaret, va-
lidis argumentis oppugnans. Qui-
bus telatis ad consilium status, re-
stissæ sunt, & Regina præservata à
calamitate mariti, qui instar male-
fici,

fici, Europâ stupente, securi subje-
ctus est; ac felicius nupta Impera-
tori.

V.

Omitto persequi ceteras Ludo-
vici virtutes, cùm de toto genere
moderationis, ac temperantiae sa-
tis constet ex ijs, quæ suprà narrata
sunt: & quia unicam DEI gloriam,
ac voluntatem semper sibi propo-
sitâ habuit, nihil tam arduum fuit,
quod illâ postulante non aggredie-
retur alacriter, fortiterque per-
fringeret, omni re humanâ supe-
rior. Æqui rectique tam pertinax,
ut nullius unquam persona sineret
ab eo se dimoveri: quo factum est,
ut quondam etiam Rectori obsti-
terit, qui cuidam juveni, alioqui
satis egregio, honorem publicæ
disputationis è Philosophia decre-
verat, præteritis alijs eo digniori-
bus. Illud prætermittendum non
duco, quòd cùm aliquando de se-
lach,

et & secura morte piorum sermo
set, Rectorque suus, Jacobus de
Sofa, Ludovico diceret, non esse,
quod ipse sibi metueret; respondit,
se quidem non diffidere misericor-
die Dei, sed sperare salutem per
in finita merita & sanguinem Chri-
sti, timere tamen valde severita-
tem ejus judicij; quando longè alij
sunt oculi Dei, quam hominum,,
qui multa pro levibus habent, com-
plura ne sentiunt quidem: deniq;
e nihil aliud animo præcipere,,
quam longam expiationem in al-
tera vita. Idem Rector aliquando
cum in cubiculo ante Crucem
prostratum, & lachrimis uberrimis
ducentem invenit, implorando mi-
sericordiam ejus, qui suum pro ipso
sanguinem fudit. Causam fletus
planctusque dixit, se Christum ora-
re, ne ex rigore justitiae, & pro me-
atis peccatorum suorum judicare
velit, sed secundum misericor-

T a diam

diam suam, quâ pro se mori dignatus est. Ex eodem timore proveniunt illa sâpe repetita ab eo suspicio: Domine, ne me derelinquas usquequaque. Me à te separari nunquam permittas. Domine, dum veneris judicare, noli me condemnare: nec mirum: quia semel in Exercitijs Deys illi supernâ luce sic depinxit, & impressit imaginem severi sui judicij, ut biduo ferè totus extra se fuerit. Atqui si is tantopere timuit sibi, quid illis oportet sit animi, qui etatem in magna licentia transigunt?

VI.

Visio de virtutibus Ludovici, visum cuiusdam famulæ DEI, quod jurata narravit; inter orandum, videbatur sibi, in præsentia sanctissimæ Trinitatis, ante portas cœli consistere, séque præ reverentia tantæ Majestatis velle abscondere: Ludovicus autem magna cum festinatione, ad beatam

teatam illam Civitatem conten-
dere; qui, ut respexit illam, resistere,
de latere velle, torvo vultu vitupe-
tiā eius ignaviā, incunctanter &
cupidē sese ad urbis intima secreta
penetraverit. Ex quo ajebat illa,
se intellexisse, quanto ardore Lu-
dovicus ad summam perfectio-
nem perrexerit. Nunc de donis,
quibus extra communem ordi-
nem, ornatus est à Deo, strictim
dicamus.

CAPUT XII.

TERVM COELESTIVM IN- FVSA CONTEMPLATIO.

I.

DIVINA contemplandi duplex
est genus; unum sit humanā ^{Contem-}
^{plationis} institutione & industriā, alterum ^{ordina-}
recedit omne magisterium, & stu- ^{ria.}
dium hominis, etiam gratiā divinā
rēditi. In uno agit homo, quod
suum est; ordinarium, & quasi na-

T 3 turale

turale statui gratiæ: alterum extra ordinem, & supra naturam hominis justi; ad illud expedit omnes eniti, sed istud nemo præsumere debet, nisi speciatim invitatus a DEO. Illud fit, cùm homo, per Modus 1. penso aliquo Mysterio, vel 1. liqueficit ac difficit in varios, ac suaves 2. erga DEVUM affectus; vel 2. in uno rei obtutu defixus, altius penetrare ntitur in latentes sub ea thesauros: vel 3. mente necdum satiatâ, per tenciores, arctioresque Dei complexus, & alacritatem ad eius obsequia, pulsat januam liberalitatis divinæ, ut sibi pleniùs satishat, patefacto eo, quod suspicatur latere, & eminus odorari jam cœpit: vel 4. silente intellectu, raptus in admiratione, incipit gustare, quod ratione non potuit assequi, & instar olei se profundius insinuans, rē altiore modo cognoscit, quam possit eloqui: vel 5. denique iam

etiam c
DEO, ve
dum & f
tans qui
hoc ge
modo s
dovicu
ns, vidic
quomo
humane
tic, Quæ
tione ab
spiritua
pta fuisti
perspex
Nam ut
a Deo a
vitatus,
que in e
summæ
perveni
infinita
etiam

um extra etiam cessante varietate affectuum,
n homi Deo, vel Beato cuiusdam, instruen-
omnes dum & sanandum se prebet, auscul-
sumere tans quid in se Deus loquatur. Ad
vitatus hoc genus contemplationis quo-
modo se per eximias virtutes Lu-
dovicus adornaverit usque a tene-
c suaves ns, vidimus. Nunc etiam ostendamus,
. in uno quomodo illum ad alterum illud,
penetra humano sublimius, Deus cœxe-
rit.

II.

Quæ de ista sublimi contempla-
tione ab eo tradita sunt in Duce,
spirituali, ex proprio ejus usu scri-
pta fuisse censuerunt omnes, qui
perspicerant eus animi penetralia.
Nam ut a duodecimo anno ætatis,
a Deo ad familiaritatem suam in-
vitatus, ita quotidie magis magis-
que in ea progressus, ad ultimum,
inuans, summæ contemplationis culmen
, quam pervenit. Inde cum prospiceret
e jam infinitam Dei potentiam, totocce-
tum est.

T 4 lo,

Ludovi-
cus in-
fusa co-
templa-
tione po-
nitus est.

lo, terraque diffusam, pectus eius
ripis abundabat, mirabili gaudio,
quod intra tam potetem virtutem
videret se constitutum, per quam
corroborata sua debilitate, perse-
cutor evadere posset, illique uniti,
cui, ut sapiens dicit, facile est subi-
honestare pauperem. Quibus è verbis
magnum concipiebat fiduciam,
Deum, cui se instar cere, ad omnem
conformationem aptæ, prebebat,
eandem in se potentiam exsertu-
rum, ut ritè preparatum arctè sibi
conjungat. Et verò magnis audi-
bus augebatur id gaudiū, quādo ex-
pertus est in medijs negotijs, mo-
dò mirabilem tranquillitatem, tam
facultatis imaginosæ, quā cœ-
rarum omnium; modò illustratio-
nem intellectus, quā discutieban-
tur omnes dubitationes, & nebulæ
detectis fallacijs diaboli: modò
mutationem voluntatis, ut amaret
ea, quæ prius horruerat, ut hon-
est,

us eius n, quæ adamaverat: modò sum-
gaudio, m pacem & lætitiam; quando
irtutem bellaverat cum sœvis tentatio-
r quam m insultibus.

III.

Non nunquā Omnipotētiam DEI Unio Lu-
don solūm experiebatur in multi dovici
picejus apud animum suum effici- cum O-
ciām, sed etiam in unione quadam mni-
omnem scū, quam vocat inenarrabilem, tentia
bebac in Commentario suo sic ipse DEI.
exsertu
ctè sibi
s audi-
ādo ex-
ijs, mo-
m, tam
o cāte-
stratio-
rieban-
nebulz
modo
amaret
horre-
ret,
nūc pugnet contra me: & alius; in
DEO meo transgrediar murum: quia
videt se Deo ità conjunctum, ut
erè dicat, DEVs foritudo mea: &
nihil cogitet, nihil desideret aliud,
quam voluntatem DEI; Memora-
r justitiae tuae solius, cuius imple-

T S dæ

dæ causâ tam fortis & animosus est.
Atque hos tales ait esse omnipo-
tentes in omni virtute; in oratio-
ne, ut impetrant, quæcunque pe-
tunt, à Deo; in obedientia, quæ
exequantur omnia, quæ præcipiu-
tur; in patientia, ut omnia perfe-
rant: & sic in alijs omnibus. O si
divinae Omnipotentiæ placeat, inquit,
multos ita omnipotentes dare ecclæ-
siæ! Et profectò talis ipse metuit
quia propter sublimem intelligentiam,
& flagrantem amorem, divi-
nae Omnipotentiæ proprietates as-
sumperat, ut homo divinus, ac
Deum induisse videretur, tanquam
si ferrum igne perceptum ignescat.
Hoc arguebant viva illa, ac fervida
desideria patiendi pro Deo dira-
quæcunque; hoc illa præparatio
animi ad omnem Dei nutum; hoc
illa alacritas ad ardua tentanda
pro Deo, in cuius voluntate uniter
summam felicitatem suam consti-
tuit.

IV.

IV.

De eadem unione cum D E O Varia
loquitur: Videbatur mihi DEUS Dei cum
mira me, ita conjunctus ad operan- suis fa-
tia, ut cum duo sumus, videremur mulis
cipiu- tium unus, ferè ut est anima cum conju-
a perse- nte. Nam ita unum sumus, ut ni-
us. O si bil aggrediar facere, quod DEUS non
, inquit, sicut tecum: Et licet peccare velim,
ne Eccl. ipse tamen suum ad operationis na-
et fuit turam concursum non denegat. Quo
elligen- domine etiam detestandum esse
m, divi- peccatum, ait; quod indignum
ates af sit, ista Dei coniunctione, & con-
sus, at soru ad rem foedam abuti. Alio
nquam loco triplicem Dei cum suis ami-
gescat, tis coniunctionem facit; Naturam
fervida, quam omnibus intimè adest,
o dira- pereuentiam, praesentiam, poten-
paratio tiam: Supernaturalē, quam per gra-
m: hoc lam & charitatem est in illis, unde
tanda promanant ea bona, quæ supra vi-
e vniuer- res naturæ, sed ordinaria sunt: ter-
tiam supra supernaturalem con-
stituit,

stituit, ac fieri docet per specialem
amorem, & familiaritatem, è qua
profluunt bona & favores extraor-
dinatij, qui exhibentur solis ami-
cis. Sensi quondam, scribit de seipso
multas interiores latitas, è sola spe
pervenienti ad hanc unionem. ima-
ginabar mihi animam, qua efferebatur
supra totam terram, & super omni-
quod creatum est, usque dum unire-
tur cum DEO in sublimitate supra-
naturali, in qua despiciebat omnia bona
terre, fortunas, honores, dignitates,
nobilitates, & quidquid in mundo pre-
ciosum est: & in hoc satiatur. Quis
DEI dona per se non satiant, donec
cum illis obtineatur unio cum DEO,
quā possidetur ipse DEVS largitor
omnium bonorum. Hactenus ipse: qui
sic afficiebatur felicitate conjunc-
tionis illius, crescentis in dies, ut
sæpe incederet, quasi extra se pos-
tus, & cum admiratione exclama-
ret: Res tremenda, DEVUM esse ple-
num

ecialem
n, è qua
extraor-
lis ami-
e seipso,
sola spe
m. ima-
erebantur
e omne.
um bonis, & cum ista plenitudo
ntra omnes, & tamen non omnes
pleri, sed multos manere inanes!
Maximè autem admirabatur am-
plitudinem bonorum, quorum
Deocopia infinita est, ut aliquot
debus admirabundus clamaret;
Copia, copia bonorum, & redundantia
DEI!

V. *Geographie der Erde*

Fuit autem iste complexus D^r i. Unio cū
minime mutus, cūm contempla- Deo non
non mera cessatio sit, & suspen- est iners
operationum animæ, sed jucun- Otiosa.
sima consuetudo, mixta collo-
uijs & affectibus, oriundis ex con-
sideratione divinæ magnitudinis,
& suæ vilitatis. Ibi, (ut scribit ipse)
alma rogat, amat, gaudet, mœret,
ret, animatur, excitatur ad obedi-
endum, & satís DEO faciendum
omnia. Et sic intelligebat, quod Sancti quidam dixerunt, contemplationem esse tumulum
anima;

animæ: quem ingressa moritur obi,
& rebus creatis omnibus, ac veluti
sepulchro inclusa inhabitat. Et
etiam pro domo refugij; nam ibi
a cōturbatione hominum abscon-
ditur, in abscondito faciei divina,
& quod Sponsa canit, introducitur
in cellam vinariam. Ju quam Lu-
dovico fuit ingressus facillimus, &
semper apertus. Nam sine longo
multæ considerationis negotio,
per simplicem divinorum intelli-
gentiam, subito liquefiebat volu-
ptate cœlesti. Vedit hoc Joannes
Hurtadus de Mendoza, Archidia-
conus Medinæ Campi; is, ut erat
percipidus sui profectus, cùm in-
terrogasset eum, quomodo essent
in oratione colloquia serenda cum
D E O ; ille studio juvandi discipu-
lum rerum harum capacem, opero
ipso ostendit ei, quod petijt. Nam
oculis in cœlum elevatis, cœpitu
cum D E O colloqui magnâ cum
animi

tut Gb; nimi teneritudine ; ac non post
c veluri dulta, cùm pallidus esset ac ma-
at. Et uam ibi totus inflammatus ac venus-
abscon- las, manare cœpit lachrymis, &
divinæ inventissimis verbis, cum signifi-
ducitur atio profunda hemilitatis, ti-
am Lu toris Dei, dissidentiaæ sui, confi-
mus, & dentiaæ in Deo (affectibus con-
egotio, gruis rei, quâ de egerant) summi
intellia t in Deum amoris contestatio-
t volu- tem facere. Ex quo erat intelli-
oannes chida- tre, quâm facile totus liqueretur
ut erat ùm in- i DevM.
essent diutius remanens, quasi flamma
da cum traxit omnes facultates animi
discipu- in validè, ut ei clamorem expri-
, operò tret, roganti, ut eam Deus mo-
. Nam trari vellet, quòd aliàs morien-
cœpitu- im sibi putaret. Imprimebat au- Vary lu-
cum animi n ei, quas volebat intelligentias cis ejus
UNIVERSITÄTS- terum effectus.
BIBLIOTHEK
PADERBORN

V I.

Efficiebat hoc lux divinitus et. Luce exo-
gens in mente ipsius, quæ modò traordi-
am instar fulguris, irradiavit, mo- naria ju-
vatur.
diutius remanens, quasi flamma
traxit omnes facultates animi
in validè, ut ei clamorem expri-
tret, roganti, ut eam Deus mo-
trari vellet, quòd aliàs morien-
im sibi putaret. Imprimebat au- Vary lu-
n ei, quas volebat intelligentias cis ejus
terum effectus.

terum subitò, non paulatim, ut
qui ex obscuro veniens in solem,
oculis apertis simul mox omnia
circumjecta conspicit: & ut qui
non calamo literas, penicillo ima-
ginem particulatim effingit; sed ut
ille, qui prælo scripturam, aut ima-
ginem totam simul expressam dat.
Aliquando autem magis voluntate
affecit amore, transitque ce-
leriter, ut qui cum face ardente
transit per cubiculum, relictis in-
teriorum in intellectu seminibus vivi-
darum considerationum, quas to-
tis diebus versabat in animo, quo
retulit illa verba divini Cantici:
Murenulas aureas faciemus tibi,
vermiculatas argento. Nam aurum,
ut S. Bernardus notavit, Divinitatis
est fulgor, argentum sapientia,
quæ de sursum est, & animo con-
templantis imponit quædam sigil-
la & simulamina DEI, cuius amore
tactus est: ut exhilaretur eorum
aspectus;

estu, variaque specie similitus
solem, num gratiae divinæ pulchritudi-
nis amabilior fiat; ut aurum ex ar-
gento venustius emicat.

VII.

Hanc lucem petebat saepe Lu- *In quos*
ovicus à Deo, i. ad cognoscen- *usus eā*
tum DEVm, & excellentiam ejus, *lucem*
immenitatem præcipue presentiæ petierit.
1. Christum, ejusque divitias,
2. presentiam in divino Sacramen-
to. 3. Seipsum, & miseras suas.
4. Mundum & vanitatem rerum
q̄bus. 5. Animas, & carum præstan-
tiam. 6. Bona, quæ accepimus à
Deo, & adhuc speramus. 7. Mala-
supplicia, quæ possumus timere.
8. Super omnia sanctissimam Del-
voluntatem, in omnibus suis actio-
nibus; quibus rebus continetur.
omne argumentum meditationis
affectionum. Et earum nunc has
xpertus est illustrari, ut Dei po-
tentiam, bonitatem, liberalitatem;

V modò

modò alias; nunc sensim & pede ut sibi tentim per partes: utì Sol oriens non omnē toto simul cœlo splendorē diffundit. Ità quondam de morte illustratus, magno cum sensu saepius repetivit hæc verba; Huncio, dispone domi tuae; cras forte morieris. Ità de iudicio Dei: Villut iniquitatus, vide quid agas; cras forte reddes rationem villicationis tuae. Nā ut villico traduntur agri, ut eos exerceendo & colendo faciat ferociores, ac domino reddat partem fructuum; ita nobis à Deo datas esse cum gratia sua virtutes, ut augeantur exercitio, & ipsi gloriæ fructus reddatur integer, & illibatus; atque de utroque horum rationem poscendam. Ergo vide, quid agas.

VIII.

Gradus, quibus Ludovicensis ad

Non omittam summatim referre gradus, quibus ad hanc amicitiam & extraordinariam conjunctionem Dei ascendit, quos ipsa

& pede sibi præscripsit. Primus fuit ^{unionem} fundissima demissio, quâ coram ^{cum Dcō} lo splen- to positus, agnità suâ vilitate, adam de abjecit infra omnia, usque ad cursum sen- des Luciferi, tanquam indignum rba; H- uni favoré Dei & solatio. Secun- ras fortis generosum animi resoluti propo- II: Villut am, & traditio perfecta suæ liber- ras fortis atis in manus Dei, renunciando s tua. Nā omnem oblationem sensuum, ut eos cum animæ labi hauriri que- ciat fer- ciat verbo inutili, vel curioso: t partem atas effe- sas adeò spirituales dulcedines dona, quæ ad salutem æternam con sint necessaria; & suppressis fructus naturæ affectionibus, offerendo se is; atque em po- perpetienda quæcumque Deus voluerit, in tempore & æternitate, nulla temporum circumscriptione dimensa. Neque otiosa hæc obla- io fuit, sed eum se reipsa præstitit, quæm promiserat, ut in suprà nar- atis apparuit. Tertio gradu magna in fiducia & aquilibritate animi

V 2 petivit

petivit lucem, perfectè, & absque
deceptione cognoscendi, quidnā
Deo maximè volupes sit, in quo-
cunque negotio, & perficiendi
solidas quoque virtutes, & alia ne-
cessaria saluti. Præcipue verò pu-
rum ab omni quæstu, & commodo
suo amorem Dei, quali solet im-
pertire singulares suos amicos.
Quartus fuit desiderium ardens con-
formandi se Deo, quantum homini
licet, quo stimulante conatus est à
se removere omnem discrepātiā
ac differentiam, & imitari virtutes
Christi, maximè illas, quæ in ejus
morte magis eluent. Quinto per
crebros & penetrabiles amoris jactū,
quasi per malleolos ad mentis in-
cendia comparatos, ad amplexum
Dei contendens, ita illi adhæresce-
bat & acquiescebat, ut veluti sum-
ma vōtorum suorum pōitus, nihil
jam gratum haberet, nisi Devī, &
quod Deo placitum nōrat, Sie ant-

absque inquit, cum DEO, perseveranter
 quidnam opportuna quādam pulsatione desiderium,
 velut ad amici januam conficiendi
 inter excubabit, donec introducatur,
 seipso deficiens, à Spiritu divino
 agatur. Sextus denique gradus grati animi fuit, cùm agnoscens in quātam Dei dignationem
 generit, nullo suo merito in ejus
 familiaritatem admissus, totus effundebatur in laudes & gratulationem. Atque hi gradus omnes sunt
 epatiam modi, ut etiam singuli per se
 virtutes dominem Deo conjungant, & qui
 in ejus in quanto per
 omnes evaserit, in arctissimam
 necessitatem induant.

IX.

Tametsi totā fere vitā Ludovici, Quando
 plexum quādam vel ordinaria, vel divinior vacave-
 aëresce- la contemplatio fuerit, Deo mo- rit huie
 ti sum- lo supernaturale lumē coruscum, Unioni
 us, nihil breve; modò diuturnum medi- cū Deo.
 EVM, & ationibus ejus interfundente: ma-
 Sitz un- mē tamen horis nocturnis in il-

V 3 lam

Iam incubuit, non raro totas in e
consumens. Certè Franciscus de
Salsedo, non tātū summo mane
reperit eum sēpissimē coram Ve
nerabili Sacramēto nixum geni
bus, sed etiam noctu; cùm diversis
horis eōdem se contulisset. Mane
bat autem immotus ad instar ha
tuæ, comprimendo suos affectus,
suspiria & singultus in pectore;
cùm autem alijs dormientibus sine
arbitris putaret se esse, admissis
benis sinebat eos prorumpere, ma
xima cum animi dulcedine. Posit
mis annis, cùm se divino iustiā
addixisset scriptioṇi librorū, tem
pus contēplationis nocturne non
nihil contraxit. Nam hora decima
decumbens, quievit fere usque ad
duodecimam. Postea tribus horis
operi suo datis, reliquas tres qua
tuorve orando ante Sacrum con
sumpsit; nisi charitas cogeret cum
alicuius necessitudini succurrere.

tas in eum, nec enim D^EV^M, Dei causâ, relin-
ciscus de quendum censebat; memor ejus,
no manc^e quod dictū est, quamdiu fecistiis uni
oram Ve*x*bi fratribus meis minimis, mihi fe-
um geni*af*us. Vnde licet grave illi esse
in diversis velli à sua dulcedine, prævalebat
et. Mane tamen studium alios juvandi. Cùm
nstar ita utem, ut s^epe contingit, vim in-
affectionis ardoris non amplius ferret
e^cestore fine pericolo vitæ, conferebat se
tibus sine in secretiorem partem horti; ibi
mississima oculis, ac manibus elevatis in cœ-
pere, ma*lam*, velut emicante illuc animo,
e. Positum cum altis vocibus, quasi dimotus
instinctu statu mentis, faciebat incitata-
rū, tem- patia, & sicuti pisces in aqua ludi-
rus non bundi solent, interdum saltus ede-
adecimbar, absorptus in Oceano Bonita-
usque ad tis Divinæ. S^epe quidē sic abripie-
bus horis batur, ut quæ circa se fiebant, aut
tres qua*cum* quis ad eum ingrediebatur.,
um con- Non animadverteret. Ita cùm fu- Ubique
eret cum ienstaurus irruisset in eum, & so- fere &
currere cùm, Christophorum Diaz, per semper

V 4 plateas

Deo con- plateas incedentem Vallisoleti, &
jusclus ægrè evasissent in officinam cuius-
fuit. dam, proruentes supra se mutuo,
diùque jacuissent, impetente ad-
huc illos bestiâ, donec eâ submotâ
erectus in pedes, perrexit, ac si nihil
accidisset; & postridie, factâ à di-
versis mentione periculi, miratus,
quod dicebatur, negavit se quid-
quam horum novisse. Conspectus
est etiam inter orandum globo lu-
cis circumdatus, & cubiculum ple-
num lucidâ flammâ; quâ cùm se
penetratum sentiret, consurgens
clamavit: *Non amplius, Dominus,*
non amplius, satis est lucis. De quo
jam suprà meminimus.

C A P U T XIII.
VISA LUDOVICI, ET REVE-
LATA DIVINITVS.

I.

CVM dono contemplationis,
quæ supra gratiam cōmunem
infusa

oleti, & infusa est Ludovico, juncta fuerunt
n cuius plura. Nunc, de quibusdam,
mutuo, suis imaginarijs, ei datis à D E O ,
nte ad hinc agamus, prætermittendo
ubmota plurima vel neglecta ab his, qui
c si nihil poterant ex eo rescire pro potesta-
tā à di-
miratus, etate, vel obliterata; vel minus accuratè
se quid-
nspectus rotata. Quæ hinc ponemus, ipsem
scripsit, nomine suo suppresso, cer-
nis tamen argumentis comperto;
lobo lu- que jam proferre non est operæ.

Dum ple-
cūm se
surgens'
omine,
De quo
II.
REVE
TS.
lationis,
munem
infusa

Primum ait fuisse de homine resi-
dis animi, qui torporem cupiebat
excutere, ac D E V M intra se inve-
tire. Hic sibi visus est constitutus
in templo, in quo sacellum erat
altum & illustre, cum tribus Alta-
ribus pari distantia sejunctis. In
Tholo templi D E V S Pater cerne-
batur, manibus faciem protegens
apulveribus, & molesto fumo, qui-
bus infestabantur altaria. Tēplum
quæ cerni poterat, auri ditissimum
fuit; nam pulveribus ac telis ar-
V s nea-

*Prima
visio de
homine
tepidō.*

nearum sic erat obductum, ut vi-
deri totum non posset. Altaria or-
nabat pretiosissima tela, sed rugo-
sa, putida, & quæ à sordibus purgati
abnueret. Pallia videbantur alba
quondam fuisse; nam corrugata,
convoluta, rancido aspectu fuere;
supra quæ reptabant, saltabant
omne genus animalcula foeda; gli-
res, ranæ, scorpiones, bufones, ar-
neæ, quæ suas ibi faciebant spuri-
tias, non sine horrore magno. Pa-
riebat hæc illi magnum dolorem;
& optabat purgari templum, ut ibi
ficeret sacrum; sed non apparebat,
ubi sumendum esset purgandi ini-
tium. Tandem statuit, pannis de-
tergere pulveres è parietibus, et si
non absque timore, ne suffocare-
tur in illis. Hactenus visum, quod
ei postea declaratum est à Deo, ani-
mam templo designari, altaribus
memoriam, intellectum, voluntate
tem: ornatum pretiosum, at male
cura-

n, ut vi- uratum, esse virtutes hominis te-
raria or- pidi, quæ, tametsi præstantes, defe-
ed rugo- tibus, languoribus, noxis veniali-
s purgati bus ita foedantur, ut oculos aspi-
tur alba cientes avertant, ac DEI nares tetro
rugata, odore conspurecent. Eum, qui tem-
u fuere: pluia purgare conatur, esse homi-
tabant uum torpidum, qui per pia deside-
eda; gli- ria, divinitus inspirata, cupiat ve-
nes, ar- tetrum exutere, & abstergere
spurci- sorditudines, aspersas à bestiolis
no. Pa- veneniferis, præparantibus ad cri-
colorem, mina sonica, & letalia. Prodesse
m, ut ibi tamen, ut aliquod saltē, consci-
rebat, entz purificatione, lustrandi fiat
ndi ini- initium. ^{Ad deaconem etiamq. op-}

us, et si nelli enpilis dīl. an metuimus
ffocare- sua inopiæ, memor illorum ver- Visio 2,
n, quod der refu-
eo, ani- borum; Pulsate, & aperietur vobis: gio ad
taribus Visus est sibi ante portas magnifici miseri-
voluntat- palatiij positus in maximo timore, cordiam
at male- tum propter sævissimam tempe- DEI.
cura- tratem, pluvias, grandines, ac toni-
trua;

trua, ut appareret cœlum ruitus;
cūm propter accurrentes innumeratas feras, leones, ursos, uros, qui
ipsi oculis designato jam imminaret. Hic ille magnis vocibus à Deo,
præ eius foribus erat, orare misericordiam, ut ingredi posset, ante-
quam pereat ab his bestiis, sancte
pollicitus. nunquam se amplius
inde recessum, neque processu-
rum ulterius ad visendos amicos
quia nōrit eorum consortio sed di-
gnum non esse. Postea per ostio-
lum intromissum, vidisse quidem
regiam, per amplam ac superbam,
quò plurimi commeabant: se velo-
metuentem, ne ab aliquo illorum
juberetur facessere, statim, firmè
que stetisse ad portam. Quo con-
docefactus est, quantum præsidij
sit ad januas divinæ misericordiæ;
quibus non temerè est recedendū,
præsumendo majores favores, &
aditus ad partes penetrales diuinī
palatijs.

III.

Metum, à conscientia peccato. *Visio 3.*
sum incussum, hoc ei modo ostendit. *de metu*
sum est levari: videbatur sibi in propter
patente campo, flexis genibus, & *peccata.*
unctis manibus, in summo pavore
positus ante tribunal Dei: quem
innumerabilis multitudo inimico-
rum hominum, varijs armis instru-
torum, petebat à judice sibi tradi-
ad necem; jámque strictis armis ex-
spectabant judicis nutum, cùm
ipse ad judicem; Jam, inquit, video,
Domine: quia multarum simul re-
rum intelligentiam acceperat, o-
mnes hoc verbo complexus. Jam
video scilicet, quæ, & quanta in te
peccaverim: quæ, & quanta pro-
mis merear: video causas, cur hi
trucidare me velint: video te hoc
eis non permittere: te omnia pos-
se mihi condonare: te nōisse, quod
me admissorum poeniteat, ac fir-
miter stet mihi, te non amplius
offen-

offendere. Video etiam, à te mihi dari hunc dolorem ac propositum: à te in eo confirmari me posse, per infinitam misericordiam tuam; quæ si mihi denegetur, non poteris laudare in æternum. Atque his dictis, toto pectore tremens, restitutus est sibi.

IV.

Visio 4. Cūm in oratione atrociter disfisa-
micāset cum importunissimis co-
elioni-
gitationibus, vanis, ambitiosis, eu-
bus.

riosis, dishonestis, & alijs; nihilque profecisset, inflammatus dixit:
Quando ergo neque Majestatem di-
vinam, cuius in obsequio versor; neque
minas & supplicia reveremini; agite,
adeste quotquot in mundo estis, & vna
mecum adorate DEVM, ac Dominum
noscum, dignus est omni honore, cul-
tique. Ergo venite, procedamus ante
eum, & venerabundi laudemus eum
Psalmis, & Hymnis, confitendo gloria
& magnam potentiam eius: venite,

humilia-

te mihi
ositum;
osse, pe-
tuam; &
potero
que his
as, testi-
iter di-
mis co-
sis, cu-
ihilque
dixit;
tem di-
r; neque
; agite,
, & vna
ominum
ore, cul-
sus ante
sus eum
lo gloria
enite,
humiliae

similiemus nos coram ipso, & cante-
nus; quoniam ipse est Rex regum, &
Dominus dominantium; & omnes fi-
us terra sunt in manu ejus. Quo-
festo, subito posuerunt omnes hi-
enti turbines, & ipse vidit in lato
ampo multitudinem Maurorum
militorum humi; & alios quidem
capite, alios brachijs truncatos,
alios fractis cruribus, alios vincitos
latenis. Cernebatur eques quidā
in vestibus candidissimis, galeā
terra, ore candido & rubicundo,
coloris veri clatique, collucens,
cum stricto gladio; quo fecit hanc
tragem in Mauris, nec pauciores
ulcibus equi videbatur obtrivisse;
Ipso postea nulla fuit amplius à cogi-
tationibus illis oranti molestia. Id
quod omnibus in simili conflictū
documento ac solatio sit. Optimā
distractiones mentis vincendi ta-
to, si in materiam laudis divinæ
vertan-

vertantur; ut scorpius contritus
in vulnera medicina fit.

V.

Visio 5. Ad sequenda Christi vestigia,
de sequentiā sic est incitatus. Videbatur sibi vo-
la Chri- cari ad portam: cùmque prospice-
stii. ret, quis se vocaret, deprehendit
esse Christum. Ergo curriculo de-
scendit, ut aperiret: sed eo non
amplius reperto, plorans procur-
rit in plateas, viditque eum jam ad
octoginta passus progressum: pro-
perè secutus est, clamans, ut eum
posset assequi. Conversus ad eum
Christus, magna cum suavitate
oris dixit: *Ne te conficias, assequeris
me, quia lentè incedo.* Animatus
hoc dicto incitatiūs cucurrit, do-
nec eum assecutus, procidit ad pe-
des eius, quos apprehendens dixit:
*Bonum meum, ac Dominus meus, tenet
te, nec dimittam te: accipe me tecum,
quò vadis.* Visus est eum Christus
aspicere ac dicere; *Vide, sis: non
poteris*

ontritus viris mecum ire; quia procul eo, &
valde est aspera. Respondit ille;
Domine mi, quæ potest esse difficultas
vestigia, quantumvis aspera, si tecum
vibivo: Atque ita verè sensit in ani-
mō: & mox uno pede dimisso, al-
ium brachijs decussatis ample-
tus est, ut stringeret fortius, ac
dixit; Jam Domine, vade, quò lubet:
si non declines à me, nihil me
trahabit, nec labor, aut asperitas ulla
gravabit. Et mox vidit profun-
dissimas valles, aquis plenas, & alta
traque aspera & petrosa juga, quæ
superanda erant, cùm alia via non
fuerit: quā cùm incederet Christus,
tuis vestigia sequi decreverat,
igerrimē pedes sanguine manan-
ts trahebat: neque tamen deficie-
bat animo, iter hoc præ omnibus
divitijs & voluptatibus habens,
neque cogitans de reditu, unde
exiverat. Quin etiam subinde hor-
abatur Christum, pergit modò,

X nee

uec se relinquat, aut ullam suæ molestiæ rationem habere velit; malle enim se lacerari dolore quocunque, licet intolerabili, quâm ipsum dimittere. Atque hoc dixit ex animi sententia, quia non tantum mali sit in omnibus simul, quia mûdo esse possint, ærumnis; quantum boni in eo, si Christum habeat secum.

VI.

Visio 6. Similis huic fuit altera visio de eadē quâ dum post Sacrificium veritas sequela retur in ponderatione tanti Mysterij, visus est sibi constitutus coram Deo Patre: qui tres habeat apothecas, maximis bonis referatas: in quarum prima sunt omnes divitiæ totius mundi, in altera bona Beatorum & Angelorum, apud quos residebat ipsa divina Maiestas Patris æterni: tertia apparebat obscura ac tristis aspectu, cum fenestra clathrata, quasi si career esset.

neā Christus erat, veluti captivus,
qui detectā facie mōestā, magno
sensu amoris rogare videba-
ut, secum ut maneat. Ad quā ipse
sōitō exardescēs, dixit Patri æter-
no, cūm sibi detur optio eligendi
et his bonis, quā vellet, terrenarū
quidem opum nihil expetere.
Ita quas jam olim reliquerit atque
alacaverit; sed neque cœlestes cu-
xto, nisi ad eas ducatur eodem
alle, quo Christus incessit: sibi
certum esse, nec latum unguem
bilio unquam recedere, quo cun-
que suo dispendio. Atque tunc ei
suum est, etiam si necessarium esset
e per omnes ærumnas mundi, &
plus orci tormenta, id experien-
tum fore, ut possit jungi, & esse
cum Christo: qui quidem sensus
maximorum semper Sanctorum.

VII.

Quam autem praesens in perpet. *Visio 7.*
X z sioni.

de reme- sionibus, ac morte Christi, sit ini-
dio, quod m̄ceroribus nostris, & animi abje-
habemus ctione remediu, sequente visu do-
in passio- cemur. In gravi quondam affli-
Christi. ctione mentis, m̄cerore ac diffi-
dentiâ, per variorum opem
benignitatis Christi recordatione,
fuerat se conatus erigere; sed nullo
fructu, donec voce internâ jussos
est se conferre ad litus altissimi ma-
ris, è quo innumerabiles amnes
misericordiaz copiosissimè proma-
nabât. Oblata est igitur ei primùm
semita lata, minimè obscura; ad
cuius finem Christum in cruce
etiamnum spirantem conspexit;
cui adstabant Virgo Mater cum alijs
amicis, viris ac mulieribus. Ad quē
cūm festinâset, cupientissimè cru-
cem circumplexus, desideravits
sanguinem è sanctis pedibus, totq[ue]
corpore manantem excipere suo
capite: quod etiam flagitavit la-
mentabili voce, & verbis tenetia-
mis;

i, sit in-
ni abje-
visu do-
am affi-
ac diffi-
petum
datione
ed nullo
riā jussos
simima-
amnes
ē proma-
primūm
cura; ad
i cruce
ispexit;
cunt alijs
. Ad quē
mē cru-
deravits
, totōq;
ere suo
tavit la-
tenenti-
mis;

nis. Cūm iussus est auscultare, quid
magister divinus doceat è suggestu
trucis: ac paulò pōst audivit hæc
verba; *Pater, ignosce illis; quia ne-*
gunt, quid faciunt. E quibus intel-
lexit, misericordiam D̄gi sibi non
claudi, cūm Christus etiam suis
mūnificib⁹ veniam oret ac speret,
Cœpit ergo respirare nonnihil.
Tum audivit latroni dici; *Hodie*
necum eris in Paradiso: quo magis
rectus est, videns aperiri jam fru-
ctum Passionis Christi, in quā sita
in tota sua felicitas. Secuta est al-
tera vox ad Matrem; *Mulier, ecce*
filius tuus: & ad dilectum sibi disci-
pulum; *Ecce Māter tua;* quo vidit,
quidquid impetratum velit, per-
hanc sibi Matrem conficiendum.
Post illa audivit dicentem, *DEUS*
meus, ut quid dereliquisti me? & mox,
filio: quæ in suum favorem dicta
cognovit, hoc sensu: Pater æterne,
tum pro honore ac reverentia tuæ

X 3 Maje-

Majestatis ad hunc articulum
rum mearum devenerim, in quo
sum desertus ab omnibus, conso-
lare hunc miserum, cuius ego sa-
lutem sicutius desidero. Sexto
verbo: *Consummatum est*; quasi di-
ceret, peregi quod mihi mandasti
superest, ut etiam tu mihi largiaris,
quod peto pro isto; sublata est ab
eo omnis diffidentia. Postremo
verbo: *In manus tuas commendasti*
ritum meum; didicit, quid sibi dein-
ceps agendum sit: nimirum ut fe-
rat fortiter, & cōstanter, quidquid
erit pati, séque manibus Dei com-
mendet, atque concordat. Et subi-
tō desit totum illud spectaculum,
ipsēque tantis lētitījs repletus est,
ut non amplius caperet. Porrò ex
his, plurimisq; alijs, quæ annotata
non sunt, videre est, quām facile
potuerit integras noctes, in
contemplatione cō-
stium rerum tran-
sigere.

C

CAPUT XIV.

DONA PROPHETIAE, DISCRE-
TIONIS SPIRITVM,
ET CONSILI.

I.

Multa prædicta Ludovicus^{Predicit futura.} futura, multa præsentia, sed occulta, quæ sciri non potuerunt humanitus. Nonnulla paucis referimus. Nobilis Virgo, Catharina de Osorio, sensit à DEO se vocari, ut ibi inter Discalceatas Vallisoleti serviret. Non permiserunt hoc ejus necessarij: ergo perinvita se passa induci in aliud Monasterium: sed in eo quieto animo esse non potuit, semper ad Discalceatas anhelans. Donec multis cum lachrymis, opera Ducis de Alba, Ludo- nico suum desideratum explicare potuit, & audivit ab illo, paucis diebus ante festum Præsentationis Deiparae, submotis obstaculis cer-

X 4 10

tō discalceatam se fore. Fuit, triduo
ante id festum, & magna cum ani-
mi sui consolatione permanſit, ut
ipsa cum juramento testata eſt
Hieronymo de Tobar, Novitio
ſuo, Villagarciaꝝ prædixit Ludovi-
cus, eodem in Collegio post mul-
tos annos moriturum. Multis po-
annis in Collegio montis Regalis
tam gravi morbo laboravit, ut
medicis haberetur pro deposito.
Dixit ejusdem ſententiꝝ ſe futurū,
niſi à Ludovico dudum audivifſet,
Villagarciaꝝ ſe mortem oppetituru.
Ergo præter ſpem convaluit, ac
demum Villagarciam miſſus, an-
no 1644. ibi eſt mortuus, vigefimo
poſteaqam id ei Ludovicus prædi-
xerat. In Monasterio Recollectarū
S. Auguſtini, conſpicatus Franci-
ſcam de S. Joseph, novitiam, qua-
dam res, quæ appellantur Devo-
tionis, factitatem, dixit, iſtiusmodi
rebus illam nō ſemper vacaturam:

uit, triduo quia futura sit loci Antistes: quod
cum ani- nam factum est. Procerum quis-
mansit, ut am Ludovico narrabat, summo
estata est super in periculo vitæ fuisse ab
, Novitio quo. Monuit ille, esse quod alterū
t Ludovi nfortunium ab eo caveat. Non
post mul- uit vana monitio; nam alio tem-
Multis post pore, dum equum fervētiūs urget,
is Regalis excussus, obtritus, sine remedio
ravit, ut morte occubuit. Angelam Xime-
deposito, nez de Oca, magnâ virtute Monia-
se futurū, præmonuit, pararet se ad oc-
audivisset, cationem insignis patientiæ , sibi
opetitur, offerendam. Fecit illa sedulo , ac
valuit, ac duodecim annis, pergraves à quâ-
issus, an molestias pertulit. Offenderat
vigesimo quispiam alium hominem prima-
cus prædi- ium: à cuius ira, & insidijs, ut se
collectarii ueretur , ipse cum suis omnibus
us Franci armatus incessit. Pater ejus, me-
am, qual- mens malorum , rogavit Ludovi-
ur Devo- cum, suæ autoritatis, ac precum
stiusmodi Interpositione , filio securitatem
caturam: conciliare dignetur. Hic jubet eum
quia

X 5 | pone-

ponere metum, & arma; quia nihil potie
quidquam ab inimico sit oriturum
incōmodi. Ipse tametsi non igno-
raret, se quæri ad necem, confisus
tamen sanctitate, & verbo Ludo-
vici, arma depositit in ejus præsen-
tia. Neque inimicus amplius i-
struxit insidias, nullâ etiam injuriæ
deprecatione, aut satisfactione
petitâ. Zeballos medicus, pro mo-
re visebat Ludovicum. Hic eum
interrogat, sítne paratus suffere
quartanam. Annuit, & intra pau-
cos dies eâ febri decubuit. Reverso
ad se, dixit Ludovicus, Ecquid aga-
tur quartanâ? mox desitaram. Sie
factū est. Agneti de Incarnatione,
aperienti suum propositum, se re-
cipiendo ad Recollectas, prædicti
ordine omnia, quæ ipsi postmodū
evenere. Dominus Antonius Val-
boa testatur, sibi quoque prædicti
ab eo fuisse omnium rerum suarū
successum. Addit Lucas Carillius,

quoties

qui nihil
oriturum
non igno-
, confisus
bo Ludo-
is præsen-
mplius si
m injuri-
factione
, promo-
Hic eum
sufferre
ntra pau-
t. Reverso
quidaga-
uram. Sic
ernatione,
um, se re-
predixit
ostmodi
nius Val.
predicā
um suarū
Carillius,
quoties
noties in aliqua infirmitate, vel
ita re quavis adversa Ludovicus
suffit esse sine metu, semper felici-
cessisse. Cùm Ludovicus, morti-
proximus, vidisset adstantem Lo-
pez de Angulo, dixit, se brevè simul
in cœlo futuros. Mortuo ipso, ve-
neatum vulnus invasit Lopium;
quem ut Rector servaret, cōmen-
davit eum precibus Marinæ de
Escobar; quæ retulit, adfuisse sibi
Ludovicum, jubentem abstinere
deis precibus, quod ipse animam
agroti Dæo sistere debeat: atque
hoc brevè futurum: quod etiam
factum esse speratus, quandoqui-
dem ille paulò pōst extinctus est.

II.

Secreta quoque Ludovico pa- *Revelat*
uisse, Didacus Gomez Sandoval, *arcana*,
Ducis de Lerma filius, expertus est;
qui cùm ad illum de quibusdam
rebus conscientiæ suæ consulturus
venisset, antequam eārum ullam
propo-

proponeret, de singulis ei dixit omni-
Ludovicus, quid esset agendum, po su-
aut non agendum; ac si eas in cor- Due
de suo scriptas legisset. Idem Duc
de Benavente contigit: qui cum
de re magni momenti asturus es- lexim
set, ad portam Collegij à Ludovico
se præstolante, totius negotii sui
resolutionem cum admiratione
acepit, antequam id ei propone- leavit
ret. Sic & Ludovico de Valdivia
venientiad se, ut quædam sui cor- tate. M
dis arcana conferret, nullo dum
eorum aperto, omnem dubitatio- bolam
nem expedivit; excusans, quod ei
plus temporis tunc per occupatio- etto re
nem dare non posset. Anna Maria
de Incarnatione, Recollectæ, ape- Qu
ruit tentationem, qnæ in ejus cor- leon;
de, dum secum agit, oborta, & ab luit L
ipsa nondum exposita fuerat. Al- rivina
teri, ex eodem ordine, secum agen- avoca
ti, suaviter dixit, insignem erro- teren
rem, quem eodie in officio divino
commi

XIV. *Dona Prophetiae.* 333
ei dixit omnis erat. Medico Zevallos, de-
endum, ipso supra meminimus, & Petro
as in coro Duero, Equiti S. Jacobi, sāpe
lēm Ducis instincte clareque exposuit, & enu-
qui cūm leavit ea, quæ in corde suo per-
sturus es-
Ludovico negotij sui
iratione propone-
Valdivia
n sui cor-
lo dum
ubitatio-
, quod ei
cupatio-
næ Mariz
etæ, ape-
cijus cor-
ta, & ab-
erat. Al-
m agen-
rm erro-
o divino
commi-
ei dixit omnis erat. Medico Zevallos, de-
endum, ipso supra meminimus, & Petro
as in coro Duero, Equiti S. Jacobi, sāpe
lēm Ducis instincte clareque exposuit, & enu-
qui cūm leavit ea, quæ in corde suo per-
sturus es-
Ludovico negotij sui
iratione propone-
Valdivia
n sui cor-
lo dum
ubitatio-
, quod ei
cupatio-
næ Mariz
etæ, ape-
cijus cor-
ta, & ab-
erat. Al-
m agen-
rm erro-
o divino
commi-

Plurimis perspecta fuit gratia, *Discer-*
nit va-
ria Ludovicus discernebat varios
spiritus. In Monasterio S. Spiritus,
atributus Monialibus dubitabatur,
qualiam spiritu agerentur: & ea-
una præcipue suspecta erat, quasi
ritus.

quasi ex iis foret, quæ ludificatae
diabolo, se illuminatas existimat.
Multi, variorum ordinum, viri gra-
ves, disquisitis accuratè rébus ea-
rum, cùm nihil extricarent, Ludo-
vicus ut omnes ei fuerunt exposi-
tæ, respondit; duas recto & secundo
tramite ingredi, quantumvis aspe-
ro ac difficili; tertiam verò non
delusam & illuminatam, sed delia-
tam ac perperam esse. In quam sen-
tentiam Episcopus etiam, & sacrū
Tribunal concessit. De alia perlo-
na pia dubitabat Didacus de Aven-
danno, an cùm extra se ponebatur
(uti solebat) non misceretur
ludibrium diaboli. Negavit Ludo-
vicus extases illas, aut à diabolo es-
se, aut à DEO, sed à natura. Cū enim
sit bonæ mentis, nihil habere cum
diabolo: & cùm tunc cesseret ab
mni actione interna, ecstasis non
esse à DEO: sed à natura, quæ dum
hæret in affectione quapiam tene-

scip

13

IV. *Discretio Spirituum.* 335
dificatea
existimata
n, viriga-
rebus ea.
nt, Ludo-
nt exposi-
& secundo
nvis aspe-
rò non
sed deli-
uam sen-
, & sacrū
lia perso-
deAven-
onebatur
scetur
vit Ludo-
abolo es-
Cū enim
pere cum
Set ab d
asin non
quæ dum
um tene-
13
piaque, extra usum sensuum
constituta videtur. Quod sic esse,
melius explorata, se invenisse
status est P. Avendanno: qui ad-
it, eam vim verborum Ludovici
fuisse, ut qui cum dubio, caligine,
spore animi ad eum accesserant,
omnes rerum certos, illustratos,
inflammatos ab se dimiserit. Ma-
dam Vela, Monialem Cistercien-
sem, omnes penè viri docti & gra-
tis delusam credebant, quod die-
us sacræ communionis nihil al-
terius escæ sumeret; imò interdum
trad ipsam communionem pos-
set os aperire, nisi per vim. At Lu-
довicus constanter asseveravit,
nihil subesse periculi; sed D E V M
loc modo illam exercitam velle;
que recessit unquam ab ea sen-
tia, utcunque alijs variarentur.
Nam autem beatus virginis obitus
confirmavit, ut fusè in ejus vita à
lichaële Gonzalez Baquero de-
scribitur,

I
scribitur. Neque multum ab simili
fuit, quod Isabellæ de S. Augustino,
Recollectæ, contigit. Ea tantas an-
gustias ante sacram synaxin perpe-
tiebatur, ut animam sibi interpi-
mendari putaret. Credidit Con-
fessarij, alterius ordinis, occupa-
tam à malo genio, contra quem
sacras jam diras patabat: voluit tamen
audire prius Ludovici judi-
cium. Hic totò statu virginis per-
specto respondit, in presentiarum
non amplius opus esse, quam ut ad
sacram synaxin accedens, Deo di-
cat, se quidquid jam patitur, pati
velle pro ipso. Paruit, ac statim
quidem clementius habita, ac post
aliquod tempus ab omni molestia
fuit libera. Denique observatum
est, quorum spiritum Ludovicus
improbavit, utcunque magni ab
alijs fierent, evanuisse existimatio-
nem eorum: cum illi, quos proba-
verat, demum opinionem virtutis
emi-

ab simile minentis reportarint etiam ab
gustino, his, quibus fuerat suspecta.

IV.

Neque minus consilio valuit, *Valet*
quod sepe suos consultores ad ea, *gratiâ*
qua horruerant, amplexanda, & ea, *dandi*
qua adamaverant, refugienda per-
fuxit mirâ gratiâ. Erat Vallisoleti
virgo nobilis, unica filia suorum,
parentum. Hæc voto se perpetuæ
virginitatis obstrinxerat, quam ut
collocaret in tuto, aspiravit ad Mo-
nasterium. Graviter id accepere
parentes & agnati: quorum unus
religiosus, parùm religioso consi-
lio suasit, ut haberetur indulgen-
tia, & evanescente sensim propo-
rito, voti relaxatio peteretur. Non
difficile fuit puellæ animum ad
molliora flectere: quem paulò post
nulla subiit amplius Monasterij
agitatio: donec mater ad vitæ
ines deducta, magno, nec inani-
colore perculta, quòd sancta filiæ

Y consilia

consilia turbâset, animam exhalavit. Eodem tactus pater, à Ludovico petit consilium. Is suadet illam mitti ad se. Venit ut morem gerat patri, sed non nisi nuptias spirans. At ubi Ludovicum loquentem audivit, mutari animo: tota in ejus arbitrio esse velle. Sed ipse non aliud suadere, quām ut se totam sincerè dedat in manus Dei, sine cogitatione statūs ullius. Paret illa, & serio divinæ voluntati se mancipat: & ecce, distinctam à Venerabili Sacramento vocem audit, quā tu fronte adstas coram me, quæ versari cupis inter vanitates? Multum exhilarata his verbis, resumpto primo proposito Monasterium inquit, optimique exempli fuit. Princeps femina, cùm è magna turbatione & afflictione animi se expedire non posset, accepto Ludovici, cui scripsérat consilio, confessim animo mutata, sc̄ animosè divinæ voluntati

exhalat permissit, neque deprædicare
Ludovi missavit consiliarium. Juvenem
et illam quendam Deus tam manifestè ad
m gerat societatem nostram vocaverat, ut
spirans idens se non posse resistere, difflu-
entem lachrymis, quòd amicos, &
a in ejus mundi deberet deserere. Hic
se non posteaquam dies aliquot exegerat
totam mœrore ac dubio, totum animū
si, sine aperuit Ludovico: qui omni-
ret illa bus inspectis amplexus juvenem,,
manci- tactantūm pauca respondit: *Eia
Tenera- si: DEV S hac te vult, DEV S hac te
dit, quā vult; quibus lachrymas uberes cli-
versari tuit illi, non mœstitiæ, sed tenerri-
m ex- misensus & gaudij. Neque dubita-
to pri- rit is amplius Deo parere vocanti.*

V.

Agnes de Incarnatione, cùm de
sequendo Recollectarum vitæ mo-
do cogitaret, ac gravis personæ ho-
mines non modò suaderent ei co-
itationes istas deponere, sed etiā
grandis piaculi religionem injec-
Y 2 rent,

rent, nisi staret ipsorum consilio,
voto se obstrinxit faciendi, quod
Ludovicus censuerit. Is auditis,
quæ agebatur, pronunciavit, velle
DEVUM, ut Recollecta sit; clausis igi-
tur oculis ad alia omnia, DEVUM se-
quendum. Quo dicto magna ejus
animo pax, & lætitia infusa est: ob-
temperavit, & insigni cum sancti-
tate vitam degens in Monasterio,
non desit gratulari DEO, quod sibi
tam bonum consultorem, & via-
ducem obtulerit. Matrona præci-
puæ nobilitatis in tantum odium
venerat sui mariti, ut videretur
periclitari de vita: sed consilio
Ludovici, quantumvis gravi & an-
cipiti obediens, in majorem virtu-
sui gratiam, & estimationem testi-
tuta est, quam antea fuerat. Plures
è discrimine famæ ac fortunarum,
alios ex desperatione, omnibus
frustra tentatis, consilio suo libe-
ravit, exemit, erexit: ut cum non

imme-

merito quidam suis in rebus tur-
ridis ac procellosis, præsentem,
auditum, seu mavis, Nicolaum
it, velle vocarent.

V. I.

Sed & scrupulorum felix domi- *Scrupu-*
lor fuit. Multum angebatur qui- *los exi-*
dam serupulo rerum, quasi malè *mit.*
partarum. Censuit Ludovicus ina-
nem esse dubitationem: cui, uti
solent malo scrupulari correpti,
cum ille non acquiesceret, inso-
lito fervore jussit, omni periculo
in se recepto, nullam toto vitæ suæ
tempore ejus rei mentionem face-
re, neque cogitationem admittere.
Levatus ille hoc dicto, quoties re-
turrebat ea cura, sola illam istius
affeverationis recordatione pelle-
bat. Antonius Yepes, lumen sacre
familiae S. Benedicti, quoties versa-
batur inter scrupulosas cotes sui
regiminis (versabatur autem non
tardò) non solebat, nisi audito ju-
mme.

Y 3 dicio

dicio Ludovici, quiescere; ut Bartholomaeus de Segura, Confessorius Antonij, & internuncius ad Ludovicum, testatus est. Omitto commemorare complures alios, tam intraneos, quam extraneos, quos à funesta rabie scrupulorum admirabili facilitate liberavit. Vnde etiam à longè nonnulli, quasi ad Machaonem calculorum, profecti sunt.

CAPUT XV.

POTESTAS IN DÆMONES, ET ALIA DONA.

I.

Nescitur quidem Ludovicum aliquid in corpore suo passum à dæmonibus, ut alios non paucos hominum Sanctorum; sed illis ipsum formidabilem fuisse, multis argumentis apparuit. Narravit Marina de Escobar, se cùmin acerbissimis doloribus inviseretur à Lu-

ut Bar Ludovico , rationes accepturo
confessa- num, quæ agebantur in ejus ani-
micius ad no, se excusâsse, quòd præ inso-
Omitto litis doloribus loqui non posset;
s alios, opsum collecto paulùm animo, &
aneos, cum imperio, confidenter ingemi-
ulorum nisse, cessaturos confessim hos do-
vit. Va-
quasi ad-
profestit lores: atque ità mox factum esse,
ut peragere posset, quæ vellet. Sibi *Odio est*
dæmoni-
bus.
hunc silicernio, mihi semper adverso,
quod huc venerit, ut impediret meos
onatus: quia scilicet ipse eos do-
lores intulerat virginis, ut eam pri-
raret solatio, quod ex alloquio &
directione Ludovici capturam
ciebat. Eadem, illo jam mortuo,
cum biduo gravissimis doloribus
pectoris, humerorum, stomachi
truciata fuisset, vidi eum ingre-
dientem ad se, ut in vita solebat,
cum socio, gestante aquam lustra-
tem; & magna cum gravitate cir-
Y 4 cum spi-

cum spicientem omnia, quasi quereret aliquem, qui se in cubiculo illo absconderit. Cui postea, humaniter ab eo salutata, familiariter dixit; quid est hoc, Pater? ubi fuisse me constituta in tantis tormentis? respondit ille: hic eram, et si me non videris: Et mox arreptâ hyssopo totum conclave diligenter aqua sacræ aspersione lustravit, dicendo: Asperges me. Domine, hyssopo, & mundabor. Tum ad ipsam consolandam reversus, & ab illa interrogatus, quid egerit, dixit, purgandum fuisse locum infectum à diabolo: & verò ipsa saepius per eos dies illum conspexerat. Cum autem perplaceret Marinæ elegantissima imago Crucifixi, quam Ludovicus gerebat manu sinistrâ, petréque illam sibi relinqui propositio, appressam ejus pectori, Ludovicus dixit subridens, jam sufficeret: si in corde retineat, & in Deo suo

con-

V. Ludovici potestas in dæmones. 345
asi que nqñiescat. cùm his videri de-
ubiculo
tea, hu-

II.

iliariter Joannes de Castillo, cuius res⁹
ibi fuit in seb. Nierenbergius describit
Tomo quarto de viris illustribus
societatis, divinâ dispositione à
Novitiatu, miris, ac diris modis à
amone fuit vexatus. In ipso Sacri-
ticio maximâ vi comprimebat ei
manus, & impingebat in os, ut sa-
cra Hostiam nō nisi summâ cum
difficultate posset sumere. Crède-
batur in sessus à malo spiritu, & pa-
tabantur sacræ ejurationes; at Lu-
dovicus eas frustra fore dixit; quia
ignoverat hominem divinâ vo-
luntate sic exerceri, pro merito pa-
tientiæ; atque hoc duraturum usq;
ad mortem. Vnde sæpe visus est agi-
tari, cum solus esset in cubiculo.
Nam coram alijs nihil tale ipsi fie-
bat: quare etiam non permisit
Ludovicus intus prodire.

X 5 Quo-

Quoties autem dæmon Ludovicum videbat intrare ad illum, magis efferatus tremebat, velut argenti vivi exitiali odore afflatis solent. Contigit, ut cum Joannes a trociter a dæmons verberaretur, Ludovicus aliunde domum reversus, nullo monente, rectâ tendet ad illius cubiculum, quem & seminecem è manibus infandi tortos eripuit. Alio tempore stygius lavenio, expedivit chordam è spôda, ut is in eam jugulum inderet. Sed opportunè accurrens, nemine monente, Ludovicus eripuit hominem periculo. Alias foris reversus properè contendit ad illum, viditque luctantem cum dæmons, qui conabantur adigere illum, ad secundâ sibi gulam cultello scriptorio, quem fortè habebat in manu; aggressus tartaram belluam Ludovicus, post aliquantam luctam dejectit in terram, & multis cum ob-

*Ludatur cum
dæmons,
& pro-
stratum
fugat.*

jurga.

Ludovicus agnationibus ac minis fugavit, illum, magno Castillo. Fortis luctator, qui velut aon cum ursis & leonibus congres- afflati so- is est, ut olim David: sed cum te- vannes a- trima omnium fera, quæ non raretur, constat carne & sanguine, sed in m rever- angelicis viribus, odio infinito renderet contra DEV M & homines. Multa & semi- id genus narrabat Antonius Mon- tortoris, sed quæ omnia referre ius laver- ion attinet.

III.

Sed op- Lachrymarum donum, quod ine mo- in servis Dei laudatur, in Ludovi- hominē fuit eximum: nam ut primū rsus pro- orare coepit coram Venerabili Sa- dīque mento, liquefcebat, ac paulo qui co- post affluebat dulcibus rivulis abs- secundā que singultu; quem tamen sāpe rīo, quā continere non poterat: sub Sacri- ficio verò minimè: quæ etiam- jura causa fuit, ut publicè facere non- posset. Sāpe etiam in cubiculo plo- jans inventus est, aut oculis uvidis, quos

quos etsi perspicaces & robustos
habebat, paulatim tamen exhaustos
Jdem accidit ei, ut cum dictaret
meditationis argumenta, aut ex-
hortationes haberet, audientium
animos suis lachrymis emolliret.

IV.

Virtutes Possent hic recenseri plura Dei
Ludovi-dona, quibus ornatus fuit Ludo-
ci, quo in vicus: illud sufficiat in narrationis
gradu decursu animadvertisse, virtutes
fuerint. ejus, etiam versantes in rebus ar-
duis, non substituisse in linea mera
virtutis, quae spectat honestatem
convenientem ijs, quos Dei filios
& bonorum aeternorum heredes
adoptat: sed ad rationem donorum
Spiritus sancti pertinuisse, quibus
homo fertur peculiari afflatus & il-
lustratione divinâ, quae intelligen-
tia communi, etiam fide imbuta
sit Superior. Ausim dicere illas
etiam ordinem beatitudinum, &
fructuum sancti Spiritus assecutas;

illum

V. Sublimes Ludovici virtutes. 349
robustos propter immutabilem, &
exhausti sicut eternum, hanc autem pro-
dictaret perdelectabilem agendi modum.
, aut ex-
ientium dixeris etiam fuisse, quas Theolo-
Purgatorias nominant; his mens
onicat è corpore, & eo, ejusque
inuseconatur exuere, anhelans
similitudinem Dei. Quin fue-
unt in Ludovico potius, jam pur-
us animi. Sic enim agebat, ac si
liber ac purus à contagione
corporis, divinam affecutus esset,
quā licet, similitudinem. Ideo enim
non tam ut hominem, quām
Angelū in humana forma com-
plexus habebant; ita cum divina-
mente perpetuo fœdere sociatus
apparuit: quod quidem S. Thomas
locet esse Beatorum, vel aliquorum
hac vita perfectissimorum. Dica-
mus & exemplares eā tenus fuisse,
quā illas omnibus fas est imitari.
fas est autem, non ut ea quisque
imitatur & agat, quæ ipse tulit, fe-
cīt-

350 Lib. II. Cap. XV. &c.
cítque; sed sicut ipse vividâ Fide,
& incitatâ, non quasi sub cinere
sopitâ, charitate agat, quod agit,
Quanquam & altiora lumina, in
flammationésque interdum non
desunt, ijs præsertim, qui non ni-
miùm extra seipso effusi, visentem
ad se spiritum divinum observant,
ciúsq; tam singulares favores, quo
par est, habent in pretio. Quin enī
dona Spiritū sancti semper adhe-
rentia gratiæ DEI, cùm dona sint, &
habitus animæ, nihil est, cur
ijs uti non possimus,
quando volu-
mus.

L I B E R

LIBER III.

*VIDÂ FIDS,
UB CINERE
UOD AGIT,
UMINA, IN
UM NON
I NI NON NI
VISENTEM
BSERVANT,
ORES, QUO
QUIN ENIA
PER ADHES
ONA SINT, &
EST, CUR
US,*

*EDO VIGI BEATA MORS,
ET QVÆ ILLAM SE-
CVTA SVNT.*

CAPUT I.

*RESAGITIO MORTIS,
ET OBITVS.*

I.

Processerat Ludovicus ad septuagesimum annum vi-
tae, tam exhaustis viribus,
miraculo videretur spirare, cum
speciemationem fecit sui dici, quasi
de illo certior factus a Deo:
nunc integras fere noctes age-
bat, vix horæ dimidio concesso
quieti: modò gaudio exultans ap-
toperantis, quam sperabat, bea-
tatis; modò timore perculsus im-
minentis judicij. Et gaudium qui-
tam, cum à quodam Regio Mini-
stro

LIBER

stro, nomine suæ Majestatis, invisa solutetur, dissimulare non potuit; sed ut dixit, idem sibi nunc evenire, quod et, vocato leptoso illi, qui à quodam, venia in tationis causâ nemus oberrante, te, quasi pertus suavitet cantans dixit, se si tali canere præ gaudio, quod videatur parietem ex limo constructum, qui solus à DEO se divisorat hactenus, jam caducum rimas, & ruinam promittere. Timorem autem iudicij multis modis ostendit, sive cùm diffluens lachrymis ad pedes Crucifixi oravit veniam delictorum, sive cùm ingeminavit saepius illa verba: Domine, cùm veneris iudicaris, noli me condemnare: sive denique cùm quinto decimo die ante ultimum, generali confessione omnium totius vitæ nostrarum in tuto se collocare studuit, & cum Petro de Sandoval Confessario, egit de transitu suo, paucis post diebus futuro asseveratè dicendo: Tépus ubi resolu-

I. Præagitiō mortis & obitūs. 353
tis, invīse, solutionis suæ instare. Ultimō
otuit; sed nō die, dum adhuc aliqua dicta-
nire, quod it, voce minimè moribundā, sæ-
am, vena illus interrogavit, quēnam sit ho-
rrante, te, quasi præscius ultimæ: petiūque,
dixit, e si tali horā, quam nominabat,
od videat, nenerit Medicus, eo nō expectato,
actum, qui acto oleo inungi ad luctam supre-
haestens, nam; nemine credente moriturū
ruinans, am citò, cùm etiamnū labora-
autem ju- et pto aliorum salute. neque fere-
dit, sive labilior videretur, quām fuerit à
ad pedes multis annis.

II.

Quòd autem præsciverit horam
s judicant, si decessus, multi conjecterunt ex
denique, quæ dixit egitque. Nam cùm
ante ultimū scio, quid eliquatum pro se in-
ne omniū terri videret, dixit se citius vitam
tuto se eliquaturum, quām illud absumat.
Petro de Ultimo die, consumptis quinque
egit de circiter horis in componendis suis
st diebus chartis, operā Francisci Pellizeri,
Tēpus ub vesperam solitus de supra
resolu-

Z Vnctio-

Vnctione, cùm interrogâsse, quanta sit hora, & cognovisset esse quartam, respondit, superesse adhuc satiis temporis: cùm autem sexta esset, dixit Didaco Sosa, Rectori, jam non amplius exspectandū; & eomodum superveniente Medico, nihil de medicamentis agi voluit, sed ab illo petijt, curaret, ne differatur sacra Vnctura. Is, tametsi nihil admodum in ejus valetudine variâsse notaret, nisi quòd videatur paulò debilior, quām aliás, magis ejus consolandi causâ, quām quòd crederet necessarium esse, censuit inungendum. Ludovico de Valdivia ultimā manē dixit, *tempus resolutionis meae instat, ora pro me.* Francisco Cachupino pro vetericonfidentia quārenti, quid hic, de quo audiat, apparatus ad mortem, sibi velit, oculis ad Crucifixum conversis, aliquoties repetivit eadē Verba Apostoli, addendo, ut se Dic-

com.

I.
Præagito mortis & oblitus. 355
set, quo
esse qua
adhuc sa
sexta cl
tori, jam
& eom
edico, ni
oluit, sed
ifferatur
nihil ad
e variasse
ur paulo
agis ejus
uod cre
censuit
e Valdi
pus reso
e. Fran
ri confi
de quo
em, sibi
m con
cadema
se Dic
com
ommendet. Alias quærenti, ut
pleat, dixit se tres aut quatuor
oras extra se fuisse. At ille, præ re
tentia non ausus est interrogare,
binam fuerit, & quid viderit. Eidē
querat, se illo die sacrosancto Sa
cramento jejunum refici velle, ut
altero die, post cibatum, possit eo
sui pro viatico:

III.

Sextâ igitur, quâ diximus, horâ
am ungeretur, animo præsente
spondit ad omnia, ac postea voce
omissâ repetivit identidem illa
christi morientis verba: *In manus*
tua, Domine, commendando spiritum
meum: neque alias preces fudit;
pam quibus imploraret miseri
cordiam DEI; & post consuetam
ommendationem animæ, cùm
in Sacris omnibus munitus desi
trasset relinqui solus, non est au
tus alia dicere, quam illa: Domine,
in veneris judicare, noli me con
Z 2 demna,

356 Lib. III. Cap. I. P.
demnare: & pro consueta sua hu-
militate, imitatione S. Patris nostri
Ignatii, nullâ ad circumstantes ad-
hortatione factâ, satis habuit re-
linquere illis exemplum modestia.
Cùmque aliâs fere insomnes âge-
ret noctes, ac dormiens quovis le-
vissimo strepitu expurgiceretur,
tunc in somno (seu raptus mentis
fuit) tam alto jacuit, per duas fer-
horas, ut nullius ingressu vel collo-
quio excitaretur; donec horâ de-
cimâ, velut è dulci quiete, rever-
sus ad se, cùm aliquid ad restauran-
das vites præbere vellent, negavit
earum rerum tempus jam esse; sed
petitâ, & acceptâ in manus candelâ
ardente, quales in monte Serrato
consecrari solent, conversus ad
Crucem, submissâ voce dixit ita
rum; Domine, cùm veneris judicasti,
noli me condemnare: ac post ultima
verba Christi spiritum exhalantis,
capite inclinato ad Crucem, vul-
tusque

ta sua hu-
ique in pulvinum cadente, quasi
tris nostri
ormire vellet, sinè omni convul-
tantes ad
habuit re-
modestia
mnes age-
quovis le-
sceretur
us mentis
duas fere
vel collo-
horā de-
te, rever-
restauran-
, negavit
o esse; sed
us candelā
e Serrato
versus ad
dixit ite-
judicat,
st ultima
em, vul-
tūque

ique in pulvinum cadente, quasi
ormire vellet, sinè omni convul-
tantes ad
habuit re-
modestia
mnes age-
quovis le-
sceretur
us mentis
duas fere
vel collo-
horā de-
te, rever-
restauran-
, negavit
o esse; sed
us candelā
e Serrato
versus ad
dixit ite-
judicat,
st ultima
em, vul-
tūque

Fuit autem facies ejus ab excessu
vitæ tam serena & placida, ac si
iamnum spiraret. Qui corpus
composuerunt, quos inter P. Ca-
thupin fuit, cum admiratione
prehenderunt, verè de ipso dici
posse, quod de S. Basilio legitur.,
præter pellem & ossa, nulla præter-
visum parte corporis constitit.
ut non immerito quidam ante-
censuerint, illum supra naturæ
ores, quasi solo spiritu vitam du-
isse. Retulit verò Marina de Esco-
halantis, se, cum audisset Ludovicum
im oleo sacro delibutum, rogasse

Z 3 Ange-

Angelos, qui semper cū ipsa erant,
ut ei velint assistere. Id eos fecisse
ac postea circa primam à media
nocte, ipsam transtulisse in eius cu-
biculum, quod instar cæli lucidum
erat à multitudine Angelorum,
adstantium corpori: & sibi quidem
datum osculari pedes eius ac ma-
nus, faciem autem non visam à se;
quia scilicet velo testam relique-
rant, quo sacrum calicem Ludo-
vicus operire consueverat. Ac po-
stea se reportatā in suum conclave.
Manè verè ipsummet, gloriā relu-
centem, apud se fuisse, aliquot An-
gelis eum quasi cum reverentia
deducentibus: neque macie ex-
sam fuisse faciem eius, ut erat in-
vivis, sed pulchram & habitiorem.
Ipsum autem sibi dixisse, quod sta-
tim ac exspiravit, cooperit frui Ma-
iestate divinâ: & cùm pectus aper-
ruisset, apparuisse insculptum ei
Sacrosanctum Nomen J e s u , cir-
cun-

undatum radijs lucis , à quibus
splendor , & oris , & corporis
otius provenerit. Hæc illa & Con-
fessario , & sacris judicibus retulit.

V.

Fuit secundūm ejus mortem ,
tempeſtas frigida & nivosa, nihilo-
minus multi homines omnium ,
Ordinum , illâ cognitâ , venerunt
ad exhibenda servo D E I supremi
cultûs officia ; flexisque genibus
osculantes eius manus pedesque ,
mirati sunt gravitatem oris, hilari-
tate mixtam , formamque multò
quam viventi fuerat, elegantiorē :
corpus non rigidum , sed molle ;
manus flexiles, faciem succiplenā ,
gratique coloris , & lucidi , cum
antea fusca, vel subaquila fuerit :
quæ testati sunt Medici , nullâ po-
nuisse arte humanam fucōve confini-
gi. Certe domesticorum nullus ab
e potuit impetrare, ut preces pro
Ludovico , tanquam vitâ defuncto

Z 4 fun-

369   *Lib. III. Cap. I.*   *sequia,*
funderet; ac perhibuit Emmanuel moderatorem
Vasquez, se cùm id agere vellet, positio
internâ quâdam vi compulsum, ut testa, q
illi, tanquam beato, se commendaret: compo
ret: quoties autem de cœlestibus nimùm
Patronis cogitabat, interius dicitur *pas pœ*
sibi esse, illius ut patrocinio fidat.
Nullus etiam eos, qui corpus tra
ctorūt, qualis apud alios fere solet,
horror invadit, metusve, nulla
specie tristis in somnis: sed habi
tus latus ac plenus cœlestis con
solutionis.

VI.

Statura corporis fuit parva po
tiùs, quâm grandis: color fuscus;
capillus niger, frons ampla, oculi
vividi & hilares, nasus curvus, os
patentius, barba restricta, facies
gravis, cum hilaritate religiosa, ac
pietatem spirante, genius ac tem
peries corporis cholérica, sic tamē
edomita, ut non languida quidem
videretur, & flaccida, sed mitis,
modestus.

I. Inquie, & comparationes Ludovici. 361
nmane moderata, suavis; motus & com-
e velle, positio membrorum apprimè mo-
ulsum, ut tuta, quæque solo sui conspectu
menda componeret intuentes: sanitas
celestibus nimùm bona, sed afflita rigori-
iùs dictis pœnitentiæ.

CAPUT II.

EXQUIÆ ET COMPARA- TIONES LUDOVICI.

I.

DE decimo septimo Februa-
rii, horâ secundâ, convocati
ad S. Ambrosij nostri, qui in alijs
duobus Collegijs erant Vallisoleti,
funebre Officium persolverunt
Ludovico; & quamvis nemo ex ci-
vitate invitatus esset ad Exequias,
ne fieret ingens concursus, non
potuit tamen res celari vicinos.
Unde frequentes ad volârunt, ut,
scut ajebant, sancti viri corpus
videren, & si fieri posset, attinge-
rent, oscularentur, ac potirentur

Z 5 aliqui-

362 Lib. III. Cap. II.
aliquibus ejus reliquijs; pro quibus
tanta contentio fuit, ut metuen-
tes, ne direptis vestibus & capillis,
etiam corpus invaderent, eum n-
ptim sepelierūt propè aram summa-
ad latus Evāgelij: multūm sibi gra-
tulantibus, quibus ea, ut arbit-
bantur, felicitas obtigisset sacrum
corpus aspiciendi, tangēdi: dolen-
tibus autem proceribus & amicis,
ubi fama rei ad ipsos perlata est:
quibus ut satisficeret, sacræ vestes,
quibus inter sacrificandum usus
fuerat Ludovicus, cùm aliud non
superesset, eis pro reliquijs distri-
butæ sunt.

II.

Septimo à sepultura die, Patres
Dominicani, pro vetere in Ludo-
vicum voluntate & aestimatione,
quam habuère de illius virtute,
honorificè justa illi in nostro tem-
plo, Priore celebrante, fecerunt.
Postea etiam Nobilitas ac civitas

Vallii.

II. *Italia & Comparitiones Ludovici.* 363
o quibus Vallisoletana, ut suum animum,
metuen ga Ludovicum publico, solen-
t capilli, ique honore contestarentur, ne-
eum n. quidquam repugnantibus, pluri-
n summa mque excusantibus nostris, illi in
sibiga templo Collegij S. Ignatij, quod id
arbitr. Ambrosiano capacius esset, ma-
c sacrum gisicè parentaverunt, Andrea de
dolen Ponte Dominicano, Fratre Ludo-
amicis, vici, oratione funebri merita, &
data est: e vestes, virtutes ejus deprædicante. Con-
m usus venere omnium Ordinum summa-
ud non tes, & infimates homines, tantâ
s distin frequentia, ut plurimis locus in-
templo, licet inter ampliora civi-
tatis illius, non esset.

III.

Porro ipso die sepulturæ, Marina
de Escobar vidit Ludovicum in-
coelo, indutum pileo, & consuetâ
veste nigra subtegmine aureo, &
cum splendida stola Sacerdotali,
sedere gloriosum in Sella, ad tres
quatuorve gradus elevata, coram
Sanctis-

O

Sanctissima Trinitate. Accesserunt
multi eodem habitu , cultaque
cum stolis candidis, quos illa cen-
suit esse de Societate, ordinatim ac-
cedentes bini, longo agmine, velut
in supplicatione solenni, ad exhibi-
bendam ei sigillatim reverentiam,
& gratulandum de gloria, & bonis
acceptis à DEO. Excepit eos magna
cum significatione amoris, impon-
nendo sua brachia singulorum hu-
meris: poste à verò una cum ipsis,
prostratus ante Sanctissimam Tri-
nitatem, & ab una Divinarum Per-
sonarum acceptâ benedictione,
ceteris cuneatim consistentibus,
in suam sedem se recepit: cum suc-
cedentes Angeli, terni utriusque
illum stipaverunt, orsique musico
instrumento, suavissimas Deo lau-
des cuncti pariter decantaverunt,
pro donis , quibus ornarat hanc
animam. Quo facto rursum pro-
strati, benedictione iterū accepti

proprie

0

I. *sequitur & Compartiones Ludovici.* 365
esserunt propter novum splendorem, quo
tiquecepit Ludovicus refulgere, non
illa cenuerunt amplius à Marina videri.
utim ac
e, velut
d exhibi-
entiam,
x bonis
magna
, impo-
um hu-
n iplis,
m Tri-
imper-
tibus,
m sue-
aque
nusico
eo lau-
erunt,
t hanc
n pro-
cepta
roptet
I. *sequitur & Compartiones Ludovici.* 365
opter novum splendorem, quo
cepit Ludovicus refulgere, non
illa cenuerunt amplius à Marina videri.
utim ac
e, velut
d exhibi-
entiam,
x bonis
magna
, impo-
um hu-
n iplis,
m Tri-
imper-
tibus,
m sue-
aque
nusico
eo lau-
erunt,
t hanc
n pro-
cepta
roptet
ostea eodem die, plus quam in-
egrâ horâ cum illa fuit in suo cu-
liculo, agendo cum ea de rebus
spiritualibus: quem cum interro-
gasset, an aliquid percepit gaudijs
u honore, qui eo die ipsi fuit exhi-
bitus, annuit addendo, potuisse
nostros prædicandis bonis, ipsi
collatis à D E O adjungere, quam
pe malè illis sit usus; omittendo
laus laudes: sed quia omnis laus
redundat in D E V M, fiat sanè, quod
possit sua Divina Majestas. Ità ille,
in gloria quidem oblitus humi-
tatis. Pluribus alijs inter orandum
mensus est in gloria.

IV.

Sed placet hic apponere alia
Marinæ, quæ ipsa descripsit
überius, nos autem conferemus
compendium. Cùm ab Angelis,
ut

ut supra diximus, reportata esse
in suum cubiculum, & averse-
nōsse, quōnam loco apud D̄VM
sit Ludovicus, circa decimam ante
meridiem, adfuit ei magna cum
gloria, & promisit se porrō illius
magistrum fore tanto meliorem,
quanto jam minus possit errare.
Vnius autem ex Angelis adstanti-
bus, eo digresso, dixit, animam ejus
celeriter, & magna cum hilaritate
transivisse per locum, in quo alia
lustrantur, non ut aliquid ibi pate-
retur aut expiaret; sed ut videret
quantā D̄B i gratiā præservata sit
ab illis supplicijs. Ejusdem anni
mense Decembri sæpius ad eam
visit: sexto ejus mensis die, cùm
in maximis doloribus esset, fal-
tans eam, jussit modò quiescere,
& assidens dixit, se mansurum cum
illa, donec quieverit: postea cœpit
ei commemorare magnificentiam
coeli, gloriam Beatorum, jucundi-
tate, re-

nam pacem & concordiam,
India, & hilaritatem, quā ibi de-
bet. Quibus rebus Marinæ omniū
olorum sensum fecellit, usque ad
attam matutinam manens cum
a. Duodecimo die mensis ejus-
em assedit ei, & legit chartam,
nam dedit uni Angelorum præ-
mium, ut eam traderet ejus An-
gelo tutori. Erat autem perscripta
tuliaris quædam gratia, Marinæ
ita à DEO. Quo facto recessit,
bens eam esse sine metu, quia
imper ei sit affuturus instruendo
omnes actiones ejus dirigendo
bonorem DEI, & bonum ani-
mæ sue. Rursus 25. ejusdem, Natali
christi, horâ tertîâ matutinâ, pa-
tabatur acerbissimos dolores pe-
loris & stomachi, & se intus am-
ari credebat; cùm assidens Ludo-
vici, ut solitus erat in vivis, jussit
m. etiam Angelo tutore cohor-
ante, respirare tantisper: se enim
cum

cum ipsa mansurum, donec veniat
Confessarius ad Sacrum faciendū:
& mox cessavere dolores, ipse vero
tribus horis mansit cum ea, multa
memorans, quæ ageretur in cœlo.
Postea vidit eum affurgere, non ut
abiret, sicut ipsa putabat; sed ut
exciperet S. Dominicum, qui tali-
bus eum verbis est allocutus, ut
ipsa collegerit, eum quasi thesau-
rum virtutum haberi à Sandis.
Vénit autem simul S. Ignatius, à
quo velut à radice videbat prodire
arborem, quæ suos ramos porrige-
ret usque ad cœlum, & per totum
mundum extenderet. Ejus arboris
non nisi ramuscum se esse dice-
bat S. Franciscus Xaverius, qui
etiam aderat. Horum cœlitum
aspectu recreata cum esset, simul
redierunt in cœlum.

V.

Die undecimo Januarij 1625,
patiebatur gravissimos dolores,
quibus

ibus se suffocandum putabat;
veniens Ludovicus cum socio
ico, etiam beato, salutavit eam,
umaniter, ac socio dedit nescio
od medicamentum præbendum
ngelo Custodi Marinæ, ut is illud
si applicet. Cùm accepisset An-
elius, ac dixisset, illud modò appli-
andi tempus non esse; respondit
Ludovicus, imò DEVUM velle nunc
pplicari; & eam remissionem do-
bris diuturnitate compensandam,
mod etiam factum est: nam simul
evici medicamentum admotum
clementior quidem dolor, sed
longior fuit. Die 24. mensis ejus-
m, incensa majoribus, quàm
onsueverat, affectibus Marina di-
bat; *Ubi es, DEVVS meus? ubi te
veniam?* Dic mihi, ubi pascas in
eridie! Et mox vidit Ludovicum
scendere ad se de cœlo, quasi
quentem cum alijs; quos postea
ognovit fuisse Angelos. Vbi con-
quibus

A A sedit,

sedit, interrogavit illam, quidnam addidit
sibi velint ista verba, quid illi ar-
dentes affectus, cūm q; respondis-
set illa, Dominum suum se quæ-
rere, & rogasse ubi pascat in men-
die; ipse oculis & manibus sublati
in cœlum, orsus magna cūm gra-
vitate, & reverentia dixit; Esse
divinum Domini Omnipotens
in cœlo est, ubi se amicis commu-
nicat, suo illos aspectu Beatos effi-
ciens: Est etiam in universo mun-
do, rebus omnibus esse ipsarum
largiens atque conservans: deniq;
est in cordibus piorum mortalium,
ea peculiari modo inhabitans. Et
licet eum tu quæras, jam tamen
ipsum habes, & ipse te, altiore gra-
du, quām haec tenus. Tu milla; seissne
hoc, Pater sancte, quod hanc mihi
gratiam fecerit sua divina Majesta?
Scio, inquit; quia ipse mihi hoc
aperuit, singulari meo gaudio; quia
plusquam triginta annis te dixerim.
Addi-

quidnam addiditque se nomine communis
d illiar Domini semper ei ad futurum, &
respondit structurum de rebus divinis, non
se quænas doceat velut ignotas, sed
in metri quænas, velut intento digito, clarius
sublatissimis demonstret: nam in terra de-
cum gradi, quasi per transennam, & in
t; Esse migmata. Nunc autem bene fa-
potentis tere illam, divinæ se voluntati
commu- trmittendo. His dictis, jussit eam
atos effi- pescere, nec tam discessit antè,
so mun- quam illa abstraheretur à sensibus.
psarum Tursum duodecimo Aprilis, hilas-
: deniq; or quam alias adfuit ei, & expli-
rtalium, avit significationem cuiusdam
tans. Et mysterij, quod viderat. Et mox ite-
tamen um die proximè sequente: ut illa
ore gra- blicita, ne forte ludibrium à dæ-
la; seisne nonne sibi fieret, rogaverit DEVUM,
nec mihi quibid sibi velit visitatio viri beati
Majestas? am ctebra, & an non credere de-
ihi hoc eat, ludi se falsis imaginibus; re-
lio; quia nonsum est ei divinitus, quamdiu
e direxi.

Addi- AA z sanctus

sanctus DEI timor in illa sit, non
esse, quod dubitet.

V I.

Anno 1624. die 14. Februarii
visus est ei Ludovicus glorioſus in
ſella, duobus gradibus elevata: illa
gaudio non vulgari perfusa eius
conſpectu, dixit; Sancte Pater, tu
probè nō ſti, quid agatur in animo
meo. Melius, inquit ille, quam in
vita mortali; & illud etiam, quod
modò te rodit. Dolebat, quod ex
obitu cuiusdam, naturali ſenſu
plusculum indulſerat: culius eam
culpæ pudebat. Qua de re Ludo-
vicus multa præclarè differuit: haec
duo præcipue, quam perpeti vigi-
lantiā ſit opus homini, ne quā re
affletur affini peccato, tamē ſi le-
viſſimo; & quantā pietate Dei
eiusmodi mala convertat in bonū;
dici enim ſatīs non posse, quam
placeat ſibi dolor de huiusmodi
noxia. Vigefimo tertio Februarii,

cum

la sit, non cum S. Dominico, & sub finem.
taij visus est rursum, stipatus ma-
na multitudine Angelorum, quo-
Februarij Princeps (ut sèpè aliàs) nomi-
otiosus in tabat animam sanctam, & sanctum
evata: illa cacerdotem. Sub idem tempus
fusa eius comparuit cum anima cuiusdam
e Pater, tñ religiosi, nondum satìs expiatâ,
in animo pro qua jussit eam preces fundere.
quàmin. Post paucos dies rediit cum eadē,
am, quod alia alterius Ordinis, Ludovici
t, quòd ex quòdam in spiritualibus discipuli;
ali sensu quæ singulari reverentiâ Ludovi-
cuius eam cum prosecutæ, dicebant hoc se-
re Ludo- scere, quòd ipse sibi quondam
eruit: hæc magni profectus in virtute, & nūc
rpeti vige- in celo gloriæ, auctor & concilia-
c quâ re or fuerit. Fuerant autem ambo
metsi le- illi mortui, magnâ in suis Ordini-
bus opinione virtutis. Denique
te D'EV in bonu- vigesimo quinto Decembbris, ve-
, quâma- nit cum sanctis Augustino, Bene-
uiusmodi dito, Bernardo, Ignatio, & pluri-
cbruarij, mis Angelis, qui salutata magnæ
cum

AA 3 cum

cum benevolentia significatione ante
Marina, confidere sua quisq; sella; u ben
seorsim Ludovicus ante se habe- Deniq
bat mensam: qui levatis in cœlum andur
oculis & manibus , magna cum
reverentia ac devotione sermo- i, cor
nem exorsus , deprædicavit pri- nita
mùm admirabilem DEI amorem
erga homines , quem in humani- nida
tate assumpta exhibuit ; addens
quantum terroris incusserit suis
inimicis , ut adeò , quâ nocte est
natus , multi scelerati , maximè au- circum
tem nefanda turpitudine Sodomi- finito
tica fœdati , oppetiverint mortem
infaustā , quòd essent indigni vitâ
quam sic honoratam à DEO , per
fordes tam abominabiles fœdave- sicut
rant. Deinde ad festa , quæ in terris
aguntur , delatus , memoravit quo- fine, e
modo celebrentur à Beatis in cœ- liq; de
lo: videlicet laudes & gratias agen- Sepe
do DEO , pro tanta munificentia
erga homines ; & rogando , ut abun- dante

ificatione integrâ illos juvet, ad fructum,
isq; sella; n beneficijs illis percipiendum.
se habe. Denique hortatus est illam, ad o-
n cœlum suudum DEV M pro bono commu-
na cum i, consolando tristes & afflitos,
sermo- excitando languidos & dejectos
avit pri- in prosecutione virtutis, instruen-
amorem dos rudes & errantes. Inter ista,
humanit- vidit quamplurimos Beatos cum
addens, circumstare, in habitu Societatis.
erit suis finito sermone, simul omnes re-
nocte est tierunt in cœlum.,

VII.

Anno 1627. Februarij die 16,
Ludovicus comitatus alijs Beatis
Societate, magna cum reveren-
tia interfuit Sacro, quod in con-
fœdave clavi Marinæ siebat, accinentibus
in terris ad instrumenta musica dulcissimè
vit quo Angelis, in eleganti ornatu: & in-
s in cœ fine, cum Sacerdote, bene illi, to-
ias agen liq; domui dixit, ac sublimis abiit.
centia Sepe alias apud eandem fuit, mul-
tum abun- tāq; contulit in eam beneficia, quę
dante

AA 4 omnia

omnia narravit Confessario. Ad
summam, ne de singulis agamus,
plurima eam docuit, de proprietate
spectantibus ipsam, & alios. Quae-
renti, an esset moritura in domino,
subridens dixit, se aliud respondere
non posse, quam quod in vivis di-
xerat, anxiè saepius interroganti,
sitne satis resignata in voluntatem
Dei: responderat verò tunc: ne
dicat hæc stultias. Commen-
danti Societatem, quæ passim ve-
xabatur, dixit, convenire ut Elei-
tæ Deo per omne genus adversa in-
cedant. Oranti pro Collegio sancti
Ambrosij, præcepit eis dicere, de
necessarijs confidant providentia
Dei, que nunquam sit eis defutura;
quoad spiritualia, se lustrasse Col-
legium, & contentū fuisse: Rector
attendant officio suo; se & ipsi, &
Collegio ad futurum. De defunctis
quibusdam ex ejus vicinia, cum in-
terrogaret, gravibusne doloribus
arde-

II. Mira quædam in Ludovico. 377
rio. Ad derent, increpans dixit: Hoc illi
agamus, non esse quærendum, sed orandum
propriètate eis. Denique multis modis os-
tis. Quædā se inter cœlites non esse
omino, intemnendi fastigij.

CAPUT III.

MIRA QUÆDAM IN LVDOVICO.

I.

NON pauca fuetunt in Ludo-
vico miranda. Ut, vitæ per-
liquit annos ultra vires naturæ
reductio, quam tum alijs, cùm
recipui nominis Medici testimo-
nijs juratis asseverayerūt. Et quod
amplius, vires, quæ in corpore
penè exāgui, ab inedia, & supplicijs
voluntarijs, planè nullæ erant, præ-
entes & copiosæ, cùm vel dictan-
dum aliquid, vel meditandum, vel
sacrificandum, vel in aliorum salu-
rem dicendum erat. Ad hæc enim
cum accederet omnino infirmus,

A A S aut

aut alienis manibus, peragebatur intus
quasi sanus & robustus: ut quando us
pedibus consistere non posuit, ac leti,
tria tamen Sacra continuò fecit culi, a
Natali die Christi: & ultimo die Domini
vitæ, quando fratri suo germano Ludovico
loqui per debilitatem non potue-
rat, postea quinque, aut sex horis, libidine
distinctâ, claraque voce quædam
dictavit: sæpe etiam deportatus ad
agrotos, quantum satî erat eoru-
solatio, cum ijs egit mansaque,
redeunte statim postea priore suâ
imbecillitate. Referri possunt huc
radij & luce, quibus non semel
ipse, & ejus cubiculum resplen-
duit.

I I.

Præcipua & mirifica vis fuit pre-
cum illius, quarum interventione
tam in vita, quam postea permuli
à gravibus ac letalibus morbis li-
berati sunt: quæ omnia idoneis
testimonijs corundem probata se-
vantur.

gebatae suntur. Horum nonnulla libabi-
at quando visus. Isabella de Mercado, Vallis-
poruit, ac leti, urebatur dito dolore unius
nō fecit culi, auris & gutturis, die Cœnæ
imo die Domini. Questa est visenti ad se
germano Ludovico, quod eâ die Venerabili
sacramento frui non posset; cui
libidens, poteris, inquit: & mox
cessavit omnis dolor, illaque desi-
derio suo potita, recitatō ab ipso
Evangelio, optimè dormivit, cœ-
lavit, in templo interfuit omnibus
abus divinis; omnia fecit, ac si nō
fuerat. Altero die videns illum
venerem, læta celeriter ac-
currat, eique gratias egit. Antonius
de Balboa in sevissimo lateris unius
doloris, curavit advocari Ludovi-
cū, ut cum eo componeret res
ventione membra suæ, brevi, ut arbitrabatur,
permulti volaturæ. Venit ille, licet ipse
in horbis lunc inter brachia deportandus
idoneis, fuit, præ infirmitate: primoque
obata seruitu, & lætitia singulari perfudit
vantur.

Anto-

Antonium, & mox omni dolore
exemit, duabus horis cum eo mo-
ratus. Villagarciae Franciscum de
Ribera, periculosè laborantem,
Evangelio recitato, contactu ma-
nuum subito restituit. Alteri, quæ
confessionis gratiâ ad eum vene-
rat, supervenit laterum dolor: is
jussit ne doleat amplius, & morbus
imperio paruit. Maria, antistes Re-
colicistarum S. Augustini, missa ad
se ab eodem oratione, quam reci-
taret, à magnis corporis, & animi
afflictionibus, confessim se respi-
râisse recensuit. Alia ejusdem Co-
nobij, Anna Maria de Incarnatio-
ne, gravem à se temptationem, ap-
positis cordi suo Ludovici literis
depulsam. Alij se ex alijs animi ma-
lis, eo invocato, creptos. Nonnul-
lis etiam ius suum, quod in causa
bona, vel judicum iniquitate, vel
partis oppositæ contumaciâ inter-
ceptum, obtinere diu nō potuerat,

-035A

Mira quedam in Ludovico. 381
 ad DEVUM prece expedivit, animis adversantium repete mutatis,
 devenisse sibi Ferdinandus Pardo,
 canonicus Ecclesiæ de Lugo, memoravit: idem Gaspar de Brizeno, quem ex causa hæreditatis ad
 sum devolutæ, extrahere volebat
 Societate. Licentiato Zevallos,
 sum in angustijs gravis negotij DEO
 commendaret enixè, Ludovicus,
 lectulo suo tum præ infirmitate
 decumbens, adfuit, & consolatio-
 nere fert, curas, quibus coqueba-
 tur, abstergit: sive imagine tantum
 sua, sive revera in duobus locis
 constitutus à DEO

III.

Hæc in vivis: à morte non mi-
 nus munificus fuit. Catharina de
 Valle secundo mense à conceptru-
 gliscente in dies ardore, quatuor
 humorum Medicorum judicio
 ad extrema pervenerat, cùm sube-
 nte animum magna erga Ludo-
 vicum

382 Lib. III. Cap. III. M
vicum fiducia, vovit novendialibus
Sacrum, & primum iter ad sepulchrum
eius, si convaluerit. Ratum est
habuit votum vir eius Hieronymus
de Avellaneda, & ad sepulchrum
viri beati studiosè Deo depe-
commendavit, attulitq; effigiem
eius infirmæ, quâ multum exhi-
rata, levata immaturo fœtu, sine
molestia, brevíque omnino rece-
ptâ sanitatem, grata voti fidem exfol-
vit. Anno 1628, cùm ulcere pestis
lente ad extrema deductus esset
Clemens Fermento, urbis Vallis-
pletanæ Gubernator, omni Medi-
corum arte frustrata, voto se astrin-
xit; bonam pecunia vim confe-
rendi, ad sumptus necessarios ob-
tinendo cultui Ludovici, cuius
fuerat semper studiosissimus, &
sanctitatem plurimi fecerat; impe-
ratâ eius effigie à Rectore Colle-
gij, & albo cereo ad sepulchrum
eius accenso, mox cœpit melius
habere;

III. Mira quedam in Ludovico. 383
vendit abere, & licet Medici crederent
ad sepulchrum ei endationem mali constan-
t. Ratum non fore, nihilominus tamen
Hieronymus acta est semper, donec supra os
ad sepulchrum spem, sanitatem integram
osè deo deputus, Sospitatori suo, Ludovi-
effigiem gratulatus est: qui, cum ei se-
m exhila-
etu, sine sis est ei vultu gravi & hilari di-
ino rece-
em exfolia-
ere pesti-
tus effet-
is Vallis-
ni Medi-
se astrin-
n confes-
arios ob-
, cuius-
mus, &
at; impe-
re Colle-
lchrume-
t melius
habere,

ad

ad quos necessariò caput erat allisura, si absque tutela cœlesti fuisset. Maria, Marchionissa de los Velez, à viginti annorum fluxu, quo ad periculum vitæ processerat, admotâ religiosè particulâ sacræ vestis, in qua Sacrum fecerat Ludovicus, cui se impensè commendabat, in momento sanata est. Idem sèpiùs Marchioni, eius marito, graviter laboranti evenit. Idem Antoniæ, Marchionissæ de Villat, admotâ sibi cruce, quam gestarât Ludovicus: Idem alijs multis, sacri & profani Ordinis, interpositum meritorum eius, sive per applicacionem reliquiarum, sive per invocationem eius, concessum à Deo est quorum attestiones, ritè acceptas, huc referre non attinet. Una prætermittere nefas duco.

IV.

Joanna de JESV Maria, Recolleta S. Augustini, Eybare in Car-

nobis

II. Mira quædam in Ludovico. 385
erat alli- obio Conceptionis, circa deci-
lesti fuis- sum nonum ætatis annum Reli-
e los Ve- tionem ingressa, cruciabilem in-
uxu, quo- nodum torquebatur scrupulis, ac
serat, ad- turbidis conscientijs animi, quas
sacræ ve- scutendi apud eam finis non
at Ludo- erat; ut adeò tempus omne in illis
menda- digendis ex mente, velut ex agro
st. Idem apidoso, non tantum supervaca-
marito, to, sed etiam nocuo labore con-
Idema- sumeret: nam & seipsam irrequie-
te Villat, vexabat, & alios viros graves ac
gestarāt nos; quorum, ut assolet perplexū
ltis, faci- loc genus hominum, nulli mo-
situm me- m gerebat, nulli habebat fidem.
plicatio- nia cùm audivisset legi orationem
invoca- e rebus Ludovici habitam à Mi-
DEO esti- haële de S. Romano, Præposito
tè acces- Domui Professæ Vallisoleti, nova-
et. Unū- tiga illum, cuius virtutes prædica-
Recolle- us audierat, & sanctitatem ex libris
in Co- suis informatam, & insculptam.
nobis ludum habuerat, fiduciâ cõceptâ,
appliciter flens cum rogabat, à

B B D E O

DEO suis malis impetrare velit
remedium, multum incusando se
ipsam ac deplorando, quod ea non
exposuisset viventi. Mox tamen a
prece per affusam sibi spem divi-
nitus, cœpit levare non nihil, di-
xitque Antistitiae suæ Constantia à
S. Paula, se talem amorem, ac de-
votionem sentire in animo suo, ut
speret Virum sanctum aliquid in-
se operis editurum. Cui illa re-
spondit, quando neglexerit expo-
nere suas miserias vivo, nihil sup-
petere melioris consilij, quam u-
perscribat eas P. Præposito, & quid-
quid rescripserit ille, nomine Lu-
dovici scriptum accipiat, ipsique
obtemperet. Fecit illa; novendiali
supplicatione rogavit Ludovicum,
ut calatum Præpositi regere velit
in salutem suam. Recepit respon-
sum, cum Reliquijs virti beati; ac
simul id legit, ea pace ac serenitate
mentis imbuta est, omni caligine
priorc

Mirā quædam in Ludovico. 387
are velit
jore detersa, ut foris appareret;
sando se
d e a n o n
d o diebus continua saceræ men-
tamen à
accumbere, sine prævia confes-
em divi-
one peccatorum, id absque diffi-
nihil, di-
stantia à
ntiebat morsiunculam scrupuli,
o, ac de-
o suo, ut
ne ulteriore frictione, sedabat.

V.

juverit audire, quæ ipsam et scri-
bit: Lectis, inquit, literis P. Pra-
fuit, & sancti Patris Ludovici Relia-
tus impositus capiti meo, subito sere-
næ sunt nubes, quæ obscuraverant
nimam meam, ut me statim senserim
vetam, & magna cum promptitudine
me subiiciendam judicio Confessa-
ti; neque amplius voluerim confes-
siones generales revocare ad novum
tamen, aut reconciliationes repeteres:
quamvis demon quinque annis cum
midio infestarit me his inquieta-
nibus, tamen ex misericordia DEI,

B R 2 per

per intercessionem sancti Patris Ludovicus viri
vici, me invenio nunc in ea pace, in quiete, ac serenitate mentis, ac si nihil a se l
præcessisset in me inquietis, scrupulis, bus a
& amaritudinis, sine vestigio ullo, ante tone i
memoria.

VI.

Neque intra hæc stetit gratia
Ludovicj, sed aucta est alia maiore.
Nam cùm priùs exerceri consuel-
set solâ fete meditatione noxarum,
non sine laborioso & insuavi men-
tis discursu, intra breve tempus, ad
novum, & insuetum sibi, modum
orandi se devenisse notavit, ut jam
discurrendo nihil promoveret, ni-
hil agitatione intelligētiarum pro-
ficeret, sed elevaretur ad alia; quan-
tumvis renitens, & reformidans,
ne fortè illuderetur à dæmoni-
Quare obnixè precata est Ludo-
vicum, ut si qua fallacia sibi inten-
datur sub eo modo orandi, gratiam
impetreret sibi inter orandum uten-
divi-

III. Mira quadam in Ludovico: 389
tris Ludo viribus, & facultatibus animæ
ea pace, ut prius. Quo facto sensit no-
, ac si nihil se luce illustrari, recolligi à sen-
, scrupulisibus animum, ac dilatari consola-
gio ullo, amone internâ, ex dulcedine & sua-
nitate divina: quæ sentiri posse di-
tebat, verbis explicari non posse.
it gratia inuctus hinc enascentes in anima
a majore. erunt inflammati affectus amo-
i consuel- is DEI, cum admiratione infinitæ
noxarum, quis magnitudinis: item si fieri
navi men- possit, desiderium consumendi se
tempus, ad oram in laudibus DEI, cum agni-
, modum tione pudibunda suæ vilitatis. Fie-
it, ut jam rat autem hæc mētis ejus in DEVUM
veret, ni- levatio diversis modis: nam ali-
rum pro- quando cum hac cœlesti luce, vi-
lia;quan- labatur ei ortum in anima sua ver-
midans, oridum divinæ charitatis, collo-
remone, catà in horto pulcherrimo, inter
st. Ludo- astas, & suaves affectiones. Ali-
oi inten- quando videbatur impositum in-
gratiatim mis recessibus animæ myrothe-
um uten- ium, plenum pretiosis & odoratis
divi- rebus,

B B 3 rebus,

rebus, quarum copiosa fragran^{ia}, i, viri t
recrearet omnes animæ suæ facul^{abiles},
tates, excitando eas, & provocan^{do} Christo
ad laudandum & honorandum perspe^c
DEV M omni, & vehementissima virginis
contentione animi, ingenij & vi-
rium. Addit illa, certum sibi esse,
quando hoc suum genus orandi TRA^Z
viris doctis, & experientissimis ap-
probatum sit, veluti profectum à
spiritu DEI; hāc sibi gratiam à Deo T A
factam, conciliante Ludovico:
quoniam ex sua parte nulla præc-
serit nova præparatio, & ante le-
Etam illam epistolam, admotaque
capiti venerabūdē ipsius reliquias, sepulch
aliam orandi orationem non te-
nuerit, quām per meditationem; verò H
speraverit autem DEV M per mer-
ita Ludovici, in quem tanto fer- erga sua
batur affectu, aliquid in anima sua vatore
operaturum. His testes accedunt, raptímo
præter Antistitam, prudentem sus erat
sanè feminam, Ordinis S. Augu- locare p
ni

III. *Translatio corporis Ludovici.* 391
agrania, virti religione, ac sapientia vene-
tuæ faciles, Antonius de Encinas, &
rovocan Christophorus de Pineda, quibus
orandum perspectissimæ fuerunt res hujus
antissima virginis.

CAPUT IV.

TRANSLATIO CORPORIS LVDOVICI.

I.

Tam copiosa erga plurimos
Ludovici, vita defuncti, be-
neficia fuere, ut grato erga illum,
desiderarent pro monu-
mento, lapidem cum inscriptione
sepulchro eius imponere: præcipue
Hieronymus de Avellaneda,
cum sua conjugé: nec visum est
noe negādum. Et quia hominum,
erga suæ sibi salutis causam ac ser-
vatorem, studia crescebant in dies,
raptimque is, & sine pompa defos-
sus erat, ossa paulò honestius col-
locare placuit, ad ipsum parietem

B 8 4 lateris

lateris Evangelij. Sed ut consultis ad vola
agerentur omnia, Rector Collegij, ierōq; C
Michaël de Orenna, Marina de impetrata
Escobar, cuius post Ludovicum machio
Confessarius erat, negotium cum thesauri
D E O pertractandum commisi.
Hæc postea renunciavit illi, se ab Advo
Angelis ad corpus Ludovici dela- dores p
tam, illudque tanquam hospitium mandus
animæ sanctæ veneratam fuisse. Sanchez
Illud autem nec dissolutum omni- Barba,
no, neque integrum esse, sed affe- qui om
ctum jam; sic tamen, ut ex facie
& capillis capitis, ac barbæ cognoscatur, fie
sci queat. Missis ergo ad hortum
relicquis, Rector solus domi re- manum
mansit cum Fratribus coadjutori- et mal
bus, & aperto sepulchro, die 18. carnei
Septembbris anno 1625. scripsit sumpi i
Hieronymo de Avellaneda, se resoluta
Ludovici corpus ita invenisse, ut corrupti
Marina descriperat, sinè omni ma- legrum
lo odore, vel horrore etiam par- ta ipsu
tium, quas affecerat corruptio. liqua ve
Adola-

I. *Translatio corporis Ludovici.* 393
insultus dyolavit ille nemine conscio, te-
Collegij, & rōq; cum sensu miratus omnia,
inæ de mpetravit à Rectore officulum è
ovicum machio & manu, quod in sacris
m cum tesauris servaret.

II.

i, se ab Advocati postea Medicinæ Do-
ci dela- tores præcipui , Joannes Ferdi-
spitium andus de Talavera, Ferdinandus
fuisse. Sanchez de Espinosa , & Petrus
omni: Barba, Medicus Cameræ Regiæ,
ed affe- qui omnibus diligenter inspectis
ex facie ac per pensis, communi sententia
cogno- censuerunt, nullâ naturæ vi, vel
portum me, fieri potuisse, ut corpus hu-
mi re- manum, dum putreficit, non exha-
lutori- et malum odorem : hîc autem
die 18. carnem, ventrem, & intestina cor-
cripsi sumpi in terra, & carnem quidem
a, se solutam ab ossibus, nondum
isse, ut corruptam omnino; cerebrum in-
ni ma- legrum in cranio, licet omnis cir-
m par- ta ipsum caro corrupta jam sit, re-
ruptio. liqua verò non sicca, sed multis lo-
Adola-

B B S cis

394 Lib. III. Cap. IV. Tra
cis humida: & nihil tamen gravis
odoris sentiri, sed valde gratum:
quod non nisi divinæ virtuti pos-
sit attribui: quamvis enim corpo-
ris humani, vel etiam terræ, in qua
sepelitur, possit esse talis téperies,
ut à natura maneat illæsum aliquo
tempore; ut autem non graviter
oleat, dum corruptitur, id fieri nō
posse. Quam sententiam sancte ju-
rando consignatam, 18. Octobris
anno 1625. postea rursum in secun-
da informatione confirmaverunt.

III.

Omnia, ut recensita sunt, vrbis
Episcopus ipse, cum alijs multis
Prælatis & Religiosis, non sive ad-
miratione inspexit: & ad majorem
rei certitudinem, publicâ Notarii
fide scribi mandavit, accepto simul
juramento à tribus è Societate,
qui sepulturæ præsentes interfue-
rant, agnoscebant corpus ex facie,
noverântque nullum aliud eo loco

tumu-

nigris
rum
ut pos.
corpo-
e, in qua
éperies,
n aliquo
graviter
fieri nō
nctéja-
ctobris
secun-
verunt.
t, vrbis
multis
in è ad-
ajorem
Notarij
o simul
etate,
terfue-
x facie,
co loco
tumu-

omulatum fuisse. Avellaneda, de quo suprà meminimus, in sua reatione distinctius quædam expre-
st: vestimenta, in quibus est sepul-
lus Ludovicus, omnino consum-
pta fuisse, corpus sine rumba, ossa
terre permixta jacuisse, multam
carnem humidam, & ossa ex parte
quasi viscosa, ubi eis terra adhæsit:
ut adeò, quæ nondum erant cor-
upta, nō sicca essent, sed humida;
& quasi glutine manus, & pannos
admotos inficerent, absque omni
tamen horrore, aut foetore.

I V.

His ità peractis, ossa de priore
loco secretò translata sunt in se-
pulchrum, ad hoc inter summam
aram, & parietem effossum, super-
imposito operculo, cum hac in-
scriptione Hispanica. *Hic situm est*
corpus Venerabilis Patris Ludovici de
*Ponte, è Societate IESV. Obijt 16. Fe-
bruarij Anni millesimi sexcentesimi
vige-*

vigesimi quarti. Sed postea placuit nemo illud reponere in eum locum, in assim quo primò positum fuerat sub terra, superposito lapide cum Epitaphio prædicto. Multi sepulchrum hoc frequentant, ut venerentur servi Dei reliquias novendiali prece, tabellis, ac cereis votivis: obtulerant & lampadem, semper ibi asuram; sed ne peccaretur in decreto Urbani VIII. isto cultu publico, acceptata non est: cùm privatim quisque, pro acceptis per illum bonis à Deo, gratias possit referre.

V.

Cùm autem beneficentia Ludovici de cœlo, quotidianis fere miraculis, in dies magis claresceret, ac de sanctitate ipsius, quæ studiosè celârat in vivis, vulgarentur complura; judicavit Michaël de Orenna, Rector Collegij S. Ambrosij Vallisoleti, expedire, ut ad

memo-

a placuit memoriam posteritatis ea , quæ
um , in ussum ferebantur , ritè examinata ,
et subter constarent authoritate publicâ .
Epis. iecit hoc propensè Alphonsus
ilchrum Lopez Gallus , Episcopus Vallis-
erentur. Metanus , initio rei facto 15. Aprilis
diali pre- Anno 1625. maximè cùm idem ab
is; obtu- so civitas tota studiosissimè con-
er ibi ar- tendisset . Quæ etiam supplicavit
a decre- Philippo I V. Regi Catholico , Car-
altu pu- dinali Infanti , aliisque regni Pro-
üm pri- teribus , ut ad cultum per totum
tis per- Orbem à Summo Pontifice decer-
as possit tendum , tanquam Sancto , suam
conferre . Auditis omnibus , qui
liquid ad Episcopi tribunal refe-
lare fec- rebant , missa est ad Generalem
qua stu- Præpositum Societatis , Mutium
arentur Vitellescum , relatio : sed quia in
ael de- ta desiderabantur nonnulla , rur-
S. Am- sus Anno 1629. die 20. Aprilis , ad
, ut ad examen revocata , & ad Cutiæ
nemo: Romanæ amissim facta sunt o-
mnia .

mnia. Interim tamen novo Vt-
bani VIII. decreto, usque ad an-
num ab obitu ejus quinquagesi-
mum, suspensum fuit totum hoc
procurandi publici cultūs, nego-
tium.

CAPUT V.

*FAMA, ET SENSUS GRA-
VISSIMORVM HOMINVM
DE LVDOVICO.*

I.

Quanta fuerit Ludovicus in existimatione virtutis, & sa-
pientiae apud omnes, qui norānt
eum, prolixus ero, si demonstrare
voluero verbis, ac tabulis eorum,
qui hoc testati sunt. Obiter aliqua
perstringam. Henriquez Pimentel,
prius Vallisoletanus, postea Con-
chensis Episcopus, ait; se, cùm au-
disset Ludovicum esse virum per-
doctum, excellentis, & heroica
virtutis, raræ, ac singularis pruden-

& consilij, multum communississe cum illo, tam de privatis animis suis rebus, quam de Officio Pastorali, & obsequio divino; semperque invenisse in eo consilium & consolationem, qualem promiserat sibi de illius sanctitate, doctrina prudentia. Talem etiam habitum fuisse tota Vallisoletto, & ab omnibus generis hominibus consultum, tanquam virum perfectum, & extraordinariæ virtutis, ac peritiæ magistrum spiritus. Joannes Hurtadus de Mendoza, Archidiaconus de Campo, dixit, à se annis 50. cognitum, & habitum fuisse Ludovicum, tanquam virum Apostolicum, virtutis perfectæ, & raræ sanctitatis: témque judicium commune de illo fuisse. Unde etiam ipse magna sum reverentia semper egerit cum eo; nec arbitrari se majorem magistrum spiritus extitisse illis temporibus, aut etiam ullum, in quem tanta

tanta simul prudentia, humilitas,
amor Dei, zelus animarum, & acu-
men ingenij cōvenerint, quamvis
non deessent, qui aliquo decorum
istorum ei non cederent.

II.

P. Andreas de Ponte, Domini-
canus, testatur eum, tum alibi, cū
in Ordine suo, ut virum sanctum
venerationi fuisse: plurimōsque
Magnates ac Principes sibi gratu-
latos, quōd tamē fratrem germanum
haberet. Bartholomaeus de
Segura, Benedictinus, Conciona-
tor Regis Catholici, dixit, se felicē
futurum, si mori potuisset illo præ-
sente. Joannes Requesenius, Mar-
chio de Villar, se inter omnes, quos
noverat, suspexisse capacitatem,
& sanctitatem illius. Antonius de
Campo Rotundo, Præses nego-
tiorum Regis, sibi semper visam
esse mirabilem ejus vitam, & exem-
plum Joseph Gonzalez, è Consilio
Regis;

legis; eum tanquam virum eximię
inicitatis, ab omnis conditionis
omnibus consultum de sua salu-
& hanc de illo opinionem etiam
post mortem fuisse. Mariana de S.
oseph, Recollectarum Fundatrix,
cripsit, cum propter continuam
attentionem anithi sui in D E O,
magnam omnibus, qui agebant
cum ipso, injecisse reverentiam,
& estimationem suę sanctitatis,
propter quod etiam non potuerint
consuetudine ejus avelli. Mencia
de Padilla, notissimae virtutis, pro-
fessa est, nullis verbis explicari pos-
se, quām sublimis fuerit sanctita-
tis Ludovicus: séque à multis au-
divisse, nihil unquam in verbis, aut
actionibus ejus deprehēsum, quod
nō referret clarissimam virtutem,
quia semper omnes ad majorem
Dei honorem direxerit. Omitto
elogium D. Petri de Orozco, quo
in laudes Ludovici consumpsit o-
mnia

Ce   mnia

402 Lib. III. Cap. V. Fama &
mnia myrothecia eloquentia, nraesentia
mio forsan, (ut alicui videri posset) que eu
erga Patrem suum spiritualem fundo, co
dio, summis eum Sanctis adaequans, sifrena

III.

Ponderosior videri poterit Ep. famili
scopi Vallisoletani commendatio, itemius
qui in suis ad Summum Pontificem, sus, &
7. Aprilis Anno 1627. datis, postullam et
acceptas & discussas informatio, quasi ru
nes, de Ludovico sic scripsit. Hanc ruisse,
virum insignem invenimus, multum rem, qui
processisse in omni genere virtutum, ut orare
& tam ardentem fuisse in amore erga medium &
DEV M, ut inflammati affectus eum illustrato
perduxerint ad terminos amittendi verbis ej
vitam, naturalem; salutis aliena tam imposita
studiosum, & sollicitum, ut plus quambus facil
annis 40. nemo viderit otiosum, sed uniuers
agentem semper cum DEO in oratione rando
aut sacrificio, aut laborantem in bonis sacra
animarum, docendo, concionando, con- fuit; tam
fessiones excipiendo, dando consilia, ro sua o
respondendo ad proposita sibi dubia, sacri fac
presen-

V. Fama & existimatio de Lindovico. 463
ntia, n*on* presentibus ore; absentibus, qui un-
tri posset lique eum consulebant, scripto; vi-
alem studio, cōsolando, exhortando infirmos,
læquam suistendo peste correptis, alijs pieratis
peribus se occupando. In devotione,
erit Ep. & familiaritate cum D E O tam fuit
endatio, ut nimis, ut vir religiosus, gravis, do-
mesticem, & boni exempli, cūm præteriens
tis, post illam eius, audito magno fragore,
formatio quasi rumperentur trabes recti, ape-
rit. Hanc uisser, viderit hunc venerabilem Pa-
, multum rem, qui cum spiritu accensus, incipie-
vit ut orare, splendore quodam divino ad
nore erga medium globi, medio corpore opertum;
Et usum illustrato capite & pectore. Et ut ex-
mittendi verbis ejus, & gravi venerandaque
iena tam impositione membrorum, & actioni-
us quamvis facile erat colligere, incedebat in-
sum, sed uintuua presentia DEI. Totas noctes
oratione uando consumebat coram sanctissimo
in boni sacramento, cui singulariter devotus
ido, con- fuit; tam saep illud visitando, ut altero
consilie, pro sua occupatione sufficeret. Quotidie
i dubia, sacri faciendi causâ surgebat è lecto;
presen.

Ce 2 etiam

etiam in gravissimis morbis, ac debilitate corporis, ut videretur constans tantum pelle & ossibus. Quod si quid extraordinarium accidisset, ut (quod raro contigit) Sacrum ipse facere non posset, ex alterius manu divino se Panificiebat.

IV.

Tam fuit humilis, ut singulariteritate totâ vitâ suâ celaverit revelationes, illustrationes, & favores, quos ei DEVS inter sua sancta exercita exhibuit, ut nescirentur, donec DEVS alijs probatae vita hominibus ea manifestavit. Cumque tam perspecta ac venerratae prudentiae fuerit, nunquam auditum est ab eo verbum, quod oleret astimationem sui ipsius, aut operum suorum, raro silentio dissimulante dona divinitatis ipsi data; & magna modestia subciendo judicium suum alijs, omni parte ipso inferioribus. Patientia suis admirabili, ut nemo meminerit eum videre lamentantem in acutis doloribus,

guttae articularis, & alijs morbis,
ac debilitate, quorum erant morsus acerrimi: ipsorum
constans ita silentio pressit, ut longo tem-
pore ignoti essent etiam domesticis. Hi
erò sic eum debilitarunt, multis annis
que ad mortem, ut mirati sint omnes,
illa extrema infirmitate hominem
esse vivere: docti adeò & experientes
Medici, quibus perspecta erat eius con-
lari dext
rit rev-
erit reue-
rit manifesta-
tia ex-
EV S alij
anifesta-
ac vene-
am audi-
ret assi-
m suorū
divinū
tia subi-
omni ex-
ntia fuis-
it eum-
s dolori-
bus,

lario naturalis, judicarint eam ani-
nam in talis corpore, sine miraculo, con-
ores, quos truari non posse; quod ipsum note-
ritur inutis hominibus de caelo est indica-
m, Contumelias, quibus oneratus est
diquando, sic accepit, ut nec verbo, nec
modo se ulcisceretur, cum posset fa-
lime. Permisit uno se oculo capi, ne
manifestaret, quod patiebatur: atque
nisi nulli dixit, nisi valde spiritualis
persona, ut suo eam exemplo animaret
id perferendos dolores, amore DEI,
um silentio & patientia. Strictè serva-
vit propositum, quod fecerat, non ape-
tiendi, que patiebatur, nisi ad hoc ad-

Ce 3 strin-

406 Lib. III. Cap. V. Famae
stringeretur in conscientia. In toto unius no-
pore solam dexteram, & caput liberum dicum
a doloribus habuit: quibus tam validis ligare
fuit obnixus, ut semper se laboribus effecte
exerceret usque ad paucas horas ante viam vi-
excessum: in mediis doloribus, & maiores
xima debilitate composuit, ac sua manu sanguinaria
scripsit undecim volumina, quaenamq[ue] imo
in lucem valde spiritualia & utilia, unie-
prater alios tractatus, quos scriptis intentis
reliquis.

V.

Puritas animi & corporis angelica
fuit, ut sicut ejus Confessarij, virili- Pauper
giosi, prudentes ac doctri testatur, nun- sum ser-
quam, ne in generali quidem confi- ret, qui
fione deprehēsum sit peccatum lethale corpor
in quounque genere; sed ne veniale stinen-
quidem è genere mortalium. Imō refi- us ami-
rūt, quam exacte servarit votum, anta in-
multos annos edidit, non admittens
scienter ullum veniale: quod quidem
votum, indicium & argumentum ob- elicati
magna perfectionis, quam in ejus acti- stentia
nibus

In toto omnibus notarunt semper, qui sunt veri & liberum cum illo. Et quamvis Regulae non tam validat ligarent sub peccato, tamen eas tam laboribus effecte servavit, ut nullam sit unoras animi umbras transgredi, nec ea, quae sunt, & maiores ordinaverant; neque repudia suam tantiam unquam ostendit in obedientia eius, immo cum esset Rector, & Provincia & utilia, uniè subdatis eum subiecisset, quoad scriptas intentias, & asperitates corporis, ne irore spiritus modū excederet, promis & accuratè illi obedijt.

V I.

Paupertatem totā vitā suā tam strixur, nūm servavit, nihil ut amplius admis-
m confessum, quām praecepsē necessarium tegen-
m lethale corpori, & libros ad sua studia. Ejus
e venustus in admirationem rapuit
Imō res amicos, ac pœnitentes, quod in-
sum, annita infirmitate & indigentia nihil
dimitundi delicati admitteret, neque aliud quid-
ad quidem per modum medicamenti. Prä-
sentum obavit se delicijs fructuum, & alijs, pro
ejus actione stentando se contentus pauxillo car-
nibus

Cc 4 nia

nis concisa, quam tamen post horas duas magnas rei cedere cogebatur, ideoque cibus et suæ, insipidus ei magis tormento, quam de villa quæ letationi fuit, ac fassus est, si licet et se hinc ejus potius excessum è vita, quam cibum iu, ut in sumptum. Tam inclementer habuit memoriam corpus quoad alia genera penitentia, ut etiam tempore, quo per quietem reficiendum erat, modico, quod orationi subtraxit, illud somni capiendi causa in nudum afferem abijcerit: cilicijs utebatur valde sape: flagellabat se atrociter quotidie, iametsi videretur nihil habere, nisi ossa; abstinebat recreationibus concessis, neque visus est ullam relaxationem querere: patiebatur ardentem & continuam fumim, neq; tamen unquam bibit extra consuetu tempora cibi sumendi; fuitque potius ejus paucarum unciarum: & cum sis glisceribus morbis accenderetur, rara visus est aliquid ei concedere,

VII.

Providentia DEI sic officiebatur, in magnam

V. In suis gravium virorum de Ludovico. 409
oras puerorum agnam in ea quietem inveniret ani-
que cibum ne sua, & omnes hortaretur ad eam
quam de villa querendam, omnino se resignan-
ticeret, si hinc ejus amorem paternum: suadens
m cibum iu, ut in suis afflictionibus habeant in
er habuit memoria & corde hac verba; Fiat,
ra paenitentia Domine, in me, de me, per me, cir-
per quiete, tame, & circa omnia mea, tua san-
o, quod tissima voluntas, nunc, & semper,
ni capi bin aeternum, amen. Aique his,
biijceret: nimmo cordis sensu prolati, ipse met in
gellabat suis doloribus perebat levamen. Iudicia
deretur DEI venerabatur profunda cum reve-
ebat re- tentia, & cum in Psalmis occurserent
visus est ista verba: Terribilis in consilijs
patieba super filios hominum, illa singulari
im, neq; ponderatione recitabat. Ea, qua DEVS
consueta circa animas decernit, & gravitatem
ue potut culparum suarum, tam vivarum apprehen-
sum situr sione conceperat, ut cum surgeret ab
ur, raro examine, semel, iterumque contremue-
ris locus, in quo erat.

VIII.

In magisterio spirituali tam excel-
Ce s lens

lens fuit, ut videretur penetrare corda
venientium ad se consilij causa, decla-
rando eis dubia sua, quae ipsimet expli-
care non poterant. Nec scitur ullus ab
eo recessisse, cui satis factum non sit. Et
proppter hanc intelligentiam, & ma-
gnam suam doctrinam, ac sapientiam,
quam DEVS ei dederat, venerunt ad
eum in suis dubijs, tanquam ad oracu-
lum, ex omni genere hominum. Eccl.
siastici & seculares, Nobiles, Dynaste,
Prelati & Religiosi: quibus omnibus
dabat consilia, & directionem, magno
cum zelo, charitate, & satisfactione,
fructuque animarum suarum.

IX.

Gratiam habuit à DEO cognoscendi
cogitationes hominum; quas & mani-
festavit quibusdam, pro ipsorum bono.
Prædictum futura, quæ etiam sic eveni-
re, sicut ipse prædicterat. Habuit mul-
tas Revelationes à DEO, quarum ali-
quas sua manu scriptas reliquit, sed
præ humilitate, absque suo nomine, con-

genitus

e corda
decla-
expli-
llus ab
sit. Et
r ma-
uiam,
nt ad
oracu-
Eccl-
asta,
nibus
agnos-
tione,
cendo
nani-
bono-
vene-
mul-
ali-
sed
con-
nime
ius
ius dixisse, quod eas habuerit aliquis
societate. Multos alios favores, &
rationes miraculosas accepit a DEO,
n sanctos Angelos. Cœpit scribere
us libros peculiari impulsu, & instin-
tu divino ad hoc opus eum vocante,
cum defecissent ei vires ad alia mini-
straria, e sancto instituto sua Religionis.
Doctrina horum librorum, & spiritua-
lis fructus ex eis, in tota Christiani-
tate, collectus, clare testantur, quo spi-
ritu scripti sint: quando in omnes ferè
langas Europeæ translati, extendunt
omnes Fideles institutionem, & ma-
gisterium huius sapientis, & religiosi
viri; qui in illis adhuc laboravit pau-
choris ante mortem, & dum etiam-
sum scribebat, petivit ultima Sacra-
menta, gnarus adesse jam ultimam ho-
ram vita suæ. Hæc hactenus pius ac
zelosus ille Prælatus: qui cum ad-
didisset felicem Ludovici mortem;
frequentiam eorum, qui ex omni
ordine, ac natione præcipuorum
homini-

hominum, illi venerunt exequias,
communem acclamationem, &
prædicationem ejus sanctitatis; re-
velatam hominibus, probatæ vir-
tutis & exempli, gloriam ejus, &
honorem, quem inter cœlites ha-
bet; beneficia divinitùs ad eius in-
vocationem impetrata; ac denique
miraculum corporis, posteaquam
ultra 20. menses ac totidem dies,
terræ infossum fuerat, ita cœpti
corrumphi, ut sine omnifœtore es-
set, ac cerebrum integerimum in
testa; humillima supplicatione
petit à Summo Pontifice, ut pro
communi solatio, & ornamento
Ecclesiæ, ad honorem & gloriam
Dei, dignetur jubere, ut ritè fiant
informationes juridicæ.

X.

Humanis testimonijs accedat
unum è cœlo. Audierat Marina
de Escobar, cùm informationes de
Ludovico sumerentur, se quoque
imod.

V.
equias,
nem, &
tatis; re-
patæ vir-
eius, &
elites ha-
ciusin-
denique
eaquam
em dies,
tæ cœpti
etore cl-
mum in
carione
, ut pro-
iamento
gloriam
itè fiant
accedat
Marina
iones de
quoque
inten-

Sensu virorum graviū de Ludovico. 413
interrogatum iri, ut ea referret sub
religione juramenti, quæ norat de
illo. Anxia super hac re, quod ar-
cana sua nulli, nisi Confessario de-
tegere soleret, & nunquam cum
tremenda divini nominis interpo-
sitione aliquid edixisset, saepius à
Deo petivit exitum ejus perplexi-
tatis. Cùm adfuit illi conspicuus
S. Franciscus Xaverius, cum Ludo-
vico, & quatuor Angelis. Stetit Xa-
verius, Ludovico sedete in solio, &
intuitus Marinam multa cum signi-
ficatione amoris, omni dubitatio-
ne mentis per claræ lucis infusio-
nem exempta, dixit ei disertis ver-
bis. *In tuo juramento dicas hac verbas:*
Te omnes revelationes & visiones,
quas dixisti, pro certo habere, quod to-
ia sint à Domino nostro, cum approba-
tione Confessorum tuorum; & quod,
quando erat occasio loquendi de hoc ve-
nerabili viro, semper audieris admi-
rabiles virtutes, & res magna religio-
nis,

nis, exempli, spiritus & sapientia: & sic
iriginta circiter annis, quibus egli se de-
cum eo de gubernatione anima tua, &
illi confessus, idem fueris expertus
valde magna charitate, ac zelo juvin-
di animas, devoutum & sanctum spiri-
tum, admirabilem & sanctam doctri-
nam. Ad hæc omnia tacente Ludo-
vico, dicebat illa intra se; Sanctus Pa-
ter, Ludovice, cur nihil dicis ad illam,
quæ audivisti? cui cogitatione Lu-
dovicus respondit, se contra divinam
veritatem niti non posse. Subintu-
lit S. Xaverius, Deum esse summam
Veritatem, quæ nec fallere potest,
nec falli. Admirati porrò, cum stan-
te Apostolo Indianorum sederet Lu-
dovicus, dixit Xaverius; scias apud
Beatos magistris sacræ Theologiae
institutis & illustratis à Spiritu sa-
cra, qualis Pater hic fuit, sua quoque
esse insignia, & notas magisterii sunt
& quod scripsit hic sanctus Pater
inspiratus à Spiritu sancto scripsisse
& ha-

V.
Sensus virorum graviū de Lüdōvico. 415
pietatis & sic omnibus Christianis tradidis-
tibus eis se doctrinam perfectionis. Postea,
cum docuissent eam, quanto in-
xpertatum honore oporteat habere Magistros.
ac ministros doctrinæ cœlestis, &
alia quædam privatim ad Marinam
spectantia, desierunt videri.

Hæc de venerabili viro, Ludo-
vico de Ponte, ex ejus vita, per
R. P. Franciscum Cachupinum,
Societatis nostræ Theologum, &
Qualificatorem sancti Officij, fusè
ac diligentissimè Castellano Idio-
mate, summa cum fide, tam ex
proprijs Lüdovici manu scriptis,
quam ex juratis informationibus
cōposita, placuit excerpere; quod
& sufficere ad cognitionem illu-
strium rerum, ac virtutum illius
existimarem, & Lectori, brevitatis
amanti, ad aliquem animi sui fflu-
ctum inde collendum. Nos etsi
profitemur Beatorum & Sancto-
rum honores illi arrogare nos-
velle, cum id judicium solius sit
Sedis

416 Monita quadam P. Ludovici,

Sedis Apostolicæ: audemus tamen
eam beatitudinem illi, adhuc in
terra degenti, afferere, quam S.
Ambrosius constituit in altitudine
sapientie, suavitate conscientia, &
sublimitate virtutis: quæ omnia
fuerunt in eo luculentissima.

MONITA QUÆDAM, ET
SENTENTIÆ EX MEDITATIONE COLLECTÆ AB
LUDOVICO, ET AB
eodem annotata;

FAc pro Deo, quod potes; &
Deus faciet pro te, quod tu
non potes.

2. Bene fac parva; & Deus te
juvabit, ut possis majora.

3. Ne differas bona tua proprie-
tatis: quia si jam non facis, quod tenebis
potes, quotidie poteris minus.

4. Accipe dulcia huius vita-
maris, amara producibus, &
bebis pacem.

5. Habeas tu curam D E I , &
thuc in Deus habebit curam tui.
6. Esto liberalis erga alios , &
Deus erit erga te.
7. Da, quod à te petunt; & Deus
dabit tibi, quod tu petis.
8. Si desideras implere volun-
tatem D E I , quare fallis obedientiam,
properando ad alia, cùm jam
habeas quod desideras?
9. Si turbaris interius in eo, quod
facis; signum est, quod in eo qua-
ras aliquid proprium.
10. In me nihil , in D E O o-
mnia .
11. Ego sum, qui non sum: Deus
est, qui est.
12. Verus amor D E I mayult
hic pati, quam gaudere ; biber
calicem amaritudinis, quam dul-
cis, quod tedinis.
13. Verus amor D E I magis que-
rit gloriam D E I , quam propriam.
14. Verus amor mayult dare,

DD   quam

418 *Monita quadam P. Ludovici.*

quām accipere; & si desideret accipere, dandi causā desiderat. nihil ali

13. *Verus amor mavult amare.* 22.

quām cognoscere: pluris estimantem ab obedientiam, quām scientiam. id aliu

16. *Cura facere omnia, & solum quæ Deus vult:* & sic eius voluntatem impleveris. 23.

17. *Cura facere voluntatem Dei promptè, ac purè,* quia ipius voluntas est, & ut ei placeat: & sic feceris illam in terra, sicut in cœlo fuit. 24.

18. *Tantum amas Deum, quantum abhorres te ipsum.* 25.

19. *Illi se verè abhorret, qui fugit honores & voluptates, quaerit verò contemptum ac dolorem.* 26.

20. *Elige pro socijs vita pertatem, contemptum ac dolorem:* quia hos etiam sibi comis Christus Dominus noster elegit. 27.

21. *Quantuscunque habeas occupationes, cura eas obire cunctas.* 28.

eret accedita pace, & quiete interna, ac si
rat. nihil aliud esset agendum.

Ita amare 22. Reprime anxiam cupiditas
estimatum absolvendi opus, ut transcas-
tiam. id aliud; nisi velis male peractum.
& soli 23. Magis cura in tuis officijs,
as volun- quid te oporteat facere, quam quid
gratiae & mercedis possis pro illis
ntatem recipere;

nia ipsius 24. Anxia cura favorum, acci-
at: & be- piendorum à Deo, facit ineptum
t in cœlo id illos accipiendos; quia indicium
M, quan- est exiguæ humilitatis, & intentio-
ret, qui nis non puræ; & insuper inducit
es, que- temorem in agendo, dum est magis
dolores intentus quid recipiat, quam quid,
comites & quomodo agat.

25. Verè humilis judicat se in-
dignum omnibus bonis, dignum
verò malis omnibus: indignum
præmio, dignum pœnâ.

26. Si verè sentires, te prome-
titum pœnas inferni, non quere-
ris de malis, quæ habes, nec de
DD 2 bonis,

420 Monta quædam P. Endovici
bonis, quæ non habes.

27. Quid Devs tibi debet, vel vanè, &
quid pro illo fecisti, ut queraris eum
tibi non dare, quod cupis? propter

28. Si vis continuò meminisse minore
Dei, cura tuimet oblivisci.

29. Recordabitur tui Devs, si per qua
tui tu obtiviscaris.

30. Mei oblivisci, est oblivisci humilit
mei honoris, voluptatum, sanitatis,
vitæ, consolationum etiam spi
ritualium, & quidquid meam in
rem est, nisi quantum Devs me
vult meminisse, præter obsequia
sua, & majorem gloriam.

31. Plus cura mortificationem,
quam contemplationem: quia im
mortificatus querit orationem,
sed non invenit: mortificatum au
tem ipsa oratio querit, & invenit.

32. Experienciam novi, timorēt
infantum esse poenam superbo
rum.

33. Justitiæ divinæ est, ut quæ
vanè,

vane, & sine causa gloriatur, etiam
et, vel vane, & sine causa timeat.

risum 34. Propinquus est malo, qui
propter ignoriam contentus est
minisse minore bono.

35. Procul à malo est, qui sem-
EVs, si ter querit majus bonum.

olivisci 36. Devs illi se manifestat, qui
humiliter seipsum abscondit.

sanita 37. Devs illi se abscondit, qui
am spi- vanè seipsum ostentat.

m in- 38. Lingua terræ est, loqui bene
s me de se, male de alijs, nunquam de
r quia Deo.

onem, 39. Lingua cœlestis est, loqui
quia im- male de se, bene de alijs, semper
de Deo, vel pro Deo.

iem, 40. Relinque literam imperfe-
cūm Devs te vocat: quia plus
valet res bene cœpta, quam male
finita.

erbo- 41. Tunc Devs te ordinat, cūm
at qui obedientia tuas cogitationes dis-
vanè, turbat.

42. Summa miseria abundare
conceptibus, egere affectibus; di-
vitem esse veritatum, egenum vir-
tutum.

43. Homile, dispone domitu;
cras fortè morieris.

44. Simulacrum divinitatis est
facere bonum sine turbatione;
cum amore, sine quæstu; cum ma-
gnanimitate, sine præsumptione.

45. Villice iniquitatis, vide,
quid agas; cras fortè redde rationem villicationis tuæ.

EPISTOLÆ QUÆDAM
P. LUDOVICI AD
DIVERSOS.

EPISTOLA PRIMA AD
MATREM.

HORTATVR AD PATIENTIAM
MORBORVM.

Quæs proximè ad te scripsi.
Domina, eæ valetudinem
meam nunciabant, quâ tunc uter
bat

ndare ut commoda: Neque modò utor
us; di- dissimili, nisi quòd infestus ille hu-
um vir- mor, velut ex insidijs mecum agat,
mitus, neque cogitantem subinde ag-
gediens, fiat eò mihi molestior,
quòd non contentus pedes tor-
quere & brachia, aliquandiu ocu-
los etiam, & ossa faciei sic affixerit,
ut gravioris mali periculū putem
non deesse, si pergit porrò sevire.
Sed quemadmodum hæc omnia
benignissima Dei nostri, & sapien-
tissima voluntate sic ordinata sunt,
quasi totidē salutis meæ, & divinæ
laudis suæ instrumenta; ità lubens
amplector omnia, mente pro eo,
scilicet gratissimâ, quòd aliquam
mei memoriâ habere, & ex Calice
suo, quantumvis pro mearum vi-
rium tenuitate, parùm, non tamen
omnino nihil, propinare dignetur.
Atque utinam haurire liceret li-
beraliùs, si ita saluti meæ, & ad di-
vinæ gloriæ majus incrementum

DD 4 exp-

424   *Epistola quædam*
expediat! Neque enim intelligo,
quid jucundius, pleniusque solani
accidere possit homini, qui se Deo
unicè devotum cupit, quam ei
haurire integerimè divinæ volu-
tatis imperia, eaque in primis, que
delicato carnis sensui molesta
sunt.

II.

Equidem, si licet explicare, quod
sentio, non raro felicitatem illis
suam invideo, quibus pro Deo, &
ex imperio Dei pati contigit, me-
mor illius, quod querenti de cala-
mitatibus suis alicui Servator no-
ster objecit: *Si pati non esset melius
non id elegissim pro me.* Et sanè quis
non illis invideat, qui cùm boni
sint, affliguntur tamen, quando
ærumnae, quibus cruciantur, tota-
dem sunt ad cœlum aditus, divini
amoris pignora, insignia filiorum
Dei, arrhæ animarum, quas ad fe-
licissimas cum Agno nuptias ele-

ntelligo, &c. Si JESVM Servatorem meū
ue solati intuear, continua misericordia
ni se Deo seriem, coepitam cum vita exordio,
uām et non nisi cum vita finiri video. San-
æ volu- fissimam eius Matrem, mare
mis, qui quoddam amaritudinum, & trans-
molesta fixam doloris gladio memini. Apo-
tolos quod genus calamitatum
non exercuit? Et quæ Martyribus
are, quod vitam abruperunt ærumnæ? cum
rem illis Confessores, quamdiu vita te-
DEO, & puit, conflictati sunt. Quid multis?
igit, me idem fuit Sanctis vivere & pati;
de cal- peque alio ad felicitatem tramite
ator no concessum est pergere, quam illo,
et melius quem in amara dolorum exasper-
sanè quis- tant. Quem non juvet igitur, ijs
um boni tantisper miseriarii beneficio fieri
quando similem, quos veneratur, adorat,
ur, toti- ter felices, tērque beatos prædicat?
us, divini Quem non sancta quædam tangat
liorum emylatio, si, quos obsitos videt
as ad fe omni ærumnarum genere, eosdem
tias cle idcirco pignus habere certissimum
git.

D D S æter-

III.

Hæc ferè sensa sunt, quibus, la-
giente Deo, non dolores tantum
meos utcunque sopio, sed illum
etiam mærorem satis idoneè tem-
peravi, quem concipere ex dolori,
& ægritudinum tuarum tristissimi
narratione potui, quibus afflige,
vel si placeat rectius loqui, honora-
ri à divina Majestate intelligo Co-
patior, ut filium decet, maternis
doloribus; at enim, neque id infi-
cior, gratum mihi accidere, quod
Deus illam diligit ut filiam, quam
ego honoro ut matrem: & quam
immortalibus aliquando bonis or-
natam visuram me spero in patria,
sicut eandem colluctantem modo
cum morbis, & doloribus, intuen-
cogor in exilio. Et proinde plus ad
erigendum animum spes tantorum
bonorum valet, quam sensus cor-
poralis mali possit ad deiiciendum

Mali

Mali, inquam, tantilli: Esto enim
acerba sint, & gravia, quæ patimur,
tantilla tamen sunt, si cum bono-
rum, quæ speramus, & quæ Deus
ed illum, etiam hac in vita largiri solet recte
neè temere patientibus, magnitudine compa-
x dolorum tentur.

I V.

Quapropter tu te ipsam solare,
suavissimâ Dei nostri memoriâ,
mentem identidem ergens, qui si
dolorum intemperie oculos eri-
puerit corpori, novos huiuscet ja-
nus beneficio menti aperiet; &
sensus ille, quo res has caducas,
& aspectabiles intuemur, obscura-
bitur, serenabitur hac eclypsi ani-
mus, ad increas lucis usum, & ea-
rum rerum aspectum, quæ illustrio-
res sunt, quam ut mortalibus ocu-
lis possint aspici. Sed neque suos
etiam corpus perdet oculos, quos,
in communi hominum anastasi,
serenissimos aliquando recipiet.

Totam

Mali

Totam ergo benignissimi Patris
nostris te permitte manibus; ratum
quidquid circa te decreverit, habe
offer promptum, si quas immitt
re placuerit, ærumnis animum: de
lectatur enim ejusmodi voluntate,
ut qui maximè: & si quos inflixerit
dolores, eos dono temperat inæst
mabili; magno nimirum animo, &
invicta inter ærumnas animi liber
tate. Documento horum omnium
S. Tobias esto, qui quòd alacriani
mo cœcitatis excepisset incom
moda, quibus periclitari Deus vo
luit capitis sibi charissimi constan
tiā, non oculorum duntaxat re
cepit usum, sed ingētis pretij bona
quædam alia, velut auctarium ac
cepit. Ceterūm devotum officij
tuis Ludovicum scito, si quid ad
recuperandam tibi sanitatem Sa
crificia mea, orationes, corporis
afflictiones videbuntur valere; qui
bus conciliata tibi divina Majestas
animi

animi invictam patientiam, & voluntatis tuæ, cum æterna mente conformandæ, tantum inspirare dignetur studium, ut nulli in terris bono non prehabeas, idem velle cum D^eO, idem nolle. Ad alia me offerre supersedeo, ne actum vi-dear agere; cùm eos ad te ventutos audiam, quorum presentia inutili, certè non necessariam arguet operam meā. Sunt ij P. F. Andréas de Ponte, & P F. Joannis: quorum utrique, ut & Sorori multum me commendo: clientas tuas impensè logo, quæsoque, ut filiarum in vicem tibi serviant, quando tu eas, ut mater eduxisti. Dominus te sole-tur, & servet. Salmanticæ

24. Aprilis Anno

1590.

EPISTO-

EPISTOLA II.

AD DOMINAM FRANCISCAM
DE LVNA.HORTATUR AD PATIEN-
TIAM, SPE PRÆMIORVM
IN COELO:

O Vita nostra, verè mortalis;
O longa mors! quam acerba
viventi, quam jucunda, cum finie-
ris, expiranti! quam plena malo-
rum omnium, congerie? quam ab
omni beatitatis specie destituta.
Ut etudiat tandem tot calamiti-
tum experientia indociles animos,
& ad vitam illam immortalem a-
spirare doceat, tam plenam bono-
rum, quam hæc nostra malis abun-
dat; tam malorum expertem, quam
hæc nostra bonorum est vacua.
Idcirco tecum statue, exerceri te
à DEO, cum spem tibi omnem hu-
mani solatij adimit; ut, cum non
inveneris inter caduca, ubi pedes

aff-

ffectuum tuorum ponere possis,
cogaris cum Columba ad arcā re-
verti; suspirare patriam, deploare
mala exilij, & ut hinc libereris, vo-
nis omnibus flagitare: eo verò stu-
dio ornare te interim, ut cùm pa-
ratam D E V S intelleixerit, suavissi-
mis illis verbis te vocet: *Surge, pro-
tra, amica mea, columba mea: jam
hyems transiit, imber abiit & recessit:*
*En finem denique laborum, en quæ
bos excipit coronam, debitam tot
veritis, emptam pretio tam infra-
re constantiae.* Tum enim verò
audabis ductoris tui sapientiam,
nec horribis amplius, sed gratula-
beris tibi, fuisse iter tibi constitum
tot spinis & sentibus. Quin adeò,
quis ibi dolori locus esset, hoc
unum doleres, credo, non plura-
pertulisse; nō optasse saltem plura,
quæ tolerares. Illa tandem hora est
levorum DEI, in qua evanescet,
quidquid fallaciarum struit caro.

Tu,

Tu, dum torqueris modò, præmitte in ultimum tuum vitæ tuæ tempus animum, & ad ea jam sustinenda, agendaque te anima, quæ tunc egisse, quæ pertulisse jucundum erit. Cogita, si dies hæc suprema esset vitæ tuæ, quâ voluntatis promptitudine, quâ alacritate patereris, spe sequunturi paulo post præmij animata. Age vero jam, quod egisse tum juvabit. Jacienda fementis est cum lachrymis, si sperari latamessis vult. Neque diffidendum differenti solatia sua Deo, qui, quæ negat in hac vita, in futura cum fœnore restituit. Cave perdas modò, quod tot annorum constanti labore collegisti: forsitan ultimum hoc ad meritorum tuorum augmenta momentum est, cui porrò simile non succedet aliud. Breve nimium tempus est, neque dies clabitur ulla, quâ nos ad rationem citandos non putemus: certè in foribus

orēmit. Iribus Judex est, cui, ut exactam
æ tem- possis reddere, omni ope eniten-
astinen- tū est, per sacras exhomologeses,
æ tunc communiones, Missæ sacrificia, li-
ndum- vorum piorum lectiones, & ma-
uprema- nūm etiam labore aliquem:
s prom- quia exercitiorum varietate tem-
tereris, eratur roedium, vita cum fructu,
proemij & spe secuturæ melioris decurri-
od egis- ur. Dum verò ità pro immortalis-
mentis bus proemij sociato labore fati-
ri lata- gamur, conjungamus preces quo-
ndum que, quibus utrinque illud à DEO
qui, qua- impetremus, ut mutuo in Patria-
a cum- spectu, immunes malis omnibus,
das mo- bonis autem divites æternis recre-
onstanti emur. Amen. Vallisoleti

II. Junij Anno 1591.

•SS•

E E EPI-

EPISTOLA III.

AD QVENDAM AF-
FLICTVM.HORTATUR AD OBEDI-
ENTIAM, EXEMPLO
CHISTI.

Gratia & amor æternus Dei
Dominii nostri sit cum anima
tua, novumq; illi immittat robur,
& spiritum, quo animatus sanctissimam ejus voluntatem implere
velis in omnibus. O si thesauros
illos daretur intueri, quos in obe-
dientiæ, sibi, ministriisque suis, pietate
præmium largitur remunera-
tor Dei, nihil dubito, quin neque
bonorum sit aliquid, quod ijs pre-
ponatur; neque malorum, quod à
tanti boni prosecutio possit ab-
sterrere. Subeat animum tantisper
salutaris Servatoris nostri memo-
ria, qui cùm in horto Gethsemani
solus, & lethali obrutus tristitia,

cūm

I. nūm imminentium rerum terri-
A F. bili metu, ad sanguinis usque sudore-
B E D I. em, prodigiosum luctaretur, nulla
L o amen ullius tœdij, horrorisque
us Del tanta fuit vi^s, quæ in implenda in-
anima regerrimè Patris æterni voluntate
t robust, anguere faceret Filium; quin cor-
sanctis datè in medio dolorum suorum
nplere istu clamaret: *Pater, non mea vo-*
esauros *luntas fiat, sed tua.* O vocem! di-
in obe- goam illo, qui vivum exemplar
uis, p^re- obedientium, & unicum afflitorū
unera- robur esset. Acceptavit hâc quasi
in neq; fœderis formulâ mansuetissimus
ijs prez- Agnus, quidquid dolorum, timo-
quod a- riū; tunc obversabatur animo,
ossit ab- factâ sui integerimâ oblatione, ad
antisper omne tormentorum, quæ mane-
memo, bant innocentem, genus. Accepta-
semani- vit vincula, flagella, spinas, fel, ace-
ristitia, rum, crucem: sed & confundit ihsu-
cūm verbis mei, tuique animi te-
rōrem; inflammátque ad hautien-
um viriliter, quidquid ex hoc ca-

E E 2 lice

lice bibendum nobis apposuerit,
neque recusandum quidquid vel
ipse, vel vicaria ministrorum ejus
potestas imperaverit.

Sanè si innocentissimus Serva-
tor noster, obtemperandi æterno
Patri suo studio, impijssimis justitiæ
ministris lictoribus, sententijs con-
tra se innocentem ab iniquissimis
judicibus injustè pronunciatis, sub-
mittere tamen se non dubitavit;
quis horrebit, Servatoris sui amo-
re, subesse ministru Dæi imperanti,
quæ divinæ Majestati sunt placita,
ut ut alioquin imprudenti, moto-
so, imperioso, &c. Pudeat tam pa-
cæ, cum debeamus maximam, erga
divinam Majestatem reverentia;
pudeat modicæ nimis fidei, pudentia
inconstantia, in exequendis, qua
semel bene dectevimus: & eorum
iteratâ repetitione novi sumantur
spiritus. Quòd si enim ab hac aree
deturbari te sinas, perdes quidquid

longa

longâ collectum est operâ, & tristis
tibi jactura, inimico lætitia faciet.
Quid, quod hæc etiam cogitatio
firmare in bene cœptis debet:
quòd ignotum nobis sit, quæ dies
illucescat ultima. Quid si hæc qua-
dragesima suprema sit? Tum si co-
ram liceret experiori, quæ in pur-
gantibus flāmis tepidos exceptura
sunt tormenta, mille dubio procul
annos eligeres per ea, quæ modò
affligūt, adversa exigere, quām uni-
cum in terribili illa flamma h̄erere.
Denique magnum mihi ad ardua
lobur addidit hæc cogitatio. Da-
mnatus sum, vi modò contra me
pronunciatae divinæ sententiæ, ad
purgantium flammarum suppliciū,
idque pro meritis meis paulò pōst,
exactâ hâc vitâ, irrogandum. Porrò
pauculis, qui viventi superant die-
bus, si quæ adversa imminent, lu-
bens amplectar, & feram: itâ enim
expungi potest debitum, ut omni

EE 3 memet

*Epistola quedam
memet supplicio penitus absolvam. Perpende, si placet, ista, & legge ex libello de Contemptu mundi cap. 14. 20. & 34. méque Deo commendata: ille lux tua sit, & robur tuum. Amen.*

Villagarcia 10. Febr. 1594.

PISTOLA IV.

ALTERI CVIDAM. PRECATVR LÆTA FFSTA PENTECOSTES.

Dignetur eam tibi Deus per hæc festa S. Spiritus, animi sanctè gestientis letitiam indulgere, quantum ego tibi pro meo intento, tuaque studio impensè precor. Hoc tibi velim exploratum persuasumque habeas, me neq; sanguinac vitæ parciturum meæ, si nolle alio tibi pretio comparari Deus, quæ modò ex animo precatus sum. Et sanè quid magni darem tandem postquam Dominus, & Servator noster,

us absolu-
noster; ità Sanguinis sui inestima-
ble pretium obtulit, pro univer-
sitate munis, ut neque pro singulis dare re-
que Deo
cusasset.

Cæterum memini ternas me tibi
misisse, quas vèlim relegas, & otio-
sius non nihil inspicio, accura-
tè perpendas earum singula; neque
enim prolixiores scribere vacat
modò. Has tamen expedire placuit
animi mei testes, quod spirituali
calamitatum tuarum memoria
non dum defluxerit: ijs porrò me-
deri placeat ei, qui, ut immisit illas
in tuum commodum Deus, ità so-
lus potest avocare. Versor in Pala-
cio Ducissæ de Ozuna, cum amplis
lima, quam impetravit facultate,
me quamdiu placuerit, secum reti-
nendi: ut adeò quando discedere
possim, planè ignorè. Valeo com-
modè. Scio tempus mutationum
apud nos consuetarum jam esse:
tāqué re nescio, in Valligaciensi

EE 4 statio-

statione m̄ea, vel quonam alioin, huic
officio sim futurus. Vtinam illud
obtingat, quod divinis obsequijs
magis erit idoneum; id, quod mihi,
tibique unicè precor. Cuellariz
21. Jun. 1549.

EPISTOLA V.

*AD DOMINAM FRANCISCAM
VELEZ DE LA PENNA.*

DE SIGNIS PERFECTI AMORIS DEI.

G Ratia & amor DEI nostri sit
semper in anima tua, & habi-
tet in ea Devs placidissimè, velut
in Domo sua, occupans memo-
riam sanctis cogitationibus, intel-
lectum divinâ luce collustrans, in-
flammans denique voluntatem
cœlestium desideriorum incendio:
ut jám neque intelligere aliud al-
lubescat, aut desiderare, pr̄ter unū
illum optimum maximum, Domi-
num, & Patrem nostrum, & ea, que
huic

hic grata, acceptaque sunt. Et quoniam triplex est integrè aman-
tis officium, *Orare scilicet, Agere, &*
Pati, ita velim hæc tria cures, ut
satisfacias æterno Amatori tuo; di-
gnissimo, quem infinitis, si in po-
testate nostra essent, amoribus
complectare.

Primum igitur magni amoris ar-
gumentum est, nunquam non pre-
sentem tibi statuere Deum tuum,
cumque variatis affectibus, modò
alloqui, modò gaudere & gratulari,
quod sit, qui est; jam gratias agere
pro acceptis, jam novos favores
petere, quibus adjuta vehementius
diligas; mox detestari amoris tui
inconstantiam; dolere deinde,
quod non magis à quam plurimis
ametur; desiderare denique, ut pro
meritis ametur, colatur, adoretur
ab omnibus. Et hoc ego voco, *ora-*
re, & mentem ad Deum elevatam
habere.

EE 5 Alte-

Alterum sincerè diligentis signū
est, promptè, & cum suavi quadam
animi alacritate exequi præcipien-
tis imperia, neque iota legis ullum,
aut ullum apicem negligēdo. Non
autem subjectione præceptis debi-
ta contentum esse, sed eò exten-
dere obtemperandi studia, ut con-
silia quoque sequaris; neque illa
curare solum, quæ bona sunt, sed
ea quoque æmulari, quæ cùm supra
simplicis boni rationem assurgant;
Deo gratiora, & ad divinæ gloria
augmentum amplius aptiora sunt.
Enī alterum amantis argumentū,
quod in *agendo constitutum* dixi,

Postremum, & utroque priore
recensito manifestius, est jucunda
animi libertas & letitia, in quo
cunque calamitatum genere, sive
fortunæ facultates, sive honorem,
sive valetudinem demum offendit
permittat Deus, ita obfirmato ad
patiendum animo, ut neque ami-

corum

corum aut familiarium, neque hominum, aut exterorum turbare possint obtristationes & calumniæ. Sunt enim hæ Martyrium secretū, occultis quibusdam tormentis & supplicijs acerbum : sunt lentum & diuturnum testimonium divini amoris; cuius vehementiam, tantum abest, ut imminuat hæc afflictionum tempestas, ut novis illam potius ardoribus augeat.

Si qua ergo tibi amoris absolu-
tissimi cura est, in his tribus te exer-
ce: habes enim sufficentes occa-
siones ad omnia. Profuerit etiam
confiteri Patri Siguenza. Expe-
ctandum tamen, dum cum illo
tractare sit opportunum ; erit au-
tem, Deo dante, ut primum te
convenerit. Commenda me Deo
Domino nostro, & vehementer,
quidem, pro indigentia mea
magnitudine. Oveti 7.

Martij 1597.

EPI.

EPISTOLA VI.

FRANCISCAE DE PENNA
AD P. LUDOVICVM RESPON-
SVM AD PRIORES
LITTERAS.

Dignetur servare Dominus
noster illam Spiritus sui præ-
sentiam, quam pro immensa boni-
tate indulxit Paternitati vestræ, per-
gatque cumulare quotidianis ac-
cessibus divinæ gratiæ suæ thesa-
ros. Apparet, mi Pater, habitare
Dominum in anima Paternitatis
vestræ. Argumenti instar sunt mihi
tot verba, zelo divinæ gloriæ ani-
mata, & doctrina tā salutaris animæ
meæ. Quid enim benedictionum
illa non comprehendit, quibus
prævenire me dignatur Paternitas
vestra, & parare ac instruere, quo
studio Domini nostri, & Paternita-
tis vestræ magisterio, subesse me
oporteat. Faxit ille, qui desideri-
um serviendi ipsi animo injeciu-

meo.

meo, ut tales me geram, qualem
sanctissima ejus voluntas exigit.
Accepi litteras paternitatis vestræ
feria secunda Paschatis, tanto cum
gaudio, quantum est robur illud &
studium, quod indulgeri à D E O
mihi flagito, ad ea, quæ per illas do-
ceor, exequenda: in quibus omni-
no rebus, quantum capio, summa-
omnis perfectionis versatur. Ita e-
nim sanctè affirmo, quòd post le-
ctos, qui hac de re agunt libros, o-
mnino aliquot, tārum lucis tamen
nunquā obtinuisse, ad manifestè
sat's intelligendum, quānam in re
constituta sit vitæ nostræ perfectio,
quantum obtinui perlectis Pater-
nitatis vestræ monitis, tria illa iden-
tidem commendantis, orandum
esse, sincerè diligentibus, agendum,
patiendum. Laus sit Domino, &
Servatori nostro, ad cuius gloriam
statutum mihi est summâ, quâ lice-
bit, curâ & studio, in hoc perfectio-
nis

nis meæ negotiorum incumbere.
Hoc agam deinceps; hic unus le-
genti & meditanti labor erit; colli-
gere mentem, & à rebus omnibus
abstractam, soli Dœo, pro eo, ac il-
lam desiderat, dedicare. O quando
hèc obtinget mihi tādem felicitas!
quid si cras fortassis? ecce non
hodie! adjuvet me Paternitas ve-
stra precibus, & doctrina sua: ita
discipulæ instructio & profectus
in magistri laudes redundabit: con-
fecta jam est viæ pars, non omnia
nulla: neque enim crucis desunt;
quæ pro fundamento superstruen-
dæ molis serviant: quæ etsi utrum-
que videri possint leves, habent ta-
men nescio quid occulti ponde-
ris, suffectorum ad mille fortassis
humerorum impatientiam. Ita
novit addere, vel imminuere pon-
dus, qui eas fabricat, magnus ille,
& potentissimus Opifex. Grates illi
sint, & immortalis gloria, qui cùm
affigit

affigit nos, non obliviscitur indul-
gentię, ita viribus nostris accom-
modans pondera, ut nunquam ju-
sto graviora sint. Laudetur Deus
& amantissimus Pater: amemus
illum ex toto corde nostro. O Rex
meus, & omne bonum meum,
quis amare te poterit amore infi-
nito? Nunquid ille, qui, quidquid
in facultatibus suis habet uspiam,
tibi addicit, tibi consecrat integer.
timè? Hactenus illa.

EPISTOLA VII.

AD P. RODERICVM
DE CABREDO.

GRATULATUR EI PRO-
FECTIONEM INDICAM, ONVS-
QUE REGENDI.

Pax Christi.

Dominice amante de Reverentia
Vestræ in remotissimas oras
descessa, an potius invideam præ-
claras adeò Divinæ gloriæ promo-
vendæ

venda occasione oblatas, nescio,
Doleo & invideo. Doleo quidem,
quia non potest non gravis mihi
accidere Reverentiæ vestræ ab-
sentia, damnumque inde Provin-
ciæ nostræ illatum: sacrâ tamen
etiam invidiâ in illos feror, quoru
operâ Devs ad res maximè arduas
uti dignatur. Gaudeo vero Reve-
rentiæ vestræ quoque felicem adeò
fortem obtigisse, Numinisque bo-
nitatem ob beneficia, quibus Revi-
vestram cumulavit hactenus, &
etiamnum cumulat, singulariter
commendo. Quamvis autem nec
invideam, neq; desiderem regendi
munus Rev: Vestræ commissum,
virtutem tamen, quâ Devs Rev:
Vestrā exornavit, ardenter desi-
dero. Macte animo, mi Pater: ille,
qui ipsam huic expeditioni ac mu-
neri destinavit, pro infinita sua bo-
nitate, potentia ac sapientia novit,
potest ac vult necessarias, ad cœpta
felici-

, nescio; feliciter perficienda, vires imper-
quidem, dñe. Nolit, obsecro, illud Moysis
vis mihi ingeminare: *Non possum solus susti-*
træ ab. *ure omnem hunc populum, ne gratia*
Provin- *fibi collata, & deinceps conferen-*
tamen. *da, cuius ope pondus omne facilè*
, quoru *sustinere valeat, auferatur ab ea: si*
è arduas *in Dœ, ut par est, confidat, tantum*
ò Reve- *poterit, quātum Dœvs; nihil enim,*
em adeò *Judicio S. Bernardi, Omnipotentiam*
que bo- *Verbi clariorem reddit, quam quod o-*
us Rev- *unipotentes facit omnes, qui in se spe-*
nus, & *rant.*

Gaudebo etiam, si occasio Rev:
Vestram alloquendi se obtulerit;
quod futurum spero, quando Rev:
Vestra Salmanticam venerit, ut
postremum suis fratribus vale di-
cat. Quod si tamen secùs evenire
contingat, Divine acquiescamus
voluntati, in qua adimplendâ bea-
tæ vitæ & felicitatis nostræ cardo
versatur; quam, Deo juvante, ubi
consequemur, mutuo aspectu, col-
felici-

Fr loquio

450   Epistola quedam

loquio, & cōsortio æternū frue-
mur. Precibus interea, mi Pater,
nos invicem juvemus. Ego meas,
si quid valent, Rev: Vestræ, ultro
offerò, suppléxque rogo, ut suarū
vicissim me participem velit effi-
cere, ut salvi ambo, apta ad salutem
plurimorum Dei instrumenta effi-
ciamur. DEVS Rev: Vestrā servet
incolumem. Amen. Salmanticæ,
21. Maij Anno 1598.

EPISTOLA VIII.

*AD QUANDAM MA-
TRONAM.*

DE AFFLICTIONIBUS ANI-
MI, ET SOLATIIS.

G Ratia & amor æternus Dei
Domini nostri semper cordi
tuo inhæreat. Litteræ, quas Domi-
natio tua ad me dedit, in duas dis-
tinctæ sunt partes, quarum prior
afflictiones animi, altera memorat
solatia, quibus abundat; quamvis
et illas

& illas potuisset his accensere, si
Apostolicum Pauli spiritum imbi-
bisset, quo dicit: *Absit mihi gloriari,*
nisi in cruce Domini nostri JESU
Christi, per quem mihi mundus cruci-
fixus est, & ego mundo. Diversis
cor meum æstuat desiderijs, si cru-
ciatus animi, quibus Dominatio
tua vexatur, perpenda, nec satiis ea
inter se valeo conciliare; cuperem
enim, ne unquam internâ cruce
destitueretur, cui affixa viveret, &
moreretur: atque illa quidem, quâ
modo cruciatur, satisfacit huic
meo desiderio: optarem tamen
insuper Dominationem tuam tan-
tum apud DEVUM posse, ut absolvat
mutationem ejus, à quo cruciaris.
Cociliet mea hæc vota ille, qui pos-
test omnia, præsentique ærumnæ
graviorem adjungat. Parùm sanè
apud DEVUM potes, si non utrum-
que ab illo obtineas. Instet ergo
Dominario tua, gemat, clamet,
FF z oret,

oret, precibusque spontaneas cor-
poris macerationes adjungat, ut
illarum efficacia permotus Deus,
pijs annuat votis.

Dices, miraculo opus esse, ut
hæc mea desideria inter se conci-
lientur: sed respondeo, miraculum
hoc posse peti à Deo, quia non est
curiositatis, sed necessitatis mira-
culum; ut quos in terra Deus con-
junxit, in cœlo etiam conjunga,
ubi nulla erit voluntatum, deside-
riorumque dissensio. Interim est
cur gaudium, & dolorem tibi cru-
ciatus hi pariant, idque diversis ex
causis. Gaudendum tibi est, quia tu
illis affligeris; Dolendum, quia ali-
orum mala sunt, quæ te affligunt
non levis enim dolor est, zelus di-
vinæ gloriæ, & salutis animarum,
qui cordis intima peredere solet, ac
torquere. Quia verò proximorum
salutem sacris cōcionibus promo-
vere non vales, crebro pro illis!

Deum

Deum precare, & sanguinis loco,
quem Dilecti tui amore ardes pro-
fundere, coram illo cor effundere;
obtestans, ut illud Filij sui honori
totum impendat, eorumque men-
tes illustret, qui ipsum non nove-
runt, & propterea non reverentur
& amant, sicut oportet.

Ad alterum jam epistolæ tuæ
caput progredior. Utinam illa, quæ
solatia, divinasque misericordias
appellas, talia re vera sint. Tu is cer-
tè meritis ea nequaquam debetur,
idque si minus agnoscas, non Dei
favores, sed castigationes esse exi-
stima. Credo equidem solatia illa
divinis favoribus annumerari pos-
se, cùm vilitatis tuæ optimè sis
conscia, & agnoscas bona omnia,
quæ habes, à Dei liberalitate gra-
tuitò tibi esse concessa; & hæc so-
latia eò solùm tibi concedi, ut in-
dè evadas Deo acceptior. Nolim
tamen te multum angi ac pertur-
bari,

FF. 3

Deum

bari, indagando utrum à divino spiritu, vel ab alio profiscantur, Eò potius curam intende, ut sancta, ac ferventia, Dei voluntatem exactissimè adimplendi, desideria gratanter acceptes, & quidquid ei placitum esse cognoveris, opere exequaris. Nam si rerum tibi oblatarum species & imagines, è quibus oriuntur hæc tua desideria, promanant à Deo, implebuntur eodem iuvante; sin ab infero latione procedunt, ipse caput suum franget cum illis; & cùm viderit, se Iudificatione suâ boni operis ansam dedisse, deinceps non audet se erigere, technasque jam semel elusas denuo nectere. Denique sui contemptor non potest facile decipi; & qui Devum sincerè diligit, mala omnia in bona convertit. Quòd si tibi subrepat aliqua mentis elatio; deprime illam timore, ne hæc solatia in temporaneum, bonorum

divino
scantur,
ut san-
ctatem
desideria
dquid ei
opere
tibi ob-
s, è qui-
deria,
ountur
fero lu-
ut suum
iderit, se
eris an-
audebit
n semel
enique
st facile
è diligit,
avertit,
na men-
more,
aneum,
onorum
bonorum operum prœmium tibi
dentur, quo illos in terra remune-
rari D E v s consuevit, quibus, ut-
pote in gratia sua non persevera-
turis, nulla in cœlo parata est mer-
ces. Sed cùm te deiject peccato-
rum tuorum memoria, ab ejusmo-
di consideratione mentem avoca,
animumque erige, confidens in
infinita D E i misericordia, qui fide-
lem sibi operam præstantibus non
sub finem vitæ solùm, sed etiam
quotidie interiorum stipendia nu-
merat consolationum. His instru-
ta solidis firmamentis, impensis
obsequijs DEI, te consecra: nam
cui plus datur, plus etiam require-
tur ab eo. Nolo quidquam, quod
statu, conditionisq; tuæ est, omit-
tas; neque tamen etiam debitam
profectu tui curam neglige. Si
homini mortali es despota, me-
mento alterum tibi sponsum im-
mortalem esse in cœlo; & quem-

FF 4 admo-

456. Epistole quadam.

admodum mariti, domúsq; sedula
tibi incumbit cura, ita longè magis
te cœlesti Sponso obstrictam me-
mineris, ut tuæ conscientiæ, illius
que obsequijs attentissimè invigi-
les. Atque hac ratione utriusque
debito satisfacies, uniúisque perso-
lutio ad solutionem alterius pluri-
mùm conducet ; donec divinus
Sponsus, quando ipsi visum fuerit,
te in thalamum beatæ quietis in-
troducat. De his, quæ porrò tibi
evenient, poteris me certiore-
facere ; nec tamen ad singula me
responsurum promitto ; sed tan-
tum, ubi expedire censuero. De
his ipsis autem poteris cum con-
scientiæ tuæ arbitro colloqui. De
præteritis non arbitror necessariū
conferre. De vs Dominus noster
copiosis gratiæ donis te cumulet.

Tuis precibus me unicè com-
mendo. Salmanticæ, 14.

Junij Anno 1598.

EPL.

EPISTOLA IX.

AD P. RODERICVM DE
CABREDO.

HORTATVR AD FIDV-
CIAM IN DEO.

Pax Christi.

Patienter ferendum est, quod
Reverentia Vestra non potue-
rit venire Salmanticam. Grates
Deo persolvo, qui omnia ad suam
majorem gloriam, nostramque
salutem disponit; ac paternam
suam Providentiam non in magna-
rum solùm, sed & exiguarum rerū
dispositione manifestat. Maximo
solatio est, quod Deus exactam
adeò rerum omnium, ad nos per-
tinentium, curam gerat, & pro suo
in Reverentiam Vestram amore,
illi Pervanam hanc expeditionem,
curamque illius Provinciæ susci-
piendam ordinârit, designetque in
dies singulos vias, quas terra, ma-

FF 5 rique

EPI.

rīque Reverentia Vesta obit, ac
deinceps est obitura. Pericula iti-
neris maritimi varia, non casu, aut
fortuitō evenient; quæcunque
enim accident à D E I omnia opti-
mè scientis, & pro suo in nos amo-
re in nostrum emolumentum con-
vertentis, nutu dependent.

Hâc ergo continuâ divinæ pro-
videntiæ consideratione, mi Patet
Provincialis, muniri me velim, ut
nec in sinistris successibus animum
abijciam, nec in prosperis debitæ
gratitudinis obliviscar Verùm ego
intra cancellos, & in umbrâ hæ
loquor; sed Reverentia Vesta pro-
dit in campum, & apertum certa-
men. In mari discet orare & spe-
rare; discet altè sentire de mirabi-
libus D E I, quæ experietur in alto;
erūntque hæc omnino necessaria;
quia ex Oceano, vel mari Pacifico
deveniet in aliud, quod non care-
bit tempestatibus & alijs molestijs;

ubi,

bit, ac ibi, ne deficiat, unicè necessarium
ela iti- erit nōsse orare, & sperare in ma-
su, aut gno D̄o, qui verbo, & hoc, & illud
inque- mare, quantumvis tempestuosum
a opti- sedare potest, & Reverentiam Ve-
samo- stram infestis utriusque periculis
m con- liberare. Evidem Reverentia Ven-
tia pro- træ, pro matuo inter nos amore,
ni Pater offero mea Sacrificia & preces.
elim, ut Negotiū Domini Joannis transi-
nimum gam, ut Reverentia Vestrā juberet,
debitz tanquam rem fratrīs mei gererem.
im ego D̄s Reverentiam Vestram sal-
prā h̄c vam, & incolumem, ad securum &
tra pro- optatum portum ducat. Servi
certa- obsecro sui in sacratissimis Sacri-
& spe- ficijs, ardentiibusque ad D̄VM pres-
mirabi- cibus, assiduè sit memor. Sal-
n alto: manticæ 6 Julij An-
cessaria; no 1598.

EPISTO-

EPISTOLA X.

AD FRANCISCAM
DE LVNA.TEMPORE PESTIS NON
TEPIDE VIVENDVM.

Mensis & amplius abijt, ex quo Salmanticam discessi, eo animo, ut ingressum à Gubernatore in illam urbem exoraremus; sed factus cautior eo, quod mihi Palentiæ, alijs autem Patribus apud alios Præfectos contigit, jussu Patris Provincialis Villagarcia sub-sisto, dum mitius contagij malum ulterioremi mihi viam aperiat. Gratiæ ago cœli Domino pro ea, quam mihi indulget, laborum vacatio-ne: si tamen fateri velim, quod sentio, non delector quiete, quæ la-boris nihil admistum habet; ve-reor enim, ne Devs eam mihi la-giendo, tepiditatem meam tacite redarguat, eo præsertim tempore, ubi alij Societatis Patres vitam suam

suam mortis discrimini obijciunt,
peste infectorum confessiones ex-
cipiendo, eosque ad salutis iter in-
defessè communiendo. Et quia
mors tantâ ubiq; violentia grappa-
tur, tempus neutiquam permittit,
vitam in tempore traducere; malum
enim est eo in statu vivere, in quo
mori non velles. Resume, per Dei
charitatem te obsecro, distributio-
nem quinque illarum rerum, quas
tibi coram reliqui, & mei in tuis ad
Deum precibus crebram memo-
riam facio, quod ipsum ego pro
te frequenter praesto. Villagarciae

22. Augusti 1599. quo tempo-
re contagio Villagarciam
nondum inva-
serat.

EPISTO-

EPISTOLA XI.

AD P. MARTINVM LE^E
VALLEIOHORTATVR AD ACCE
PTANDVM PROCVRATO
RIS OFFICIVM.*Pax Christi.*

Felix, faustaque sit recens collata Sacerdotij dignitas. Virtus cœlestis panis ac vini, quibus se quotidie reficit, robur Reverentie Vestre addet ad integrè impletum Procuratoris officium, itēq; quantumvis difficile, haud magno labore conficiendum. Egi quod mearum erat partium apud P. Provincialem, credo & Reverentiam Vestram suis non defuisse. Si igitur P. Provincialis his omnibus insuper habitis ita de Reverentia Vesta constituit, forti animo eruci humeros, mi Pater, subijciat, cāmque ferat, usque dum sub illa cadat,

& mo-

& moriatur; JESVM ducem suum
sequendo. Illud sibi certò persua-
deat, et si desolationes, distractio-
nes & siccitates, & alia pati oport-
eat in eo munere, tamen ea omnia
nihil obstat spiritui: quia D E V S
novit obedientibus per opus, quod
agunt ex obedientia, idem largiri,
quod per meditationem & oratio-
nem affecti fuissent. Quod ubi
probaverit aliquandiū, ac ne tum
quidem oneri huic parem se vide-
rit, licebit necessitatem suam pro-
ponere P. Rectori; qui verè, uti &
P. Provincialis, paternum animum
gerit, atque ad suos juvandos, sub-
levandosque promptissimum. Ea-
tamen probatio non obiter facien-
da, sed omni studio, & conatu, satìs
ut fiat obedientiæ D e v s Reveren-
tiam Vestram servet. Villa-
garciæ 29. Seprembr.

Anno 1599.

EPISTO-

EPISTOLA XII.

*AD DOMINAM FRANCISCAM
DE LVNA.**HORTATUR EAM, NE DIR.
FERAT AGERE, QVOD
POTEST.*

Gratias Domino nostro, quod
eam commodiori jam vale-
tudine uti velit. Sic enim cessa-
causa me transferendi Salmanti-
cam, nisi fortè meus hinc discessus
jam alioqui decretus sit. Suavissi-
mum mihi certè foret, officia mu-
tare cum P. Ferrerio, modo à Re-
ctoris munere, quounque talia
dem in loco obeundo, absolveret.
Sed divina voluntas fiat in omni-
bus, quod precibus meis unicè
contendo. P. Provincialis, à quo
pendent omnia, jam est in itinere,
ac paulò post nobiscum erit. No-
lim autem, ut inter spes meliorum
temporum & occasionum, vita-

nobis

nobis transigatur; abrumpat potius inertes moras, & quoad per vires licet, jam nunc aggrediatur; & ut plus possit quotidie, repetitis se ipsam stimulis excitare non desistat. Neque enim dubitandum plus eam posse, quam sibi persuadeat. Qui valetudinarij sibi videntur, actimidis melancholiæ humoribus subjecti sunt, usque eò imaginariâ suâ ægritudine opprimuntur, ut nunquam se ad ardua erigant, nullâsq; prorsus vires habere se credant ad ea, quæ displicantur; satis tamen robusti ad omnia, quæ placent. Esorialibus his ferijs, ut eam à jejunâdi obligatione immunem volo, itâ tempetatiæ studium commendo. Quòd si tamen à gula forte vinceretur, à se ipsa pœnam exigat, oscula aliquot terræ impriendo, aut passis brachijs orationem Dominicam aliquoties repetendo. Diem nullam præterlabi

Gc finat,

gnat, quo non aliquid ex pio libello, & si placuerit, etiam meo, delibet; globulos precatorios, ac Litanias Sanctorum percurrat. Animæ suæ moderatoribus exactissimam præster obedientiam: quod ni fiat, & illorum labor in irritum cadit, & ipsa nullos in virtute progressus facit. Commendet me Domino, à quo peto, ut ipsam servet, & sanctissimo suo amore accendant.

Vallissoleti 7. Martij Anno 1601.

PISTOLA XIII.

*AD P. RODERICUM
DE CABREDO*

SOLATUR EUM IN MO-
BILIIS REGIMINIS.

Pax Christi.

IUcuodum mihi est, Reverentia
Vestræ manum, quamvis in
aliena Epistola intueri; cuius pau-
ci versus non modicè juvabunt
bonum hunc Patrem, ad quem
litt.

literas cum proficuis, si ea acceptare velit, consilijs misit. Gaudebo si ea in animum admiserit, quæ Reverentia Vestra suggestit, utique percommoda. Novi enim Reverentiam Vestram magnam sibi in dirigendis id genus hominibus experientiam comparasse, utpote, qui tot annis superioris munus in Societate gesserit, tantisque animalium, Deo adducendarum, zelo semper flagraverit. Præsertim cum nullum sciam officium, quod ad elaborandum cor crebris adversorum casuum iictibus, majorem afferat opportunitatem.

Gratias habeo Deo, quod me ijs morbis exercere dignetur, qui mihi dant immunitatem à gubernandi muneribus, in quibus una die plures mortificationis causas, & occasiones habui, quam nunc in morbis integer mihi mensis expeditet. Magna est virtus, quam

GG 2 alio-

aliorum gubernatio parat, præser-
tim si in quosdam difficilioris na-
turæ cōtingat incidere, qui augent
onus, quod obsequentes & mori-
geri allevant. Sed meminerit Re-
verentia Vestra illius, quod S. Ber-
nardus Abbatii cuidam, de simili-
bus ad se querenti, dixit: *Quantum*
gravaris, tantum lucraris. Nunc
quidem P. suavissime, cum lachry-
mis seminandum: succedit postea
tempus, in quo licebit metere cum
exultatione. Nec dubito, quis si in
Beatos invidia caderet, olim obli-
quo oculo in cœlo Reverentiam
Vestram intuereret, & copiosum
molestiarum semen hîc jactum,
ut illic in multam animarum, Re-
verentiam Vestram suo in cœlesti
horœcum ingressu stipantium, mel-
sem exeresceret. Jam verò & gau-
dij, & piæ cuiusdam invidiæ sensu
moveor, dum ea perpendo, & Re-
verentia Vestra hactenus præstitit,

ac præstare etiam num per se verat.
Rogo proinde benignissimum
DEVM, ut Rev: Vestram inco-
lumem suo in obsequio, ad extre-
mum usque vitæ spiritum conser-
vet, tanto que amoris, ac divini zeli
æstu succendat, ut nunquam dum
spirat, satur, plus semper in amore
ac sanctimoniaz studio promovere
contendat; plures DEO animas
adjungendo, impleat cœlum gloriâ
DEI sui, ac Servatoris Christi Do-
mini nostri: qui ut Reverentiam
Vestram sospiret, etiam atq; etiam
rogo, precorque demissè, ut idem
ipsa in sanctis suis sacrificijs pro me
faciat. De rebus, quæ apud nos ge-
runtur, edocebunt ij, qui hinc à
nobis discedunt. Vallisoleti

10. Decembr. 1608.

•SS•

•SS• •SS• •SS•

GG 3 EPI-

EPISTOLA XIV.

AD EVNDEM.

COMMENDAT HU-
MILITATEM.

DUAS à Reverentia Vestra accepit, & ne animi demissio-
nem, quæ in illis elucet, laudem,
illud dissimulare non possum; eru-
diri scilicet me à Reverentia Ve-
stra in virtutis huius exercitio, dum
illa tantâ modestiâ in eadem instrui-
tâ me desiderat. Neque refugiam
ab eo doceri, quem tanta sui co-
gnitione donatum intelligo; cùm
ego me ipsum vix in superficie nol-
le didicerim. Illud etiam Reveren-
tiæ Vestræ familiare animadverto,
quod ijs omnibus, qui propriæ stu-
dent abjectioni, antiquissimum
est, de se humilia, de alijs non nisi
sublimia sentire. Sed ut ut sit, mihi
Pater, ego in hac vita, calamitati-
bus plenissima, brevius, expedi-

tius.

tiúsque instituendæ in cœlum viæ
compendium non invenio, quām
id, quod ab animi demissione no-
bis præsternitur, omnibus omnino
emeriendum; majoribus præser-
tim, quos ità divinus spiritus affa-
tur: *Quanto magnus es, humilia te in
omnibus, & coram DEO invenies gra-
tiam.*

O si D E V S oculos animi nostri
radijs suis collustret, palamque no-
bis faciat, quantæque sit sublimi-
tatis, invenire gratiam in oculis
DEI, ac in penitorem ipsius fami-
iliaritatem admitti! Novimus bene,
quanti in nostra Hispania dux ali-
quis faciat, obtinere gratiam Re-
gis, aut ab eadem excidere. Et quid
rogo deesse potest illi, qui Regis
cœli gratiam habet? Quod si quis
ex quo felicitatem hanc æstimare
nōrit, quo major, eo humilior erit:
quia quanto humilior, tanto ipsi
gratior, & familiarior fiet. Est hoc,

GG 4 mi

mi Pater, argumentum ejusmodi,
quod propriam nobis demissionē
abunde persuadeat. Sed ex hoc
ipso in superbiæ meæ notitiam de-
venio, quod videam conquiren-
das mihi causas, quæ me nihil mei
admoneant; cum tamen me effe-
rendi nullam, deprimendi verò in
abyssū infirmitatis propriæ, quam
plurimas habeam. Cæterū si de-
præcellentia superbia demissioque
certarent, & æquo rationis judicio
lis decideretur, nemo sanè super-
biæ suffragaretur: at verò, ubi simi-
stri affectus in consilium admit-
tuntur, causâ cadit humilitas; cor-
rumpente scilicet æmulâ, varijs
artibus, arbitrorum judicia. Devis
ab hac peste nos liberet, ac profun-
dam contrariæ virtutis in nobis
radicem figat: à qua vera sapientia
progerminat, quæ nos ad Visitatio-
nis, Provincialis, Rectorisque offi-
cia quam aptissimos reddit. Cum
enim

enim DEI sit, idoneos nos ad id genus munia efficere, non est quod elatus animus de sapientia sibi ad futura presumat: neque enim, qui sibi fudit, eâ dignus habetur, sed qui Deo; in cuius gloriam refert, quod ab eo gratis accepit.

2. Ego, Pater, binas in corde meo cellas optabam construere, in quibus delitescam, neque unquam ad exteriota progrediar. Unam Dei glorie, divinæ alteram voluntate consecratam: hîc cibum, potum, somnum capiam; hîc vigilijs, precibus, Sacrificijs vacabo; hîc agam cum proximis, hîc meis fungar officijs: nusquam gloriam meam, aut voluntatem quereando, sed abnegando, imò & perimendo, ac suffocando; ut solam majorem Dei gloriam in omnibus consecrer, suavissimæque illius voluntati, semper implendæ studeam fervore, quo à Beatis in cœlo men-

GG 5 tibus

tibus adimpletur. Quòd si & Re-
verentia Uestra in bina hæc animi
latibula se se demiserit, poterit in-
offenso pede omnem Mexici, Pe-
ru viq; tractum, & quidquid; inac-
cessi Indiæ, aut recèns inventus
orbis habet, percurrere, incredibili
ubique cum fructu animarum.
Non terrebunt onera officiorum,
non pericula, casus adversi, mors,
vana denique dæmonis, ministro-
rumque ejus machinamenta. Si
enim in binis istis recessibus consi-
debit, D E V M secum habebit assi-
duum; qui copiosis gratiæ suæ flu-
entis animum identidem irrigabit,
donec tandem eum, miseræ huic
vitæ creptum, secum evehat in-
gloriam.

3. Interponat pro me apud
D E V M Reverentia Uestra sanctissi-
ma sua Sacrificia ac preces, ut ge-
minas hæcæ cellas in me ædificare
dignetur, ne in mera abeam verba.

De

Dé Reverentia Vestrā certum ha-
beo, dicere eam non ex vano posse:
Introduxit me Rex in cellaria sua. Eos
verò, qui intus jam commorantur,
pro ijs, qui etiamnum foris ober-
rant, apud D̄VM instare æquum,
est, ut & illis accessus pateat. Si ad
me litteras proximè dare placuerit,
certiore me faciat de ijs, quæ in-
medijs maris periculis, cœlesti ma-
gisterio edoctus est, ut & ego ali-
quem indè fructum hauriam. De
me certò sibi persuadeat, nihil
præter verba me afferre. Quam
in rem cuperem, ut intima cordis
mei penitus introspicere illi lice-
ret; videret sanè quantum hæc scri-
bendo erubescam. Atque utinam
omnis ruboris eiusmodi causa
abesseret, nec ego verba darē solūm,
sed opera. D̄EVS medeatur huic
malo. Eundem precor ut Reveren-
tiā Vestrā mihi, aliisque quam
diutis.

De

476   *Epistola quædam*
diutissimè servet in columnem. Val.
lisoleti 18. Octob. Anno 1610.

EPISTOLA XV.

AD PETRVM DE FIGVERO^A
SOCIETATIS IESV.

DE TOLERANDO MAIO.
RVM TALENTORVM DE-
FECTV.

Pax Christi.

IN promptu est responsio ad ea,
charissime frater, quæ à me
seire desiderat; si animum ad ea
reflectam præcepta, quæ Servator
nobis prælegit in præsepio. Nam
in præsentia tantæ abjectionis, col-
luunt omnes rationes vanitate
subnixæ. Si solis Philosophis, at
Theologis, ad imitationem Chri-
sti, perfectionem Christianam,
culmina sanctitatis, ac sublimiores
in cœlo sedes accessus pateret, el-
set sanè commiseratione dignum,

videre

videre quosdam ingenij, naturæq;
dotibus destitutos, quibus ad hu-
ijsmodi scientias opus est. Sed al-
tiora sunt providentiæ divinæ con-
silia; quæ multis, sibi charissimis,
eiusmodi dona negavit, ne perpe-
ram ijs utendo, sibi ipsis ad Christi
imitationem, virtutisque, ac glorie
divinæ augmentum impedimento
essent: non paucis quippe nimia-
scientia exitio fuit; quia superbiæ
irritamentum. Quem igitur Devs
sibi in Societate Filij sui adjunxit,
ingenij tamen acie ad quasdam
scientias requisitâ non instruxit,
is certò sibi persuadeat, non exigi-
à se, ut in earum studio, DEO, ad
promovendam ejus gloriam, ser-
viat. Quare, mi Figueroa, si & his
operam ab ipso dati voluisset, non
denegâsset sanè necessaria auxilia,
quem ad humaniorem litteratu-
ram itâ probè instruxit. Credat
igitur, melius fuisse carere illis, quæ
dene-

denegavit; ut his, quæ dedit, in
gloriam & obsequia Dei utatu-
laaciùs.

Ego nullum h̄ic solatium inve-
nio, nisi in suavissima Patris mei
cœlestis providentia, cuius volun-
tatem clarissimè agnosco in ihs o-
mnibus, quæ mihi absque mea
culpa denegavit. Quamcunque
tandem in partem se se converte-
rit, nunquam in hac vita animi
pacem, solamen, gaudium, virtu-
tem, aut verum honorem asseque-
tur, nisi divinæ voluntati se ac-
commodeat, & ab ejusdem sacra-
tissimo arbitrio totus dependeat.
Atque hinc clypeum mutuare po-
terit, quo se adversis pravas sug-
gestiones, & insurgentia unde-
quaque pericula protegat; hinc
in tristitia solamen, hinc donum
perseverantiae, & ad extremum
gloriarum coronam sibi comparabit.
Meminerit ad promissa Deo obe-
dienti.

dientiae, utque hec vita ad divinum placitum, per suos ministros declaratum, exigatur, curet; nec ex indulgentia secum, sed ex regularam potius, ab ipso Deo prescriptarum, tenore agi postulet. Quod enim per vim, aut indulgentiam extorquetur, solidum animo solatium afferre non potest; multoque minus stabilem inducere securitatem. Et quoniam Societatis leges exigunt, ut tempus in ijs sine fructu non consumatur, ad quae per ingenij tarditatem pertingere non licet, sed ad alia potius studium transferatur; quidquid hac in parte moderatores illi indulserint, regulis erit adversum; idq; ob infirmum subditi animum, plus hominum dicta & existimationem, quam iudicatur olim DEI sententiam, reformidantis. His abunde expensis, illud sub extremum admoneo, ut certo

certò secum statuat, DEI voluntatem magis per Superiores, quam per quoscunque consiliarios manifestari. Quare poterit P. Provinciali exponere ea omnia, quæ in corde suo geri animadvertisit, sincerè ab eodem postulando, ut pro suo ipse arbitrio singula disponat, nihil humanis rationibus tribuendo; sed quæ ad majorem Deigloriam, Societatis emolumentum, animæque suæ salutem facere videbuntur, audacter statuendo. Tum quamecumque is in partem sententiam flexerit, eò & charitas tua toto obsequiosæ voluntatis pondere se se inclinet. Aderit tam prompto famulo suo DEVS, & pacem dabit, in qua plenissimè acquiescat. Amen. Vallisoleti 1. Decembris Anno 1612.

Figueroa hic, Ludovici consilium secutus, eximiam postmodum in humioribus laudem sibi peperit, qui-

bus
ac p
exer
felic
dys
tus
QU
D
stra
libr
id,
qua
rat,
tissi

bus etiam ipse totam vitam addixit:
ac post magna tolerantiae, virtutisque
exempla edita, in Burgensi Collegio
felicem mortem oppetit, cuius stu-
dys per multos annos fuerat Prafe-
tus.

EPISTOLA XVI.

AD P. FRANCISCUM
MARTINEZ.

QUID ANXIIS AC PERVER-
SIS COGITATIONIBVS
afflito consulendum
sit.

Pax Christi.

Deus omnium bonorum fons
æternis bonis Reverentiæ Ve-
stre charitatem compenset, quâ
librum in Galliam misit; ego etiam
id, quod literis suis significavi,
quam primum hominem, qui fe-
rat, idoneum natus fui, diligen-
tissimè transmittam.

Afflictam illam animam, de
HN qua

qua scribit Reverentia Vestræ Christo Domino nostro in quotidiano Missæ Sacrificio , quām possum maximè , commendare studeo: hic enim est locus , ubi eò maiore cum fiducia petimus, quò faciliùs ea impetrari speramus , quæ Christus Dominus noster in hac sui oblatione pro nobis exorat. Quod verò ad curam eius morbi attinet, ægram illam, quantum ex Reverentiaz Vestræ narratione cognovi, ex eo infirmorum genere esse existimo , qui , dum avidius morbi curationem urgent , desiderio suo tardius se personari sentiunt: nam superfluis curis & anxietatibus mali vim non tollunt, sed potius augent , ut tanto difficilior deinde sit eorum curatio. Quare si placere Deo desiderat, uti eam desiderare existimo , ac divinam ejus voluntatem fideliter exequi, certissimò secum statuat,

hanc

hanc DEI voluntatem esse , ut & crucem hanc fortiter amplectatur, & divino ejus beneplacito ad extremum vitæ halitum constanter se conformet. Deinde certò confidat, se non minùs hac ratione pugnando divinæ Majestati placere, quam apud eandem prometeri: neque commissarum olim noxarum , aut superbiæ poenam esse arbitretur hęc certamina, sed certa contra superbiam ac noxas remedia , in quas forsan incideret, si ea, quam optat, pace frueretur. Sic animata in benigni Numinis manus , ac paternæ providentiæ sinum se confidenter proieciat , ità secum ratiocinando; vel expedit me habere pacem, vel non expedit; si non expedit, eam cur petam? Si expedit, eam procul dubio optimus Deus largietur , qui & benefacere amat, & beneficijs nunquam destituit eos,

Hh 2 qui

qui Paternæ ejus providentiæ se
commiserunt. Tum inter ceteras
preces, has crebrò interdiu repe-
tat: *Domine mi, fiat in me, per
me, de me, & de omnibus rebus
meis, tua sanctissima, & dulcissi-
ma voluntas, ab hæc hora sem-
per, & per totam aeternitatem. A-
men.*

Quod si senserit vehementio-
rem cogitationum insultum, qui-
bus eam Reverentia Vestra novis
vexari, non passis, ut ajunt, bra-
chijs eas artipiat, sed ab se reij-
ciat, repetendo prædictam ora-
tionem ac resignationem: vel, si
fortè longior videatur, illam ex
Oratione Dominica accipiat: *Fiat
voluntas tua, sicut in cœlo, & in
terra: præterea crebrò recordetur
sanctæ Catharinæ Senensis, quæ,
cùm in simili cogitationum con-
flictu se reliquam esse à Domino
cogitaret, falli se vehementer.*

depre-

deprehendit, dicente ipsi Domino:
Filia, tecum eram: alioqui tu in-
illa consensisses, à quibus tanto-
pere abhorres. Atque in huius-
modi casibus plus generosa in-
D E V M fiducia, quam animi an-
xietas ac perturbatio meretur: nā
sicet propriæ infirmitatis consci-
entia plurimū deprimat, con-
cepta tamen de misericordia Nu-
minis confidentia magis erigere
dejectum animum solet. Deinde
illud diligenter cavendum ei, qui
hujus animæ curam gerit, ne illa
ciborum somnique nimia subtra-
ctione ac scrupulis, & quæ indè
multum augetur, melancholiâ in-
firmum alijs corpusculum magis
conficiat: quin expedierit aliquan-
do adigere ad assumēdam aliquam
corporis relaxationem, quæ men-
tem tantisper à molestis cogita-
tionibus avocet. Juverit quoque,
si præter ordinem ad sacram Syn-

H H 3 axin

axin accedendi quandoque potestas fiat; indè enim, cùm anima se melius disponat, accessura videlicet ad præsens ejus mali, quo premitur, remedium, peculiare miseriæ suæ solamen sentit: deinde crescit fiducia erga illum, à quo dirigitur, utpote, qui sic misere afflictam non aspernetur, sed potius incitare studeat. Profectò si crederet, D e o se placere in eo, quod patitur, nec doleret, nec eas, quibus premitur, anxietates sentiret. D e u s Dominus postea illam adjuvare dignetur, & Reverentiam Vestram conservare in columem. Et quoniam id in me libens suscipio, ut afflictam illam D e o commendem, gratum mihi fecerit Reverentia Vesta, si eidem dixerit, sufficiens mihi pretium repensum iri, si illa vicissim id mihi præstiterit. Vallisolcti 2. Iunij Anno 1617.

EPISTO-

PISTOLA XVII.

AD EUNDEM.

SPIRITU BLASPHEMIAE
TENTATO QVID SVA-
DEN DVM.

Pax Christi.

V Alde indignatur diabolus Religiosæ illi animæ, quod memoriam Dei in se conservet: quādoquidem eam disturbare conatur, multitudinem blasphemiarum ac temptationum horribilium ingerens: quo enim odio ipse in Deum flagrat, eo etiam alios erga illum affici vellit: hinc cūm aliquem eximio Deum amandi desiderio teneri conspicatur, suos quamprimum dolos expedit, tenebras offundit, varias eisque terribiles illi imagines representat; quia plus non potest. Verum hæc sola causa, quod malo spiritu

Hh 4 tui

tui doleat suos conatus frustrari,
sufficiens est, ut suggestiones eius
non curet, sed perinde, ac si nihil
earum imaginationum adesseret,
pergit in opere quod habet præ
manibus, vel Symbolum Apo-
stolorum, Orationem Domini-
cam, aut aliquid simile recite.
In animum revocet dictum illud
sanctæ Theresæ de J E S V; omnes
has turbas tantum per suburbium
animæ nostræ transire, ad ipsa
Spiritūs penetralia non pervenire;
hærere in limine aut atrio, non
tamen aditum habere ad aulam,
intimumque conclave, ubi con-
junctus DEO suo spiritus habitat;
& licet excitare tumultus possint,
inferre tamen damnum non pos-
se; quin ex eo, quod amore DEI
fortiter toleratur, bonum profe-
ctus proprij magis promoveri.

Si Tyrannus, aut crudelis Hæ-
reticus pro eo odio, quo in Chri-
stum

stum Servatorem nostrum fertur,
blasphemias adversus Deum, atque
Unigenitum ejus Christum Do-
minum nostrum voces proferre
ei suaderet, omne id, quod san-
cta Fides nostra docet, meram
imposturam esse dictitans; ne illa,
si fortiter ei resisteret, minasque
& consilium rideret, copiosum
Fidei sua præmium mereretur;
atque hoc honore aliquod Chri-
sto Domino nostro gloriæ incre-
mentum afferret, qui utique
novit illum liberaliter remunera-
ti. Idem profectò per imaginatio-
nem molitur Dæmon: quare si hec
Religiosa eum contemnat, & con-
stans adversus eundem stet, ma-
gno utique Deum ac Servatorem
nostrum, ejusque sanctissimam
Fidem honore afficit: unde in ea
perseverans insigne tandem præ-
mium consequetur. Deus illi, ac
omnibus nobis perseverantiam,

H H s largia.

lægiatur. Si minus appositiæ ad
consulentis necessitatem locutus
sum, moneat eam Reverentia.
Vestra, raro Medicum tam felicem
esse, ut ad absentis infirmi affe-
ctum satis aptum remedium præ-
scribat. Dominus noster, qui est
ubique præsens, defectum meum
supplere, & Reverentiam Vestram
custodire velit. Vallisoleti 27. Junij
Anno 1617.

EPISTOLA XVIII.

E I D E M.

QVID CONSULENDVM
SCRUPULOSO.*Pax Christi.*

Perferrit vitam P. Balthasaris'
Dominus Luisius de Oscariz:
Feci quod potui, non potui quod
volui. Videtur is mihi talém vitæ
consortem invenisse, qualém ex-
optare debuerat: nec dum tamen
abjecit scrupulum de voto, quo

se Religioso statui, ut ait, in morbo devovit; licet eorum, quibus conscientiam suam credit, auctoritate liber ab hac sollicitudine esse jussus sit, eò quod votum non esset, quo semet obligasse arbitratur. Et sanè, quantum ego quidem novi, non expedit ipsum Religionem ingredi, etsi certus esset, se voto esse obstrictum: quanto igitur magis, cum de voto ita sit dubius, ut neutquam se possit resolvere. Amore Christi rogo Reverentiam Vestram, ne permitat ipsum repetere confessiones preteritas, sed confiteri singulis hebdomadis, & alternis sacro Panis se reficere; vel sèpius, si ita videbitur. Finita confessione si redierit, nequaquam audiendus, sed ad sacram Synaxin sumendam urgendus est: certum enim mihi est, cum nulli eorum assentiri, quæ dictitat. Non abjectiat animum.,
nec

nec à præscripto ſibi ordine diſce-
dat, quia non eſt exiguus fructus
ită occupari: nam ſi à labore non
ceſſet, ſed in eo perſeveret, cer-
tum tandem à Deo auxilium ſen-
tiet: quia hi tales dum pugnant,
cadunt, resurgunt, tandem à di-
vina misericordia ad bonum fa-
lutis ſuæ portum perducuntur.

Patri Rectori me intimè com-
mendet Reverentia Veſtra, tum
etiam P. Pimentel, & P. Vasquez.
Dominus noster in omnes copio-
sum ſuum ſpiritum effundat, &
Reverentiam Veſtram ſervet.

Valiſſoleti 22. Julij

Anno 1617.

EPITO-

EPISTOLA XIX.

AD MARIAM LOPEZ, QVÆ
CVM SANCTITATIS
fama obiit.

JN QUONAM SUUM IN
SPIRITU PROFECTVM
CONSTITVERE DE-
BEAT.

Dominus noster sui amorem
sanctum, purum, fortem,
& ad mortem usque constantem
tibi largiatur. Ex literis tuis vi-
deo, quod hactenus procedas,
sicut ad majorem tuum profectum
optabam: quem constituas velim
tam in agendo summa cum cura-
ea, quæ Christus Dominus noster
in Lege sua & Scripturis præcipit;
quam in patiendo adversa quæ-
cunque forti, & conformato cum
divina voluntate animo, dum-
modo sine propria culpa eveni-
ant. Si Parochus sacræ Eucharis-

tit

ſtiæ ſumendæ facultatem neget, ſuffer cum silentio: ſi intra hebdomadem audiendi Sacrum non fit occasio, æquo animo feras, magno deſiderio ſacri Ferculi paticeps fieri ſtudeas, ac diuino Sacrificio mente interſis. Si idem jufſerit, ne loquaris cum ſuis Paſtacianis, ei in silentio pare, & quia ſæpe locuta es cum ejus aſſillis, nunc ſæpius diuitium colloquium expete, ac precibus Deo commenda ſalutem hominum, neceſſitates Eccleſiæ, & ut impediatur tot ſceleta, quæ in diuinam Majestatem committantur. Hic zelus viſcera moveat, hie animum in gemitus, & ardentem ad D E V M preces compellat, ut divina Bonitas Concionatoribus & Confessarijs, in animarum curam intentis, vires, & gratiam da re dignetur. Tu verò te intra terrenos tuos contine; quia concionandi

nandi munus tibi Devs non com-
misit. Si quis igitur afflictus o-
pem & consilium petat, præbe, si
potes: ab ijs autem abstine, qui-
bus haec tenus assueveras. Nam si
divinæ sapientiæ aliud placuerit,
bene noverit res ita disponere,
ut suum hac in re beneplacitum
innotescat.

Circa promissam huic vel alteri
Sacerdoti, præsertim absenti, obe-
dientiam, non habeo, quod re-
ponam; nisi quod D^eo & Con-
fessario præsenti obediendum sit,
& cum eo animæ suæ rationes
conferendæ. Mane Astorgi, cùm
non procul habeas virum sanctum
ac doctum, quem consilij causâ
frequenter accedas & audias.

P. Prior, qui dixit se multum
timere de tuo agendi modo, &
quòd, si quid dignum in te de-
prehenderit, te sacro officio si-
traditurus ad flamas, est, qua-
lem

lem esse oportet, vir magnæ sapientiæ, ac de salute tua multū sollicitus. Quare dicas ei: Pater, si quid in me deprehenderit, quod divinæ Majestati displicet, mone-re velit; abijcam omne malum & imperfectum, & ipsamet igne divini amoris comburam. Mihi crede, vera animi submissio, ad-versorum tolerantia, & præstitia Ministris Dñi obedientia, ea sunt, quæ ut latenter, ita securius salu-tis negotium conficiunt.

Hæc verò desideria, & zelum alios docendi, meritò pro suspe-ctis habe; & sic non eris ulli petra scandali. Si videris aliquem indi-gere auxilio, dicas ei, qui potest ju-vare: vel **DEO** illum commenda, ut ipse adjuvet. Si quid verò in te remedij esse arbitraris, quo alterius malo mederi possis, fac id cum sub-missione ac debita mederatione animi, atq; in hoc alterius judicio

re

te accommoda. Aliud quod scribam, non habeo, nisi ut in precibus tuis mei sis tremor. Hyems haec malè me tractat, multumque debilitat: voluntas Domini nostri in omnibus, & per omnia fiat. Amen. Vallisoleti 11. Januar. An. 1620.

EPISTOLA XX.

P. LUISIO HENRIZUEZ.
CONTRA IMMODERATAS
CORPORIS AFFLITIONES,
ET SUSPECTAS APPA-
RITIONES.

Pax Christi.

Legi bene longas Reverentiae vestrae, quantumvis debilis & infirmus. Ancillæ, cui incumbit lavare pannos, mundare ac facere omnia, quæ domi sunt necessaria, tot & tam rigidæ poenitentiæ, tot cilicia setacea & aculeata, tot jejunia in pane & aqua, quies nocturna in vestibus, trium horarum matutina oratio, tres in hebdomade, vel

J*esu* quatuor

quatuor Cōmuniones, &c. eò spe-
tare videntur, ut vel morbum le-
talem sibi conciscat, vel diuturnū,
quo adigatur ad Nosocomiū. Nec
sanè video, quomodo muneri suo
satisfaciat, nisi sūma cum difficul-
tate, licet præ cōsolationibus eam
non sentiat. Non semper à bono
spiritu est, præsertim in talibus per-
sonis, ille in tantos rigores impul-
sus: sed sæpe mali spiritus fallacia
est, ut fractis viribus hominis sani-
tatem pessundet. Neq; inde securi
esse possumus, quòd multa verè
suggerat; nam inter tot vera una
periculosa falsitas latere potest. Be-
ne faciet Reverentia Vestrā ei sua-
dendo, ne hoc cum D E O collo-
quium experat, sed potius deprece-
tur. Quòd enim illa dicit, D E V M à sē
nonnulla quærere, & ad subeundas
huiusmodi pœnitentias hortari; ac
se quædam vicissim ex D E O scitari;
& singulari solatio ex ejus aspectu
perfundi, videtur & illa, & Reve-
rentia

rentia Vestra pro certo supponere,
Dominum nostrum esse, qui ei ap-
paret, & loquitur. Verum admo-
nenda potius fuit, ut eis alloquijs
ac visionibus resisteret, quantum
posset; & avocanda ab omnibus,
quæ spiritus ille imperat; nec tantæ
pœnitentiæ, aliisque impertinentia
illi permittenda: si enim Reveren-
tia Vestra illius Spiritus ductum
sequatur, & Reverentia Vestra, &
illa regetur ab eo. Quare eam ad
suavem, ac facilem vivendi nor-
mam reducat: & quia dotem non
habet, ut in Religiosum Ordinem
possit admitti, profuerit ad magis
colligendum animum, Religiosæ,
& à probatis moribus commendatae
personæ, operam suam addicere:
nam in quibusdam Religiosarum
fœminarum cœtibus, ætate pro-
vectiores utuntur ancillis, quæ iplas
à molestis occupationibus suble-
vent. Demum quia P. Rector valde
bene judicat de his rebus, ut mihi

J 1 2 constat

constat; expediet ipsum de his ceteris facere; qui cùm sit ad manus, poterit illa cum eo agere, ut, quod ipse suaserit, exequatur: Nolim ego detinere currentem, si à Deo impellatur; neque incitare, si proprio spiritu agitur, spiritualibus delectatiunculis inescata. Deus det lucem suam, & Reverentiam, Vestrām conservet. Vallisoleti 17. Febr. Anno 1621.

EPISTOLA XXI.

AD P. LVISIVM DE ROA.
HORTATUR EUM AD
OBEDIENTIAM.

Pax Christi.

SCIRE aveo, an Rev: Vestrā liberata sit à febri & periculo: quāvis ob magnam debilitatē tardius cōvalescere poterit. Per placēt mihi bona proposita Rever: Vestrā. Exequatur ea cum resolutione, ac promptitudine animi, obeundo munus, quod ei obedientia impo-

net,

P. Ludovici ad diversos. 507
bet, sive docendi, sive aliud agendi,
quocunque loco, ac tempore, Su-
perioribus visum fuerit; non agen-
do per propositiones (multa Superio-
ribus proponendo) nisi forsan hoc
exigant: & tunc id fiat, sine ulla in-
ordinata affectione, aut in alteru-
ram partem animi propensione.
Hoc si faciat, obtinuit desideriorū
suorum metam, & cùm alias iterū
ad arma vocabitur, optimè se Re-
verentia Vesta cōtentam sentiet,
præsertim si legerit caput 23. Tho-
mæ Kempensis in lib. 3. de quatuor
magnam importantibus pacem:
*Stude, ait, alterius potius facere vo-
luntatem, quam tuam. Elige semper
minus, quam plus habere. Quare sem-
per inferiorem locum, & omnibus sub-
esse. Opta semper, & ora, ut Voluntas
DEI integrè in te fiat, &c.* Deus
Reverentiam Vestram servet.

Vallisoleti 30. Aprilis.

Anno 1622.

J 1 3 EPL

EPISTOLA XXII.
AD D.PETRVM DE REYNOSO.
SOLATUR EUM IN AD-
VERSI S.

NON levem animo cōsolatio.
nē ex literis tuis accepi, cūm
intellexi, sedatas esse tēpestates ac
turbas, quibus jactata fuit fundatio
Gonventūs Recollectarū Palentie.
Verè digitus Dei hic est: Progno-
stica sunt tam persecutio[n]es prēte-
ritæ, quām præsentia bona initia,
magnorum bonorum, quā Domi-
nus noster ex hoc Cœtu colliget, &
incrementorum gloriæ Dei, qui
delicias suas in huiusmodi hortis,
ac velut cōstiyis, invenit. Placuit mi-
hi consiliū tuū, citò perficiendi, ut
religiosæ illæ animæ tāto maturiūs
suis limitibus inclusæ cōtineantur.

Molestiæ tuæ, quibus te premiāis,
magno affecerunt me sensu. Bene-
dictus Devs, qui te ducere vult per
vias quidem fastidiosas, ipsi tamen
haud

haud invisas: siquidē & Apostolus
per easdē incessit: foris, ait, pugnæ,
intus timores. Et Sanctus Sanctorū
se tam in corpore, quām animo ita
ærumnis constrictū vidit, ut exclamārit:
*Salvum me fac, DEVS, quoniam
intraverūt aquæ usq; ad animam meā.*
Et in cruce: *DEVS meus, DEVS meus,*
ut quid dereliquisti me? Videris tibi
derelictus, sed Dominus tui nō est
oblitus, utpote, qui in manibus suis
descripsit te: quia Servator ipse in
etate præsentes habuit tuos labo-
res, eosque æterno Patri obtulit, ut
vires tibi ac robur ad eosdē ferēdos
largiatur. Quare omnes tuas mole-
stias unum in fascem colliga, eāsq;
Salvatoris nostri ærumnis atq; la-
boribus junctas, Deo repræsenta-
certā spe fretus, non defuturū ejus
auxiliū, donec olim dicere possis:
*Transivimus per ignem & aquam, &
eduxisti nos in refrigerium.*

Non est exiguis defectus, carere ho-
mine, quicum tua communices: sed ab
hominibus derelicto divina gratia non
deest.

§ 04 . Epistolæ quædam P. Ludovici &c.
deest. Cave autem valetudinem tuam ne-
gligas, quam salvam esse cùm tua, tum
aliorum interest: tuâ quidem, ne labori-
bus succumbas; aliorum vero, ut serven-
tur, ac si quæ orientur difficultates, com-
ponantur. Ego, si quid hinc præscribere
possem, & ordinare, hoc in primis ordina-
vero & præscripsero, ut quoad ea, quæ
valetudinem tuam concernunt, obedias
illi Famulæ Dei, quæ domus tuæ curam
gerit: si enim absit, qui tui curam gerat,
brevi te consicies; & si te non increpet,
parum proficiet, quisquis te curaverit. Si
quid per literas mecum communicare
velis, respondebo promptissimè. Domi-
nus noster copiosum tibi Spiri-
tum largiatur. Amen.

Omnia ad maiorem DEI gloriam.

ERRATA SIC EMENDANDA.

Pag. 92, v. 4. usquā, lege. unquā. ibid. v. 6.
æquè. l. ægrè. p. 159. v. 12. Atde. l. Vre.
P. 165. v. ult. non. l. nostra. P. 171. v. 7. à fine.
quia. l. quin. P. 175. v. 3. à fin. hoc à ei. l. hoc ei
P. 188. v. 5. meliorem. l. meliora. P. 289. v. 8.
à fine, pene. l. pæne. P. 314. v. 4. à f. quod.
l. quo. P. 358. v. 14. uerè, l. verò. P. 362.
v. 5. sepelierunt. l. sepelierint. P. 372. v. 3.
anno 1624. l. 1626. P. 390. v. 7. à fin.
orationem. l. rationem. P. 471. v. 12.
quantæque, lege, quantæ,

vici &c.
tuam ne
tua, tum
ne laboria
at serven
tes, com
æscribere
s ordina
l ea, quæ
, obedias
e curam
m gerat,
ncrepet,
avetit. Si
unicare
. Domi
piti-

oriam.

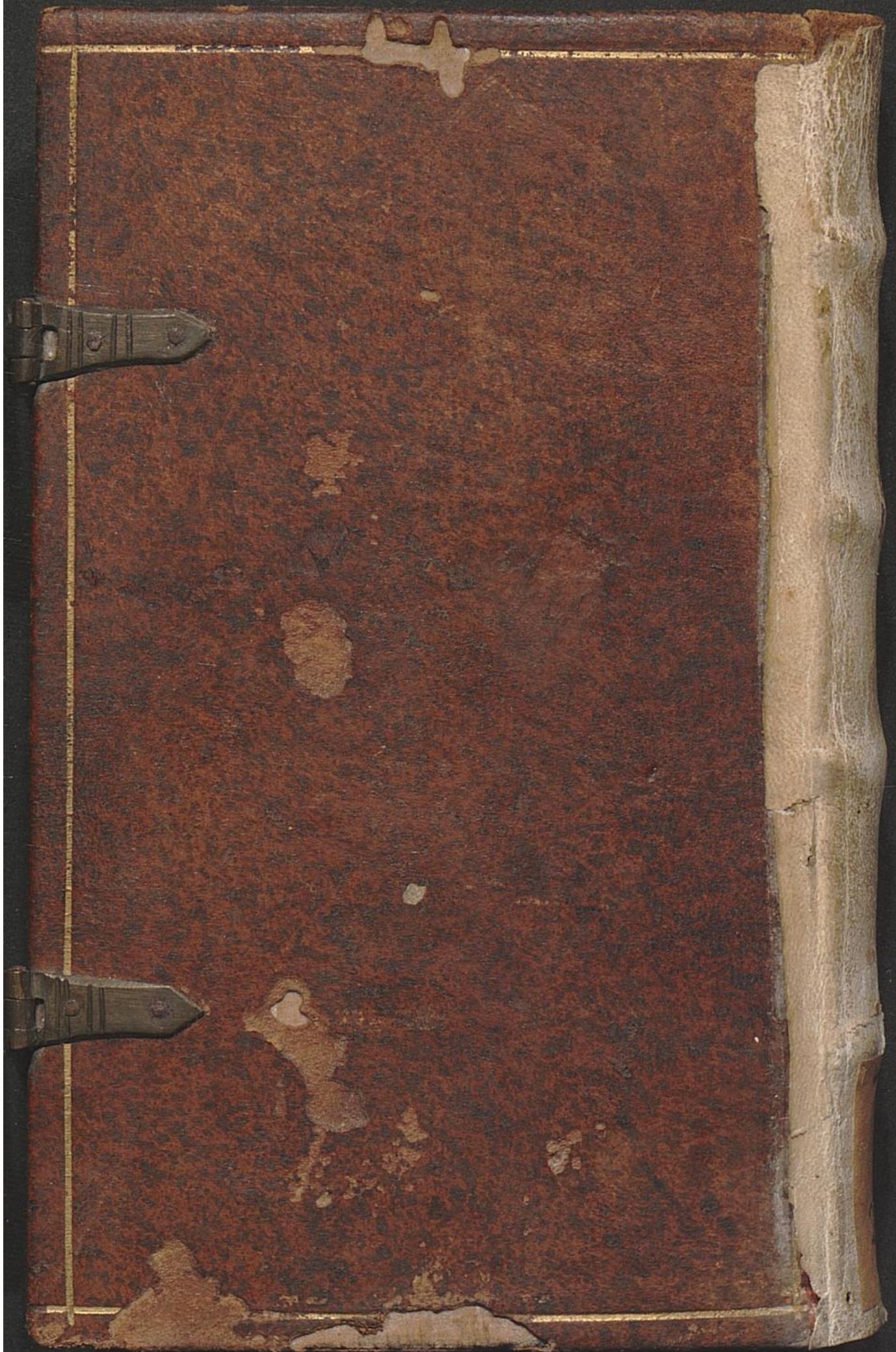
NDÄ.
ibid. v. 6.
de. I. Vre.
7. à fine.
i. I. hoc ei
. 289. v. 8.
f. quod.
d. P. 362.
372. v. 3.
7. à. fin.
71. v. 12.

Th
2487